

PROTOKOŁY

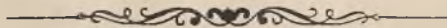
z IV. sesyi IV. peryodu Sejmu krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

w roku 1881.

Posiedzenie 1—29.

(Od 14. Września do 24. Października 1881).

L W Ó W.

Z DRUKARNI LUDOWEJ. PLAC BERNARDYŃSKI L. 7.

pod zarządem Stanisława Baylego.

1881.

PROTOKOŁY

z IV sesji IV Rady Krajowej w dniu 14 kwietnia 1881 r.

Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

418422

III 1881. 1-29

Posiedzenie I-29.

(10) 11. Wiedeń dnia 22. Czerwca 1881 r.

~~7479~~

III u

~~100.2287~~ III

Protokół

1. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. września 1881.

Początek o godzinie 12. minut 30 w południe.

JExcel. Namiestnik Alfred hr. Potocki przedstawia Sejmowi JW. Dra Mikołaja Zyblikiewicza jako Marszałka.

Marszałek zajmuje krzesło i otwiera posiedzenie.

Obecnych posłów 105.

Marszałek zagaja Sejm, otwiera posiedzenie i powołuje tymczasowo na sekretarzy posłów: Raciborskiego, Dzieduszyckiego Wojciecha, Pilata i Turzańskiego, a z powodu nieobecności posłów Raciborskiego i Dzieduszyckiego Wojciecha uzupełnia wybór przez powołanie posłów Romanowicza i Merunowicza.

Marszałek przemawia do Izby i kończy okrzykiem na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Następnie przemawia JExc. p. Namiestnik i przedstawia Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego, jako Komisarza rządowego.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż udzielił 8-dniowego urlopu posłom Siemińskiemu, Dobrzyńskiemu i Głogowskiemu.

Sekretarz poseł Romanowicz odczytuje pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa celem przeprowadzenia wyboru komisji reklamacyjnej dla uregulowania podatku gruntowego.

Marszałek oświadcza, iż wybór członków tej komisji zamieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Marszałek podnosi zaszczytnie pamięć zmarłych posłów Krzczunowicza i Rydzowskiego.

Izba przez powstanie oddaje cześć ich pamięci.

Poseł Grocholski wnosi, ażeby Izba uchwaliła umieszczenie w protokole sejmowym kondolencji przez Izbę wyrażonej, co też jednomyślnie przyjęto.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje wybór czterech Sekretarzy.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Bielińskiego, Czajkowskiego Alfonsa, Dydzińskiego, Jasienickiego i Ochrymowicza.

Z porządku następuje wybór czterech kwestorów.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Matkowskiego, Kulaczkowskiego, Rosnera i Lenartowicza.

Następuje wybór 12 rewidentów.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Goldmana, Dobrzańskiego, Merunowicza, Romanowicza, Maksa, Reya, Zuckra, Romera i Radzikiewicza.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium na 10 minut.

Po przerwie ogłasza poseł Ochrymowicz wynik wyboru 4 sekretarzy.

Głosujących było 94, absolutna większość 48 głosów.

Wybrani zostali sekretarzami posłowie: Turzański, Jasiński Józef, Czajkowski Alfons, Stądnicki Jan.

Sekretarze zajmują swoje miejsca.

Poseł Lenartowicz ogłasza wynik wyboru na 4 kwestorów.

Głosujących było 80, absolutna większość 41 głosów.

Wybrani zostali kwestorami posłowie: Golejewski, Korytowski, Turzański, Jocz.

Poseł Romanowicz ogłasza wynik wyboru na 12 rewidentów.

Głosujących było 79, absolutna większość 40 głosów.

Wybrani zostali rewidentami posłowie: Wesolowski, Wolański Mikołaj, Spławiński, Torosiewicz, Krasieki, Radzikiewicz, Buchwald, Jasienicki, Dobrzyński, Goldmann, Kitrys. Mniejszą ilość głosów otrzymał p. Wernicki.

Sprawozdawca wnosi, ażeby p. Wernickiego przyjąć jako 12go rewidenta, co Izba uchwała.

Następuje pierwsze czytanie przedłożeń Wydziału krajowego.

Sprawozdawca poseł Pietruski zaczyna czytać sprawozdanie z czynności Wydz. krajowego.

Izba uwalnia sprawozdawcę od odczytania sprawozdania.

P. Pietruski wnosi, ażeby sprawozdanie to odesłać do komisji lustracyjnej z 11 członków złożonej.

P. Matkowski zabiera głos i po dłuższem przemówieniu wnosi, ażeby sprawozdanie to odesłać do komisji budżetowej.

P. Chrzanowski przemawia za wnioskiem sprawozdawcy.

P. Wodzicki Henryk wnosi, ażeby nie wybierano osobnej komisji dla tego sprawozdania.

P. Czerkawski popiera wniosek p. Matkowskiego.

P. Krukowiecki popiera wniosek p. Wodzickiego Henryka.

P. Czartoryski przemawia za wnioskiem p. Matkowskiego.

P. Badeni wnosi zamknięcie dyskusji.

Dyskusya zamknięta.

P. Wodzicki Ludwik przemawia za wnioskiem p. Wodzickiego Henryka.

P. Matkowski przemawia ponownie za swoim wnioskiem.

Po przemowie sprawozdawcy poddaje Marszałek pod głosowanie wniosek p. Matkowskiego.

Izba uchwała wniosek p. Matkowskiego odesłania sprawozdania z czynności Wydziału krajowego do komisji budżetowej.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o oszczędnościach w wydatkach na druki sejmowe i manipulacyjne, sprawozdawca p. Pietruski.

Izba uwalnia sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Sprawozdawca wnosi odesłać sprawozdanie do komisji budżetowej z 16 członków złożonej.

Izba uchwała ten wniosek.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dyet i kosztów podróży funkcyjonaryuszów krajowych.

Izba uchwała na wniosek sprawozdawcy p. Pietruskiego odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczki w kwocie 11.433 zł. 34 ct., udzielonej gminie miasta Krakowa w roku 1875 z funduszu szkolnego krajowego.

Na wniosek sprawozdawcy p. Pietruskiego uchwała Izba odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie założenia internatu dla uczniów c. k. seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

Na wniosek sprawozdawcy p. Pietruskiego uchwała Izba odesłać to sprawozdanie do komisji edukacyjnej z 9 członków złożonej.

Z kolei następuje sprawozdanie o wniosku p. Tyszkowskiego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego — sprawozdawca p. Badeni.

Izba uchwała odesłać sprawozdanie do komisji administracyjnej, złożonej z 15 członków.

P. Badeni uprasza Izbę o upoważnienie przedkładania spraw mytniczych i kopytkowych w ciągu bieżącej sesji, z pominięciem druku i bezpośrednio przez Wydział krajowy, na co też Izba zezwała.

P. Smolka wnosi, ażeby sprawy dotyczące się dodatków gminnych przedkładane były Sejmowi z pominięciem druku.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie o budżecie krajowym na rok 1882, sprawozdawca p. Wereszczyński.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszu krajowego na rok 1879 — sprawozdawca p. Wereszczyński.

Izba uchwała na wniosek sprawozdawcy odesłać sprawozdanie do komisji budżetowej przyczem sprawozdawca zwraca uwagę na 2 pomyłki w alegatach tego podania, mianowicie w alegacie lit. D. w sumarycznym zestawieniu na str. 3 w cyfrze ostatniej po prawej stronie zamiast 672.345 zł. 22½ ct. ma być 669.054 zł. 68½ ct., w alegacie zaś lit. C fundusz propinacyjny — na stronie 10 ustęp III należy zupełnie wykreślić ustęp: „Zwroty pobranych zaliczek na koszt miejscowych komisij propinacyjnych 3.290 zł. 54 ct.“

Następuje sprawozdanie o wniosku p. Ochrymowicza co do utworzenia Sądu pow. w Borysławiu — sprawozdawca p. Podlewski.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba odesłać sprawozdanie do komisji prawniczej z 7 członków złożonej.

Następuje z porządku sprawozdanie w przedmiocie utworzenia Sądu powiatowego w Podkaminieniu — sprawozdawca p. Podlewski.

Na wniosek sprawozdawcy odesłano do komisji prawniczej.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie utworzenia Sądu powiatowego w Mszanie dolnej — sprawozdawca p. Podlewski.

Odesłano do komisji prawniczej.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie przydzielenia gminy Swidnik do Starostwa i Sądu powiatowego w Turce — sprawozdawca p. Podlewski.

Odesłano do komisji prawniczej.

Następuje sprawozdanie w przedmiocie spłacenia przez fundusz krajowy funduszowi pożyczkowemu z roku 1873 sumy wziętej z aktywów tego funduszu na budowę zakładu Kulpar-kowskiego. — Sprawozdawca p. Podlewski.

Odesłano do komisji budżetowej.

Następne posiedzenie zapowiada Marszałek na czwartek dnia 15. września 1881 o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym :

1. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia płacy Dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie. Sprawozdawca poseł Hozzard.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
3. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i w niektórych gminach powiatów Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemyślańskiego. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
4. Sprawdzenie wyborów poselskich. Sprawozdawca poseł Pietruski.
5. Wybór komisyj: budżetowej (z 16 członków), edukacyjnej (z 9 członków), administracyjnej (z 15 członków) i prawniczej (z 7 członków).

Koniec posiedzenia o godzinie 2 $\frac{1}{2}$ popołudniu.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze :

Józef Jasiński

Alfons Czaykowski.

Protokół

2. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 15. września 1881.

Początek o godzinie 11.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Józef Jasiński, Jan hr. Stadnicki, Turzański, Czajkowski Alfons.

Obechnych posłów: 106.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i uwiadamia Izbę, iż protokół 1. posiedzenia jest do przejrzania w biurze sejmowem.

Sekretarz Jasiński czyta spis petycyj od Nru 1 do 21, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom: petycyjnej: Nr. 1, 4, 6, 7, 9, 12, 18, 19, budżetowej: Nr. 2, 8, 11, 14, 20, administracyjnej: Nr. 3, 5, 13, 16, 17, drogowej: Nr. 10, edukacyjnej: Nr. 15, 21.

Marszałek poddaje pod głosowanie prośbę p. Edwarda Stadnickiego o urlop 14-dniowy, którego Izba udziela.

Marszałek zawiadamia, iż p. ks. Łoboś nie będzie mógł wziąć udziału w pracach tegorocznej sesji sejmowej z powodu zajęć w dyecezyi.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia płacy dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie. — Sprawozdawca p. Hoszard.

Izba uwalnia sprawozdawcę od czytania.

Na wniosek sprawozdawcy odsyła Izba to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. — Sprawozdawca p. Wereszczyński.

Sprawozdawca wnosi, ażeby sprawozdanie to odesłać do komisji kultury krajowej, z 13 członków złożonej — co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie zalesienia wydmy piaszczystych w powiecie Jarosławskim i niektórych gminach powiatów: Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemyślańskiego. Sprawozdawca p. Wereszczyński.

Na wniosek sprawozdawcy odesłano do komisji kultury krajowej.

Następuje sprawdzenie wyborów poselskich.

Sprawozdawca poseł Pietruski czyta: Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym posła na Sejm krajowy w okręgu wyborczym gmin wiejskich Lwów-Szczerzec-Winniki z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Teofila Merunowicza posłem na Sejm krajowy z okręgu wyborczego gmin wiejskich Lwów-Szczerzec-Winniki uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Pietruski czyta: Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym jednego posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego większych posiadłości dawnego obwodu Rzeszowskiego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór hr. Jana Tarnowskiego na posła w okręgu wyborczym większych posiadłości dawnego obwodu Rzeszowskiego uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Pietruski czyta: Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym jednego posła na Sejm krajowy w ciele wyborczym gmin wiejskich okręgu wyborczego Gorlice-Biecz z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Dr. Mikołaja Fedorowicza posłem na Sejm krajowy w ciele wyborczym gmin wiejskich okręgu wyborczego Gorlice-Biecz uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Pietruski czyta: Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym posła na Sejm krajowy z grupy gmin wiejskich okręgu wyborczego Kossów-Kuty z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Filipa Zaleskiego posłem na Sejm krajowy z grupy gmin wiejskich okręgu wyborczego Kossów-Kuty uznać za ważny.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje wybór komisji budżetowej z 16 członków.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów: Fruchtmana, Janowskiego, Kitrysa, Kupeczyńskiego, Łukasiewicza Alexandra, Łazarskiego, Matkowskiego, Merunowicza i Wolańskiego Mikołaja.

Przystąpiono do wyboru komisji edukacyjnej z 9 członków.

Marszałek powołuje na skrutatorów: pp. Gedla, Goldmana, Gorajskiego, Jędrzejowicza, ks. Kaczalę, Krukowieckiego, Kułaczkowskiego, Reya i Rożankowskiego.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kwadrans.

Po przerwie wzywa Marszałek skrutatorów do ogłoszenia wyniku wyborów.

P. Goldman ogłasza wynik wyborów do komisji edukacyjnej.

Głosujących było 99, absolutna większość 50.

Wybrani zostali posłowie: Czerkawski 76, Dzieduszycki Wojciech 54, ks. Biskup Dunajewski 99, Majer 99, Małecki 99, Sawczyński 99, ks. Biskup Stupnicki 99, Szujski 97, Tarnowski Stanisław 66 głosami.

P. Matkowski ogłasza wynik wyboru do komisji budżetowej.

Głosujących było 99, absolutna większość 50.

Wybrani zostali posłowie: Baum 98, Chrzanowski 99, Dzieduszycki W. 56, Goldman 57, Hausner 93, Kaczala 94, Rapoport 56, Romanowicz 76, Skalkowski 78, Scipio 96, Smarzewski 98, Stadnicki Jan 99, Towarnicki 54, Weissmann 79, Wodzicki Henryk 98, dr. Zucker 98 głosami.

Marszałek wzywa członków komisji, by zechcieli się ukonstytuować.

Następuje wybór komisji administracyjnej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów posłów: Buchwalda, Czajkowskiego Hip., Fedorowicza, Garbaczynskiego, Korytowskiego, Kowalskiego Bazylego, Radzikiewicza, Wernickiego i ks. Korzyńskiego.

Przystąpiono do wyboru komisji prawniczej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów posłów: Bielińskiego, Dydyńskiego, Jasienickiego, Jozza, Krasickiego, Lenartowicza, Madejskiego, Popiela Michała i Scipiona.

Marszałek zawiesza posiedzenie.

Po przerwie p. Wernicki ogłasza wynik wyboru do komisji administracyjnej.

Głosujących było 96, absolutna większość 49.

Wybrani zostali posłowie: Bartmański 93, Czajkowski Jan 90, Czerkawski Euzebiusz 80, Grocholski 92, Janko 74, Koziębrodzki Szcześnie 91, Madejski 91, Mandyczewski Porfiry 91, Onyszkiewicz 72, Paszkowski 92, Pilat 92, Popiel Paweł 91, Romer 92, Wohlfart 82, Żywicki 90 głosami.

P. Lenartowicz ogłasza wynik wyborów do komisji prawniczej.

Głosujących było 80, absolutna większość 41.

Wybrani zostali posłowie: Fruchtmann 79, Jasiński Józef 80, Kowalski Bazyli 78, Splawiński 80, Waygart 74, Wesółowski 78, Zatorski 80 głosami.

Marszałek zapowiada najbliższe posiedzenie na dzień 16. września 1881, o godz. 11. przedpołudniem z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego względem zezwolenia 16tu gminom na pobór wyższych dodatków do podatków. Sprawozdawca poseł Smolka.
2. Sprawozdanie Wydziału krajowego nad petycją korporacji kominiarskiej co do ściągania należności kominiarskich. Sprawozdawca poseł Smolka.
3. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia osady Łęg ze związku gminy Czyżyny — przysiółka Bendiucha poturzycka ze związku gminy Poturzyce i przysiółka Wojtowszczyzna ze związku gminy Potylicza. Sprawozdawca poseł Smolka.
4. Sprawozdania Wydziału krajowego w sprawach mytniczych i o udzielenie koncesyi na pobór kopytkowego a mianowicie:
  1. Radzie powiatowej w Starem mieście od mostu na Dniestrze pod Starem miastem.
  2. Radzie powiatowej w Brzozowie na pobór myta drogowego i mostowego przy drodze powiatowej Brzozowsko-Rymanowskiej.
  3. Radzie powiatowej w Mościskach od mostu na rzece Wiszni w Podgaci.
  4. Radom powiatowym na pobór myta drogowego:
    - a) w Mościskach przy drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej.
    - b) w Rzeszowie przy drodze powiatowej Domaradzko-Strzyżowskiej.
    - c) w Dąbrowie przy drodze powiatowej Dąbrowsko-Mędrzychowskiej.
  5. Radzie powiatowej Mościskiej od mostu na rzece Słomiance i Radzie powiatowej Bocheńskiej od mostu Nr. 30 przy drodze powiatowej Bocheńsko-Limanowskiej.
  6. gminom miast Stanisławowa i Rzeszowa na pobór myta kopytkowego.
  7. gminie miasta Przemyśla na pobór myta kopytkowego.
  8. a) gminie łącznie z obszarem dworskim w Niegowcach od mostu na rzece Bołochówce,
 b) obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu od mostu na rzece Bystrzycy,
 c) obszarowi dworskiemu w Małnowie od mostu na rzece Wiszni,
 d) obszarowi dworskiemu w Bereźnicy królewskiej od mostu na rzece Dniestrze,
 e) obszarowi dworskiemu w Nowej grobli od mostu na rzece Lubaczówce.

9. Na pobór myta przewozowego:

- a) obszarowi dworskiemu w Żarnowcy na rzece Wisłoku,
- b) obszarom dworskim w Hecznarowicach i w Nowejwsi na rzece Soli,
- c) obszarowi dworskiemu w Podmichalu na rzece Łomnicy,
- d) gminie Niepołomice na rzece Wiśle,
- e) gminie Leżajsk na rzece Sanie pod Staremmiastem,
- f) obszarowi dworskiemu w Podłężu na rzece Wiśle.

10. Radzie powiatowej Ropezyckiej od mostu na rzece Wielopółce przy drodze powiatowej Czekaj-Wielopole.

11. Radom powiatowym na pobór myta drogowego:

- a) w Kolbuszowie przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej;
- b) w Tarnowie przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla.

12. a) obszarowi dworskiemu w Grębowie od mostu na rzece Łęg;

- b) gminie łącznie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostu na rzece Strypie.

Sprawozdawca poseł Badeni.

5. Wybór komisji kultury krajowej z 13stu członków.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż komisja edukacyjna już się ukonstytuowała i wybrała przewodniczącym p. Majera — zastępcą przewodniczącego p. ks. biskupa Stupnickiego — sekretarzem p. Stanisława Tarnowskiego.

Marszałek zamyka posiedzenie o godz. 2³/₄ popołudniu.

Spis petycyj

wniezionych do Sejmu krajowego po dzień 14. września 1881.

- L. 1. Weisło Jędrzej, gospodarz w Bierzanowie przez posła hr. Badeniego o wsparcie dla jego 5 ociemniałych dzieci.
- „ 2. Maresch Maksymilian b. Dyrektor zakładu Kulparkowskiego przez posła Hoszarda o udzielenie mu odprawy lub o zwrot poniesionych strat w służbie zakładu.
- „ 3. Wydział pow. Przemyślański przez posła Hoszarda w sprawie uregulowania targów i jarmarków.
- „ 4. Gmina Unterbergen przez posła Hoszarda o odłączenie od gminy Podberezce.
- „ 5. Zbiorowa petycja gmin powiatu Łańcuckiego przez posła Wodzińskiego o zmianę ustawy o paszportach na bydło.
- „ 6. Krupa Teodor kierownik szkoły w Oleszycach przez posła Turzańskiego o zwrotną załeczkę na placę.
- „ 7. Albiński Marcin przez posła ks. Chelmeckiego o policzenie mu lat służby spędzonych przy straży skarbowej.
- „ 8. Gminy Mszana dolna i Słomka przez posła ks. Chelmeckiego o pożyczkę 3.700 zł. na wybudowanie nowego budynku szkolnego.

- L. 9. Stupnicka Teofila, wdowa po konduktorze dróg przez posła Żurowskiego o zapomogę.
- " 10. Wydział pow. Jarosławski przez posła Zamojskiego o uznanie drogi z Jarosławia przez Sieniawę do królestwa Polskiego, za krajową.
- " 11. Stęczyński Bogusz, literat przez posła Kitrysa o zapomogę.
- " 12. Śliwińska Albina, wdowa po zastępcy zarządcy szpitala lwowskiego przez posła Hausnera o remuneracyę za pełnienie obowiązków przez jej męża w r. 1864 do 1867.
- " 13. Stasicki Syrodok Józef, przez posła Hausnera o zaprowadzenie kolektantów rządowych do poboru podatków.
- " 14. Daszkiewicz Władysław, rzeźbiarz przez posła Hausnera o subwencyę w celu kształcenia się za granicą.
- " 15. Klasztor pp. Bazylianek w Jaworowie przez posła Czerkawskiego o subwencyę na utrzymanie zakładu naukowego przy klasztorze.
- " 16. Malinowski Franciszek, majster kominiarski, przez posła Czerkawskiego o uregulowanie stosunków kominiarskich w Brzeżanach.
- " 17. Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie przez posła Wodzińskiego w sprawie reformy instytucyi towarz. zaliczkowych.
- " 18. Landes Nehemiasz, kierownik szkoły im. Czackiego we Lwowie przez posła Smolkę o wliczenie mu lat służby od r. 1857 do 1859 i od 1869 do 1879.
- " 19. Gromnicka Julia, wdowa po nauczycielu przez posła Smolkę o przyznanie wyższej pensyi lub udzielenie jednorazowego wsparcia.
- " 20. Filipecka Marya, wdowa po konduktorze dróg krajowych przez posła ks. Sawę o udzielenie jej stałego zaopatrzenia czyli pensyi wdowiej w drodze łaski.
- " 21. Jamińska Bronisława przez posła Pietruskiego o subwencyę na założenie szkoły Freblowskiej w Stanisławowie.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze :

Józef Jasiński
Alfons Czaykowski.

Protokół

3. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. września 1881.

Początek o godz. 11 , przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Józef Jasiński, Alfons Czajkowski, Jan hr. Stadnicki i Turzański.

Obecnych posłów: 117.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 1. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciwko niemu żadnego zarzutu, a protokół z 2. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzania złożony.

Sekretarz p. Jasiński odczytuje prośbę JE. Floryana Ziemiałkowskiego, o udzielenie urlopu do końca września z powodu zajęć urzędowych.

Izba udziela urlopu.

Sekretarz p. Jasiński czyta spis petycyj od Nru 22 do 39, przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom: administracyjnej: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 38, — drogowej 29, 33, — petycyjnej 31, 32, 37, — budżetowej 35, 36, 39.

Sekretarz p. Jasiński czyta petycję Nr. 40 przydzieloną przez Marszałka komisji petycyjnej.

P. hr. Krukowiecki przemawia za spiesznem załatwieniem tej petycji, i wnosi: Wysoki Sejm raczy petycję tę odesłać do komisji prawniczej z poleceniem, ażeby w ciągu tygodnia z takowej sprawę zdała.

Izba uchwala ten wniosek.

P. Józef Jasiński wnosi, ażeby wybrano komisję drogową z 12 i petycyjną z 25 członków.

Izba uchwala ten wniosek.

Sekretarz p. Jasiński czyta dalszy ciąg petycyj od Nru. 41 do 51, przydzielonych przez Marszałka komisjom: petycyjnej 41, 48, 49 — budżetowej 42, 50, 51 — drogowej 43, 46 — administracyjnej 44, 45, 47.

Przystąpiono do porządku dziennego.

P. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o przedłożeniach Wydziałów powiatowych w Białej, Drohobyczu, Kałuszu, Kołomyi, Kosowie, Samborze i Zaleszczykach względem zezwolenia szesnastu gminom na pobór wyższych nad 50% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, w celu pokrycia wydatków gminnych, — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Następującym gminom Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwala się pobierać w r. 1881 dodatki gminne do podatków bezpośrednich według stopy procentowej przy każdej gminie szczegółowo oznaczonej, a mianowicie:

I. W powiecie Białskim :

- 1) gminie Bielany dwieście dziewięćdziesiąt pięć 295⁰/₀,
- 2) gminie Bór Wilkowiecki osmdziesiąt cztery 84⁰/₀,
- 3) gminie Brzeszcze dziewięćdziesiąt jeden 91⁰/₀,
- 4) gminie Bujaków pięćdziesiąt siedm 57⁰/₀,
- 5) gminie Huciska sześćdziesiąt sześć 66⁰/₀,
- 6) gminie Kruki pięćdziesiąt sześć 56⁰/₀,
- 7) gminie Międzybrodzie Kobiernickie siedmdziesiąt 70⁰/₀.

II. W powiecie Drohobyckim:

- 8) gminie Manaster Derzycki dziewięćdziesiąt 90⁰/₀,

III. W powiecie Kałuskim :

- 9) gminie Bania sześćdziesiąt sześć 66⁰/₀,
- 10) gminie Jaworówka siedmdziesiąt trzy 73⁰/₀,
- 11) gminie Rypianka osmdziesiąt i dwa 82⁰/₀,
- 12) gminie Słoboda Równiańska siedmdziesiąt 70⁰/₀.

IV. W powiecie Kołomyjskim :

- 13) gminie Dobrowódka osmdziesiąt pięć 85⁰/₀.

V. W powiecie Kosowskim :

- 14) gminie Polanka sześćdziesiąt dziewięć 69⁰/₀.

VI. W powiecie Samborskim :

- 15) gminie Majnicz dziewięćdziesiąt ośm 98⁰/₀.

VII. W powiecie Zaleszczyckim :

- 16) gminie Czerwonogród sześćdziesiąt siedm 67⁰/₀."

P. hr. Krukowiecki przemawia przeciw nałożeniu gminie Bielany dodatków gminnych do podatków bezpośrednich i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: ażeby połowę wydatków na szkoły pokryć z funduszków krajowych szkolnych, a drugą połowę dodatkami do podatków“.

Izba nie poparła tego wniosku.

Po przemówieniu p. Jasienickiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek Wydz. kraj.

Następnie sprawozdawca p. Smolka czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o dopełnieniu wezwania z dnia 5. lipca 1880 w sprawie petycyi przełożonych lwowskiej korporacyi kominarskiej co do sposobu ściągania należności kominarskich za czyszczenie kominów — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć uchwałę:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa Rząd do poczynienia odpowiednich kroków, ażeby w ustawie przemysłowej, nad której uchwaleniem toczą się rozprawy w komisji Izby poselskiej Rady Państwa, zawartem zostało postanowienie, podające możność ściągania należności kominarskich za czyszczenie kominów w drodze politycznej egzekucyi.

P. Romanowicz przemawia i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: ażeby z pominięciem uchwały na pierwszym posiedzeniu po-

wziętej co do traktowania wniosków administracyjnych przez Wydział krajowy przedkładanych, wniosek ten według regulaminu po poprzednim wydrukowaniu na porządku dziennym był umieszczony.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek odraczający posła Romanowicza, a uchwała wniosek Wydziału krajowego.

Następnie czyta p. Smolka:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi miejscowości Łęg w powiecie krakowskim, względem wydzielenia jej ze związku gminy Czyżyny i utworzenia osobnej gminy — z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy.

„Ustawa z dnia _____ obowiązująca w Królestwie Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o oddzieleniu osady Łęgu od gminy Czyżyny, i utworzeniu z niej osobnej gminy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Osada Łęg w powiecie krakowskim ma być oddzieloną od gminy Czyżyny, i tworzy oddną osobną gminę.

Art. II.

Wykonanie niniejszej uchwały poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.“

Poczem Izba przyjmuje bez rozpraw w drugim czytaniu Art. I, II, tytuł i wstęp ustawy, a uchwalwszy przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania, uchwała ten projekt do ustawy w trzecim czytaniu.

Następnie sprawozdawca p. Smolka czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o prośbie mieszkańców przysiółka Bendiucha Poturzycka, w powiecie Sokalskim o wyłączenie tego przysiółka ze związku gminy Poturzyce i utworzenie zeń oddzielnej gminy — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

nad prośbą mieszkańców przysiółka Bendiuchy Poturzyckie w powiecie Sokalskim o oddzielenie tej miejscowości ze związku gminy Poturzyce i utworzenie odrębnej gminy — przechodzi się do porządku dziennego.“

Izba uchwała bez rozpraw wniosek Wydziału krajowego.

Sprawozdawca p. Smolka czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie oddzielenia przysiółka Wojtowszczyzna od gminy Potylicza a przydzielenia do gminy Smolina w powiecie Rawskim — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy.

Ustawa z dnia _____ obowiązująca w Królestwie Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o wydzielenie przysiółka Wojtowszczyzna ze związku gminy Potylicz i o przydzielenie przysiółka Wojtowszczyzna do gminy Smolin w powiecie Rawskim.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Wojtowszczyzna w powiecie Rawskim wydziela się ze związku gminy Potylicz, a wciela się do gminy Smolin.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.“

Izba przyjmuje bez rozpraw w drugim czytaniu Art. I, II, tytuł i wstęp ustawy, a uchwalwszy trzecie czytanie bez czytania, uchwała ten projekt do ustawy w trzecim czytaniu.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o omyceniu mostu powiatowego na rzece Dniestrze pod Starem miastem, które sprawozdawca p. Badeni odczytuje z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy przychylić się do przedstawienia Wydziału powiatowego i powziąć następującej treści uchwałę :

Uchwała o udzieleniu Radzie powiatowej w Starem mieście prawa do pobierania myta od mostu na rzece Dniestrze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje :

Art. I.

Radzie powiatowej w Starem-mieście w zastępstwie funduszu powiatowego nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Dniestrze pod Starem miastem, z warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy podług następującego wymiaru :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu	2 ct.
b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych	1 ct.
c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego	1/2 ct.

Art. III.

Przy poborze myta, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej, i o znizeniu takowej.“

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego uchwała Izba bez rozpraw przystąpić do głosowania en bloc i przyjmuje wniosek Wydziału krajowego w drugim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej Brzozowskiej dalszego prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Brzozowsko-Rymanowskiej z odnogą do Krościenka — z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę.

Uchwała o udzieleniu Radzie powiatowej Brzozowskiej dalszego prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiat. Brzozowsko-Rymanowskiej z odnogą do Krościenka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje :

Art. I.

Radzie powiatowej w zastępstwie funduszu drogowego powiatu nadaje się na dalsze lat 5 od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta drogowego i mostowego na drodze powiatowej Brzozowsko-Rymanowskiej z odnogą do Krościenka pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych kosztem funduszu powiatowego i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto drogowe pobieranem będzie na dwóch stacyach mytniczych:

- 1) w Trześniowie,
- 2) w Haczowie

myto zaś mostowe tylko na stacyi w Haczowie, mianowicie od mostu na rzece Wisłoku.

Art. III.

Opłatę myta drogowego na obydwóch stacyach artykułem II. poszczególnionych, pobierać należy podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$, (pół) ct.

Dla myta mostowego w Haczowie oznacza się oddzielnie dotychczasową taryfę wedle ustawy z dnia 12. lipca 1870 r. jako to:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od pięciu świń lub cieląt i od 10 owiec 1 (jeden) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Oprócz ogólnie obowiązujących przepisów co do uwolnienia od opłat mytniczych lub zniżenia takowych, wolni są od wszelkiej opłaty na stacyi drogowo-mostowej w Haczowie wszyscy właściciele gminy Haczowa.

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego uchwała Izba bez rozpraw przystąpić do głosowania nad tym wnioskiem en bloc i przyjmuje wniosek ten w drugim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o omyczeniu mostu na rzece Wiszni w Podgaci dla Rady powiatowej w Mościskach — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała o udzieleniu Radzie powiatowej w Mościskach prawa do pobierania myta od mostu na rzece Wiszni w Podgaci.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Mościskach nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wiszni w Podgaci pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobieranem być ma podług następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.
- c) od pięciu świń lub cieląt oraz od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta, lub o znizeniu takowej.“

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego uchwała Izba bez rozpraw przystąpić do głosowania en bloc nad tym wnioskiem i uchwała ten wniosek w drugim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Rzeszowie przy drodze powiatowej Domaradzko-Strzyżowskiej.

2. Radzie powiatowej w Mościskach przy drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej.

3. Radzie powiatowej w Dąbrowie przy drodze powiatowej Dąbrowsko-Mędrzychowskiej —

z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzielenie prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Rzeszowie przy drodze powiatowej Domaradzko-Strzyżowskiej.

2. Radzie powiatowej w Mościskach przy drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej;

3. Radzie powiatowej w Dąbrowie przy drodze powiatowej Dąbrowsko-Mędrzychowskiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Rzeszowie, w Mościskach i w Dąbrowie nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych w dobrym stanie kosztem właściwych funduszów powiatowych, a mianowicie:

1. Radzie powiatowej w Rzeszowie prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Domaradzko-Strzyżowskiej według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) centy;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) cent;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) centa.

2. Radzie powiatowej w Mościskach prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej.

3. Radzie powiatowej w Dąbrowie prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Dąbrowsko-Mędrzychowskiej.

Przy każdej z obu (pod poz. 2 i 3) pomienionych dróg pobierać należy opłatę myta według następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) centy;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) centy;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu takowej.“

Izba uchwała wniosek ten bez rozpraw w drugim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie prawa do poboru myta Radzie powiatowej w Mościskach od mostu na rzece Wiszni w Słomiance, tudzież Radzie powiatowej w Bochni od mostu nr. 30 przy drodze powiatowej Bocheńsko-Limanowskiej — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzielenie prawa do poboru myta Radzie powiatowej w Mościskach od mostu na rzece Wiszni w Słomiance, tudzież Radzie powiatowej w Bochni od mostu nr. 30 przy drodze powiatowej Bocheńsko-Limanowskiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Radzie powiatowej w Mościskach od mostu na rzece Wiszni w Słomiance, według następującej taryfy:

1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.

2) od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

2. Radzie powiatowej w Bochni od mostu nr. 30 położonego w 19. kilometrze drogi powiatowej Bocheńsko-Limanowskiej według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowywane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu takowej.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw w drugim czytaniu.

P. Jasiński wnosi: Wysoka Izba raczy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania przyjętych w drugim czytaniu uchwał eo do poboru myta od mostu na Dniestrze pod Starem miastem, przy drodze powiatowej Brzozowsko - Rymanowskiej — w Mościskach od mostu na rzece Wiszni w Podgaci — przy drodze powiatowej Hodyńsko-Samborskiej, Domaradzko-Strzyżowskiej i Dąbrowsko-Mędrzychowskiej, — od mostu na rzece Wiszni w Słomiance i od mostu Nr. 30 na drodze Bocheńsko-Limanowskiej.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje przytoczone uchwały w trzeciem czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminom miast Stanisławowa i Rzeszowa koncesyi na dalszy pobór myta kopytkowego -- z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa o udzieleniu gminom miast Stanisławowa i Rzeszowa prawa do dalszego poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulie, placów i dróg miejskich, udziela się gminom miast Stanisławowa i Rzeszowa prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami:

Art. II.

Gmina miasta Stanisławowa pobierać ma myto kopytkowe na następujących dziewięciu do miasta prowadzących drogach:

1. Mykityńce — Knihynin.
2. Krechowce — Knihynin.
3. Pasieczna — Knihynin.
4. Opryszowce — Knihynin.
5. Czukałówka — Knihynin.
6. Krechowce — Knihynin, (ulica Lipowa).
7. Zagwózdź — Knihynin.
8. Wołczyniec — Knihynin.
9. Na drodze do kolei żelaznej.

Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

1. Od konia, osła lub muła w zaprzęgu, 3 (trzy) ct.
2. Od każdej sztuki bydła rogatego w zaprzęgu, 2 (dwa) ct.
3. Od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 1 (jeden) ct.

4. Od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, $\frac{1}{2}$ (pół) centa.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta które ssą i przy matkach idą, są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. III.

Gmina miasta Rzeszowa pobierać ma myto kopytkowe przy siedmiu rogatkach miejskich, a mianowicie:

1. Na drodze zwanej Łańcucko-Tyczyńska.
2. " " " Ruskawieś.
3. " " " Sandomierska.
4. " " " Krakowska.
5. " " " Stajnie.
6. " " " Psiarniska.
7. " " " Staroniwa.

Rogatka na drodze zwanej Ruskawieś, tudzież roгатka na drodze Łańcucko-Tyczyńskiej, mają być postawione w takich punktach, ażeby na pierwszej — przejazd pomiędzy miastem a dworcem kolejowym i magazynami kolejowymi, na drugiej zaś — komunikacya pomiędzy Tyczynem a Łańcutem wolne były od myta kopytkowego.

Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko, przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

1. Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 2 (dwa) ct.
2. Od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 1 (jeden) cent.
3. Od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, 1 (jeden) cent.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należności.

Źrebięta które ssą i przy matkach idą, są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub o znizeniu takowych.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle i w dobrym stanie i używania na ten cel preścacy mieszkańców miasta, według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego roboty uskutecznione zostały i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego, służy Wydziałowi powiatowemu, a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI.

Od zwierząt wyżej poszczególnionych, to jest opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina pobierająca myto kopytkowe pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych“.

Po otwarciu rozprawy nad wnioskiem Wydziału krajowego, przemawiali przeciwko temu wnioskowi pp. Krukowiecki i Jasienicki, — za wnioskiem Wydziału krajowego pp. Waygart, Towarnicki i hr. Golejewski.

Izba uchwała na wniosek p. ks. Sawy zamknięcie dyskusyi.

Przemawiają zapisani jeszcze do głosu pp. hr. Męciński i Kowalski Bazyli przeciwko wnioskowi Wydziału krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba ustawę podług wniosku Wydziału krajowego w drugim czytaniu.

P. Spławiński wnosi o przystąpienie do głosowania w trzecim czytaniu bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Jasienicki czyni wniosek o imienne głosowanie.

Po dostatecznem poparciu wniosku tego uchwała Izba w trzecim czytaniu w imiennem głosowaniu powyższy projekt ustawy 63 głosami przeciw 44.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie miasta Przemyśla prawa do dalszego poboru myta kopytkowego — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa o udzieleniu gminie miasta Przemyśla prawa do dalszego poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Przemyśla prawo pobierania myta kopytkowego na dalsze trzy lata, pod następującymi warunkami:

Art. II.

Pobór myta kopytkowego odbywać się ma na ośmiu rogatkach miejskich przy wjazdach do miasta, a mianowicie:

1. przy rogate Lwowskiej,
2. przy rogate Dobromilskiej,
3. przy rogate Jarosławskiej,
4. przy rogate na węgierskim trakcie,
5. na drodze do Prałkowic,
6. na drodze miejskiej od Buszkowic z zaporą na Zasaniu,
7. na drodze od Krownik z zaporą na tejże drodze,
8. na drodze od Cybulanki z zaporą tamże na terytoryum miejskiem.

Art. III.

Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) centy;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) cent.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) centa.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś źrebięta, cielęta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nieopłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty kopytkowego.

Art. IV.

Wszystkie dla dróg krajowych obowiązujące przepisy co do uiszczenia opłaty, co do uwolnienia od tejże zupełnego lub częściowego, jakoteż co do przestępstw i kar, stosują się także do opłaty kopytkowego w mieście Przemyślu.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego niemoże być obracany na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie znajdujących się w obrębie gminy ulic, placów i dróg publicznych nie era-ryalnych, i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle w dobrym stanie i używania na miejskie cele drogowe preścacyi mieszkańców miasta, według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina miasta Przemyśla przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz wraz z dokładnym kosztorysem tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina miasta Przemyśla Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preeliminowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego, roboty uskutecznione zostały, i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszków poboru myta kopytkowego, służy Wydziałowi powiatowemu, a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Przemyśla wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. — Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III poszczególnionych, tj. opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina miasta Przemyśla pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych“.

Po otwarciu rozprawy wnosi P. hr. Krukowiecki przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

P. Waygart przemawia za wnioskiem Wydziału krajowego.

Na wniosek p. ks. Sawy uchwała Izba zamknięcie rozprawy.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wniosek p. Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego 48 głosami przeciw 44, a następnie uchwała projekt ustawy według wniosku Wydziału krajowego w drugim czytaniu.

Na wniosek sprawozdawcy p. Badeniego uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania i uchwała powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

- 1) gminie i obszarowi dworskiemu w Niegowcach, od mostu na rzece Bołochówce;
- 2) obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu od mostu na rzece Bystrzycy;
- 3) obszarowi dworskiemu w Małnowie od mostu na rzece Wiszni;

4) obszarowi dworskiemu w Bereźnicy królewskiej od mostu na odnodze rzeki Dniestr w Żurawkowie.

5) obszarowi dworskiemu w Nowej grobli od mostu na rzece Lubaczówce — z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzielenie prawa do pobierania opłat mytniczych:

1. gminie i obszarowi dworskiemu w Niegowcach, od mostu na rzece Bołochówce;
2. obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu od mostu na rzece Bystrzycy;
3. obszarowi dworskiemu w Małnowie od mostu na rzece Wiszni;
4. obszarowi dworskiemu w Bereźnicy królewskiej od mostu na odnodze rzeki Dniestr w Żurawkowie;

5) obszarowi dworskiemu w Nowej grobli od mostu na rzece Lubaczówce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Gminie łącznie z obszarem dworskim w Niegowcach powiatu Kałuskiego, od mostu na rzece Bołochówce według następującego wymiaru:

- 1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 (jeden) ct.
- 2) od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 1 (jeden) ct.
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.
  - c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

2) Obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu powiatu Stanisławowskiego od mostu na rzece Bystrzycy przy drodze ze Stanisławowa do Kołodziejówki, według następującej taryfy:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 3 (trzy) ct.
2. Od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 3 (trzy) ct.
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.
  - c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

3. Obszarowi dworskiemu w Małnowie, powiatu Mościskiego, od dwóch mostów na rzece Wiszni.

4. Obszarowi dworskiemu w Bereźnicy królewskiej, powiatu Żydaczowskiego, od mostu na odnodze rzeki Dniestr w Żurawkowie.

5. Obszarowi dworskiemu w Nowej grobli, powiatu Jarosławskiego, od dwóch mostów 20 metrów i 15 metrów długich na rzece Lubaczówce.

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 3, 4, i 5 wyszczególnionych) pobierać należy opłatę według następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.
2. od bydłał przepędzanych:
  - a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.
  - b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.
  - c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowywane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu takowej. Mieszkańcy gminy Nowej grobli wolni są zupełnie od opłaty myta mostowego dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego“.

Izba uchwała wniosek Wydziału krajowego bez rozpraw w drugim czytaniu.

JExc. p. Grocholski stawia wniosek o zamknięcie posiedzenia.

Izba uchwała zamknięcie posiedzenia.

Posłowie: Fedorowicz, Merunowicz, Tarnowski Jan i Zaleski składają przyrzeczenie poselskie w ręce Marszałka krajowego.

Marszałek krajowy zapowiada następne posiedzenie na dzień 17. września 1881 o godzinie

11. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego w sprawie reformy ustawodawstwa gminnego i Rad powiatowych.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego w sprawie reformy ustawy o przynależności.
3. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.
4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
5. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie koncesyi na pobór myta przewozowego:
  - a) Obszarowi dworskiemu w Żarnowy na rzece Wisłoku,
  - b) Obszarom dworskim w Hermanowicach i w Nowejwsi na rzece Soli,
  - c) Obszarowi dworskiemu w Podmichalu, na rzece Łomnicy,
  - d) Gminie Niepołomice na rzece Wiśle,
  - e) Gminie Leżajsk na rzece Sanie pod Staremmiastem,
  - f) Obszarowi dworskiemu w Podłężu na rzece Wiśle.

Radzie powiatowej Ropczyckiej od mostu na rzece Wielopólee przy drodze powiatowej Czekań-Wielopole.

Radom powiatowym na pobór myta drogowego:

- a) w Kolbuszowie przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej;
  - b) w Tarnowie przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla.
  - c) Obszarowi dworskiemu w Grębowie od mostu na rzece Łęg;
  - d) Gminie łącznie z obszarem dworskim w Sokolowie od mostu na rzece Strypie. Sprawozdawca poseł Badeni.
6. Wybór komisji kultury krajowej z 13-stu członków, petycyjnej z 25 członków i drogowej z 12-stu członków.

Poczem Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 3¹/₄.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Józef Jasiński w. r., *Alfons Czajkowski* w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 16. września 1881.

- L. 22. O poparcie instytucji Towarzystw zaliczkowych proszą: Rada Towarzystwa gospodarskiego oddziału Gródek przez p. Janko.
- „ 23. O poparcie jak wyżej mieszkańcy miasta Komarna przez p. Janko.
- „ 24. Wydział powiatowy w Rudkach, prosi jak powyżej przez p. Janko.
- „ 25. Wydział powiatowy w Rawie, prosi jak powyżej, przez p. Jana Czajkowskiego.

- L. 26. Wydział powiatowy w Łańcucie, prosi jak wyżej przez p. hr. Scipio.
- „ 27. Towarzystwo zaliczkowe w Starym Sączu prosi jak wyżej przez p. Gedla.
- „ 28. Wydział powiatowy w Kałuszu prosi jak wyżej przez p. Wolfartha.
- „ 29. Wydział powiatowy w Rawie, przez p. Jana Czajkowskiego w sprawie zniesienia myt drogowych wraz z ustawą mytniczą.
- „ 30. Wydział powiatowy w Łańcucie, przez p. hr. Scipio o zredukowanie liczby jarmarków.
- „ 31. Mordyniewiczowa Albina wdowa po nauczycielu, przez p. Kitrysa o zapomogę.
- „ 32. Teodorowiczówna Michalina przez p. Lenartowicza o subwencyę na warsztat dla robót pończoszkowych.
- „ 33. Wydział powiatowy Rawski przez p. Jana Czajkowskiego w sprawie subwencyi dla Towarzystwa budowy kolei Jarosławsko-Sokalskiej.
- „ 34. Ten sam przez p. Jana Czajkowskiego o zmianę §. 73 ustawy gminnej w sprawie administracyi funduszami ubogich.
- „ 35. Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ przez p. Goldmana o podwyższenie subwencyi.
- „ 36. Kosina Jan, słuchacz akademii rolniczej we Wiedniu przez p. hr. Scipio o stypendyum.
- „ 37. Fried Majer i Jawetz Getzel przez p. Maxa o zwolnienie ich z kontraktu dzierżawnego o myta krajowe w Podwoleczyskach i Białej karczynie.
- „ 38. Gmina miasta Tarnopola przez p. Maxa o przeniesienie siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 39. Strzelbicki Ignacy, uczeń szkoły sztuk pięknych w Krakowie przez p. ks. Kowalskiego o zapomogę.
- „ 40. Czorneńko Marya przez p. hr. Krukowieckiego o zapobieżenie wyrugowania jej z gruntu, przez Bank włościański.
- „ 41. Leszczyński Hyacynt były członek orkiestry teatralnej przez p. Podlewskiego o zapomogę.
- „ 42. Dyrekcyja zakładu głuchoniemych we Lwowie przez p. Podlewskiego o subwencyę na r. 1882.
- „ 43. Gmina Piwniczna przez p. Majera o uznanie potrzeby budowy drogi komunikacyjnej od stacyi kolejowej w Piwnicznej do drogi Krościenko-Szczawnickiej.
- „ 44. Wydział powiatowy w Kałuszu przez p. Wolfratha w sprawie grzywien pochodzących z orzeczeń karnych na rzecz funduszu ubogich w gminach.
- „ 45. Wydział powiatowy w Złoczowie przez p. Jaworskiego w sprawie urządzenia przystanku dla pociągów pospiesznych na Podzameczu we Lwowie.
- „ 46. Ten sam przez p. Jaworskiego o zmianę ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.
- „ 47. Wydział powiatowy w Kałuszu przez p. Wolfartha w sprawie zwinienia gmin nieopłacających przynajmniej 200 zł. podatku.
- „ 48. Niewiadomska Sabina wdowa po inżynierze dróg krajowych przez p. Paszkowskiego o zaopatrzenie wdowie i datek dla sierót w drodze łaski.
- „ 49. Julia Olewińska wdowa po protokoliście Wydziału krajowego, przez p. Smolkę o datek roczny dla jej małoletnich córek.
- „ 50. Towarzystwo politechniczne we Lwowie przez p. Romanowicza o przyznanie prawa stabilizacyi inżynierom okręgowym Wydziału krajowego.
- „ 51. Tomasz Gamski i Eugeniusz Pfeifer przez p. ks. Sawę o przyznanie im nadwyżki do cen kontraktowych z tytułu budowy zakładu kulturalnego.
-

Protokół

4. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. września 1881.

Początek posiedzenia o godzinie 11^{1/4} przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: PP. Józef Jasiński, Alfons Czaykowski, Jan hr. Stadnicki i Turzański.

Obejnych posłów 112.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół drugiego posiedzenia został przyjęty, ponieważ żadnych przeciwko niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół trzeciego posiedzenia złożony w kancelaryi sejmowej do przejrzania.

Marszałek krajowy zawiadamia Izbę, iż udzielił 5dniowego urlopu posłowi Ludwikowi hr. Wodzickiemu.

Sekretarz Alfons Czaykowski czyta spis petycji od Nru 52 do 86, przydzielonych następującym komisjom:

Administracyjnej nr. 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, — komisji kultury krajowej Nr. 63, 71. — petycyjnej Nr. 66, 67, 69, 72, 76, 77, 78, 81, 82, 83, 84, 85, 86, — budżetowej Nr. 68, 70, 74, 75, 79, 80, — edukacyjnej 73.

Izba udziela urlopu 14dniowego p. Tyszkowskiemu Józefowi, a 5tygodniowego p. Tadeuszowi Dzieduszyckiemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński odczytuje przedłożenie rządowe w sprawie reformy ustawodawstwa gminnego i Rad powiatowych.

Na wniosek p. Czerkawskiego Enzebiusza uchwała Izba bez rozprawy przekazać tę sprawę osobnej komisji, z 15 członków wybrać się mającej.

Następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego w sprawie reformy ustawy o przynależności. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego odsyła Izba to przedłożenie rządowe bez rozprawy do komisji administracyjnej.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński czyta przedłożenie rządowe z projektem ustawy o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego uchwała Izba bez rozprawy przekazać to przedłożenie rządowe komisji administracyjnej. Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o urządzeniu zbiorowych kas pożyczkowych dla gmin.

Na wniosek sprawozdawcy posła Wereszczyńskiego uchwała Izba bez rozprawy przekazać to sprawozdanie osobnej komisji z 9 członków złożonej.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych od przewozów:

1. na rzece Wisłoku, dla obszaru dworskiego w Żarnowcy;
2. na rzece Sole dla obszarów dworskich: w Hecznarowicach i w Nowej wsi;
3. na rzece Łomnicy dla obszaru dworskiego w Podmichalu;
4. na rzece Wiśle dla gminy w Niepołomicach;
5. na rzece Sanie, pod Starem miastem dla gminy Leżajsk;
6. na rzece Wiśle dla obszaru dworskiego w Podłężu z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści uchwałę:

Uchwała o udzieleniu prawa do pobierania opłat mytniczych od przewozów:

1. na rzece Wisłoku dla obszaru dworskiego w Żarnowcy;
2. na rzece Sole, dla obszarów dworskich w Hecznarowicach i Nowej wsi;
3. na rzece Łomnicy, dla obszaru dworskiego w Podmichalu;
4. na rzece Wiśle, dla gminy w Niepołomicach;
5. na rzece Sanie, pod Starem Miastem, dla gminy Leżajsk;
6. na rzece Wiśle, dla obszaru dworskiego w Podłężu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Me-go Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I. Na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania opłat mytniczych od przewozów, a mianowicie:

1. Obszarowi dworskiemu w Żarnowcy, powiatu Rzeszowskiego na rzece Wisłoku w Żarnowcy;
2. Obszarom dworskim: w Hecznarowicach i oddzielnie w Nowej wsi, powiatu Białskiego, na rzece Sole, we właściwych miejscowościach;
3. Obszarowi dworskiemu w Podmichalu powiatu Kałuskiego, na rzece Łomnicy w Podmichalu;
4. Gminie w Niepołomicach, powiatu Bocheńskiego na rzece Wiśle w Niepołomicach;
5. Gminie Leżajsk, powiatu Łańcuckiego, na rzece Sanie, pod Starem miastem;
6. Obszarowi dworskiemu w Podłężu, powiatu Curzanowskiego na rzece Wiśle, pomiędzy Podłężem i Spytkowicami.

Każda ze stron koncesyonowanych, obowiązana jest utrzymywać przedmioty omycone własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II. Opłaty mytnicze pobierać należy według następujących wymiarów:

1. w Żarnowcy:
  - a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu dwa (2) ct.
  - b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca tndzież od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tego rodzaju dwa (2) ct.

Wyjątek stanowią bydłta ssące przy matkach, za które nie pobiera się opłaty mytniczej.

- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jakoto: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju jeden (1) ct.

- d) od każdej osoby pieszej, jadącej wierzchem lub powozem, wyjąwszy woźnicę jeden (1) ct.

- 2) w Hecznarowicach, w Nowej wsi, pod Starem miastem i w Podłężu.

- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu jeden (1) ct.

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzęzonego trzy (3) ct.

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat jeden (1) ct.

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukała i trzylatki trzy (3) ct.

2. od jednego cielęcia, nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozy, kozła i małych świń jeden (1) ct.

3. w Podmichalu.

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu dwa (2) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, byków, mułów i osłów dwa (2) ct.

c) od każdej sztuki pędzonego młodego bydła tegoż rodzaju, oraz od każdej sztuki bydła drobnego, jakoto: od cieląt, owiec, kóz, uierogaczny, z wyjątkiem cieląt i źrebiąt ssących przy matkach jeden (1) ct.

d) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu dwa (2) ct.

e) od każdej osoby z taczkami lub wózkiem cztery (4) ct.

4. w Niepołomicach:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu dwa i pół ($2\frac{1}{2}$) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, i od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tego rodzaju dwa i pół ($2\frac{1}{2}$) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jakoto: od cieląt, owiec, kóz, nierogaczny, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju jeden (1) ct.

d) od każdej osoby pieszej, jadącej powozem, wyjąwszy woźnicę lub jadącą wierzchem jeden (1) ct.

Art. III. Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od tej opłaty, lub o znizeniu takowej.

Art. IV. Oprócz ogólnych wyjątków co do ponoszenia myta przepisanych, uwalnia się nadto w zupełności od opłaty myta:

a) gminy Glinik i Żarnów, przy przewozie w Żarnowie, pod warunkiem, że gmina Żarnów dostarczać będzie w razie powodzi do utrzymania promu, 10 dni ciągłych i 60 dni pieszych, gmina Glinik zaś w powyższych wypadkach dostarczać winna 2 dni ciągłych, a 20 dni pieszych;

b) oraz gminę Podmichale, przy przewozie w Podmichalu.

P. hr. Krukowiecki przemawia przeciw wnioskowi Wydziału krajowego, p. Gross za wnioskiem Wydziału krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba w drugim czytaniu wniosek Wydziału krajowego, a uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy bez rozprawy trzecie czytanie bez czytania, uchwala wniosek Wydziału krajowego w trzecim czytaniu.

Na wniosek p. Józefa Jasińskiego uchwała Izba bez rozprawy trzecie czytanie uchwalonych już w drugim czytaniu na posiedzeniu Sejmu krajowego z dnia 16. września 1881 wniosków Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

1) gminie i obszarowi dworskiemu w Niegowcach od mostu na rzece Bołochówce;

2) obszarowi dworskiemu w Wołczyńcu od mostu na rzece Bystrzycy;

3) obszarowi dworskiemu w Małnowie od mostu na rzece Wiszni;

4) obszarowi dworskiemu w Bereźnicy królewskiej od mostu na odnodze rzeki Dniestr w Żurawkowie;

5) obszarowi dworskiemu w Nowej grobli od mostu na rzece Lubaczówce,

i uchwala te wnioski Wydziału krajowego w trzecim czytaniu.

Następnie czyta sprawozdawca poseł Badeni sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta Radzie powiatowej w Ropezycach od mostu na rzece Wielopólce przy drodze powiatowej Czekaj-Wielopole z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta Radzie powiatowej w Ropezycach od mostu na rzece Wielopólce przy drodze powiatowej Czekaj-Wielopole.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

Art. I. Radzie powiatowej Ropezyckiej w zastępstwie funduszu powiatowego nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta mostowego od mostu na rzece Wielopólce przy drodze powiatowej Czekaj-Wielopole, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II. Opłatę myta należy pobierać podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct. Konie, krowy, woły, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od tej opłaty lub o znizeniu takowej.

Izba uchwała bez rozprawy wnioski Wydziału krajowego.

Sprawozdawca p. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Kolbuszowie przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej.

2. Radzie powiatowej w Tarnowie przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Kolbuszowie przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej;

2. Radzie powiatowej w Tarnowie przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I. Radom powiatowym w Kolbuszowie i w Tarnowie nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie kosztem właściwych funduszów powiatowych:

1. Radzie powiatowej w Kolbuszowie prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej.

2. Radzie powiatowej w Tarnowie prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla wiodącej.

Przy każdej z obu (pod poz. 1. i 2.) pomienionych dróg pobierać należy opłatę myta według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) centy;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) cent;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) centa.

Opłata myta na drodze powiatowej Rzeszowsko-Kolbuszowskiej pobierana będzie przy jednej rogatce między Stykowem a Kolbuszową górą.

Art. II. Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu opłaty mytniczej i zniżeniu tejże.

Art. III. Pobór opłaty myta na drodze powiatowej z Lisiej góry do Radomyśla wiodącej — rozpocznie się dopiero po oddaniu do użytku publicznego wybudowanej drogi, przynajmniej na przestrzeni $7\frac{1}{2}$ kilometrów.

Izba uchwała wniosek Wydziału krajowego bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Grębowie od mostu na rzece Łęg, tudzież gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostu na rzece Strypie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Grębowie od mostu na rzece Łęg, tudzież gminie wspólnie z obszarem dworskim w Sokołowie od mostu na rzece Strypie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I. Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych w dobrym stanie własnym kosztem:

1. Obszarowi dworskiemu w Grębowie, powiatu Tarnobrzeskiego, od mostu na rzece Łęg, według następującej taryfy:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 3 (trzy) ct.

2. Od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła, 3 (trzy) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Gminie Łączuie z obszarem dworskim w Sokołowie, powiatu Podhajeckiego, od mostu na rzece Strypie, według następującego wymiaru:

1. przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.

2. od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 1 (jeden) ct.

b) od pięciu świń lub cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. II. Przy poborze myta mają być zachowane przepisy względem uwolnienia od opłaty mytniczej i wzaledem zniżenia tejże.

Gminy Sokolniki i Chatki, tudzież obszar dworski w Sokołowie, opłaty myta od mostu na rzece Strypie ponosić nie będą.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek Wydziału krajowego.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba trzecie czytanie bez czytania przyjętych na tem posiedzeniu wniosków Wydziału krajowego i przyjmuje w trzeciem czytaniu wnioski Wydziału krajowego na tem posiedzeniu w drugiem czytaniu uchwalone.

Następuje wybór komisji kultury krajowej z 13, petycyjnej z 25 i drogowej z 12 członków.

Marszałek krajowy zaprasza na skrutatorów do wyboru komisji kultury krajowej posłów:

Dzieduszyckiego, Wojciecha, Fedorowicza, Fruchtmana, Gedla, Gorajskiego, Janowskiego, Korytowskiego, Dobrzańskiego, Olejnika.

Do wyboru komisji petycyjnej posłów:

Hoppena, Jasienickiego, Kupczyńskiego, Łukasiewicza Aleksandra, Maxa, Merunowicza, Pławickiego, Romanowicza, Radzikiewicza.

Do wyboru komisji drogowej posłów:

Lenartowicza, Lityńskiego, Rożankowskiego, Sawę, Scipiona, Spławiuskiego, Krasickiego, Wodzińskiego, Wolfartha.

O godzinie 12¹/₄, zawieszają Marszałek posiedzenie na kwadrans.

Dalszy ciąg po przerwie o godzinie 1.

P. Gorajski ogłasza wynik wyboru do komisji kultury krajowej.

Głosujących było 92, absolutna większość 47.

Wybrani zostali posłowie:

Abrahamowicz 92, Czartoryski 92, Gorajski 92, Gross 90, Jędrzejowicz Edward 92, Korytowski 88, Michałowski Józef 71, Polanowski 83, Rey 74, Sanguszko 90, Słonecki 91, Szumańczowski 84, Tarnowski Jan 53 głosami.

Poseł Merunowicz ogłasza wynik wyboru do komisji petycyjnej.

Głosujących było 94, absolutna większość 48.

Wybrani zostali posłowie:

Czajkowski Hipolit 94, Czajkowski Jan 94, Dobrzyński 94, Garbaczynski 94, Gedel 94, Golejewski 94, Ks. Kitrys 94, Ks. Kowalski 93, Kuczkowski 94, Lenartowicz 94, Łazarski 94, Łukasiewicz Aleksander 93, Max 68, Ochrymowicz 94, Pławicki 94, Popiel Michał 94, Ks. Sawa 88, Simon 94, Tyszkiewicz 94, Tyszkowski 94, Wodziński 93, Wolański Władysław 94, Zamoyski 94, Zborowski 94, Kułaczkowski 72 głosami.

Poseł Scipio ogłasza wynik wyboru do komisji drogowej.

Głosujących było 91, absolutna większość 46.

Wybrani zostali posłowie:

Czajkowski Alfons 91, Głogowski 91, Hoppen 90, Jaworski 91, Jocz 89, Ks. Mandyczewski Kornel 90, Męciński 60, Michałowski Roman 89, Mochnacki 90, Mycielski 88, Torosiewicz Emil 90, Żurowski 91 głosami.

Marszałek wzywa komisje nowo wybrane, by się ukonstytuowały, zapowiada najbliższe posiedzenie na środę 21. września 1881, o godzinie 11. przed południem, i oznajmia, że porządek dzienny następnego posiedzenia zostanie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1¹/₄ po południu.

Porządek dzienny 5. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 21. września 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzem funduszków indemnizacyjnych na rok 1882.
2. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięciem rachunków funduszków indemnizacyjnych za rok 1880.
3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy konkurencyjnej kościelnej z 15. Sierpnia 1866, l. 28, dz. u. kr. Sprawozdawca p. Pietruski.
4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
5. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny. Sprawozdawca poseł Hoszard.
6. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie miasta Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa. Sprawozdawca poseł Smoika.
7. Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycji gminy miasta Stanisławowa:
  - a) względem uregulowania opłat od gorących napojów i piwa z zastosowaniem do miar metrycznych;
  - b) względem zaprowadzenia 3% opłaty czynszowej; i
  - c) względem zaprowadzenia 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina. Sprawozdawca poseł Smolka

8. Wybór członków komisji reklamacyjnych, a mianowicie: 6 członków i 6 zastępców dla komisji we Lwowie, a po 4 członków i 4 zastępców dla podkomisji w Krakowie i Tarnopolu.
9. Wybór komisji gminnej z 15 członków i bankowej z 9 członków.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Józef Jasiński w. r., **Alfons Czaykowski** w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 17. września 1881.

52. Wydział powiatowy Pilzno, przez posła Wereszczyńskiego o zredukowanie liczby jarmarków w kraju.
53. Wydział powiatowy w Buczaczu prosi jak wyżej.
54. Wydział pow. Biła jak wyżej.
55. Wydział powiatowy Jarosław jak wyżej.
56. Wydział powiatowy Sambor jak wyżej.
57. Wydział powiatowy Brzeżany jak wyżej.
58. Wydział powiatowy Nadwórna jak wyżej.
59. Wydział powiatowy Śniatyn jak wyżej.
60. Wydział powiatowy Dąbrowa jak wyżej.
61. Wydział powiatowy w Brzozowie jak wyżej.
62. Wydział powiatowy Ropeczycki jak wyżej.
63. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu w sprawie reformy ustawy o katastrze bydła.
64. Towarzystwo zaliczkowe w Brzeżanach przez p. Janko, o wspieranie instytucji Towarzystw zaliczkowych.
65. Wydział powiatowy Przemyślany jak wyżej.
66. Wydział Towarzystwa pomocy słuchaczy akademii górniczej w Loeben przez p. Łukasiewicza o subwencyę na rok 1882.
67. Wydział pomocy dla chorych słuchaczy wszechnicy we Wiedniu przez p. Smarzewskiego o zapomogę.
68. Ks. Waleryan Kalinka przez p. hr. Russockiego o zapomogę 10.000 zł. na dokończenie budowy internatu ruskiego we Lwowie.
69. Wisłocki Emil przez p. Grossa o zapomogę.
70. Gmina miast Krakowa przez p. Zatorskiego, o zwrot kwoty 9064 złr. 19 ct., wyegzekwowanej z tytułu urządzenia szpitali cholerycznych w r. 1849, 1854 i 1855.
71. Towarzystwo rybackie w Krakowie przez p. Zatorskiego o uchwalenie ustawy o ochronie ryb.
72. Towarzystwo wsparcia biednych chłopców izraelskich w Krakowie przez p. Zatorskiego o zapomogę.
73. Rada szkolna miejscowa na Zwierzyniecu, przez p. Zatorskiego, o polepszenie bytu nauczycieli przy szkole w Półwsiu zwierzynieckim.
74. Ks. Krzysik Prowincjał OO. Kapucynów w Sędziszowie, przez p. Zatorskiego o subwencyę złr. 7000 na restauracyę klasztoru i kościoła w Olesku.
75. Gettlich Antoni, dyrektor szkoły żeńskiej w Krakowie, przez p. Zatorskiego, o przyznanie mu dodatku do płacy.
76. Beckmanówna Franciszka, przez p. Zatorskiego, o stypendyum na kształcenie się w śpiewie.
77. Koczyński Michał, przez p. Zatorskiego, o subwencyę na pokrycie kosztów nakładu kodeksu cywilnego procedury sądowej.

78. Jahl Julian oficyał sądu krajowego w Krakowie, przez p. Zatorskiego, o remuneracyę za prowadzenie rachunków dróg krajowych pro praeterito.
  79. Zakład matek miłosierdzia w Krakowie, przez p. Tarnowskiego, o subwencyę w celu poprawy moralnie upadłych kobiet.
  80. Gmina Sądowa Wisznia przez p. Sawczyńskiego o subwencyę na zakupno lokalu na szkołę.
  81. Dr. Silberstein Leopold, przez p. Zuckera, o subwencyę dla córki Fryderyki w celu kształcenia w muzyce.
  82. Gmina miasta Drohobycza przez p. Hausnera, w przedmiocie najmu budynku gminnego na umieszczenie szpitala powszechnego.
  83. Stęczyński Bogusz, przez p. Zatorskiego o zapomogę.
  84. Hodoly Ludwik, ukończony filozof, przez p. ks. Sawę, o subwencyę celem kształcenia się za granicą.
  85. Albiński Marcin, przez p. Spławińskiego, o policzenie lat służby, spędzonych przy straży skarbowej.
  86. Hauptmann Franciszka, wdowa po kontrolorze, przez p. Podlewskiego, o podwyższenie pensyi wdowiej.
-

Protokół

5. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. września 1881.

Początek o godzinie 11¹/₄ przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czajkowski Alfons, Turzański. Obecnych posłów 122.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 3. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciwko niemu żadnych zarzutów, a protokół z 4. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzenia złożony.

Sekretarz Czajkowski Alfons czyta spis petycji od nru pet. 87 do 91 przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej nra 87, 89, 91 — prawniczej nr. 88 — budżetowej nr. 90.

Sekretarz Alfons Czajkowski czyta petycję gminy Łukawicy nr. 92.

Posel Turzański wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić, ażeby petycją gminy Łukawicy nr. 92 bezpośrednio do Wydziału krajowego odesłać z wezwaniem, by sprawa w niej poruszona jak najspieszniej rozstrzygnięta została.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz Alfons Czajkowski czyta dalej spis petycji od nru 93 do 160 przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej nr. 93, 97, 98, 103, 111, 112, 143, 144, 148, 152, 153, 154, 160 — administracyjnej nr. 94, 95, 106, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 151, 156, 157, 158, 159 — budżetowej: nr. 96, 99, 101, 107, 108, 109, 110, 138, 139, 140, 147, 150 — drogowej: nr. 100, 104, 113, 149, 155 — edukacyjnej: nr. 102, 105, 141, 142, 145 — komisji kultury krajowej nr. 146.

P. Hausner wnosi: Wysoka Izba raczy petycją gminy miasta Drohobycza o umieszczenie szpitala przekazaną na poprzednim posiedzeniu komisji petycyjnej, komisji budżetowej przekazać.

P. Golejewski przemawia przeciwko wnioskowi p. Hausnera. Po przemówieniu wnioskodawcy i p. Golejewskiego odrzuca Izba wnioski p. Hausnera.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił 8 dniowego urlopu pp. Kamińskiemu i br. Baumowi.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż następujące komisje już się ukonstytuowały.

Komisja budżetowa: Przewodniczący p. Wodzicki Henryk, zastępca przewodniczącego p. Smarzewski, sekretarz p. Skałkowski.

Komisja administracyjna: Przewodniczący p. Grocholski, Zastępca przew. p. Bartmański, Sekretarze: pp. Madejski i Onyszkiewicz.

Komisja kultury krajowej: Przewodniczący p. Czartoryski, Zastępca Przew. p. Szumańczowski, Sekretarz p. Korytowski.

Komisya petycyjna: Przewodniczący p. Golejewski, Zastępca przew. p. Czajkowski Jan, Sekretarze pp. Lenartowicz i Kułaczkowski.

Komisya prawnicza: Przewodniczący p. Kowalski Bazyli, Zastępca przew. p. Waygart, Sekretarz p. Zatorski.

Sekretarz Alfons Czajkowski odczytuje pismo tarnowskiego Biskupa, którem tenże uwiadamia, iż z powodu nadwątłego zdrowia i zajęć w dycezyi przybyć nie może.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Romanowicza: W. Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyą: Sejm wzywa c. k. Rząd o przyspieszenie sprawy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala, tak, żeby budowa tej linii już w roku 1882 rozpoczętą być mogła.

Marszałek oświadcza, iż postąpi z tym wnioskiem według regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Hausnera: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Wzywa się c. k. Rząd, iżby w myśl uchwał Izby Poselskiej Rady Państwa z 24. Marca 1870, 12. Maja 1879 i 22. Kwietnia 1880 przystąpił do utworzenia Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie lwowskim na koszt Skarbu Państwa.

Marszałek krajowy oświadcza, iż postąpi z tym wnioskiem według regulaminu.

P. Matkowski czyni wniosek, ażeby komisję gminną o 2 członków pomnożyć.

Marszałek oświadcza, iż wniosek ten później podda pod głosowanie, gdy przyjdzie na porządek dzienny sprawa wyboru tej komisji.

Przystąpiono do porządku dziennego. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z preliminarzem funouszów indemnizacyjnych na rok 1882.

Posel Jasiński Józef wnosi, ażeby przedłożenie to odesłać do komisji budżetowej. Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z zamknięcia rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1880.

Posel Jasiński Józef wnosi, ażeby to przedłożenie przekazać komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następnie sprawozdawca p. Pietruski wnosi, ażeby sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany ustawy konkurencyjnej kościelnej z 15. Sierpnia 1866, l. 28, dz. u. kr. odesłać do komisji administracyjnej.

P. ks. Chełmecki czyni wniosek, aby to sprawozdanie przekazać osobnej komisji z 9 członków wybrać się mającej.

Za wnioskiem Wydziału krajowego przemawiali pp. Grocholski i Golejewski, zaś za wnioskiem p. ks. Chełmeckiego pp. Jędrzejewicz, ks. Buchwald i ks. Jasienicki.

P. Rey wnosi zamknięcie dyskusji.

Izba uchwała ten wniosek.

Przemawiają jeszcze za wnioskiem ks. Chełmeckiego zapisani do głosu pp. ks. Krasicki, ks. Jasienicki, ks. Buchwald.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek ks. Chełmeckiego 58 głosami przeciw 49 głosom.

P. Wereszczyński czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego i wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji bankowej.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Horszard czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zakładu zdrowego Krynica-Słotwiny i wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Smolka czyta Sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie miasta Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie miasta Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa, do miasta wprowadzanych i w niem zużywanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam jak następuje:

Art. I. W celu pokrycia wydatków gminnych pozwala się gminie miasta Chrzanowa pobierać w latach 1882, 1883, i 1884 opłaty od napojów spirytusowych i od piwa, wprowadzonych w obręb miasta i w niem zużywanych, według następującej taryfy:

1. od hektolitra piwa leżaka	— zł. 70 ct.
2. od hektolitra piwa pojedynczego	— " 50 "
3. od flaszki (1/2 litra) piwa marcowego	— " 1/2 "
4. od flaszki (1/2 litra) piwa czarnego (Bock)	— " 1/2 "
5. od hektolitra wódki, spirytusu i t. p.	2 " 50 "
6. od litra wódki, spirytusu i t. p.	— " 5 "
7. od hektolitra rumu, araku	6 " — "
8. od litra rumu, araku	— " 6 "
9. od hektolitra słodzonych napojów	4 " — "
10. od litra słodzonych napojów	— " 8 "

Art. II. Do uiszczania tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy poszczególnione w Art. I. napoje dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądźto na sprzedaż, bądź na własny użytek. Opłatą tą można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, a nie można nią obciążać produkcyi i obrotu handlowego.

Izba uchwała następnie bez rozprawy w drugim czytaniu art. I, II, tytuł i wstęp ustawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Stanisławowa:

a) względem uregulowania opłat od gorących napojów i piwa z zastosowaniem do miar metrycznych;

b) względem zaprowadzenia 3% opłaty czynszowej; i

c) względem zaprowadzenia 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina.

Na wniosek sprawozdawcy usuwa Izba sprawę tę z porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia.

Następuje z porządku dziennego wybór członków komisji reklamacyjnej, który jednak Marszałek za zgodą Izby z dzisiejszego porządku dziennego uchyla.

Następuje z porządku dziennego wybór komisji gminnej z 15 członków.

Marszałek poddaje pod głosowanie przez p. Matkowskiego uczyniony wniosek wybrania do komisji gminnej 17 zamiast 15 członków.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp.: Krasickiego, Michałowskiego Romana, Raciborskiego, Rożankowskiego, Sawę, Tarnowskiego Stanisława, Torosiewicza, Wasilewskiego, Zuckra.

Następuje wybór komisji bankowej z 9 członków.

P. Golejewski wnosi, aby komisya ta z 12 a nie z 9 członków się składała.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp.: Dzieduszyckiego Wojciecha, Jasienickiego, Kułaczkowskiego, Krukowieckiego, Merunowicza, Mochnackiego, Polanowskiego, Romanowicza, Reya.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kwadrans.

Po przerwie p. Stanisław Tarnowski ogłasza wynik wyborn komisji gminnej.

Głosujących było 114 — absolutna większość 58 — wybrani zostali pp.:

Bartmański 114, Czartoryski 113, Czajkowski Alfons 113, Czerkawski 111, Grocholski 114, Gross 113, Jasiński Franciszek 108, Męciński 105, Pilat 113, Romanowicz 108, Skałkowski 113,

Ks. Biskup Sembratowicz Sylwester 111, Wasilewski 109, Wodzicki Ludwik 105, Wolański Mikołaj 101, Zatorski 114, Żurowski 106 głosami.

P. Romanowicz odczytuje wynik wyboru komisji bankowej.

Głosujących było 101 — absolutna większość 52 — wybrani zostali pp.:

Bieliński 101, Dydyński 100, Haller 85, Koziebrodzki Szcęsny 93, Koziebrodzki Władysław 92, Madejski 96, Merunowicz 93, Russocki 98, Simon 81, Wernicki 72, Wodzicki Ludwik 84, Żywicki 98 głosami.

Marszałek wzywa do ukonstytuowania się komisje: gminną i bankową.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na piątek o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie funduszów budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie. Sprawozdawca poseł Hoszard.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zamianowania Dra Jana Szeparowicza stałe prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie. Sprawozdawca poseł Hoszard.
3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
4. Wybór członków komisji reklamacyjnych, a mianowicie: 6 członków i 6 zastępców dla komisji we Lwowie, a po 4 członków i 4 zastępców dla podkomisji w Krakowie i Tarnopolu i wybór komisji dla konkurencji kościelnej z 9 członków.
5. Sprawozdania o petycjach, a mianowicie:

Jędrzeja Weisły gospodarza, o wsparcie dla jego 5 ociemniałych dzieci. Sprawozdawca poseł ks. Sawa.

Maryi Ozorneńki, wdowy po ś. p. Oleksie Czorneńkim, gospodarzu z Boratycz, z żądaniem przeciw włościańskiemu kredytowemu zakładowi. Sprawozdawca poseł Wesołowski.

Towarzystwa wsparcia biednych chłopców izraeliickich w Krakowie. Sprawozdawca poseł Zborowski.

Michała Koczyńskiego o subwencyę na pokrycie kosztów nakładu ustawy procedury sądowej. Sprawozdawca poseł Zborowski.

Dra Silbersteina Leopolda o subwencyę dla córki Fryderyki w celu kształcenia się w muzyce. Sprawozdawca poseł Zborowski.

Beckmanównej Franciszki o subwencyę na kształcenie się w śpiewie. Sprawozdawca poseł Zborowski.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 1³/₄ po południu.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz w. r.

Sekretarze

Józef Jasinski w. r., **Alfons Czaykowski** w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 21. września 1881.

87. Stupnicka Karolina, wdowa po redaktorze, przez p. Wolfartha o wsparcie.
88. Gmina Czechów, przez p. Kitrysa, o ustanowienie Sądu powiatowego tamże.
89. Horoszko Mikołaj, przez p. Wodzińskiego, o zapomogę.
90. Gmina Stryj, przez p. Fruchtmana, o przyjęcie zaległych datków dla szkół ludowych na krajowy fundusz szkolny.

91. Dr. Neusser Edmund, przez p. Łazarskiego, o zapomogę celem udania się za granicę.
92. Gmina Łukawica, przez p. Turzańskiego, o zarządzenie rychłego załatwienia zażalenia wniesionego w sprawie budowy mostu w Pawelcach.
93. Gołębiowski Maciej, piekarz, przez p. Smolkę, o zwrot strat poniesionych przy dostawie pieczywa dla szpitala lwowskiego.
94. Gminy Werbiąż wyżny i niżny, przez p. Jasińskiego Franciszka, o wyjednanie poboru surowicy.
95. Gmina miasta Chrzanowa, przez p. Turzańskiego, w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania włóczęgów w aresztach gminnych.
96. Wizytatorka sióstr miłosierdzia, przez p. Sawę, o subwencję dla zakładów sióstr miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Bursztynie, Rozdole i Nowosiólkach.
97. Stupnicka Joanna, przez p. ks. Sawę, o przyjęcie na koszt kraju do zakładu obłąkanych matki jej na umyśle chorej.
98. Wydział pomocy słuchaczy prawa we Wiedniu, przez p. Sawę, o zapomogę.
99. Komitet kościelny w Drohobyczu, przez p. Hausnera, o zasiłek na restarację pomników historycznych w kościele.
100. Gmina Chyrów, przez p. Popiela, o przeniesienie rogatki ze śródmieścia poza obręb zabudowań.
101. Zielińska Teofila, przez p. Goldmana, o subwencją na szkołę sztucznych kwiatów.
102. Grono nauczycieli szkoły męskiej w Brzeżanach, przez p. Czerkawskiego, o podwyższenie płac.
103. Gubrynowicz i Schmidt księgarze, przez p. Małeckiego, o poparcie dzieł: „Przewodnik dla leśniczych“ i „Podręcznik dla mechaniki rolniczej“.
104. Wydział powiatowy Tarnów, przez p. Spławińskiego, o subwencją na drogę z Lisiej góry do Radomyśla.
105. Nauczycielki szkół ludowych w Krakowie, przez p. Zatorskiego, o podwyższenie płacy.
106. Gospodarze osady Olczy, przez p. Smolkę, o utworzenie samoistnej gminy pod nazwą „Olcza“.
107. Komitet wydawnictwa ruskich książek szkolnych, przez p. Mandyczewskiego, o zasiłek zł. 2000.
108. Strzelecki Henryk, dyrektor szkoły leśnej we Lwowie, przez p. Grossa, o przyznanie mu zamkniętego dodatku osobistego.
109. Mańkowski Konstanty, przez p. Turzańskiego, o stypendyum na kształcenie się w malarstwie.
110. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Jarosławiu, przez p. Badeniego, o stałą subwencją dla szkoły przemysłowej w Jarosławiu.
111. Nowakowska Michalina, wdowa po redaktorze, przez p. Wereszczyńskiego, o zapomogę.
112. Topolnicki Jan, przez p. Joczka, o dodatek do systemizowanego daru z łaski dla sierót po ś. p. Iwanickim, urzędniku Wydziału krajowego.
113. Kurzer Lazar Wolf, przez p. Romanowicza, o odszkodowanie z tytułu strat na dzierżawie myt krajowych poniesionych.
114. Rada miasta Lwowa, przez p. Romanowicza, o ustanowienie przystanku dla pociągów pospiesznych na stacyi Podzamecze.
115. Wydział powiatowy Jasło, przez p. Mycielskiego, izby kary na rzecz funduszu ubogich wymierzane, na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłano.
116. Wydział powiatowy Żółkiew, przez p. Jana Czajkowskiego, jak powyżej.
117. Ten sam w sprawie zniesienia instytucyi mytniezych.
118. Ten sam o popieranie Towarzystw zaliczkowych.
119. Towarzystwo zaliczkowe w Kałuszu przez p. Wolfartha, jak wyżej.
120. Wydział powiatowy Sambor, przez p. M. Popiela, jak wyżej.
121. Towarzystwo zaliczkowe w Limanowej, przez p. Chełmeckiego, jak wyżej.
122. Wydział powiatowy Kałusz, przez p. Wolfartha, o ograniczenie liczby jarmarków.
123. Wydział powiatowy Jasło, przez p. Mycielskiego, jak wyżej.
124. Wydział powiatowy w Kamionce strumiłowej, przez p. Wasilewskiego, jak wyżej.
125. Towarzystwo zaliczkowe w Birczy, przez p. Wodzińskiego, o popieranie Towarzystw zaliczkowych.

126. Petycja w tej samej sprawie Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu.
  127. Petycja w tej samej sprawie Towarzystwa zaliczkowego w Sądowej Wiszni.
  128. Petycja w tej samej sprawie Towarzystwa zaliczkowego w Białej.
  129. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy proszą: gmina Stasiówka przez p. Wodzińskiego.
  130. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy proszą: gminy Pustynia, Kaudresz i Kozłów.
  131. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Nagoszyn.
  132. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Korzeniów.
  133. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Nagawczyzna.
  134. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Kawęczyn.
  135. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Gawrzyłowa.
  136. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Wolica.
  137. O ustanowienie siedziby c. k. Starostwa w Dębicy gmina Bobrowa.
  138. Tarnawski Stanisław, przez p. Weygarta, o subwencyą na kształcenie się za granicą w piwowarstwie.
  139. Gmina miasta Żywca, przez P. Łazarskiego, o pokrycie z funduszu krajowego nadwyżki kosztów budowy szkoły.
  140. Gmina Lisowce, przez p. Wodzińskiego, o pożyczkę bezprocentową na budowę szkoły.
  141. Gmina Strymba, przez p. Wodzińskiego, o zmianę ustawy co do ograniczenia wydatków na zarząd szkół.
  142. Szkoła przemysłowa w Rzeszowie, przez p. Wodzińskiego, o subwencyą dla tej szkoły.
  143. Darowski Stanisław, konduktor dróg krajowych, przez p. Wodzińskiego, o zapomogę.
  144. Gmina Kawęczyn, przez p. Wodzińskiego, o zwolnienie jej od obowiązku uiszczenia kosztów leczenia Teodora Kmiecica.
  145. Nauczyciele szkół ludowych w Jasle, przez p. Wodzińskiego, o podwyższenie płacy.
  146. Gmina Zasków, przez p. Merunowicza, o przeniesienie szkoły rolniczej z Dublan do Lwowa.
  147. Towarzystwo „Pracy kobiet“, przez p. Hausnera, o subwencyą.
  148. Skrowaczewska Aleksandra, przez p. Pławickiego, o zapomogę.
  149. Wydział powiatowy Tarnobrzeg, przez p. J. Tarnowskiego, o zarządzenie budowy drogi kraj. Rzeszów-Nadbrzezie.
  150. Towarzystwo „Dam dobroczynności“, przez p. Smolkę, o subwencyę.
  151. Wydział powiatowy Mościska, przez p. Smarzewskiego, iżby grzywny dla funduszu ubogich na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłane były.
  152. Zach Julia, przez p. Goldmana, o subwencyę dla jej syna Maksa, celem kształcenia się w grze na skrzypcach.
  153. Bucki Wincenty, nauczyciel, przez p. Zborowskiego, o wliczenie mu lat spędzonych wojskowo do emerytury.
  154. Boznański Władysław, przez p. H. Wodzickiego, o stałą subwencyę na utrzymanie zakładu konnej jazdy.
  155. Horoszczuk Fedko, przez p. Madejskiego, o zapomogę z powodu 2 krotnego pogorzenia.
  156. Wydział powiatowy Mościska, przez p. Smarzewskiego, w sprawie zmiany ustawy o dojazdach kolejowych.
  157. Wydział powiatowy Grybów, przez p. Janko, o popieranie Towarzystw zaliczkowych.
  158. Towarzystwo zaliczkowe Sokal, przez p. Janko, w sprawie jak wyżej.
  159. Mieszkańcy gminy Rozdół, jak powyżej.
  160. Zagórska Wanda, przez p. Smolkę, o subwencyę na kształcenie się w rzeźbiarstwie.
-

Protokół

6. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 23. września 1881.

Początek o godzinie 11. minut 40.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Alfons Czajkowski, Józef Jasiński, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów: 128.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokoły 4. i 5. posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie podniesiono zarzutów.

Sekretarz p. Józef Jasiński czyta spis petycyj wniesionych po dzień 23. września 1881., a przydzielonych następującym komisjom: administracyjnej: Nr. 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 187, 202, 217, 218, 219 — budżetowej: Nr. 180, 182, 185, 189, 196, 199, 200, 203, 206, 207, 208, 211, 214 — kultury krajowej: Nr. 181, 186, 192 — petycyjnej: Nr. 183, 184, 188, 191, 194, 197, 201, 212 — edukacyjnej: Nr. 190, 193, 195, 204, 205, 209, 210, 213, 215 — drogowej: Nr. 198, 216.

P. Gorayski do petycji Nr. 192 Towarzystwa dla rozwoju przemysłu naftowego wnosi:

„Wysoka Izba raczy dla tej sprawy wybrać osobną komisję z 7miu członków złożyć się mającą i jej tę petycję przekazać“.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek zapowiada wybór tej komisji na jedno z najbliższych posiedzeń.

P. Majer przemawia w sprawie petycji Nr. 15 pp. Bazylianek w Jaworowie i oznajmia, że edukacyjna komisya odstępuje petycję tę *brevi manu* komisji budżetowej.

Marszałek zawiadamia o ukonstytuowaniu się następujących komisji. Komisya drogowa: Przewodniczący: p. Jaworski; zastępca przew.: p. Męciński; sekretarz: p. Alfons Czajkowski. Komisya bankowa: Przewodniczący: p. Szczęsny Koziembrodzki; zastępca przew.: p. Russocki; sekretarz: p. Merunowicz. Komisya dla reformy administracyjnej (gminna): Przewodniczący: p. Grochólski; zastępca przew.: p. Czartoryski; sekretarz: p. Romanowicz.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie funduszu budowy szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi odesłać je do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Protokół 6. posiedzenia.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zamianowania dra Jana Szeparowicza stale prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie. Sprawozdawca p. Hoszard wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwala ten wniosek.

P. Wereszczyński czyta: Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie i wnosi odesłać je do komisji kultury krajowej.

Izba uchwala ten wniosek.

Przystąpiono do wyboru komisji reklamacyjnej, a mianowicie 6 członków i 6 zastępców dla lwowskiej komisji, a po 4 członków i 4 zastępców dla podkomisji krakowskiej i tarnopolskiej, tudzież do wyboru komisji dla spraw konkurencji kościelnej z 9 członków.

Marszałek zaprasza na skrutatorów do wyboru komisji lwowskiej posłów: Chrzanowskiego, Janowskiego, Maxa, Michałowskiego Józefa, Pilata, Popiela Michała, Radzikiewicza, hr. Tarnowskiego Jana i Wesołowskiego.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kilka minut.

Po przerwie ogłasza poseł Max wynik wyboru do lwowskiej komisji reklamacyjnej. Przy wyborze na członków było głosujących 113, ważnych głosów 110, absolutna większość 56.

Wybrani zostali: Abrahamowicz Dawid 109, Jocz Jan 107, Kobuzowski Czesław 107, Gnoiński Wincenty 107, Rayski Albin 110, Kraiński Władysław 103 głosami.

Przy wyborze na zastępców było głosujących 100, ważnych głosów 99, absolutna większość 50.

Wybrani zostali zastępcami: Bojarski Zygmunt 98, Śmiałowski Bolesław 99, Łukasiewicz Ignacy 99, Ochrymowicz Ksenofon 93, Strusiewicz Zygmunt 97, Szybiński Ferdynand 99 głosami.

Z porządku dziennego następuje wybór podkomisji tarnopolskiej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów dla wyboru członków i zastępców tej podkomisji posłów: Gorayskiego, Kowalskiego Bazylego, Krukowieckiego, Kułaczkowskiego, Lenartowicza, Reya, Zborowskiego i Zbrożka.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kilka minut.

Po przerwie ogłasza p. Gorayski wynik wyboru podkomisji tarnopolskiej.

Przy wyborze członków tej podkomisji było głosujących 85, absolutna większość 43.

Wybrani zostali: Mochnacki Ignacy 85, Kriegshaber Antoni 85, Kakowski Jan 70, ks. Sawa Franciszek 85 głosami.

Przy wyborze zastępców było głosujących 80, absolutna większość 41.

Wybrani zostali: Poradowski Feliks 80, Sobolewski Mikołaj 80, Wybranowski Leoncyusz 79, Głazewski Ignacy 80 głosami.

Następuje wybór podkomisji krakowskiej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów do wyboru członków i zastępców tej podkomisji posłów: Dydyńskiego, Goldmanna, Jasienickiego, Kaczałę, Korytowskiego, Romanowicza, Scipiona, Tarnowskiego Stanisława i Zuckra.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kilka minut.

Po przerwie ogłasza p. Scipio wynik wyboru podkomisji krakowskiej. Przy wyborze członków tej podkomisji było głosujących 80, absolutna większość 41.

Wybrani zostali jednogłośnie: Dydyński Maryan, Męciński Józef, Stadnicki Jan, Żuk-Skarszewski Władysław.

Przy wyborze zastępców było głosujących 78, absolutna większość 40.

Wybrani zostali jednogłośnie zastępcami: Sławiński Przecław, Habicht Wilhelm, Mycielski Franciszek, Lange Karol.

Następuje wybór komisji dla spraw konkurencji kościelnej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów posłów: Bielińskiego, Żurowskiego, Mandyczewskiego Kornela, Merunowicza, Słoneckiego, Rożankowskiego, Rosnera, Torosiewicza i Wasilewskiego.

Marszałek zawiesza posiedzenie na kilka minut.

Po przerwie ogłasza poseł Bieliński wynik wyboru komisji dla spraw konkurencji kościelnej. Głosujących było 108, absolutna większość 55.

Wybrani zostali posłowie: Ks. Buchwald 87, Ks. Chełmecki 85, Golejewski 93, Hoppen 104, Jocz 81, Max 101, Ks. Mandyczewski Porfiry 66, Matkowski 106, Milieski 89 głosami.

Marszałek wzywa komisje nowo wybrane, by się do następnego posiedzenia ukonstytuowały.

Z powodu spóźnionej pory Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na jutro o 11. godzinie przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny siódmego posiedzenia

4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 24. września 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.
Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
  2. Pierwsze czytanie wniosku posła Romanowicza w sprawie budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala.
  3. Pierwsze czytanie wniosku posła Hausnera w sprawie utworzenia wydziału lekarskiego na uniwersytecie lwowskim.
  4. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków.
Sprawozdawca poseł Smolka.
  5. Sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Jarosławia na pobór opłat od gorących napojów i piwa.
Sprawozdawca poseł Smolka.
  6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej nad wnioskiem Wydziału krajowego co do zalesienia wydmy piaszczystych w powiatach Jarosławskim, Łańcuckim i Przemyślańskim.
Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz.
  7. Wybór komisji naftowej z 7miu członków.
  8. Sprawozdania o petycyach, a mianowicie:
    - Jędrzeja Wcisły, gospodarza, o wsparcie dla jego 5 ociemniałych dzieci.
Sprawozdawca poseł ks. Sawa.
    - Maryi Czorneńki, wdowy po ś. p. Oleksie Czorneńkim, gospodarzu z Boratycz, z zażaleniem przeciw włościańskiemu kredytowemu zakładowi.
Sprawozdawca poseł Wesołowski.
    - Towarzystwa wsparcia biednych chłopców izraelickich w Krakowie.
Sprawozdawca poseł Zborowski.
    - Michała Koczyńskiego o subwencyę na pokrycie kosztów nakładu ustawy procedury sądowej.
Sprawozdawca poseł Zborowski.
    - Dra Silbersteina Leopolda o subwencyę dla córki Fryderyki w celu kształcenia się w muzyce.
Sprawozdawca poseł Zborowski.
    - Beckmanówny Franciszki o subwencyę na kształcenie się w śpiewie.
Sprawozdawca poseł Zborowski.
- Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 40.

Marszałek krajowy:

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:

Józef Jasiński w. r.

Alfons Czaykowski w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 23. września 1881.

- L. 161. Wydział powiatowy Sanok, przez posła Słoneckiego, iżby grzywny na fundusz ubogich w gminach na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłało.
- „ 162. Takąż petycja Wydziału pow. Nisko, przez posła Stanisława Tarnowskiego.
- „ 163. Takąż, w Rudkach, przez posła Janko.
- „ 164. Stowarzyszenie „Spójnia“ we Lwowie, przez posła Merunowicza, o przesiedlenie Izby handlowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 165. Wydział powiatowy Przemyślany, przez posła Torosiewicza jak wyżej.
- „ 166. Wydział pow. Limanowski, przez posła Romera, przeciw zmniejszeniu liczby jarmarków i targów.
- „ 167. Wydział pow. Rudki, przez posła Janko, w sprawie uregulowania jarmarków i targów.
- „ 168. Tenże w Sanoku, przez posła Słoneckiego jak wyżej.
- „ 169. Wydział pow. Tarnów, przez posła ks. Sanguszkę, w sprawie jak wyżej.
- „ 170. O popieranie instytucji Towarzystw zaliczkowych proszą: Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, przez posła Wasilewskiego.
- „ 171. dto. Towarzystwo gospodarze w Radziechowie, przez tegoż posła.
- „ 172. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Kolbuszowy, przez posła Skałkowskiego.
- „ 173. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Stryju.
- „ 174. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce.
- „ 175. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu.
- „ 176. dto. Rada powiatowa w Nisku.
- „ 177. dto. Rada powiatowa w Tarnowie.
- „ 178. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie.
- „ 179. dto. Towarzystwo zaliczkowe w Gorlicach.
- „ 180. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie, przez posła Czerkawskiego, o subwencyę na budowę zakładu gimnastycznego.
- „ 181. Gmina miasta Starejsoli, przez posła Wereszczyńskiego, o utworzenie szkoły garncarskiej.
- „ 182. Komitet wystawy owoców w Kołomyi, przez posła F. Jasińskiego, o subwencyę na cele wystawy.
- „ 183. Booss Andrzej, emeryt. dyrektor szkół ludowych, przez posła Sawczyńskiego, o podwyższenie emerytury.
- „ 184. Morawski Floryan w imieniu komitetu zakładu „Przytulisko“ we Lwowie, przez posła Skałkowskiego, o zasiłek.
- „ 185. Siostry miłosierdzia w Bursztynie, przez posła Abrahamowicza, o subwencyę.
- „ 186. Stowarzyszenie „Spójnia“, przez posła Merunowicza, w sprawie przemysłu tkackiego.
- „ 187. Przysiołek Wydrze ad Grębów, przez posła Stanisława Tarnowskiego, o wyłączenie go od gminy Grębów.
- „ 188. Kiss Feliksa, przez posła ks. Sawę, o zapomogę.
- „ 189. Parnas Majer z Tarnopola, przez posła Maksa, o defalkę z powodu strat poniesionych na dzierżawie myt w Kurzanach i Kutach.
- „ 190. Gmina Wampierzów, przez posła Reya, o zwolnienie od obowiązku wypłacania należności nauczycielom szkoły.
- „ 191. Sporn Adolfina, wdowa po inspektorze podatkowym, przez posła Golejewskiego, o subwencyę dla jej syna na kształcenie się w sztukach pięknych.

- L. 192. Stowarzyszenie dla rozwoju przemysłu naftowego w Galicyi, przez posła Gorayskiego, o uregulowanie stosunków prawnych i opłat skarbowych, dotyczących tego przemysłu.
- „ 193. Andrzejewski Stanisław, emeryt nauczyciel przez posła Majera, o podwyższenie płacy.
- „ 194. Swoboda Marya, b. akuszerka szpitala lwowskiego, przez posła Tomasza Kowalskiego, o podwyższenie prowizji lub dar z łaski.
- „ 195. Gmina Radymno, przez posła Czartoryskiego, o zwolnienie od zwrotu otrzymanej pożyczki na budowę szkoły.
- „ 196. Gąsiorowski Kazimierz, akademik górniczy w Loeben, przez posła Romanowicza, o stypendyum.
- „ 197. Mieczkowski Domicyan, przez posła Małeckiego, o pensję dożywotnią w zamian za pisma swoje.
- „ 198. Mieszkańcy powiatu Łańcut, przez posła Scipiona, o budowę drogi Dynowsko-Przeworskiej.
- „ 199. Gmina miasta Krakowa, przez posła Zatorskiego, o zasiłek na budowę nowego teatru.
- „ 200. Stróże kancelaryjni Wydziału krajowego, przez posła Waygarta, o podwyższenie płacy.
- „ 201. Kielanowska Paulina, przez posła Ochrymowicza, o zapomogę.
- „ 202. Wydział pow. Chrzanów, przez posła Chrzanowskiego, w sprawie używania języka krajowego przez c. k. żandarmeryę.
- „ 203. Wydział bursy ś. Jana Chrzciciela w Drohobyczu, przez posła Ochrymowicza, o zapomogę.
- „ 204. Nieć Michał, nauczyciel, przez posła Kitrysa, o wliczenie mu lat spędzonych w wojsku,
- „ 205. Wydział powiat. Skalat, przez posła Koziebrodzkiego, o odpisanie zaległości konkurencyjnej do budowy drogi Smykowce-Grzymałowskiej.
- „ 206. Błotnicki Tadeusz, przez posła Zuckra, o subwenyę na dalsze kształcenie się w rzeźbiarstwie.
- „ 207. Inżynierowie okręgowi Wydziału krajowego, przez posła Męcińskiego, o stabilizację i przyznanie im praw urzędników krajowych.
- „ 208. Chaszczyński Feliks nauczyciel, przez posła Romanowicza, o zapomogę.
- „ 209. Nauczyciele szkół ludowych w Samborze, przez posła Romanowicza, o podwyższenie płacy.
- „ 210. Nauczyciele szkół ludowych okręgu Samborskiego, przez posła Romanowicza, o dodatek dla żonatych i dzieci mających.
- „ 211. Dr. Dobiński Włodzimierz, prymaryusz zakładu Kulparkowskiego, przez posła Majera, o zaliczkę na płacę zřr. 2.000.
- „ 212. Przełożona zgromadzenia Sióstr opatrności we Lwowie, przez posła Buchwalda, o subwencyę dla zakładu moralnie upadłych niewiast.
- „ 213. 18 gospodarzy osady Podsadki, przez posła Merunowicza, o wstrzymanie egzekucyi z tytułu zaległych datków na szkołę w Porsznie.
- „ 214. Zbór izraelski w Krakowie. przez posła Zatorskiego, o zasiłek na dokończenie budowy szpitala.
- „ 215. Albiński Marcin, nauczyciel, przez posła Reya, o policzenie lat służby spędzonych przy c. k. straży skarbowej.
- „ 216. Towarzystwo Tatrzańskie, przez posła Reya, o uznanie potrzeby budowy drogi z Nowego Targu do Zakopanego i wykonanie tej budowy.
- „ 217. Wydział pow. Przemyślany, przez posła Badeniego, o zarządzenie przystanku dla pociągów pospiesznych na stacyi Podzamecze.
- „ 218. Gmina Brody, przez posła Badeniego, w tej samej sprawie.
- „ 219. Konwent OO. Karmelitów w Sąsiadowicach, przez posła Garbaczyńskiego, o odłączenie od gminy Sąsiadowice i ustanowienie dlań osobnego obszaru dworskiego.

Protokół

7. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. września 1881.

Początek o godz. 11^{1/2} przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: posłowie Jasiński Józef, Czajkowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów: 126.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, iż protokół 6. posiedzenia jest złożony w kancelaryi sejmowej do przejrzenia.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż komisya dla spraw konkurencyi kościelnej już się ukonstytuowała i wybrała: Przewodniczącym p. Hoppena, zastępcą p. ks. Chełmeckiego, sekretarzem p. Maxa.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nr. 220—247 wniesionych po dzień 24. września 1881., a przydzielonych następującym komisjom: administracyjnej: Nr. 220 do 226, 238, 240, — drogowej: Nr. 227, 236, 241, — petycyjnej: Nr. 228, 230, 245, — budżetowej: Nr. 229, 231 do 235, 237, 239, 242, 244, 246, — kultury krajowej: Nr. 243, 247.

P. Merunowicz wnosi: Wysoka Izba raczy petycyę Towarzystwa „Spójnia“ w sprawie przemysłu tkackiego przydzieloną komisji kultury krajowej przekazać komisji bankowej.

Izba uchwala ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Polanowskiego.

Wysoki Sejm uchwali:

„Sejm wzywa Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół rolniczych niższych (t. zw. szkół dozorców) oraz by na następnej kadencji przedłożył Sejmowi wnioski, oznaczające warunki, pod którymi mają być założone, tudzież miejscowości, które uzna za odpowiednie“.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Grossa:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

„Sejm wzywa Wysoki Rząd, by raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncesyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhnów, Bełz, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie od dłuższego czasu konsorcjum obywateli kraju naszego“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi wedle regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje prośbę p. Stefana Żamoyskiego o 3 tygodniowy urlop z powodu niecierpiących zwłoki spraw osobistych.

Izba udziela tego urlopu.

Sekretarz p. Turzański odczytuje interpelację p. Janowskiego i towarzyszy do komisarza rządowego w sprawie rewizji odbytej na dniu 19. czerwca 1881. u Mirona Sawickiego, nauczyciela w Serebnem.

Komisarz rządowy oświadcza, iż odpowie na tę interpelację na jednym z najbliższych posiedzeń sejmowych.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. — Sprawozdawca p. Wereszczyński.

Na wniosek sprawozdawcy odsyła Izba to sprawozdanie do komisji naftowej.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Romanowicza w sprawie budowy kolei żelaznej ze Lwowa na Żółkiew do Sokala.

P. Romanowicz uzasadnia swój wniosek i wnosi: „Wys. Izba raczy sprawę tę odesłać do osobnej komisji kolejowej z 9 członków złożonej“. — Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Hausnera w sprawie utworzenia wydziału lekarskiego na uniwersytecie lwowskim.

P. Hausner uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać takowy do komisji edukacyjnej.

P. Męciński przemawia co do formalnego traktowania wniosku p. Hausnera i wnosi dodatek: „Wysoka Izba raczy uchwalić, ażeby komisya edukacyjna w ciągu dni 8 zdała sprawę o tym wniosku“.

Izba uchwała wniosek p. Hausnera i dodatek p. Męcińskiego.

Następnie odczytuje sprawozdawca p. Smolka sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

Uchwałę.

Następującym gminom powiatu Horodeńskiego w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zezwala się pobierać w roku 1881. wyższe dodatki gminne do podatków bezpośrednich, a mianowicie: gminie Hanczarów w wysokości pięćdziesiąt siedm 57%, gminie Probabin w wysokości sto trzy 103%“.

Izba uchwała ten wniosek w drugim czytaniu bez rozpraw.

Następnie sprawozdawca p. Smolka czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przedłużenia gminie miasta Jarosławia na dalszych lat ośm prawa poboru opłat gminnych od piwa w dotychczasowej wysokości z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby gminy Jarosławia i uchwalić następujący projekt do ustawy“.

Ustawa z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Na pokrycie kosztów budowy wyższej szkoły realnej, tudzież budowy szkół ludowych pozwalają się gminie miasta Jarosławia na lat ośm, począwszy od 1. stycznia 1883. pobierać dotychczasowe opłaty gminne od piwa, a mianowicie po 4 złr. 99 ct. od jednego hektolitra.

Art. II.

Do uiszczania tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy piwo dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumpcję w obrębie gminy, a nie można nią obciążać produkcji i obrotu handlowego.

Izba uchwała ten projekt do ustawy w drugim czytaniu bez rozpraw, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania w drugim czytaniu uchwalonego zezwolenia gminom Hanczarów i Probabin na pobór wyższych dodatków do podatków i projektu ustawy w sprawie zezwolenia gminie miasta Jarosławia na pobór opłat od gorących napojów i piwa, przyjmuje powyższą uchwałę, jakoteż i projekt do ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury w przedmiocie wniosków Wydziału krajowego co do zalesienia wydm piaszczystych w powiecie Jarosławskim i w niektórych gminach powiatów: Łańcuckiego, Cieszanowskiego i Przemysłańskiego.

Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz odczytuje to sprawozdanie z następującymi wnioskami:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. I. Sejm wyznacza na pokrycie kosztów zadrzewienia wydmisk i pastwisk zapiaszczonych:

1) w powiecie Jarosławskim oraz gminie Ożanna powiatu Łańcuckiego i gminom Bihale, Ihnaty, Kozaki, Sucha wola i Staresioło powiatu Cieszanowskiego począwszy od roku 1882:

a) na pierwsze trzy lata po 400 zł. w. a.

b) na następne dwa lata po 300 zł. w. a.

c) na ostatnie dwa lata po 150 zł. w. a.

2) w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego rok 1882 i 1883 po 150 zł. w. a.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia kwot powyższych pod warunkiem, że właściciele gruntów zadrzewić się mających dostarczą bezpłatnie robociznę potrzebną do przeprowadzenia projektowanej melioracji, niemniej grunt pod szkołki i materiał do ogrodzenia szkółek, zaś c. k. Rząd utrzymywać będzie nadzorcę leśnego jako kierownika robót wykonać się mających w powiecie Jarosławskim i sąsiednich gminach powiatów Łańcuckiego i Cieszanowskiego, oraz postara się o odpowiedni nadzór takichże robót w gminach Gliniany i Zeniów powiatu Przemysłańskiego, a nadto przyzna Wydziałowi krajowemu prawo ingerencji co do zużycia dotacyj wyznaczonych uchwałą niniejszą z funduszu krajowego.

III. Na pokrycie wydatków spowodowanych wyznaczeniem powyższych dotacyj otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1882 kredyt do wysokości 550 zł. w. a.

B. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zbadał stan wszystkich wydm piaszczystych i nieużytków w Galicyi i systematycznie rozwinął dzieło wprowadzenia je w kulturę.

Izba uchwała bez rozprawy w drugim czytaniu art. I, II, III wniosku (A), a po przemówieniu komisarza rządowego Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa p. Zaleskiego rezolucyę (B) do c. k. Rządu.

Poseł Jasiński Józef wnosi: Wys. Izba raczy przystąpić do trzeciego czytania tych uchwał bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek i przyjmuje powyższe uchwały w trzecim czytaniu.

Po usunięciu z porządku dziennego wyboru komisji naftowej odczytuje p. ks. Sawa sprawozdanie o petycji Jędrzeja Weisły, gospodarza, o wsparcie dla jego 5 ociemniałych dzieci z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Jędrzeja Weisły o udzielenie stałego wsparcia 5gu jego ociemniałym dzieciom lub umieszczenie ich w jakim zakładzie publicznym, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Protokół 7 posiedzenia.

Sprawozdawca p. Wesołowski czyta sprawozdanie o petycyi Maryi Czorneńko, wdowy po ś. p. Oleksie Czorneńku, gospodarzu z Boratycz, z zażaleniem przeciw włościańskiemu kredytowemu zakładowi z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą Maryi Czorneńki, właściwie Czorneyko, przechodzi Sejm do porządku dziennego. P. Krukowiecki przemawia w tej sprawie i przedkłada następujące dwa wnioski:

Wysoki Sejm uchwali:

I. Sejm wzywa Wysoki Rząd o zarządzenie zmiany statutów banku włościańskiego stosownie do czasu i okoliczności obecnych i w harmonii z ustawą przeciw lichwie.

II. Wysoki Sejm poleci swojej komisji prawniczej zbadać, o ile jest prawną pretensya banku do dłużników procentu zwłoki 15 od rat zapadających po zapoznaniu dłużnika o zwrot całego długu naraz, a w razie uznania tego poboru za nieprawny, udzielenia opinii Wys. Sejmowi, czy Rząd z tytułu nadzoru nad bankiem nie mógłby zmusić bank do zwrotu pobranych i zaliczonych pretensyi, a w razie uznania, iż Rządowi nie przysługuje to prawo, do orzeczenia, czy dłużnicy mieliby szanse upominania się a to na drodze prawa cywilnego.

Izba popiera oba wnioski p. Krukowieckiego, a po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji, a obydwaj wnioski p. Krukowieckiego odsyła na tegoż wniosek do komisji prawniczej.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na środę o godzinie 11. i oznajmia iż porządek dzienny 8. posiedzenia zostanie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1³/₄, po południu.

Porządek dzienny ósmego posiedzenia

*4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 28. września 1881.
o godzinie 11. przed południem.*

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Polanowskiego w sprawie założenia niższych szkół rolniczych.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Maxa w sprawie przeniesienia siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Grossa w sprawie kolei żelaznej z Jarosławia do Sokala.
4. Wybór komisji naftowej z 7miu członków.
5. Wybór komisji kolejowej z 9ciu członków.
6. Sprawozdania komisji petycyjnej, o petycyach:
  - a) Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze okręgowym, o zaopatrzenie wdowie i sierocińskie. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - b) Julii Olewińskiej, wdowy po protokoliście Wydziału krajowego, o datek dla jej małoletnich córek. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - c) Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego o wsparcie. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - d) Teofili Stupnickiej, wdowy po konduktorze dróg, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - e) Albiny Śliwińskiej, wdowy po byłym zarządcy szpitala lwowskiego, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - f) Jana Topolnickiego, sądowego opiekuna sierót po ś. p. Karolu Iwanickim, urzędniku Wydziału krajowego o dar z łaski na rok 1882. dla tychże. Sprawozdawca poseł Wodziński.
  - g) Mikołaja Horoszko, nauczyciela w Kuryłówce, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Wodziński.

- h) Majera Frieda i Getzla Jawetz, dzierżawców myta, o wynagrodzenie poniesionych strat i zwolnienie z kontraktu dzierżawnego. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- i) Ludwika Hodoly, ukończonego filozofa, o subwencyę na kształcenie się zagranicą. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- k) Stanisława Darowskiego, konduktora dróg, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
- l) gminy Unterbergen, o nadanie jej samoistności i odłączenie od gminy Podberezce. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
- m) gminy Kawenczyna, o zwolnienie od zapłacenia kosztów leczenia Teodora Kmiecia. Sprawozdawca poseł Wodziński.
- n) Emila Wisłockiego o zapomogę. Sprawozdawca poseł Pławicki.
- o) Towarzystwa wsparcia biednych chłopów izraelickich w Krakowie o zapomogę. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- p) Michała Koczyńskiego o subwencyę na pokrycie kosztów nakładu ustawy procedury sądowej. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- r) Dra Silbersteina Leopolda o subwencyę dla córki Fryderyki w celu kształcenia się w muzyce. Sprawozdawca poseł Zborowski.
- Sprawozdanie komisji prawniczej:
- s) o petycji gminy Czchów, w sprawie ustanowienia tamże sądu powiatowego. Sprawozdawca poseł Splawiński.
- Sprawozdanie komisji drogowej:
- t) o petycji gminy Chyrowa, w sprawie przeniesienia zapory mytniczej ze środka gminy po za jej obręb. Sprawozdawca poseł Żurowski.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:

Józef Jasiński w. r.

Alfons Czaykowski w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 24. września 1881.

- L. 220. Towarzystwo zaliczkowe Lisko, przez posła Żurowskiego, o popieranie instytucyj Towarzystw zaliczkowych.
- „ 221. Wydział powiatowy Jaworowski, przez posła Wereszczyńskiego, jak wyżej.
- „ 222. Wydział pow. Gorlice przez posła Fedorowicza, iżby grzywny na fundusz ubogich na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłano.
- „ 223. Ten sam, o zmniejszenie ilości jarmarków i targów.
- „ 224. Wydział pow. Trembowla, przez posła Mochnackiego, o przeniesienie Izby handlowej z Brodów do Tarnopola.
- „ 225. Wydział pow. w Tarnopolu, przez posła tego samego, w tej samej sprawie.
- „ 226. Gmina m. Bolechowa, przez posła Fruchtmana, o przeniesienie Starostwa z Doliny do Bolechowa.
- „ 227. Wydział pow. w Lisku, przez posła Żurowskiego, w przedmiocie zmian w ustawie o dojazdach kolejowych.

- L. 228. Krasicki Edmund, kurator fundacji ś. p. Weissenwolfowej, przez posła Zurowskiego, w przedmiocie systemizowania i uposażenia kapelanii rzymsko-katolickiej w Baligrodzie.
- „ 229. Gruszecki Ignacy, przez posła Wasilewskiego, o stypendyum dla swego syna Wincentego, słuchacza akademii górniczej w Loeben.
- „ 230. Wrzecziono Grzegorz, przez posła Ochrymowicza, o subwencyę na wydawnictwo gazety szkolnej ruskiej.
- „ 231. Styka Jan, malarz, przez posła Wojciecha Dzeduszyckiego, o subwencyę na kształcenie się we Włoszech.
- „ 232. Grabowski Józef Agaton, ofycjalista prywatny, przez posła Scipio, o służbę przy Wydziale krajowym.
- „ 233. Trembickij Izydor, przez posła Dobrzańskiego, o zapomogę na wydawnictwo pisma ruskiego „Przyjaciel dzieci“.
- „ 234. Nyczaj Apollon, redaktor gazety „Hospodar i promysłennyk“, przez posła Dobrzańskiego, o subwencyę.
- „ 235. Parafianie grecko-katolicy w Monasterzyskach, przez posła Dobrzańskiego, o zapomogę na dokończenie budowy cerkwi.
- „ 236. Gminy Baryczka i Połomyja, przez posła Żywickiego, o subwencyę na rekonstrukcyę drogi gminnej przez te wsie wiodącej.
- „ 237. Gmina Sobów, przez posła hr. Stanisławą Tarnowskiego, o subwencyę na budowę szkoły.
- „ 238. Członkowie gminy Sajków, przez posła Janko, o odłączenie gminy tej od Werbiąża.
- „ 239. Kolonia Nikolsdorf, przez posła ks. Sawę, o uwolnienie od płacenia dalszych odsetków z datków indemnizacyjnych.
- „ 240. Wydział pow. w Krośnie, przez posła Łukasiewicza Ignacego, o uregulowanie sprawy poboru podatków przez naczelników gmin.
- „ 241. Gmina Mikulińce, przez posła Korytowskiego, o uchylene nadużyć przy poborze myta na drodze Strussów-Buczacz.
- „ 242. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, przez posła Sawczyńskiego, o subwencyę dla czasopisma „Szkoła“.
- „ 243. Gminy i obszary dworskie Zulin, Rozhurcze, Siemiginów, Hurnie i Koniuchów, przez posła Fruchtmanna o regulacyę rzeki Stryja.
- „ 244. Mroczkowska Ksawera, przełożona Stowarzyszenia ochronek dziewcząt sierót w Stanisławowie, przez posła Podlewskiego, o subwencyę.
- „ 245. Osińska Antonina, wdowa po kanceliście szpitala krakowskiego, przez posła ks. Chełmeckiego, o zapomogę.
- „ 246. Kochanowski Stanisław, uczeń wiedeńskiego konserwatoryum, przez posła Małeckiego, o subwencyę na rok 1882.
- „ 247. Spółka wodna dla regulacyi rzeki Wisłoka, przez posła Gorayskiego, o subwencyę na regulacyę tej rzeki.

Protokół

8. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 28. września 1881.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblíkiewicz.

Sekretarze: PP. Józef Jasiński, Alfons Czaykowski, Jan hr. Stadnicki i Turzański.

Obeecných posłów 115.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 7. posiedzenia uznaje za przyjęty, ponieważ żadnych przeciwko niemu nie podniesiono zarzutów.

Marszałek krajowy zawiadamia Izbę, iż udzielił p. Księdzu Mandyczewskiemu Kornelowi ośmiodniowego urlopu, oraz, że p. Kamiński usprawiedliwia swą nieobecność ciężką chorobą.

Sekretarz Alfons Czaykowski czyta spis petycyi od Nru 248 do 259, do Wys. Sejmu wniesionych po dzień 28. Września 1881, a przydzielonych następującym komisjom:

Budżetowej nr. 248 250, 255, 259 — petycyjnej nr. 249, 251, 253, 256, 258 — bankowej nr. 252, ednkacyjnej nr. 254, — drogowej nr. 257.

Posel Splawinski wnosi:

Wysoka Izba raczy petycę Dyrekeji szkoły sadowniczo-ogrodniczej o subwencyę nr. 259 przekazać komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz Alfons Czajkowski czyta dalej spis petycyi od Nru 260 do 287, przydzielonych następującym komisjom:

Petycyjnej nr. 260, 264, 268, 273, 275, 276, 281, 282, 284, 285, 287, — administracyjnej nr. 261, 262, 263, 271, 277, 278, 279, — drogowej nr. 265, 270, — budżetowej nr. 266, 267, 269, 280, 283, — kolejowej nr. 272, — kultury krajowej nr. 274, — edukacyjnej nr. 286.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Merunowicza:

„Gdy życzeniom Wysokiego Sejmu, wyrażonym w uchwałach Jego z dnia 8. października 1868 i 30. marca 1876 w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych ludności mojżeszowego wyznania dotychczas nie stało się zadość;

zważywszy, że niedokładne przeprowadzenie konstytucyjnej zasady równouprawnienia ludności państwa wszelakich wyznań, odnośnie do Izraelitów, naraża nasz kraj szczególnie z powodu wyjąt-

kowej siły liczebnej ludności starozakonnej w Galicyi na bardzo szkodliwe skutki i wywołuje rozwijanie się w innych warstwach ludności nielegalnej agitacji, dla społecznego skonsolidowania się kraju i dla spokoju publicznego wielce groźnej;

wychodząc wreszcie z przekonania, że dla skutecznego uregulowania stosunków prawnych ludności starozakonnej nieodzowne jest naukowe zbadanie ze stanowiska nowożytnego prawa publicznego tajemniczych instytucyj narodowych Izraelitów;

raczy Wysoki Sejm powziąć uchwały następującej osnowy:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd po raz trzeci, ażeby wszystkie ustawy, przepisy i rozporządzenia, dotyczące ludności izraelskiej, z wszelką dokładnością zbadał i poczynił odpowiednie kroki w celu zniesienia specjalnych ustaw, przepisów i rozporządzeń dla starozakonnych, nadające im dotychczasowe wyjątkowe stanowisko.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby niezależnie od podejmowanych w tej mierze działań c. k. Rządu, wezwał osobistości kompetentne i ciała uczone do umiejętnego zbadania ze stanowiska jurydycznego narodowych ustaw Izraelitów w tym kierunku, iżby w sposób autentyczny wyświeconem zostało.

najpierw — dokąd w prawie Mojżeszowem i objaśniającym je „Tałmudzie“ sięgają granice przepisów, które należą do dziedziny teologii, etyki i rytuału; a w czem znów narodowe ustawodawstwo Izraelitów wkracza w obręb spraw, które stanowią przedmiot obowiązujących w państwie austriackiem ustaw i rozporządzeń cywilnych, sądowych i administracyjnych?

powtóre — w czem leży przyczyna tego objawu, iż istniejące w rozmaitych państwach, mianowicie zaś w Austrii ustawy, przepisy i wykonawcze rozporządzenia, dotyczące ludności izraelskiej, nadają starozakonnym wobec ludności rodzimej, szczególnie co do organizacyi gminnej — wyjątkową odrębność, nie dającą się pogodzić z pojęciem równości praw, jakoteż obowiązków obywatelskich.

Na rzecz tych badań naukowych ma być wyznaczoną w budżecie krajowym na rok 1882. do rozporządzenia Wydziału krajowego kwota 10.000 złr. w. a.

Kredyt ten uważać należy jako fundusz specjalny i jako taki ma on być płynnym aż do wyzerpania, bez względu na granice rocznych okresów rachunkowych.

Ten fundusz ma być użytym na koszt konferencyi hebraistów i prawników, na konkursu naukowe a wreszcie na koszt publikacyj, mających na celu umiejętne wyjaśnienie stosunku narodowego ustawodawstwa Izraelitów do nowożytnych ustawodawstw, w szczególności zaś do ustanowień prawnych, w państwie austriackiem obowiązujących.

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby na zasadzie tych badań naukowych w imieniu Reprezentacyi krajowej przedkładał, gdzie należy, odpowiednie wnioski i przedstawienia w duchu wszechstronnego i dokładnego przeprowadzenia konstytucyjnej zasady równouprawnienia Izraelitów z ludnością innych wyznań.

Marszałek oświadcza, iż postąpi z tym wnioskiem według regulaminu.

Sekretarz p. Józef Jasiński czyta dostatecznie poparty wniosek p. Merunowicza następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zbadał, o ile są w rzeczywistości wykonywane przepisy rozporządzenia ministryalnego z dnia 15. marca 1875 nr. 55. Dz. u. i rozp. krajowych względem prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, i czy te przepisy przyczyniły się do usunięcia owych krzywdzących ludność innych wyznań nadużyć i nieprawidłowości w utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej, których usunięcia Wysoki Sejm domagał się wielokrotnie?

W szczególności uznaje się za konieczne sprawdzenie następujących okoliczności:

1. o ile prawidłowo i dokładnie są utrzymywane wykazy nowonarodzonych dzieci płci męskiej mojżeszowego wyznania?

2. czy i w jaki sposób wpisywane są w metryki małżeństw rytualne małżeństwa Izraelitów, nieposiadające ważności prawnej wedle przepisów obowiązującej w państwie austriackiem powszechnej ustawy cywilnej?

3. czy izraelskie księgi metrykalne są prowadzone w dwóch egzemplarzach, czy duplikaty ich bywają składane w c. k. Starostwach; i tam, gdzie duplikaty są złożone w c. k. Starostwie, czy zgadza się ich tekst z treścią egzemplarzy, służących do wydawania metryk urodzenia, zawartych małżeństw i śmierci?

Raczy c. k. Rząd postarać się w właściwej drodze o usunięcie stwierdzonych przy tej rewizji nadużyć i nieprawidłowości; te zaś przepisy, wyżwspomnianego rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875, które umożliwiają nadużycia, powinny być odpowiednio zmienione“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Merunowicza następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W duchu niespełnionych dotychczas żądań rezolucyi sejmowej z dnia 22go grudnia 1873 i dla poparcia przedsięwziętych w tym kierunku starań Wydziału krajowego, Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby z okazji przygotowywanej obecnie zmiany ustawy wojskowej z dnia 5. grudnia 1868. postarał się o umieszczenie w tejże ustawie przepisów, któreby umożliwiały prawdziwie skuteczną kontrolę nad zestawieniem list poborowych przez urzęda gminne.

Mianowicie, uznaje się za pożądane, ażeby ustawą orzeczone zostało, iż wszystkie czynności, poruczone Zwierzchnościom gminnym w sprawach rekrutacyjnych, podlegać mają — bez naruszenia prerogatyw c. k. władz politycznych, także sprostowawczej kontroli autonomicznych władz nadzorczych“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Merunowicza następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, iżby postarał się o ustawodawcze unormowanie kredytu na zastawy ręczne, a to w duchu następujących zasad kierowniczych:

1. ażeby o ile możności ułatwione zostało zakładanie publicznych kantorów zastawniczych, mianowicie zaś przez gminy;

2. ażeby podobnie, jak istnieją urzędowe formularze na weksle, ustanowione także zostały urzędowe formularze na kartki zastawnicze z oznaczeniem firmy lub nazwiska osoby przyjmującej zastaw, przedmiotu zastawionego, jego wartości szacunkowej, wypożyczonej kwoty, umówionej stopy procentowej i należitości ubocznych, jakoteż terminu wykupna; z rygiorem nieważności umowy kredytowej na zastaw ręczny, nieubezpieczony podobnym dokumentem.

3. ażeby wogóle oznaczony został tryb zastosowania do interesów kredytowych na zastawy ręczne uznanej już przez ustawodawstwo państwowe zasady, że lichwa jest czynem karygodnym“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Romera:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą którego miałyby być zaprowadzone sądy pokoju dla orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach. Sądom tym miałyby być poruczone także postępowanie rozjemcze, postępowanie spadkowe, jakoteż władza nadopiekuńcza nad nieletnimi i niewłasnowolnymi“.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie wniosku p. Polanowskiego w sprawie założenia niższych szkół rolniczych.

Wnioskodawca p. Polanowski, uzasadnia swój wniosek i wnosi:

W. Izba raczy wniosek ten przekazać komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje z porządku dziennego wniosek p. Maxa w sprawie przeniesienia siedziby Izby handlowej przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

P. Max uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać ten wniosek do komisji administracyjnej do rozpoznania.

P. Hausner przemawia co do formalnego traktowania tej sprawy.

W toku przemówienia zwraca Marszałek uwagę mowcy, iż w myśl regulaminu nie może dopuścić do wywodów merytorycznych przy pierwszym czytaniu wniosku.

P. Hausner kończy swoje przemówienie wnioskiem: W. Izba raczy wniosek P. Maxa przekazać osobnej komisji statutowej, z 5 członków złożonej.

P. Golejewski przemawia za wnioskiem p. Maxa. p. Romanowicz za wnioskiem p. Hausnera.

Na wniosek p. Golejewskiego zamknięto dyskusję.

Po powtórny przemówieniu p. Maxa, Izba odrzuca wniosek p. Hausnera, a uchwała wniosek p. Maxa.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku p. Grossa w sprawie kolei żelaznej z Jarosławia do Sokala.

P. Gross uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłanie do komisji kolejowej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje wybór komisji naftowej z 7, a kolejowej z 9 członków.

Marszałek zaprasza na skrutatorów do wyboru komisji naftowej pp.:

Czaykowskiego Hipolita, Dzieduszyckiego Wojciecha, Korzyńskiego, Łazarskiego, Ochrymowicza Olejnika, Sawę, Spławińskiego, Żywickiego.

Na skrutatorów zaś do wyboru komisji kolejowej, zaprasza Marszałek pp.:

Bielińskiego, Kaczałę, Krukowieckiego, Matkowskiego, Rożankowskiego, Scipiona, Tarnowskiego Jana, Wolfartha, Zuckra.

Marszałek zawieszka posiedzenie do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Sawa wynik wyboru do komisji naftowej: głosujących było 93 — absolutna większość 47.

Wybrani zostali pp.: Fedorowicz 93, Górayski 93, Jasiński Józef 93, Kułaczkowski 90, Łukasiewicz Ignacy 93, Romer 93, Wolfarth 93 głosami.

P. Bieński ogłasza wynik wyboru do komisji kolejowej: głosujących było 91 — absolutna większość 46.

Wybrani zostali posłowie: Gross 91, Hausner 72, Hoppen 91, Jaworski 91, Mochnacki Ignacy 91, Mycielski 86, Romanowicz 91, Weissmann 91, Wolański Władysław 83 głosami.

Marszałek uwiadamia Izbę, iż p. Hausner złożył mandat posła na Sejm krajowy.

Sekretarz Alfons Czajkowski odczytuje to pismo.

Marszałek oświadcza: iż odstąpi pismo p. Hausnera c. k. Namiestnictwu w celu zarządzenia nowego wyboru.

Następnie czyta p. Lenartowicz sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Sabinie z Hoszowskich Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze okręgowym dróg krajowych ś. p. Henryku Niewiadomskim o zaopatrzenie wdowie i sierocińskie w drodze łaski.

Na wniosek p. Ks Sawy, sprawozdawca uwolniony od czytania sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sabinie z Hoszowskich Niewiadomskiej, wdowie po ś. p. Henryku Niewiadomskim, inżynierze okręgowym dróg krajowych, udziela się pensję wdowią w prawie oznaczonej kwocie rocznych 350 złr. w. a. a to, od dnia śmierci jej męża, t. j. od 7. czerwca 1881, jak długo w stanie wdowieńskim pozostanie.

2. Pozostałym po ś. p. Henryku Niewiadomskim, inżynierze okręgowym dróg krajowych małoletnim trojga dzieciom, udziela się zaopatrzenie po 58 złr. w. a. rocznie dla każdego, a to od dnia 7. czerwca 1881 jako dnia śmierci ich ojca, aż do osiągnięcia prawem przepisanego wieku normalnego, mianowicie: dla córki Heleny do ukończenia roku 18go, a dla synów Maryana i Juwenala do ukończenia 20go roku życia.

P. Ks. Jasienicki wnosi: Wysoka Izba raczy nad petycją tą przejść do porządku dziennego. Za wnioskiem komisji przemawiają pp. Sawa, Paszkowski, Popiel Paweł.

Na wniosek p. Męcińskiego dyskusya zamknięta. Po przemówieniu p. Wodzickiego Henryka i p. Golejewskiego za wnioskiem komisji, p. Badeniego jako członka Wydziału krajowego i sprawozdawcy komisji, odrzuca Izba wniosek p. Ks. Jasienickiego i uchwała 1. i 2. punkt wniosku komisji.

Następnie sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Julii Olewińskiej, wdowy po ś. p. Lubinie Olewińskim, protokoliście Wydziału krajowego o wyznaczenie datku rocznego dla małoletnich dwóch córek, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Łucyi i Julii, córkom ś. p. Lubina Olewińskiego, protokolisty Wydziału krajowego dar z łaski każdej po 60 złr. w. a. rocznie aż do osiągnięcia wieku normalnego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Lenartowicz odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego o udzielenie mu stałego wsparcia z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Literatowi Boguszowi Zygmunтови Stęczyńskiemu udziela się jednorazowy zasiłek w kwocie 200 złr. w. a.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Marszałek usuwa z porządku dziennego sprawozdanie komisji petycyjnej w przedmiocie petycji Teofili Stupnickiej, wdowy po ś. p. Aleksandrze Stupnickim, konduktorze Lutowskiej drogi powiatowej, Liskiego powiatu, o udzielenie jednorazowej zapomogi i sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Albiny Sliwińskiej, wdowy po ś. p. Leonie Sliwińskim, byłym zastępcy zarządcy szpitala głównego we Lwowie, o przyznanie remuneracyi rzekomo należącej się za czynności, które pełnił jej mąż w powyższym charakterze przy szpitalu w latach od r. 1864 do 1867 — z powodu nieobecności sprawozdawcy komisji p. Łukasiewicza Alexandra.

Sprawozdawca p. Wodziński odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej na prośbę Jana Topolnickiego, sądowego opiekuna nieletnich dzieci po zmarłym Karolu Iwanickim, adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego, o udzielenie daru z łaski dla 4rech sierót na rok 1882 w sumie 148 złr. w. a. z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby pozostałym po Karolu Iwanickim, adjunkcie rachunkowym Wydziału krajowego nieletnim dzieciom, które jeszcze wieku normalnego nie przekroczyły do ich emerytury jako dar z łaski na rok 1882 w kwocie 148 złr. w. a. na ręce opiekuna p. Jana Topolnickiego udzielił.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Wodziński odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Mikołaja Horoszka, nauczyciela szkoły ludowej w Kuryłówece, powiecie Łańcuckim o zapomogę z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielowi Mikoławi Horoszko jednorazową zapomogę w sumie 50 złr. w. a. udzielić.

P. Rosner czyni wniosek, ażeby nad tą petycją przejść do porządku dziennego.

Ks. Jasienicki wnosi, ażeby tę petycję przesłać Radzie szkolnej krajowej do uwzględnienia.

P. Golejewski przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy p. Wodzińskiego, odrzuca Izba wniosek p. Rosnera i wniosek p. Jasienickiego, a uchwała wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Majera Frieda i Getzla Jawetz, dzierżawców myta na drodze kraj. w Podwołoczyskach i Białej karczynie, o wynagrodzenie na tej dzierżawie poniesionych strat i uwolnienie od dalszego dotrzymywania kontraktu.

Poseł Pławicki odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Majera Frieda i Getzla Jawetz, dzierżawców myta kraj. w Podwołoczyskach, a mianowicie pod względem zwolnienia ich z dalszego dotrzymywania trzyletniego kontraktu z dnia 11. grudnia 1879 r., przechodzi się do porządku dziennego. Co do ustępu zaś wynagrodzenia strat, upoważnia się Wydział krajowy, ażeby uwzględniając słuszne powody — nie wchodząc zresztą w stosunki prawne, defalkował petentów jednorazową ryczałtową kwotą do wysokości 4.000 złr. (cztery tysiące złr. w. a.) za cały czas peryodu dzierżawy.

P. Jan Stadnicki wnosi przejście do porządku dziennego nad tą petycją.

PP. Rosner, Ochrymowicz i Chrzanowski przemawiają za wnioskiem p. Jana Stadnickiego.

P. Golejewski zabiera głos za wnioskiem komisji petycyjnej.

Na wniosek p. Polanowskiego zamknięto dyskusję.

Zapisani jeszcze do głosu przeciw wnioskowi komisji pp. Kowalski Bazyli, Jan Stadnicki, Kulażkowski, Ochrymowicz, Chrzanowski. — za wnioskiem komisji p. Golejewski.

Na wniosek p. Grocholskiego wzywa Marszałek mowców zapisanych przeciw wnioskowi komisji do wyboru generalnego mowcy. Wybrany został p. Kowalski Bazyli.

Po zamknięciu dyskusji przemawia p. Badeni jako członek Wydziału krajowego dla wyjaśnienia tej sprawy.

P. Golejewski uzasadnia wniosek komisji.

P. Kowalski Bazyli jako generalny mowca przemawia przeciw wnioskowi komisji.

P. Golejewski prostuje fakt przytoczony przez p. Kowalskiego Bazylego.

Po przemówieniu sprawozdawcy p. Pławickiego i przemówieniu pp. Jana Stadnickiego, Pławickiego, Badeniego i Ochrymowicza w sprawie sprostowania faktu, uchwała Izba przejść nad wnioskiem komisji do porządku dziennego.

Następnie sprawozdawca p. Pławicki odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji p. Ludwika Hodoly, ukończonego słuchacza filozofii, proszącego o jednorazową subwencję w kwocie 600 złr. dla dalszego kształcenia się za granicą z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja p. Ludwika Hodoly o udzielenie jednorazowego zasiłku, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do dokładnego zbadania, i w razie uznania rzeczywistej potrzeby do możliwego uwzględnienia.

P. Ks. Jasienicki wnosi: Wysoka Izba raczy nad tą petycją przejść do porządku dziennego.

Po przemówieniu sprawozdawcy komisji, uchwała Izba wniosek p. Ks. Jasienickiego przejścia nad tą petycją do porządku dziennego.

Następnie p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Stanisława Darowskiego, konduktora dróg krajowych o udzielenie mu zapomogi, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Stanisława Darowskiego, konduktora dróg krajowych o zapomogę, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała wniosek komisji.

P. Henryk Wodzicki uprasza Marszałka krajowego o zarządzenie nowego wyboru jednego członka do komisji budżetowej na miejsce p. Hausnera.

Marszałek oświadcza iż zarządzi wybór ten, równie jak wybór jednego członka do komisji kolejowej na miejsce p. Hausnera.

Na wniosek p. Czartoryskiego uchwała Izba zamknięcie posiedzenia. Marszałek zapowiada następne posiedzenie na piątek o godzinie 11 rano z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny 9. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie w piątek dnia 30. września 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

2. Sprawozdanie komisji prawniczej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Borysławiu. Sprawozdawca poseł Waygart.

3. Sprawozdanie komisji edukacyjnej nad wnioskiem posła Hausnera w sprawie utworzenia fakultetu medycznego na uniwersytecie Lwowskim. Sprawozdawca poseł Wojciech hr. Dzieduszycki.

4. Wybór jednego członka komisji budżetowej i kolejowej w miejsce posła Hausnera.

5. Sprawozdanie o petycjach, a mianowicie:

a) gminy Unterbergen o nadanie jej samoistności i odłączenie od gminy Podberecze. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.

b) Hyacynta Leszczyńskiego o zapomogę. Sprawozdawca poseł Kułaczkowski.

c) Towarzystwa wsparcia biednych chłopców starozakonnych w Krakowie, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Zborowski.

d) Michała Koczyńskiego o subwencję na pokrycie kosztów wydawnictwa kodeksu procedury sądowej. Sprawozdawca poseł Zborowski.

e) gminy Kawęczyna o zwolnienie od zapłacenia kosztów leczenia Teodora Kmiecia. Sprawozdawca poseł Wodziński.

f) Emila Wisłockiego o zapomogę. Sprawozdawca poseł Pławicki.

g) gminy Chyrów o przeniesienie zapory mytniczej poza obręb miasta. Sprawozdawca poseł Żurowski.

h) gminy miasta Czechów o ustanowienie tamże Sądu powiatowego. Sprawozdawca poseł Spławiński.

i) grona nauczycieli szkoły etatowej w Brzeżanach o uregulowanie płac. Sprawozdawca poseł Wojciech hr. Dzieduszycki.

j) nauczycieli szkół ludowych w Jasle o podwyższenie płac i przyznanie dodatków pięcioletnich. Sprawozdawca poseł Wojciech hr. Dzieduszycki.

k) nauczycielek młodszych szkół ludowych okręgu krakowskiego o podwyższenie płac a względnie zrównanie ich i z nauczycielkami stałymi. Sprawozdawca poseł Wojciech hr. Dzieduszycki.

l) rady szkolnej miejscowej na Zwierzyncu o polepszenie losu nauczycieli przy szkole w Półwsiu Zwierzynieckim. Sprawozdawca poseł Wojciech hr. Dzieduszycki.

Marszałek wzywa nowowybrane komisye, by się ukonstytuowały. Koniec posiedzenia o godzinie 3. po południu.

Marszałek krajowy
Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze
Alfons Czaykowski w. r., **Turzański** w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 28. września 1881.

248. Morawski Zygmunt, redaktor „Przyrodnika“ przez p. Spławińskiego o subwencyę na cele wydawnictwa tego pisma.
249. Straż ogniowa ochotnicza w Bukowsku, przez p. Bielińskiego o zasiłek na kupno sikawki.
250. Konduktorowie i pomocnicy inżynierów dróg krajowych, przez p. Męcińskiego o stabilizacyę i podwyższenie płacy.
251. Karol Grabowicz, były lekarz szpitala tarnowskiego, przez p. Spławińskiego o emeryturę.
252. Komitet gal. Tow. gospodarczego przez p. Skalkowskiego o utworzenie krajowego zakładu hipotecznego.
253. Janowicz Konstanty, nauczyciel, przez p. Majera, o zapomogę lub zaliczkę.
254. Gottwald Franciszek, dyrektor szkoły żeńskiej w Rzeszowie, przez p. Chełmeckiego o wliczenie lat służby przy c. k. rządzie i przyznanie pięciolecia.
255. Kuhn Henryk, przez p. Zuckra o stypendyum na dalsze kształcenie się w malarstwie.
256. Wagilewicz Amalia, przez p. ks. Stupnickiego, o zapomogę.
257. Rada powiatowa Nisko, przez p. J. Tarnowskiego, o dokończenie budowy drogi Rzeszów-Nadbrzezie.
258. Pomiankowa Konstancya, przez p. Chełmeckiego o zapomogę.
259. Dyrekcya szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie, przez p. Spławińskiego o subwencyę.
260. Sokolińska Antonina, przez p. Spławińskiego o zapomogę
261. Wydział powiatowy Wieliczka, przez p. Hoszarda, w przedmiocie nadsyłania grzywien na fundusz ubogich za pośrednictwem Wydziałów powiatowych.
262. Wydział powiatowy Podhajce, przez p. Torosiewicza, o przeniesienie izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
263. Ten sam, o ustanowienie przystanku dla pociągów pospiesznych na stacji Podzamecze.
264. Jurkiewicz Włodzimierz, przez p. Ohrymowicza, o zasiłek celem umożliwienia mu wstąpienia na wszechnicę.
265. Wydział powiatowy Podhajce, przez p. Torosiewicza w sprawie reformy ustawy o dojazdach kolejowych.
266. Towarzystwo pedagogiczne Przemyśl. przez p. Waygarta, o zasiłek dla szkoły przemysłowej tamże.
267. Stowarzyszenie dyetaryuszów i urzędników galicyjskich, przez p. Smolkę, o zapomogę dla funduszu pensyjnego.
268. Gmina Piwniczna, przez p. Ohrymowicza, o subwencyę na budowę kościoła.
269. Gmina Dereżyce, przez p. Ohrymowicza, o prolongatę terminu do zwrotu otrzymanej pożyczki.
270. Gmina Podmanasterek, przez p. M. Popiela, w przedmiocie prawa poboru myta mostowego.
271. Gmina Biłka ad Siemiakowce, przez p. Lenartowicza, o odłączenie od gminy Siemiakowce, a przyłączenie do gminy Michalce.

272. Wydział powiatowy Sokal, przez p. Polanowskiego, w sprawie subwencji dla kolei Jarosław-Sokal.
  273. Ks. Panasiński Leon, przez p. Polanowskiego, o subwencję na pobudowanie kaplicy w Hulezu.
  274. Wydział powiatowy Jaworów, przez p. Bartmańskiego, w sprawie zalesienia wydm piaszczystych w powiecie.
  275. Ostrowski Jan, b. pocztmistrz, przez p. Ochrymowicza, o bonifikację z powodu strat z tytułu jazdy pocztowej na drodze Dembicko-Nadbrzeziańskiej.
  276. Lewicki Bazyli, nauczyciel, przez p. Ohrymowicza o zapomogę.
  277. Wydział powiatowy Zbaraż, przez p. Kaczałę, o zmniejszenie liczby jarmarków.
  278. Ten sam, o ustanowienie przystanku dla pociągów pospiesznych na stacyi Podzamecze.
  279. Ten sam, o przeniesienie Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
  280. Dziapiński Antoni, nauczyciel, przez p. Zborowskiego, o pięcioletni dodatek do płacy, lub o zapomogę.
  281. Kościuk Edward, kierownik szkoły, przez p. Romanowicza, o wliczenie mu lat służby wojskowej.
  282. Chmielewska Marya, przez p. Romanowicza o zapomogę.
  283. Zarząd bursy imienia Kraszewskiego w Drohobyczu, przez p. Sawczyńskiego o zasiłek.
  284. Daniłowicz Michał, nauczyciel, przez p. Sawczyńskiego o zapomogę.
  285. Mathiasz Michał, nauczyciel, przez p. Sawczyńskiego, o zwrotną zaliczkę.
  286. Gmina Radomyśl, przez p. Reya, o uwolnienie od płacenia nauczycieli.
  287. Landes Nehemiasz, kierownik szkoły im. Czackiego, przez p. Sawę, iżby mu ściągano z płacy należytość emerytalną za lata 1857—1859 i 1869—1879.
-

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Protokół

9. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 30. września 1881.

Początek o godz. 11¹, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Józef Jasiński, Alfons Czaykowski, Jan hr. Stadnicki i Turzański.

Obecnych posłów: 112.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 8. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, — uwiadamia Izbę, że udzielił 8-dniowego urlopu p. Janowi hr. Tarnowskiemu, — oraz że komisya kolejowa jeszcze się nie ukonstytuowała, z powodu braku jednego członka po złożeniu mandatu przez p. Hausnera — komisya naftowa zaś już ukonstytuowana: Przewodniczący p. Łukasiewicz Ignacy, zastępca przewodniczącego p. Gorayski, sekretarz dr. Fedorowicz.

Sekretarz p. Józef Jasiński odczytuje spis petycyi wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 30. września 1881, a przydzielonych następującym komisjom: budżetowej Nr. 288, 289, 299, 305, 310, — petycyjnej Nr. 290, 291, 294, 297, 298, 302, 303, 309, — edukacyjnej Nr. 292, 293, — drogowej Nr. 295, 296, 300, 307, 308, — administracyjnej Nr. 301 i 306 — prawniczej 304.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Skalkowskiego, z projektem zmiany §. 3. ustawy z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

C. k. komisarz rządowy Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski, odpowiada na interpelacya, wniesioną na 7ym posiedzeniu sejmowem przez p. Janowskiego i towarzyszy, w sprawie Mirona Sawickiego nauczyciela w Serednem.

Przystąpiono do porządku dziennego. Pierwszem przedmiotem porządku dziennego jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego; — Sprawozdawca p. Wereszezyński wnosi: W. Izba raczy to sprawozdanie odesłać do komisyi kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji prawnej o sprawie przedłożonej Wysokiemu Sejmowi przez Wydział krajowy z powodu wniosku p. Ochrymowicza, względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Borysławiu.

Sprawozdawca p. Waygart odczytuje to sprawozdanie z wnioskiem: Wysoki Sejm raczy uchwalić: Nad wnioskiem posła Ochrymowicza o wezwanie c. k. Rządu, by jak najrychlej utworzył w Borysławiu dla tamtejszej i okolicznej ludności nowy Sąd powiatowy, przechodzi Sejm krajowy do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie wniosku posła Hausnera o uchwalenie rezolucji wzywającej Rząd do urządzenia fakultetu medycznego na koszt Państwa przy uniwersytecie lwowskim.

Izba uwalnia sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

Sprawozdawca czyta wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki Rząd do utworzenia kosztem Państwa fakultetu medycznego przy uniwersytecie lwowskim“.

P. Piętaś przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji.

Przystąpiono do wyboru jednego członka komisji budżetowej.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp. Chrzanowskiego, Janowskiego, Maxa, Michałowskiego Józefa, Milieskiego, Pilata, Popiela Michała, Radzikiewicza, Wesołowskiego.

Przystąpiono do wyboru jednego członka do komisji kolejowej; na skrutatorów zaprasza Marszałek pp. Goldmana, Jasienickiego, Koziebrodzkiego Władysława, Kułaczkowskiego, Merunowicza, Torosiewiczza, Piętaka, Rosnera, Wasilewskiego.

Marszałek zawiesza posiedzenie do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Koziebrodzki Władysław wynik wyboru jednego członka do komisji kolejowej. Głosujących było 82, większość 43. Wybrany został p. Chrzanowski 71 głosami.

P. Milieski ogłasza wynik wyboru jednego członka do komisji budżetowej. Głosujących było 89 absolutna większość 45 głosów; żaden z posłów nie otrzymał absolutnej większości głosów.

Marszałek krajowy zarządza ponowny wybór.

Marszałek uwiadamia Izbę, że komisya administracyjna odstępuje petycję nr. 177 Wydziału powiatowego w Żółkwi w sprawie zniesienia myt, komisji drogowej, a 33 petycyj w sprawie Towarzystw zaliczkowych — komisji bankowej.

Marszałek zawiesza posiedzenie do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Miliewski wynik ponownego wyboru jednego członka do komisji budżetowej. Głosujących było 97, bezwzględna większość 49, p. Splawiński otrzymał 52 głosów został więc wybrany.

Z porządku dziennego przystąpiono do sprawozdań o petycyach.

P. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Unterbergen o nadanie jej samoistności i odłączenie od gminy Podberezce z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję członków kolonii Unterbergen o rozłączenie gminy Unterbergen od gminy Podberezce do Ls. 43 wniesioną, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania prawnych i faktycznych stosunków rzeczonych gmin i ewentualnie do przedstawienia na następnej sesji, czy w myśl §. 3 ustawy gminnej ma być orzeczone rozłączenie gminy Unterbergen od gminy Podberezce.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy. Sprawozdawca p. Kułaczkowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Hyacynta Leszczyńskiego o zapomogę z następującym wnioskiem;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Hyacynta Leszczyńskiego l. s. 80/881. przechodzi się do porządku dziennego. Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Towarzystwa wsparcia biednych chłopców starozakonnych w Krakowie o zapomogę z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Stowarzyszenia wsparcia biednych chłopców starozakonnych pod godłem: „Opiekujcie się synami ubogich“ przechodzi się do porządku dziennego.

P. Paweł Popiel przemawia i wnosi:

Wysoki Sejm raczy Towarzystwu wsparcia biednych chłopców izraelickich w Krakowie udzielić jednorazowego zasiłku w wysokości pięciuset zł. w. a.

Wniosek ten został dostatecznie poparty.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Zborowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Michała Koczyńskiego o subwencję na pokrycie kosztów wydawnictwa kodeksu procedury sądowej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją p. Michała Koczyńskiego, byłego profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie o subwencję jednorazową na pokrycie kosztów nakładowych, wynikłych z wydania kodeksu cyw. procedury sądowej w języku polskim, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Wodziński czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Kawęczyna o zwolnienie od zapłacenia kosztów leczenia Teodora Kmiecica z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Zwierzchności gminnej Kawęczyn przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozpraw wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Wodziński czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Emila Wisłockiego o zapomogę, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją p. Emila Wisłockiego przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Żurowski czyta sprawozdanie komisji drogowej o petycji gminy Chyrów, o przeniesienie zapory mytniczej poza obręb miasta, z następującym wnioskiem:

Wysoka Izba raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki Rząd do przeprowadzenia dochodzenia, a jeżeli nie okażą się trudności, do załatwienia sprawy tej w myśl prośby urzędu gminnego miasta Chyrowa.

P. Popiel Michał przemawia za wnioskiem komisji, poczem Izba wniosek ten uchwała.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojciech czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycji grona nauczycieli szkoły etatowej w Brzeżanach o uregulowanie płac, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczyciel szkół ludowych w Brzeżanach otrzymają wyższe, ustawą przewidziane płace, skoro wzmożenie się ludności po nad liczbę 10.000 będzie urzędownie stwierdzone.

Izba uchwała bez rozpraw wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojciech czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycji nauczycieli szkół ludowych w Jaśle, o podwyższenie płac i przyznanie dodatków pięcioletnich, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nad tą petycją przejść do porządku dziennego.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojciech czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycji nauczycielek młodszych przy żeńskich szkołach ludowych okręgu szkolnego miejskiego w Krakowie o podwyższenie płacy, a względnie zrównanie ich z nauczycielkami stałymi szkół żeńskich z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nauczycielki młodsze stale umieszczone przy żeńskich szkołach ludowych okręgu szkolnego miejskiego w Krakowie, zostaną zrównane z nauczycielkami stałymi szkół żeńskich ludowych tamże.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojciech czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycji Rady szkolnej miejscowej w Zwierzyńcu o polepszenie losu nauczycieli przy szkole w Półwsiu zwierzynieckim, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nad tą petycją przejść do porządku dziennego.

P. Romanowicz wnosi: Wysoka Izba raczy tę petycję przekazać Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

P. Paszkowski popiera wniosek p. Romanowicza.

P. Krukowiecki przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba 45 głosami przeciw 37 głosom wniosek komisji edukacyjnej.

Sprawozdawca p. Splawiński czyta sprawozdanie komisji prawniczej o petycji gminy miasta Czehów o ustanowienie tamże Sądu powiatowego, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja gminy miasta Czehowa w Starostwie Brzeskiem z dnia 18. września 1881 l. 148/s. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do dalszego zbadania i poczynienia w swoim czasie odpowiednich wniosków.

Izba uchwała wniosek komisji.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na sobotę dnia 1. października 1881 o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 10. posiedzenia, 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 1. października 1881.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego co do czasowego przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza. Sprawozdawca poseł Podlewski.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie zbadania i zniesienia ustaw przepisów i rozporządzeń dotyczących się specjalnie ludności izraelskiej.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

4. Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie ścisłej kontroli przy zestawieniu list poborowych.

5. Pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie uregulowania zakładów zastawniczych na zastawy ręczne.

6. Pierwsze czytanie wniosku posła Romera w przedmiocie zaprowadzenia sądów pokoju.

7. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie. Sprawozdawca poseł Michałowski Józef.

8. Sprawozdania o petycjach, a mianowicie:

a) o petycji Dyrekcji szkoły przemysłowej w Rzeszowie o udzielenie subwencji z funduszy krajowych.

- b) o petycyi Karoliny Stupnickiej, wdowy po ś. p. Hipolicie Stupnickim, redaktorze „Przyciela domowego“ o zapomogę.
- c) o petycyi księgarni Gubrynowicza i Schmidta, wniesionej o poparcie dzieł jej nakładem wydanych: „Przewodnik dla leśniczych“ 2 t. i Ryłskiego „Podręcznik mechaniki rolniczej“.
- d) o petycyi Wydziału Towarzystwa pomocy dla słuchaczy akademii górniczej w Leoben o subwencyę na rok 1882.

Koniec posiedzenia o godzinie 1³/₄ po południu.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Jasiński, w. r.

Turzański, w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 30. września 1881.

- 288. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego przez p. Romanowicza o subwencyę dla szkół przemysłowych w Przemysłu i Tarnowie.
- 289. Ten sam, przez p. Romanowicza o subwencyę dla szkół żeńskich w Kołomyi i Stryju.
- 290. Izak Włodzimierz, przez p. Romanowicza o zapomogę na kształcenie się w śpiewie.
- 291. Rada powiatowa Krosno przez p. Ign. Łukasiewicza w przedmiocie zaliczek żądanych przez Sądy na koszta komisji w sprawach prowizorycznych.
- 292. Malfeit Rudolf, nauczyciel przez p. Romanowicza o zapomogę i zreorganizowanie szkoły w Starych Brodach.
- 293. Gmina Starebrody przez p. Romanowicza, o zreorganizowanie tamtejszej szkoły.
- 294. Wydział powiatowy Kolbuszowa, przez p. Tyszkiewicza o zmianę ustawy o ochronie przeciw zarazie bydłowej.
- 295. Gminy Raniowice, Bolechów i Neudorf, przez p. Ochrymowicza o usunięcie rogatki na przedmieściu Zadwórne w Drohobyczu.
- 296. Wydział powiatowy Kolbuszowa, przez p. Tyszkiewicza o subwencyę na budowę drogi Kolbuszów-Majdańskiej.
- 297. Paszkiewicz Franciszek, przez p. Bielińskiego o umieszczenie jego syna w szkole garncarskiej.
- 298. Rewakowiczowa Karolina, wdowa po nauczycielu, przez p. Tyszkiewicza o dodatek do emerytury lub zapomogę.
- 299. Zgromadzenie PP. Kanoniczek św. Ducha w Krakowie, przez p. Podlewskiego o odpisanie 7 rat pożyczki otrzymanej na rozszerzenie szkoły.
- 300. Wydział powiatowy w Łańcucie, przez p. Scipio o subwencyę i bezprocentową pożyczkę na budowę mostu na Wisłoku w Dąbrówkach.

301. Towarzystwo zaliczkowe Szczerzec, przez p. Janko o popieranie instytucji Towarzystw zaliczkowych.
302. Ks. Tyndiuk Michał, przez p. Bazylego Kowalskiego o remuneracyę za udzielanie nauki religii w szkołach w Buczaczu i Uściu zielonem.
303. Gmina miasta Starejsoli, przez p. Podlewskiego żali się z powodu nieprawidłowych wymiarów podatku dochodowego.
304. Rada powiatowa Wieliczka, przez p. Hoszarda o zmianę ustawy co do układania list sędziów przysięgłych.
305. Gmina Wawszka, przez p. ks. Chełmeckiego o zapomogę na budowę szkoły.
306. Wydział powiatowy Bóbrka, przez p. Hip. Czaykowskiego o przeniesienie siedziby Izby handlowo-przemysłowej z Brodów do Tarnopola.
307. Wydział powiatowy Przemyślany przez p. Alf. Czaykowskiego w sprawie zmiany ustawy o dojazdach kolejowych.
308. Ten sam przez p. Alf. Czaykowskiego o subwencyę na dalszą budowę drogi Zadwórze-Gliniany.
309. Stanisław Brzozowski, przez p. Wasilewskiego o wyjednanie uwolnienia go z aresztu.
310. Flasiński Franciszek i Werner Franciszek, urzędnicy szpitala krakowskiego o podwyższenie płacy.

Protokół

10. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 1. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze pp. Czajkowski Alfons, Jasiński Józef, Jan hr. Stadnicki, Turzański.

Obečných posłów 118.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oświadcza, że protokół z 8. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 9. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Czajkowski Alfons czyta spis petycyj od N. 311 — 327, wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 1. października 1881 a przydzielonych następującym komisjom: bankowej N. 311, 320, — petycyjnej N. 312, 318, 321, 325 do 327, — budżetowej N. 313, 315, 317, 319, 324, — drogowej N. 314, — administracyjnej N. 316, — kultury krajowej N. 322, — edukacyjnej N. 323.

Marszałek wzywa powtórnie komisję kolejową, by się ukonstytuowała.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem udzielenia c. k. Rządowi opinii co do przeniesienia czasowego siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza.

Sprawozdawca p. Podlewski uwolniony na wniosek p. Grossa od czytania wnosi, ażeby to sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posła Merunowicza w przedmiocie zbadania i zniesienia ustaw, przepisów i rozporządzeń dotyczących się specjalnie ludności izraelskiej. — Wnioskodawca p. Merunowicz uzasadnia swój wniosek i wnosi: Wysoka Izba raczy ten wniosek przekazać komisji administracyjnej do zbadania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Wnioskodawca p. Merunowicz przemawia i wnosi odesłać ten wniosek do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza w przedmiocie ścisłej kontroli przy zestawianiu list poborowych.

Wnioskodawca p. Merunowicz wnosi: Wysoka Izba raczy ten wniosek przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza w przedmiocie uregulowania zakładów zastawniczych na zastawy ręczne.

Wnioskodawca p. Merunowicz wnosi odesłać ten wniosek do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Romera w przedmiocie zaprowadzenia sądów pokoju dla orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach.

Wnioskodawca p. Romer przemawia i wnosi odesłać wniosek ten do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wystawienia nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Józef Michałowski uwolniony od czytania sprawozdania zwraca uwagę na dwie pomyłki druku, a mianowicie w ustępie drugim sprawozdania zamiast 15.600 zł. ma być 15.000 — a w drugim wniosku komisji zamiast sumy 90.000 ma być 9.000 zł. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W myśl kontraktu kupna i sprzedaży zawartego 3. maja 1881 przez Wydział krajowy imieniem funduszu krajowego z p. Ignacym Miłaszewskim we Lwowie, o nabycie na rzecz tegoż funduszu, a mianowicie na wystawienie nowego budynku dla krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie realności pod Nr. 319, 320, 321 i 336¹/₄ (l. 1 i 3 przy ulicy św. Marka, a 22 i 24 przy ulicy Stryjskiej) we Lwowie położonych, jedną część terytoryalną stanowiących i w księgach tabuli miejskiej Dom. 67 pag. 405 n. 15. haer. Dom. 133, pag. 446, n. 13 haer. Dom. 127, pag. 271, n. 14 haer. i Dom. 57, pag. 135, n. 16 haer. na imię p. Ignacego Miłaszewskiego zapisanych, upoważnia się Wydział krajowy do oddania imieniem funduszu krajowego temuż p. Ignacemu Miłaszewskiemu na zupełną i nieograniczoną własność realności funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, pod l. 937¹/₄ we Lwowie położonej Dom. 232, pag. 61 n. 1 haer. intabulowanej, jako zaspokojenia reszty ceny kupna z zawartego kontraktu wypływającej w kwocie piętnastu tysięcy (15.000) złr. w. a.

2. Upoważnia się Wydział krajowy do przeniesienia na hipotekę nowej realności krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, pod Nr. 319, 320, 321, i 336¹/₄ położonej, reszty sumy pożyczkowej 9.000 złr. w. a. ze skryptu aktem notaryalnym z dnia 15. grudnia 1874 na rzecz galicyjskiej kasy oszczędności we Lwowie zeznanego, w stanie biernym realności pod Nr. 937¹/₄ Dom. 232 pag. 61 n. 3 on. zapisanego.

3. Upoważnia się Wydział krajowy do spłacenia przyjętego w zawartym z p. Miłaszewskim kontrakcie kupna jako część umówionej ceny długu, intabulowanego w stanie biernym realności nabytej dla szkoły gospodarstwa lasowego jak Dom. 33 pag. 439, n. 7. on., pag. 443 n. 8 on. na rzecz konwentu OO. Bazylianów w Żółkwi w kwocie dwóch tysięcy pięćset trzydziestu pięciu (2.535) złr. 50 ct. w. a. z odsetkami po 6% półrocznie z góry płacić się mającemi.

Na wniosek p. Golejewskiego uchwała Izba en bloc wniosek komisji kultury krajowej.

Następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycyi Dyrekeyi szkoły przemysłowej w Rzeszowie o udzielenie subwencyi z funduszków krajowych.

Sprawozdawca p. St. Tarnowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Udziela się szkole przemysłowej Rzeszowskiej z funduszków krajowych jednorazową subwencję w kwocie pięciuset (500) złr. w. a.

P. Wodzicki Henryk przemawia i wnosi dodatek do wniosku komisji tej treści: „pod warunkiem,

a) że gmina miasta Rzeszowa zobowiąże się do stałej subwencji rocznej w kwocie przynajmniej 200 złr. w. a.

b) że zarząd szkoły przysłać będzie Wydziałowi krajowemu półroczne sprawozdania o stanie szkoły i jej funduszu i zawiadamiać będzie Wydział krajowy o terminach popisów szkoły w celu wysłania na nie swojego delegata“.

Izba popiera ten dodatek.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego, Golejewskiego i Wodzickiego Henryka, przemawia sprawozdawca i oświadcza się w imieniu komisji za dodatkiem p. Wodzickiego Henryka.

Izba uchwała ten wniosek komisji edukacyjnej i dodatek przez p. Wodzickiego Henryka czyniony.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie petycji Karoliny Stupnickiej, wdowy po śp. Hipolicie Stupnickim, redaktorze „Przyjaciela domowego“ o zapomogę.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz odczytuje to sprawozdanie i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Udziela się wdowie Karolinie Stupnickiej jednorazową zapomogę w kwocie 100 (sto) złr. w. a.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji księgarni Gubrynowicza i Schmidta, wniesionej o poparcie dzieł jej nakładem wydanych: „Przewodnik dla leśniczych“ 2 t. i Rylskiego „Podręcznik mechaniki rolniczej“.

Sprawozdawca poseł ks. Kitrys odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Upoważnia się Wydział krajowy, jeżeli uzna to za stosowne, do zakupienia 100 egzemplarzy dziełka dla leśniczych 2 tomy po cenie z księgarnią umówionej, celem rozesłania stosownej liczby egzemplarzy do Rad powiatowych za zwrotem kosztów poniesionych.

P. Abrahamowicz przemawia i wnosi poprawkę do wniosku komisji, a mianowicie, ażeby cały wniosek brzmiał w ten sposób :

„Upoważnia się Wydział krajowy, jeżeli uzna to za stosowne, do zakupienia 100 egzemplarzy dziełka: „Przewodnik dla leśniczych“ 2 tomy po cenie z księgarnią umówionej, celem rozdania tego dziełka znacznieszym szkołom ludowym i sprzedaży po niższej cenie leśnikom.

Izba popiera poprawkę p. Abrahamowicza.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego przeciw wnioskowi komisji, p. Wereszczyńskiego jako członka Wydziału krajowego, i p. Golejewskiego za wnioskiem komisji, zamknięto na wniosek p. Waygarta dyskusję.

Przemawiają zapisani do głosu pp.: Jasienicki wnosi, ażeby nad tą petycją przejść do porządku dziennego. Sawa przemawia za wnioskiem komisji. Abrahamowicz przemawia powtórnie.

P. Krukowiecki zabiera głos w sprawie sprostowania faktu.

Sprawozdawca p. Kitrys oświadcza się jako sprawozdawca za poprawką p. Abrahamowicza.

Przy głosowaniu odrzuca Izba wniosek p. Jasienickiego, wniosek p. Abrahamowicza i wniosek komisji 44 głosami przeciw 36 głosom.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wydziału Towarzystwa pomocy dla słuchaczy akademii górniczej w Leoben o subwencję na rok 1882.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta to sprawozdanie z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Towarzystwu pomocy dla słuchaczy akademii górniczej w Leoben udziela się jednorazową subwencję w kwocie 100 złr. w. a.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na dzień 3 października 1881 o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 11. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 3. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Skałkowskiego o tworzeniu ciał tabularnych z mniejszych posiadłości.
2. Sprawozdanie komisji administracyjnej nad przedłożeniem rządowem o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Lwowie.
3. Sprawozdanie komisji administracyjnej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego. Sprawozdawca p. Koziembrodzki Szczyński.
4. Sprawozdania o petycyach, które nie obciążają budżetu, a mianowicie:
  - a) o petycyi powiatu jaworowskiego, o subwencję na zalesienie wydm piaszczystych. Sprawozdawca poseł Jędrzejowicz.
  - b) o petycyi Juliana Jahla o przyznanie mu remuneracyi za prowadzenie rachunków dróg krajowych b. obwodu Nowosądeckiego. Sprawozdawca poseł Kuczkowski.
  - c) o petycyi Pauliny Kielanowskiej o zapomogę. Sprawozdawca poseł Kuczkowski.
  - d) o petycyi Amalii Wagilewiczowej, wdowy po byłym tłumaczu języka ruskiego przy Wydziale krajowym. Sprawozdawca poseł Wodziński.
  - e) o petycyi Marcina Albińskiego, o wliczenie mu lat służby spędzonych przy c. k. straży skarbowej. Sprawozdawca poseł Ochrymowicz.
  - f) o petycyi Antoniny Mirskiej, przełożonej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności we Lwowie, o subwencję dla zakładu niewiast moralnie upadłych. Sprawozdawca poseł Zborowski.
  - g) o petycyi Dra Leopolda Silbersteina o udzielenie subwencyi dla córki Fryderyki, celem kształcenia się w muzyce i śpiewie. Sprawozdawca poseł Zborowski.
  - h) o petycyi Stanisława Brzozowskiego o uwolnienie go z aresztu. Sprawozdawca poseł Lenartowicz.
  - i) o petycyi Włodzimierza Iżaka o subwencję na kształcenie się w śpiewie. Sprawozdawca poseł Władysław Wolański.
  - j) o petycyi Amalii Müller o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - k) o petycyi Jana Ostrowskiego, byłego poczmistrza w Mielcu, o przyznanie mu bonifikacyi z powodu poniesionych strat z tytułu jazdy pocztowej na drodze Dembica-Nadbrzeziańskiej. Sprawozdawca poseł Michał Popiel.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 15.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:

Alfons Czaykowski, w. r.

Turzański, w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 1. października 1881.

311. Wydział powiatowy Gorlice, przez p. Fedorowicza, o popieranie instytucji Towarzystw zaliczkowych.
312. Müller Marya, przez p. Sawę o zapomogę.
313. Komitet kościelny w Baligrodzie, przez p. Buchwalda, o subwencyę na budowę kościoła.
314. Gminy Kozłów, Jezierna i inne, przez p. Potockiego, o wybudowanie drogi krajowej z Horodyszcza przez Kozłów do dworca kolei w Jezierny.
315. Zamojski Seweryn, artysta dramatyczny przez p. Abrahamowicza, o subwencyę na założenie wzorowego teatru prowincjonalnego.
316. Kowalski Jan, proboszcz w Brodach, przez p. ks. Buchwalda, o nieprzyłączenie osady „Jurydyka“ do gminy Brodów.
317. Komitet cerkiewny w Dobry i Dobezy, przez p. Czartoryskiego, o subwencyę na budowę cerkwi.
318. Zipserowa Maryanna, nauczycielka, przez p. Łazarskiego, o remuneracyę za udzielanie nauki robót pończoszkowych.
319. Wydział ruskiego literacko-gramatycznego Towarzystwa w Kołomyi, przez p. F. Jasińskiego, o zapomogę.
320. Wydział powiatowy Kamionka strum., przez p. Wasilewskiego, o popieranie instytucji Towarzystw zaliczkowych.
321. Franciszek Górka, nauczyciel, przez p. Joeza, o zapomogę.
322. Wydział powiatowy Przemyślany, przez p. Alfonsa Czajkowskiego, z prośbą gminy Gliniany, o załesienie wydym piaszczystych.
323. Gmina m. Mielca, przez p. Spławieńskiego, w sprawie unormowania stosunków tamtejszej szkoły.
324. Sowińska Marcyanna, przełożona klasztoru PP. Klarysek w Starym Sączu, przez p. Gedla, o subwencyę na utrzymanie szkoły.
325. Kowalski Antoni, nauczyciel, przez p. Kowalskiego, o zapomogę.
326. Bugiel Tekla, wdowa po nauczycielu, przez p. Kuczковского, o zapomogę.
327. Jaworski Apolinary, nauczyciel w Bołszowcu, przez p. Onyszkiewicza, o *veniam aetatis*.

Protokół

11. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 3. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 22. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: Pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Jan hr. Stadnicki, Turzański.

Obecnych posłów 120.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokoły 9. i 10. posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie podniesiono zarzutów.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyi wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 3. października 1881 a przydzielonych następującym komisjom:

Budżetowej Nr. 328, 329, 331, — petycyjnej Nr. 330, 332 do 337, 340, 341, 344, — administracyjnej Nr. 338, 345, — kultury krajowej Nr. 339, — prawniczej Nr. 342, — drogowej Nr. 343.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż komisya kolejowa już się ukonstytuowała i wybrała przewodniczącym p. Mochnackiego, zastępcą przewodniczącego p. Mycielskiego, sekretarzem p. Romanowicza.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Tyszkiewicza w sprawie zbadania skutków a ewentualnie zaprowadzenia zmiany ustawy o podzielnosci gruntów z 1. listopada 1868 Nr. 25 dz. u. kr.

Marszałek oświadcza, iż postąpi z wnioskiem według przepisów regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Jana Stadnickiego, w sprawie używania języka polskiego jako urzędowego w c. k. krajowej Dyrekcyi skarbowej, w Zarządzie dóbr rządowych i w c. k. Nadprokuratury Państwa w Krakowie.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz p. Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Wolańskiego Władysława, o wezwanie c. k. Rządu do przedłożenia nowej ustawy normującej opust podatków w razie szkód elementarnych.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

Marszałek zaprasza Członków Sejmu na nabożeństwo, które się odbędzie jutro dnia 4. października, w dniu imienin Najjaśniejszego Pana za pomyślność Jego.

Izba upoważnia jednomyślnie Marszałka do przesłania w jej imieniu życzeń Najjaśniejszemu Panu i wznosi trzykrotny okrzyk na cześć Najjaśn. Pana.

P. Majer czyni wniosek: Wysoka Izba raczy wybrać jednego członka do komisji edukacyjnej na miejsce p. Szujskiego, który dotychczas nie przybył na Sejm.

Marszałek oznajmia, że idąc za życzeniem komisji wybór ten na przyszłym posiedzeniu zarządzi. Izba udziela nieograniczonego urlopu p. Władysławowi Koziębrodzkiemu.

Przystąpiono do porządku dziennego: Pierwsze czytanie wniosku p. Skałkowskiego o tworzeniu ciał tabularnych z mniejszych posiadłości.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej do rozpoznania. Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej nad przedłożeniem rządowem o zniesieniu prawa propinacji w mieście Lwowie. Sprawozdawca p. Madeyski.

Na wniosek p. Grossa uwalnia Izba sprawozdawcę od odczytania sprawozdania.

P. Madeyski odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę dla m. Lwowa o zniesieniu prawa propinacji i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych.

U s t a w a

o zniesieniu prawa propinacji i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. mieście Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. 1.

Prawo propinacji nadane król. stoł. miastu Lwowu Najwyższym przywilejem z dnia 6. listopada 1789, zostaje zniesionem.

Art. 2.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podlega wyrób, wyszynk i handel napojów propinacyjnych w obrębie miasta Lwowa, o ile ustawa niniejsza inaczej nie postanawia, ogólnym przepisom przemysłowym, i nie mogą od dnia tego takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacji.

Opłaty konsumcyjne.

Art. 3.

Gminie miasta Lwowa przysłuża prawo pobierania następujących opłat, mianowicie:

1. Od rumu, araku, koniaku, ponczowej esencji, likworów, rozolisów i innych słodzonych napojów spirytusowych — przy wprowadzeniu 20 złr. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).
2. Od wódki i spirytusu — tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu — 23 ct. w. a. za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12° R. odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
3. Od piwa — a to:
  - a) przy wyrobie — 15½ ct. w. a. za jeden hektolitr, od każdego stopnia sacharometru brzezki piwnej, przy temperaturze + 14° R.
  - b) przy wprowadzeniu 1 złr. 80 ct. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów) piwa importowanego, bez względu na jakość napoju.
4. Od miodowych napojów, t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:
  - a) przy wprowadzeniu — 6 złr. 50 ct. a. w. za jeden hektolitr (100 litrów),
  - b) przy wyrobie miodu pitnego 17 złr. 50 ct. a. w. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przasnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. 4.

Ustanowione w artykule 3. opłaty konsumcyjne pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie względnie wprowadzeniu od napojów gorących, które w okręgu położonym wewnątrz linii akcyzowej (art. 5) będą wyrabiane, lub do tego okręgu zostaną wprowadzone.

Napoje wymienione w art. 3. pod 1, przerabiane z wódki lub spirytusu, opłaconego już podług ust. 2. tego artykułu przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

W części terytorium miasta Lwowa, która się znajduje za linią akcyzową, podlega opłacie miejskiej tylko wyszynk i sprzedaż wymienionych w art. 3. gorących napojów ilości niżej 50 litrów, a to w ten sposób, że na wyszynkowane względnie sprzedane ilości wspomnianych napojów nałożone będą te opłaty, które według art. 3. mają być pobierane przy wprowadzeniu tych napojów do terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej.

W tym względzie należy zastosować analogicznie przepisy normujące pobór ogólnego podatku konsumcyjnego od drobnej sprzedaży i wyszynku wina na prowincyi.

Napoje gorące, sprowadzone z terytorium położonego wewnątrz linii akcyzowej miasta Lwowa i tam przy wyrobie lub wprowadzeniu podług art. 3. już opłacone: jeżeli wywóz takowych nastąpił bez zwrotu miejskiej opłaty konsumcyjnej według postanowień artykułu 6., nie podlegają ponownemu opodatkowaniu przy wyszynku i drobnej sprzedaży na terytorium miasta Lwowa położonem za linią akcyzową.

Art. 5.

Ustanowione w art. 3. miejskie opłaty konsumcyjne od gorących napojów, pobierać będzie gmina miasta Lwowa w całym okręgu, zamkniętym rogatkami i linią akcyzową dla poboru rządowego liniowego podatku konsumcyjnego, a zatem i na terytoryalnych częściach przyległych gmin wiejskich: Zamarstynowa, Kleparowa i Kulparkowa, które należą do okręgu akcyzowego miasta Lwowa.

Wzajemne stosunki i zobowiązania między gminą miasta Lwowa a wymienionymi gminami wiejskimi, oraz właścicielami tamtejszych obszarów dworskich, określają układy zawarte z gminami wiejskimi w roku 1879, a co do obszarów dworskich, ugody zawarte w roku 1880.

Prawo propinacyi w terytoryach wyż nazwanych gmin wiejskich, wcielonych do okręgu akcyzowego miasta Lwowa, zostaje bez wynagrodzenia zniesionem.

Gminy te nie są uprawnione w terytoryach właśnie co oznaczonych pobierać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od gorących napojów i innych artykułów konsumcyjnych.

Art. 6.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem wymienionych w artykule 3. napojów, jeżeli takowe bądź przy wyrobie bądź przy wprowadzeniu według postanowień artykułu 3. opłacone zostały, należy przy wywozie tych napojów z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1. Za rum, arak i koniak, tudzież za wódkę i spirytus, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, 23 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}$ R. odmierzony stopień.
2. Za likwory i rozolisy, tudzież ponczową essencję, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we fiaskach jednolitych: ćwierć-pół- lub całolitrowych, 7 złr. w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).

Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 23 centów za każdy stopień hektolitrowy.

3. Za piwo niezepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej 2¹/₂ stopnia sacharometru, przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów), 1 złr. 60 ct. a. w. za jeden hektoliter (100 litrów).
4. Za miód pitny nie zepsuty przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów 4 złr. 50 ct. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) jest wolnym od opłaty i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. 7.

Blizsze postanowienia pod względem poboru oznaczonych w artykule 3. miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem uiszczania zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie opłat rzeczonych, wydane zostaną ze strony rządu osobne rozporządzenia.

Przepisy dotyczące poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w miastach zamkniętych od wyrobu i importu napojów, należy zastosować analogicznie do poboru i kontroli zaprowadzonych niniejszą ustawą opłat miejskich.

Art. 8.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają organa e. k. administracyi skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumcyjnym jako dodatki do tego podatku, znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysłuży judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych przypadkach karane będą czyny i zaniedbania, przez które gminę miasta Lwowa o należącą się jej opłatę konsumcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu do ośmiokrotnej opłacie, o którą wskutek przekroczenia gminę ukrócono lub na ukrócenie urażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny nastąpić ma kara aresztu, przyczem za pięć złotych wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego powołanym jest w pierwszej instancyi Magistrat miasta Lwowa i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu ubogich miejscowych.

Opłaty policyjne.

Art. 9.

Oprócz ustanowionych w artykule 3 niniejszej ustawy opłat konsumcyjnych od gorących napojów, pozwala się gminie miasta Lwowa pobierać w obrębie miasta, jakoteż w przyłączonych do akcyzowego okręgu miasta Lwowa miejscowościach, następujące opłaty policyjne, mianowicie:

1. Od każdego przedsiębiorstwa, traktyerni lub wyszynku, bez względu czy takowe obejmuje jedno lub kilka uprawnień (§. 28. ust. przem.) i niezależnie od dalej ustanowionych opłat od pojedynczych uprawnień, rocznie 12 złr. w. a.
2. Od każdego bilaru, utrzymywanego dla celu zarobkowego w publicznym lokalu gościnnym lub szynkowym, rocznie 10 złr. w. a.

3. Od każdego zajazdu dla fur bez izb gościnnych, rocznie 10 złr. w. a.
4. Od każdej oberży czyli zajazdu z izbami gościnnymi, według rozmiaru przedsiębiorstwa, a to:
  - a) od oberży 1. klasy, obejmującej do 12 izb gościnnych, rocznie 20 złr. w. a.,
  - b) od oberży 2. klasy, obejmującej do 20 izb gościnnych, rocznie 40 złr. w. a.,
  - c) od oberży 3. klasy, obejmującej do 30 izb gościnnych, rocznie 60 złr. w. a.,
  - d) od oberży 4. klasy, obejmującej nad 30 izb gościnnych, rocznie 80 złr. w. a.

Te opłaty miejskie mają być uiszczane w ratach półrocznych z góry, a to 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

Jeżeli obowiązek opłacania należności nie zaczyna się z dniem 1. stycznia, względnie 1. lipca, przedsiębiorca obowiązany spłaci należność za pierwsze półrocie w takiej wysokości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiązku opłaty do następującego dnia 1. stycznia lub 1. lipca.

Przemysłowcy wykonujący jedną z zarobkowości w punkcie 1. wymienionych na podstawie upoważnienia przemysłowego, uzyskanego przed dniem 1. stycznia 1870, uwolnieni są od ustanowionej w tym punkcie dla tych przedsiębiorstw zarobkowych opłaty policyjnej, obowiązani są jednak do uiszczenia opłat, oznaczonych pod 2, 3. i 4. jeżeli wykonują zarazem jedną lub kilka z określonych tamże gałęzi zarobkowych.

Art. 10.

Oznaczone w art. 9. opłaty policyjne pobiera gmina miasta Lwowa tak jak inne opłaty gminne. Obejście obowiązku do uiszczenia tych opłat będzie karaniem grzywnami do 100 złr. w. a., które w razie niemożności ściągnięcia kary mogą być zmienione na areszt do 14 dni.

Postanowienia ogólne.

Art. 11.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Magistratu miasta Lwowa pod względem wymiaru i poboru, tudzież zwrotu opłat gminnych, obowiązują postanowienia statutu gminnego.

Rekursa przeciw orzeczeniom i zarządzeniom Magistratu w sprawach karnych idą do wyższej władzy politycznej.

Art. 12.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia dotyczące wykonywania miejskiego prawa propinacyi, jako też poboru opłat propinacyjnych i opłat tak zwanych szynkowo-policyjnych w obrębie miasta Lwowa, a w szczególności rozporządzenia c. k. Namiestnictwa lwowskiego z dnia 23. grudnia 1869 l. 58.100 i z dnia 23. grudnia 1875 l. 58.340, tudzież rozporządzenie gubernialne z dnia 6. października 1827 l. 67211.

Art. 13.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 45 dni po jej ogłoszeniu.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

P. Gross wnosi, ażeby przyjąć tę ustawę en bloc z uwzględnieniem poprawek do pojedynczych ustępów wniesionych.

Komisarz rządowy oświadcza się za projektem ustawy.

Izba uchwala wnioski p. Grossa.

Poprawek żadnych nie zgłoszono.

P. Madeyski prosi o poprawki do druku, a mianowicie: W artykule 4. w ustępie pierwszym w wierszu trzecim po słowach: „będą wyrabiane“ ma być przecinek, — również w tym samym artykule w ostatnim ustępie w wierszu trzecim po słowach: „według postanowień art. 6. ma być przecinek, a w tym samym wierszu po słowach: „nie podlegają ponownemu“ dwukropek jest zbędny. — W artykule 4. w wierszu przedostatnim zamiast „położonemu“ ma być „położonem.“

Izba uchwała bez rozprawy w drugim czytaniu projekt ustawy według wniosku komisji, a uchwalwszy na wniosek p. Madeyskiego trzecie czytanie tej ustawy bez czytania, uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji administracyjnej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w przedmiocie ograniczenia poboru kopytkowego.

Sprawozdawca p. Koziebrodzki Szczęsny odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem :
Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Tyszkowskiego o ograniczenie poboru kopytkowego, targowego i t. p. opłat“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji powiatu Jaworowskiego, o subwencję na zalesienie wydm piaszczystych z następującym wnioskiem :

Wysoka Izba raczy uchwalić :

Petycją powiatu Jaworowskiego o subwencję na zalesienie wydm piaszczystych tegoż powiatu przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do ścisłego zbadania, a w razie możliwego uwzględnienia, do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o współdziałanie i skuteczną pomoc.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Kuczkowski czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Juliana Jahla o przyznanie mu remuneracji za prowadzenie rachunków dróg krajowych b. obwodu Nowosądeckiego z następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycję p. Juliana Jahla o przyznanie mu wynagrodzenia za prowadzenie rachunków dróg krajowych: Brzesko-Sądeckiej, Tarnowsko-Niedzieckiej i Czorsztyńsko-Zaborniańskiej za czas od stycznia 1868 do kwietnia 1870 odstępuje się c. k. Namiestnictwu do załatwienia, odnośnie do odezwę Wydziału krajowego z dnia 11. sierpnia 1871 L. 6687.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Kuczkowski zdaje sprawę o petycji Pauliny Kielanowskiej o zapomogę z następującym wnioskiem komisji petycyjnej :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Pauliny Kielanowskiej o zapomogę przechodzi się do porządku dziennego

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie o petycji Amalii Wagilewiczowej, wdowy po byłym tłumaczu języka ruskiego przy Wydziale krajowym

Sprawozdawca poseł Wodziński odczytuje to sprawozdanie komisji petycyjnej z następującym wnioskiem :

Wysoxi Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Amalii Wagilewicz o udzielenie zapomogi przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie o petycji Marcina Albińskiego, o wliczenie mu lat służby spędzonych przy c. k. straży skarbowej. Sprawozdawca poseł Ochrymowicz.

Z powodu nieobecności sprawozdawcy przystąpiono do sprawozdania o petycji Antoniny Mirskiej, przełożonej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności we Lwowie, o subwencję dla zakładu niewiast moralnie upadłych.

Sprawozdawca poseł Zborowski wnosi imieniem komisji petycyjnej :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Nad petycją Antoniny Mirskiej, przełożonej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności we Lwowie, o czasową subwencję dla zakładu niewiast moralnie upadłych przez to Zgromadzenie utrzymywanych, przechodzi się do porządku dziennego.

Ks. Buchwald czyni wniosek: W. Izba raczy zakładowi Zgromadzenia Sióstr Opatrzności we Lwowie udzielić jednorazowej zapomogi w wysokości 500 zł. w. a.

Izba popiera ten wniosek.

P. Paweł Popiel przemawia za wnioskiem ks. Buchwalda, p. Golejewski za wnioskiem komisji.

Po powtórnem przemówieniu p. Buchwalda i sprawozdawcy komisji, uchwała Izba 52 głosami przeciw 36 głosom wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie o petycyi Dra Leopolda Silbersteina o udzielenie subwencyi dla córki Fryderyki, celem kształcenia się w muzyce i śpiewie.

Sprawozdawca poseł Zborowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji petycyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją p. Dra Leopolda Silbersteina o udzielenie jego córce p. Fryderyce Silberstein subwencyi krajowej w celu dalszego kształcenia się w zawodzie muzycznym, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Ochrymowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie Marcina Albińskiego, byłego nauczyciela szkoły miejskiej V. na Kazimierzu w Krakowie, a obecnie zastępcy nauczyciela przy szkole etatowej w Jazowsku w Nowo-Sądeckiem, o wliczenie mu lat służby przepędzonych przy c. k. straży skarbowej, jakoteż 2 lata jako zastępcy rzeczywistego nauczyciela przy szkole Tarnowskiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Marcina Albińskiego przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie o petycyi Stanisława Brzozowskiego o uwolnienie go z aresztu z następującym wnioskiem komisji petycyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyą Stanisława Brzozowskiego o wyjednanie uwolnienia go z więzienia gminnego w Glinianach, odstępuje się c. k. Rządowi w celu zbadania i spiesznego załatwienia dotyczącej sprawy.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie o petycyi Włodzimierza Izaka o subwencyę na kształcenie się w śpiewie.

Sprawozdawca poseł Władysław Wolański odczytuje je z następującym wnioskiem komisji petycyjnej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją p. Włodzimierza Izaka przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi Jana Ostrowskiego, byłego pocztmistrza w Mielcu, o przyznanie mu bonifikacyi z powodu poniesionych strat z tytułu jazdy pocztowej na drodze Dembica-Nadbrzeziańskiej.

Sprawozdawca poseł Michał Popiel odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad prośbą Jana Ostrowskiego przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek komisji.

Sprawozdawca poseł Łukusiewicz Aleksander odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi Amalii Müller o zapomogę z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Amalii Müller, wdowy po lekarzu prywatnym o udzielenie jednorazowej zapomogi, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do stosownego załatwienia.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Izba udziela Ministrowi p. Dunajewskiemu trzytygodniowego urlopu.

Marszałek zapowiada następne posiedzenie na środę dnia 5. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

Porządek dzienny zostanie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 12. minut 50 po południu.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Porządek dzienny 12. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się od będzie we środę dnia 5. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie terytoryalnego podziału kraju. Sprawozdawca poseł Podlewski.
2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany uchwały Wysokiego Sejmu z 29. Maja 1875 co do terytoryalnego podziału kraju. Sprawozdawca poseł Podlewski.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Stadnickiego Jana o zaprowadzeniu języka polskiego jako urzędowego w całej pełni w c. k. krajowej Dyrekcji skarbu w c. k. Zarządzie dóbr rządowych w Bolechowic i w c. k. Nadprokuracji w Krakowie.
4. Pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza w sprawie wolności dzielenia gruntów.
5. Pierwsze czytanie wniosku posła Wolańskiego Władysława w sprawie rozszerzenia przepisów o opuszczenie podatków z powodu szkód elementarnych.
6. Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Towarzystwa rolniczego tarnowskiego w kwestyi jarmarków. Sprawozdawca poseł Popiel Paweł.
7. Wybór jednego członka do komisji edukacyjnej.
8. Sprawozdania o petycjach, a mianowicie:
  - a) o petycji Michaliny Teodorowiczówniej o subwencyę na utworzenie warsztatu robót pończoszkowych. Sprawozdawca poseł ks. Sawa.
  - b) Teodora Krupy, kierownika szkoły w Oleszycach, o zaliczkę na płacę. Sprawozdawca poseł ks. Sawa.
  - c) Antoniny Sokolińskiej o wsparcie. Sprawozdawca poseł Michał Popiel.
  - d) Franciszki Hauptmann, wdowy po kontrolorze dóbr Winnickich, o podwyższenie pensyi wdowiej. Sprawozdawca poseł Michał Popiel.
  - e) Ks. Leona Panasińskiego o subwencyę na zbudowanie kaplicy w Hulezu. Sprawozdawca poseł Michał Popiel.
  - f) Teofili Stupnickiej, wdowy po konduktorze dróg, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - g) Albiny Śliwińskiej, wdowy po zarządcy szpitala lwowskiego, o remuneracyę za pełnienie obowiązków przez jej męża. Sprawozdawca poseł Łukasiewicz Aleksander.
  - h) Antoniny Osieńskiej, wdowy po kanceliście szpitala krakowskiego, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Ks. Kitrys.
  - i) Michała Daniłowicza, nauczyciela, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Łazarski
  - k) Fedka Horoszczuka o zapomogę z powodu dwukrotnego pogorzenia. Sprawozdawca poseł Kułaczkowski.
  - l) Majera Parnassa, dzierżawcy stacyi mytniczej w Kurzanach i Kuteach, o opust czynszu dzierżawnego. Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 3. października 1881.

328. Przytulisko polskie we Wiedniu, przez p. ks. Chełmeckiego o zapomogę.
329. Nowakowski Józef, dyrektor teatru prowincjonalnego przez p. Kamińskiego, o subwencję.
330. Switkowska Marya, wdowa po profesorze, o zapomogę.
331. Komitet gal. Towarzystwa gospodarczego, przez p. Grossa o subwencję na cele wystawy rolniczej w Przemyśle.
332. Marie Joanna, przez p. Raciborskiego o zapomogę.
333. Towarzystwo św. Łukasza, przez p. Popiela, o subwencję zł. 2000 na założenie zakładu chromolitograficznego.
334. Gmina Gaboń, przez p. Gedla, o zarządzenie dochodzenia prawa przysługującego gminie co do przegonu bydła przez las Jaworzyna.
335. Bielowski Jan, akademik rolniczy we Lwowie, przez p. Wereszczyńskiego, o zapomogę.
336. Stankiewicz Piotr, nauczyciel, przez p. Simona, o policzenie mu lat służby prowizorycznej.
337. Amalia Dubiel, córka po b. dyrektorze szkół, przez p. Spławińskiego, o podwyższenie datku sierocińskiego.
338. Przysiółek Wydrze ad Grębów, przez p. St. Tarnowskiego, w sprawie odłączenia go ze związku gminy Grębowa.
339. Szolajski Adam, przez p. Merunowicza w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencji kościelnej.
340. Dusowce gmina, przez p. Merunowicza, o zapomogę złr. 300 na wybudowanie szkoły.
341. Vogel Stanisław, nauczyciel, przez p. Merunowicza, o policzenie lat służby prowizorycznej.
342. Zofia Waleń, przez p. Merunowicza, żali się z powodu wywłaszczenia z gruntu przez Bank włościański.
343. Wydział pow. Borszczów, przez p. Merunowicza, w przedmiocie budowy drogi z Borszczowa przez Jeziernę do drogi Skalsko-Czortkowskiej.
344. Pochmarski Rudolf, nauczyciel, przez p. Merunowicza, o pożyczkę bezprocentową złr. 80 do 100.
345. Wydział powiatowy Kolbuszowski, w sprawie ograniczenia liczby jarmarków.

Protokół

12. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 5. października 1881.

Początek o godz. 11. m. 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Józef Jasiński, Alfons Czaykowski, Turzański i Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów: 124.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokół z 11. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż Najjaśniejszy Pan raczył najlaskawiej przyjąć życzenia przez Izbę złożone, i polecić wyrażenie Izbie podziękowania.

Izba wznosi trzykrotny okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż p. Mandyczewski Porfiry usprawiedliwiając się słabością, składa mandat członka komisji dla spraw konkurencji kościelnej.

P. ks. Chelmecki wnosi, ażeby zarządzić wybór jednego członka tejże komisji na miejsce składającego mandat.

Marszałek oświadcza, iż stosownie do życzenia komisji zarządzi wybór na najbliższem posiedzeniu.

Sekretarz p. Józef Jasiński odczytuje spis petycyj od Nr. 346 do 386, wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 5. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: drogowej Nr. 353, 367, 372, 373, 378, 381, — administracyjnej Nr. 346, do 352, 354, 364, 366, 379, 380, 382, — petycyjnej Nr. 355, 356, 357, 358, 365, 368, 369, 370, 371, 383, 384, — budżetowej Nr. 359, 361, 362, 374, 375, 376, 385, 386, — prawniczej Nr. 360, 377, — kultury krajowej Nr. 363.

P. Romanowicz czyni wniosek, ażeby petycje Nr. 367, 381, w sprawie kolei Jarosławsko-Sokalskiej przekazane komisji drogowej, do kolejowej komisji odesłać.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje pismo Prezydium c. k. Namiestnictwa, którem złożony został do łaski Marszałkowskiej projekt ustawy o używaniu prywatnych ogierów do stowienia.

P. Zaleski wnosi: Wysoka Izba raczy wniosek ten traktować jako nagły i bez drukowania przekazać komisji kultury krajowej.

Izba popiera ten wniosek, uchwała nagłość tej sprawy i przesyła to przedłożenie rządowe komisji kultury krajowej.

Sekretarz p. Turzański czyta interpelację p. Kowalskiego Bazylego i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie nadużyć popełnionych w szkole przez Tytusa Budzynowskiego, kierownika szkoły ruskiej przy c. k. seminarjum nauczycielskiem męskim we Lwowie istniejącej.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę udzieli c. k. komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie terytoryalnego podziału kraju. Sprawozdawca poseł Podlewski uwolniony na wniosek p. Bartmańskiego od czytania sprawozdania, prostuje myłki druku i czyni wniosek, ażeby sprawozdanie to odesłać do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany uchwały Wysokiego Sejmu z 29. maja 1875 co do terytoryalnego podziału kraju. Sprawozdawca poseł Podlewski prostuje pomyłki druku i wnosi:

Wysoka Izba raczy sprawozdanie to przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Stadnickiego Jana o zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w całej pełni w c. k. krajowej Dyrekcji skarbu, w c. k. Zarządzie dóbr rządowych w Bolechowie i w c. k. Nadprokuratorji w Krakowie.

Na wniosek p. Jana Stadnickiego przekazuje Izba jego wniosek komisji administracyjnej do rozpoznania.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Tyszkiewicza w sprawie wolności dzielenia gruntów.

P. Tyszkiewicz uzasadnia swój wniosek i wnosi, żeby go przekazać komisji administracyjnej.

P. Gorayski przemawia za odesłaniem wniosku tego do komisji kultury krajowej.

Izba uchwała wniosek p. Gorayskiego.

Przystąpiono do pierwszego czytania wniosku posła Wolańskiego Władysława w sprawie rozszerzenia przepisów o opuszczeniu podatków z powodu szkód elementarnych.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi:

Wysoka Izba raczy wniosek ten przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Towarzystwa rolniczego tarnowskiego w kwestji jarmarków. Sprawozdawca poseł Popiel Paweł uwolniony na wniosek p. Czerkawskiego od czytania, prostuje pomyłki druku i odczytuje wniosek komisji:

W załatwieniu petycji towarzystwa rolniczego Tarnowskiego, popartej przez petycyę 20 i kilka Rad powiatowych, Wysoki Sejm kładąc największą wagę na usunięciu nadużyć, jakie w praktyce jarmarków i targów panują — wzywa c. k. Rząd

„co do jarmarków:

aby, zbadawszy przywileje i koncesye udzielone miastom i miasteczkom na jarmarki, jeżeli się okazało, że nadużywają zwyczajowo swych praw, ograniczył takowe do liczby i terminu, jaki opiewa w przywileju lub koncesyi.

Co do targów:

zważywszy, że żadnego niema powodu, aby takowe w różnych dniach tygodnia odbywały się, że następujące po sobie dni targowe po sąsiednich miastach są w najwyższym stopniu szkodliwe, że jak powstały koncesyą władzy politycznej, tak przez tą władzę zmienione być mogą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby dla większych miast Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego wyznaczył dwa dnie targowe, a dla miast mniejszych, jeden dzień targowy w tygodniu jednocześnie z wolnością przeniesienia, gdyby święto uroczyste na dzień targowy przypadło.

Niniejszym sprawozdaniem zostają załatwione wszystkie petycye w kwestyi jarmarków i targów, do Wysokiego Sejmu wniesione.

P. Gross czyni wniosek przejścia do porządku dziennego nad tym wnioskiem komisji.

P. Jan Stadnicki przemawia za wnioskiem komisji i zapowiada poprawkę.

Komisarz rządowy daje wyjaśnienie w kwestyi jarmarków.

P. Abrahamowicz przemawia przeciw wnioskowi komisji, p. Męciński za wnioskiem komisji, p. Kowalski Bazyl za wnioskiem p. Grossa przejścia do porządku dziennego, p. Jan Stadnicki po raz wtóry za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek posła Grossa 57 głosami przeciw 48 głosom.

P. Majer oświadcza, iż komisya edukacyjna odstępuje od swego wniosku co do wyboru jednego członka, ponieważ p. Szujski przybył.

Marszałek uchyla wybór jednego członka do komisji edukacyjnej z porządku dziennego.

Następuje sprawozdanie o petycyi Michaliny Teodorowiczównej o subwencyę na utworzenie warsztatu robót pończoszkowych. — Sprawozdawca poseł ks. Sawa odczytuje je z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pannie Michalinie Teodorowiczównej we Lwowie udziela się z funduszu krajowego kwotę dwustu (200) zł. w. a. na utworzenie warsztatu maszynowych robót drutowych, na maszynach dotąd w kraju nie używanych“.

P. Jasienicki wnosi, aby 400 zł. udzielić petentce.

P. Merunowicz przemawia za wnioskiem p. Jasienickiego.

P. Krukowiecki czyni wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

P. Spławiński przemawia za wnioskiem p. Jasienickiego.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek p. Krukowieckiego i p. Jasienickiego 46 przeciw 46 głosom, a uchwała wniosek komisji.

Następnie sprawozdawca p. Sawa odczytuje sprawozdanie o petycyi Teodora Krupy, kierownika szkoły w Oleszycach o zaliczkę na płacę, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu znieść się z c. k. Radą szkolną krajową, celem udzielenia Teodorowi Krupie, kierującemu nauczycielowi 2-klasowej szkoły w Oleszycach, zaliczki na jego płacę w wysokości 250 zł., spłacalnej w 48-miesięcznych ratach“.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek komisji.

Sprawozdawca p. Sawa czyta sprawozdanie o petycyi Franciszki Hauptmann, wdowy po kontrolorze dóbr Winnickich, o podwyższenie pensji wdowiej, z następującym wnioskiem:

„Wosoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Franciszki Hauptmann, wdowy po kontrolorze dóbr funduszowych Winniki o podwyższenie pensji wdowiej o 48 zł. w. a., odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji o petycyi Antoniny Sokolińskiej o wsparcie. Sprawozdawca poseł Michał Popiel odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Antoniny i Alojzego Sokolińskich, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia“.

P. Haller czyni wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

P. Michałowski Józef przemawia za wnioskiem p. Hallera.

P. Golejewski za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do głosowania, lecz z powodu braku kompletu Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na czwartek 6. października 1881 o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 13. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 6. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży gruntu w Nowym Sączu, należącego do funduszu szkół ludowych. — Sprawozdawca p. Pietruski.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej nad przedłożeniem Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków za rok 1879. — Sprawozdawca poseł Goldman.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej nad przedłożeniem Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu samoistnych za rok 1879. — Sprawozdawca poseł Romanowicz.
4. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji Towarzystwa rybackiego w Krakowie w przedmiocie wydania ustawy o ochronie ryb. — Sprawozdawca poseł Rey.
5. Wybór jednego członka do komisji dla konkurencji kościelnej.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 $\frac{1}{2}$ po południu.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wnieślionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 5. października 1881.

346. Wydział powiatowy Brzeżański, przez p. Badenigo o utworzenie przystanku dla pociągów pospiesznych na Podzamczu.
347. Wydział powiatowy Kamionka strumiłowa przez p. Wasilewskiego, jak powyżej.
348. Wydział pow. Mościska, przez p. Smarzewskiego o opiekę dla towarzystw zaliczkowych.
349. Wydział powiatowy Skalał przez p. S. Koziebrodzkiego o przeniesienie siedziby Izby handlowej z Brodów do Tarnopola.
350. Wydział powiatowy Krosno, przez p. Łukasiewicza w kwestyi ograniczenia liczby jarmarków.
351. Wydział powiatowy Krakowski przez p. Milieskiego, jak powyżej.
352. Wydział powiatowy Mościska, przez p. Smarzewskiego, jak powyżej.
353. Wydział powiatowy Kamionka, przez p. Wasilewskiego, o zmianę ustawy o dojazdach kolejowych.

354. Wydział powiatowy Krosno, przez p. Łukasiewicza, aby grzywny z orzeczeń karnych na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłane były.
355. Landrath Krystyna, akuszerka przez p. Janko, o wyznaczenie pensyi.
356. Gmina miasta Buczacza, przez p. W. Wolańskiego, o uwolnienie nowo pobudowanych domów od dodatków krajowych do podatku domowo-czynszowego.
357. Kozłowska Maryanna, wdowa po nauczycielu przez p. Sawczyńskiego, o wsparcie.
358. Jabłoński Karol, nauczyciel przez p. Sawczyńskiego o zapomogę.
359. Szuchiewicz Mikołaj, przez p. Wereszczyńskiego o stypendyum na kształcenie się w leśnictwie.
360. Towarzystwo politechniczne, przez p. Małeckiego o przyznanie głosu wirylnego w Sejmie, rektorowi politechniki.
361. Gierasieński Feliks, przez p. Wereszczyńskiego o stypendyum dla syna swego na odbycie kursu weterynaryi.
362. Gruber Fryderyk, przez p. Wereszczyńskiego, o stypendyum do odbycia studyów w akademii leśnej we Wiedniu.
363. Wydział powiatowy Sambor, przez p. M. Popiela w sprawie regulacyi Dniestru i jego dopływów.
364. Wydział powiatowy Krosno, przez p. Łukasiewicza Ign. w kwestyi wykroczeń przeciw ustawie o zarazie na bydło.
365. Probus Dzerowicz, nauczyciel przez p. Majera o przeniesienie go w stan spoczynku.
366. Wydział powiatowy Sambor, przez p. M. Popiela, aby grzywny na fundusz ubogich na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłane były.
367. Gmina miasta Jarosławia przez p. Badniego w sprawie subwencyi dla kolei Jarosławsko-Sokałskiej.
368. Gmina Czudec z przedmieściem, przez p. Buchwalda o zapomogę na dokończenie budowy szkoły.
369. Gmina Wysocko wyższe, przez p. A. Dunajewskiego, w sprawie sprzedaży posiadłości dworskiej do konwentu Bazylianów należącej.
370. Wydawnictwo czasopisma „Samorząd“ przez p. Turzańskiego o poparcie celów i interesów swoich.
371. Przysiołek Wilkowyja, przez p. Towarnickiego o odłączenie od gminy Malawy.
372. Wydział powiatowy Przemyślany, przez p. Torosiewicza o subwencyę na budowę drogi Przemyślańsko-Świrskiej.
373. Wydział powiatowy Bóbrka, przez p. Torosiewicza o subwencyę na budowę drogi z Bóbrki do Przemyślan.
374. Towarzystwo przyrodników im. Kopernika, przez p. Czerkawskiego o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“.
375. Nauczyciele szkoły 5-klasowej w Brodach, przez p. Splawińskiego o podwyższenie płac.
376. Towarzystwo muzyczne we Lwowie, przez p. Czartoryskiego, o podwyższenie subwencyi.
377. Wydział powiatowy Bochnia, przez p. Splawińskiego, o ustanowienie w siedzibie każdego Sądu powiatowego komisji hipotecznej, celem założenia ksiąg gruntowych.
378. Ten sam w sprawie zniesienia instytucji mytniczych.
379. Ten sam w przedmiocie uregulowania jarmarków i targów.
380. Tensam ażeby grzywny na fundusz ubogich w gminach na ręce Wydziałów powiatowych nadsyłano.
381. Wydział powiatowy Jarosław, przez p. Polanowskiego w sprawie subwencyonowania kolei Jarosław-Sokał, a uchylenie projektu linii Lwów-Sokał.

382. Gmina Posiecz-Majdan, przez p. A. Łukasiewicza, o opust podatku z powodu wyniszczenia wszystkich zasiewów strączkowych przez mróz.
383. Sawicki Edward, ciemny muzykant, przez p. Zborowskiego o wsparcie.
384. Nauczyciele szkoły w Pilźnie, przez p. Garbaczyńskiego o przyznaniu im 4tej klasy plac.
385. Świerczewski Erazm, asystent rachunkowy Wydziału krajowego, przez p. Hoszarda, o wyrównanie płacy z dawniej pobieraną.
386. Roman Gutwiński, słuchacz filozofii, przez p. Szujskiego, o stypendyum, celem słuchania kursów leśnictwa we Wiedniu.

Protokół

13. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 6. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Czajkowski Alfons, Jasiński Józef, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 126.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 11. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 12. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz p. Jasiński Józef, czyta spis petycyj, wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 6. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 387, 392, 393, 398, 400, 402, 407, — drogowej Nr. 388, 389, 401, — administracyjnej Nr. 390, 403, — bankowej Nr. 391, — prawniczej Nr. 394, — kultury krajowej Nr. 395, 406, — budżetowej Nr. 396, 397, 399, 405, 408, — kolejowej Nr. 404.

Sekretarz p. Józef Jasiński czyta dostatecznie poparty wniosek p. Zygmunta Sawczyńskiego, w sprawie zamianowania osobnych katechetów dla seminarjów nauczycielskich we Lwowie i Krakowie, i przyznania im płacy jaką inni nauczyciele tych szkół pobierają.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

Sekretarz p. Józef Jasiński czyta dostatecznie poparty wniosek p. Grossa, w sprawie zmiany §. 45. ust. z dnia 29. lutego 1880, o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

P. Golejewski wnosi, ażeby petycyę Nr. 338 gminy Grębów ad Wydrze, przydzieloną komisji petycyjnej, przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Pietruski czyta sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży należącego do krajowego funduszu szkół ludowych gruntu pod l. 105/144 w Nowym Sączu i wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków za rok 1879. funduszu krajowego oraz funduszków uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.

P. Goldman odczytuje je z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za rok 1879. funduszu krajowego i funduszków uposażonych ze skarbu krajowego lub budżetem objętych.“

Po przemówieniu p. Krukowieckiego, sprawozdawcy i p. Krukowieckiego w sprawie sprostowania faktu, uchwała Izba wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych) budżetem nie objętych za r. 1879.

Sprawozdawca p. Romanowicz uwolniony od czytania na wniosek p. ks. Sawy, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy zamknięcia rachunków funduszków samoistnych (niedotowanych) budżetem nieobjętych, za rok 1879. przyjąć do wiadomości.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji Towarzystwa rybackiego w Krakowie.

Sprawozdawca p. Rey uwolniony na wniosek p. Maxa od czytania sprawozdania, odczytuje następujący projekt ustawy:

„**U s t a w a**”

z dnia o niektórych środkach ku podniesieniu rybołówstwa w wodach wewnątrz kraju.

§. 1. Polityczna władza krajowa oznaczy i ogłosi dla cenniejszych gatunków ryb czas ochrony według pory ich tarła.

§. 2. W czasie ochrony nie wolno chronionych ryb łowić, a przypadkowo złowione należy natychmiast wpuścić nieuszkodzone napowrót do wody.

§. 3. Polityczna władza krajowa oznaczy jako chroniska te wody lub pewne ich przestrzenie, w których ryby cenniejsze się trą, odchowują lub kryją przed powodzią i krą i ustanowi czas, w którym łowienie ryb na tych wodach ma być w ogóle zaniechanem.

§. 4. Na tarliskach w czasie tarła, niemniej na innych wodach za chroniska uznanych w czasie ustanowionym i ogłoszonym w myśl §. 3. nie wolno żadnych ryb łowić, ani też w jakikolwiekby sposób niepokoić.

§. 5. Polityczna władza krajowa ustanowi i ogłosi dla cenniejszych gatunków ryb — miarę lub wagę, poniżej których nie wolno je, jako niedorośle poławiać.

§. 6. Polityczna władza powiatowa może wyjątkowo odstąpić od zakazów §§. 2, 4 i 5, i zezwolić uprawnionym do rybołówstwa lub za ich zgodą także innym osobom łowić ryby w celach naukowych lub sztucznego chowu, albo też odłowienia gatunków drapieżnych i podlejszych na korzyść chowu cenniejszych.

W każdym takim wypadku wyda polityczna władza powiatowa osobny imienny certyfikat oznaczający wodę i inne istotne szczegóły połowu.

§. 7. Dynamitu i innych eksplodujących materiałów, tudzież wszelkich trutek rybich i tym podobnych środków odurzających lub zabójczych, jak: wapna lub odwaru roślin itp. nie wolno używać do połowu ryb.

W wypadkach wykazanej potrzeby może polityczna władza krajowa dozwolić użycia materiałów eksplodujących.

§. 8. Nie wolno ustawiać na przepustach jazów żadnych przyrządów do samołowu ryb, ani też wody zastawiać na całej szerokości prądu sieciami, gródkami, odjazdkami lub jakimi bądź innymi sposobami, w ogóle nigdzie niczem tamować swobodnego przeciągu ryb.

§. 9. Polityczna władza krajowa zakazuje łowienia ryb także innymi takimi sposobami i przyrządami, które szkodliwie oddziałują na ich hodowlę.

Jeżeliby jednak w zastosowaniu tego postanowienia wydany zakaz rozciągał się także na sieci dotąd używane, to należy pozostawić dla dalszego ich używania jeszcze rok czasu od wejścia w życie niniejszej ustawy.

§. 10. Zakazuje się moczenia konopi i lnu w wodach płynących i stawach zarybionych. Również wzbronionem jest wszelkie takie tych wód zanieczyszczanie, któreby mogło ryby zatruci. — Władza polityczna powiatowa może wszelako w razie wykazanej konieczności uczynić wyjątek tego zakazu na korzyść przedsiębiorstw rolniczych lub przemysłowych.

§. 11. Ryb niedorosłych do przepisanej wymiaru nie wolno ani sprzedawać i kupować, lub posełać, ani też w domach gościnnych podawać.

Teżsame postanowienia odnoszą się do gatunku ryb podległych ochronie, w czasie ochrony.

Zakaz objęty pierwszym ustępem tego paragrafu nie dotyczy narybku przewożonego w stanie żywym, a przeznaczonego do zarybiania wód w innych miejscowościach.

§. 12. Polityczne władze powiatowe wydając przepisy policyjne przewidziane w ustawach regulujących prawo wodne, powinny z urzędu lub na żądanie uprawnionego do rybołówstwa zarządzić co należy, aby zapobiedz takiemu naruszeniu wykonywania rybołówstwa, którego można uniknąć, tudzież, aby tarliska i inne chroniska ryb nie doznawały szkodliwego ich niepokojenia.

§. 13. Przybory rybackie założone, muszą pod nieobecność rybaka być zaopatrzone znakiem w urzędzie gminy nadbrzeżnej zapisanym, po którym można poznać ich właściciela.

§. 14. Dla wód sięgających poza obręb terytoryalny podległy niniejszej ustawie, i względem których zachodzi konieczność zgodnego z innymi krajami lub władzami państwowymi postępowania, wyda Minister rolnictwa postanowienia względnie zakazy w §§. 1, 2, 3, 8, 9 wspomniane.

§. 15. Postanowienia w §§. od 1 do 14 nie stosują się do stawów i wszelkich rybników w celu gospodarstwa rybnego założonych, bez różnicy, czy one założone są na wodach płynących lub nie.

§. 16. Przekroczenia tej ustawy i wydanych na mocy tejże przepisów, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, mają być karane przez władze polityczne grzywną od pięciu do stu złotych.

W razie, jeżeli uznany za winnego nie jest w stanie grzywny uiścić, należy ją zamienić na karę aresztu, przyczem pięć złotych należy liczyć za jeden dzień aresztu.

Przy przekroczeniach postanowień §§. 2, 7, 8, 9, tudzież zakazu wydanego na mocy §. 11. należy zarazem orzec konfiskatę ryb, wbrew przepisowi złowionych i narzędzi rybackich, wbrew przepisom używanych.

Grzywny i zysk osiągnięty ze sprzedaży skonfiskowanych przyborów rybackich i ryb, wpływają do osobnego funduszu, ku podniesieniu rybołówstwa, który ma zostawać pod zarządem Wydziału krajowego.

Skonfiskowane przybory rybackie, których użycie jest wzbronione, należy przed sprzedażą tak zmienić, aby były nieprzydatne do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 17. Przełożeni gmin i obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i organa policji wodnej, mają obowiązek czuwać nad przestrzeganiem postanowień tej ustawy i spostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości władzy politycznej. Ten sam obowiązek ciąży w szczególności na organach policji targowej względem zakazów na mocy §. 11. wydanych.

§. 18. Uprawnionym do rybołówstwa osobom lub gminom wolno powierzać nadzorowanie i ochronę rybołówstwa istniejącym już a zaprzysiężonym organom straży polowej lub lasowej i łowieckiej i zażądać od politycznej władzy powiatowej, zaprzysiężenia ich wedle roty przysięgi, którą ma ustanowić polityczna władza krajowa.

Wolno im także wyłącznie dla rybołówstwa, ustanowić zaprzysiężone organa straży, które jednak powinny posiadać kwalifikacye przepisane dla straży polowej. Do ustanowionych w ten sposób organów nadzoru i ochrony rybołówstwa stosują się postanowienia obowiązujące w ogóle straż polową, a co do ich urzędowego stanowiska, postanowienia ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872. (dz. p. p. Nr. 84).

§. 19. W szczególności służy organom w myśl §. 17. i 18. do bezpośredniego nadzorowania rybołówstwa powołanym, prawo i obowiązek:

- a) nadzorować wody zarybione swojego okręgu wodnego, jazy, szluzy, groble, łotoki, i t. d. o ile urządzenia te dotyczą rybołówstwa;
- b) przedsiębrać rewizye zbiorników ryb, jakoteż łodzi i przyrządów rybackich;
- c) konfiskować przybory rybackie, tudzież przedsiębrać aresztowania w myśl ustawy z dnia 16. czerwca 1872. (Dz. p. p. Nr. 84).

§. 20. Polityczne władze powiatowe mają zarządzić, by postanowienia §§. 2, 4, 7, 8, 10, 13, 15. i 16. tej ustawy i przepisy wydane na mocy §§. 1, 3, 9, 11. i 12. przypomniano w gminach nadbrzeżnych corocznie w czasie ku temu najstosowniejszym przez ogłaszanie tychże w sposób w miejscu używany.

§. 21. Przy wydaniu postanowień i przepisów stosownie do §§. 1, 2, 3, 9. i 11. tej ustawy, powinna polityczna władza krajowa względnie Minister rolnictwa (§. 14) zasięgnąć zdania rzeczoznawców i Wydziału krajowego.

Względem ograniczeń w użytkowaniu wody, które w myśl §. 12. zarządzić ma polityczna władza powiatowa, powinna władza ta wydawać zarządzenia również po zasięgnięciu zdania rzeczoznawców.

§. 22. Wykonanie ustawy tej poruczam Ministrowi rolnictwa i spraw wewnętrznych“.

Po otwarciu ogólnej rozprawy przemawia komisarz rządu.

W rozprawie szczegółowej czyni p. ks. Sawa wniosek ze względu na §. 5., ażeby projekt ten napowrót do komisji odesłać z poleceniem, ażeby komisya wyznaczyła minimum miary i wagi ryb, które mogą być łowione.

P. Pławicki wnosi poprawkę, do §. 9. drugiego ustępu, ażeby czas używania dawnych sieci ograniczyć tylko na przeciąg pół roku.

Wniosek p. ks. Sawy dostatecznie poparty.

P. Gross przemawia przeciw wnioskowi p. ks. Sawy i przeciwnie wnioskowi p. Pławickiego.

Poprawka p. Pławickiego upada jako nie poparta.

Izba uchwała cały projekt ustawy według wniosku komisji.

Na wniosek p. Maxa uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania tej ustawy bez czytania i uchwała tę ustawę w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca p. Rey odczytuje rezolucyę następującą:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wygotował projekt ogólnej ustawy o rybołówstwie i przedłożył takowy pod obrady Wysokiego Sejmu na najbliższej sesyi“.

Po przemówieniu p. Zatorskiego i sprawozdawcy, uchwała Izba rezulucyę tę według wniosku komisji.

P. Rey odczytuje rezulucyę następującą:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w myśl §. 14. ustawy z dnia wyłał
odnośne rozporządzenia w najkrótszym czasie, a o ile być może równocześnie z wejściem w życie
niniejszej ustawy.“

Izba uchwała tę rezulucyę bez rozprawy.

Następuje wybór jednego członka do komisji dla sprawy konkurencyi kościelnej na miejsce p. Mandyczewskiego Porfirego.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp. Czajkowskiego Hipolita, Goldmana, Korzyńskiego, Łazarskiego, Matkowskiego, Olejnika, Pławickiego.

Marszałek przerywa posiedzenie do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza p. Łazarski wynik wyboru: głosujących było 87 — absolutna większość 44 głosów.

Wybrany został p. Mandyczewski Kornel 80 głosami.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na sobotę dnia 8. października b. r. o godzinie 11. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

P o r z ą d e k   d z i e n n y

14. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 8. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z zamknięciem rachunku funduszu szkolnego za rok 1880. — Sprawozdawca p. Pietruski.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej nad przedłożeniem Wydziału krajowego o oszczędnościach wydatków na druki. — Sprawozdawca p. Romanowicz.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej nad petycjami o przyznanie stabilizacyi urzędnikom i służbie drogowej przy drogach krajowych. — Sprawozdawca p. Jan Stadnicki.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zamianowania Dra Szeparowicza stałe prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie. — Sprawozdawca p. Żywicki.

Koniec posiedzenia o godzinie 1³/₄ po południu.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarzo

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 6. października 1881.

387. Ciepanowski Cypryan, inżynier, przez p. Romanowicza, o przeprowadzenie prób ogniowych z materiałami jego wynalazku.
388. Wydział pow. Sanok, przez p. Słoueckiego, o zniesienie instytucyi mytniczej.

389. Wydział pow. Tłumacz, przez p. Sawę, jak powyżej.
390. Wydział pow. Czortków przez p. Mikołaja Wolańskiego o przeniesienie siedziby Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola.
391. Wydział pow. Złoczów, przez p. Jaworskiego, o popieranie instytucji towarzystw zaliczkowych.
392. Myszuga Aleksander, przez p. Sawczyńskiego, o subwencyę na dalsze kształcenie się w śpiewie.
393. Głogowska Amalia, nauczycielka przez p. Tom. Kowalskiego o podwyższenie płacy lub zapomogę.
394. Gmina Bratkowce przez p. ks. Sawę, o przydzielenie do powiatu Stanisławowskiego.
395. Oddział towarzystwa rybackiego w Suchy, przez p. Zatorskiego, o uchwalenie ustawy o ochronie ryb.
396. Rada szkolna okręgowa w Krakowie, przez p. Zatorskiego, o pomnożenie liczby adjutów pedagogicznych dla szkół Krakowskich.
397. Rada szkolna w Kołaczycach przez p. Ig. Łukasiewicza, o podwyższenie płac nauczycielom tamtejszym.
398. Hładyłowicz Julian, g. k. paroch przez p. Turzańskiego, o remuneracyę za naukę religii.
399. Towarzystwo „Ruska Besida“ przez p. Ochrymowicza, o podwyższenie subwencji dla teatru ruskiego.
400. Kulczycki Celestyn, przez p. Ochrymowicza o zapomogę dla swej rodziny.
401. Mieszkańcy powiatu Jarosławskiego przez p. Badeniego, w kwestyi zaległych zaliczek do funduszu konkurencyjnego drogi Bełzec-Jarosławskiej.
402. Towarzystwo wzajemnego kredytu i wsparcia robotników we Lwowie przez p. Merunowicza o zasiłek.
403. Gmina Podhorodce przez p. Ochrymowicza o prawo bezpłatnego poboru surowicy.
404. Wydział pow. Brzeżany, przez p. Jaworskiego o ustanowienie stacyi kolejowej w Zarwanicy.
405. Miłaszewski Adam, dyrektor teatru lwowskiego przez p. Abrahamowicza, o podwyższenie subwencji.
406. Spółka budowli wodnych Jasło, przez p. Mycielskiego, o subwencyę na roboty około regulacyi Wisłoka.
407. Wydawnictwo „Ruskoho Prawotara narodnoho“, przez p. Rożankowskiego o subwencyę.
408. Platon Kostecki tłumacz ruski przy Wydziale krajowym przez p. Merunowicza o podwyższenie płacy.

Protokół

14. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 15 przedpołudniem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: Jasiński Józef, Czajkowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 121.

Ze strony c. k. Rządu: Wice-prezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokoły z 12. i 13. posiedzenia uważa za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie podniesiono zarzutów.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił p. Rożankowskiemu 8-dniowego urlopu.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyj od Nr. 409 do 422, wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 8. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: administracyjnej Nr. 409, — bankowej Nr. 410, — budżetowej Nr. 411, 414, 416, 417, 419, 421, — kultury krajowej Nr. 412, — petycyjnej Nr. 413, 415, 418, 420, 422.

Do petycyi Maryi Szebesta i Pauliny Golińskiej Nr. 422 zabiera głos p. Krukowiecki i wnosi, ażeby petycyę tę odesłać do Wydziału krajowego w celu wytoczenia śledztwa w tej sprawie.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Gross wnosi, ażeby petycyę Zakładu sadowniczo-ogrodniczego we Lwowie Nr. 414, przydzieloną komisji budżetowej, przekazać komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dalej spis petycyj od Nr. 423 do 467 przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 423 do 425, 427, 433, 436, 440, 444, — kultury krajowej Nr. 426, 428, 439, — drogowej Nr. 429, 438, 466, — budżetowej Nr. 430, 432, 435, 442, 443, — kolejowej Nr. 431, — edukacyjnej Nr. 437, 465, — prawniczej Nr. 445 do 464.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek p. Pietruskiego o wyznaczenie w gmachu sejmowym mieszkania dla Marszałka krajowego.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

Sekretarz Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek pp. Romanowicza i Merunowicza w sprawie podniesienia przemysłu rękodzielniczego.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie przedłożenia Wydziału krajowego z zamknięciem rachunku funduszu szkolnego krajowego za rok 1880.

Sprawozdawca p. Pietruski czyni wniosek, ażeby to przedłożenie odesłać do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następnie sprawozdawca p. Romanowicz zaczyna czytać sprawozdanie komisji budżetowej nad przedłożeniem Wydziału krajowego o oszczędnościach wydatków na druki — po uwolnieniu go na wniosek p. Pławickiego od czytania sprawozdania, odczytuje tenże następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmując do wiadomości sprawozdanie o oszczędnościach w kosztach druku już zaprowadzonych — Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w zbiorze uchwał zamiast zamieszczać każdą pozycję budżetu jako osobną uchwałę — powołać się tylko na uchwalony budżet.

2. Sejm przyzwala na następujące zmiany w formie przedkładania preliminarzy i zamknięć rachunkowych:

a) na opuszczenie drukowania osobnych wyjaśnień, a zamieszczania ich przy każdej pozycji preliminarzy;

b) na opuszczenie sumarycznych wykazów porównań kwot w preliminarzu zamieszczonych z kwotami uchwalonemi na rok upłyniony w preliminarzach specjalnych z wyjątkiem funduszu krajowego — z zastrzeżeniem wszakże, aby przy wyjaśnieniach cyfry budżetowe roku poprzedniego i wynikłości ostatniego zamknięcia, były jak dotąd zamieszczane;

c) na opuszczenie sumaryszów w preliminarzach i zamknięciach rachunków mniejszych funduszy, a mianowicie: podrzutek, policyi, domestykalnego, kultury krajowej, sierocińskiego hr. Stadnickiego i pożyczki z r. 1873.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził szybsze niż dotychczas drukowanie i rozdawanie stenogramów z posiedzeń sejmowych.

Po przemówieniu p. Pietruskiego jako Członka Wydziału krajowego, p. Krukowieckiego i sprawozdawcy uchwała Izba 1. punkt, 2. punkt, ustępy: a, b, c, i punkt 3. wniosku komisji budżetowej.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej nad petycjami o przyznanie stabilizacyi urzędni kom i służbie drogowej przy drogach krajowych.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki prostuje pomyłkę druku w sprawozdaniu i odczytuje następujący wniosek komisji:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do wymierzania pięcioleci, emerytur, pensyj wdowich i dodatków na wychowanie, dla urzędników i służby drogowej w miarę uznanych zasług, a to analogicznie ze stabilizowanymi urzędnikami i sługami krajowymi.

Tem samem załatwioną zostaje petycja Towarzystwa politechnicznego lwowskiego do l. 89. pet. 50“.

P. Wesołowski przemawia przeciw wnioskowi komisji i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do stabilizacji inżynierów okręgowych i innych urzędników przy drogach krajowych, a to tych ostatnich w miarę uznanej ich potrzeby dla stałej służby przy drogach krajowych i przyznania stabilizowanym wszelkich praw i emolumentów, jakie wedle ustawy służby krajowej odpowiedniej kategorii urzędnikom krajowym przysługują. Zarazem upoważnia Sejm Wydział krajowy do przyjęcia wedle uznania swego w całości lub częściowo w dotychczasowej prowizorycznej służbie spędzonych lat do emerytury i dodatków pięcioletnich. Przysięgę służbową odbierze Wydział krajowy od stabilizowanych urzędników przy drogach krajowych według roty przepisanej dla urzędników krajowych“.

Wniosek ten Izba popiera.

P. Męciński czyni wniosek:

„Odsyła się niniejsze sprawozdanie napowrót do komisji budżetowej z poleceniem jaśniejszego sformułowania wniosku i zdania sprawy w ciągu bieżącej sesji sejmowej“.

Izba popiera ten wniosek.

P. Krukowiecki wnosi, aby komisja przysłała z wnioskiem stabilizacji rzeczywistych inżynierów okręgowych — zaś aby urzędników niższych i służby nie stabilizowano.

Izba popiera ten wniosek.

P. Gorayski wnosi następującą poprawkę do wniosku komisji:

zamiast słów: „urzędników i służby drogowej w miarę uznanych zasług“.

umieścić: „inżynierów i pełniących obowiązki inżynierów“ — w ostatnim wierszu zaś opuścić wyrazy: „i sługami“.

Izba popiera ten wniosek

P. Gorayski wnosi następujący dodatek po wniosku komisji:

2ga alinea po wniosku komisji,

„powyższe postanowienie ma być zastosowaniem także do inżynierów bióra melioracyjnego“.

Izba popiera ten wniosek.

P. Chrzanowski przemawia za wnioskiem komisji z tą zmianą, ażeby zamiast słów: „Wydział krajowy upoważnia się“, było powiedzianem: „Poleca się Wydziałowi krajowemu przyznawać i t. d.“

P. Wesołowski przyłącza się do wniosku p. Męcińskiego, aby odesłać sprawę napowrót do komisji budżetowej celem dokładnego określenia wniosku stabilizacji.

P. Romanowicz wnosi odesłanie sprawy do komisji napowrót, celem zbadania stawianych w dyskusji wniosków i zdania z nich sprawy w ciągu bieżącej sesji.

Po przemówieniu pp. Gorayskiego, Badeniego sprawozdawcy i p. Męcińskiego, co do formalnego traktowania uchwała Izba wniosek p. Męcińskiego i dodatek p. Romanowicza.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zamianowania Dra. Szeparowicza stałym prymaryuszem oddziału chirurgicznego w krajowym szpitalu we Lwowie.

Sprawozdawca p. Żywicki odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zamianowania Dra. Jana Szeparowicza stałym prymaryuszem na oddziale chirurgicznym w krajowym szpitalu we Lwowie z tem zastrzeżeniem, że pierwsza opróżniona posada prymaryusza nie będzie obsadzona“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na poniedziałek 10. października 1881 o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 15. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie w poniedziałek dnia 10. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie stałego kwaterunku wojska w kraju. — Sprawozdawca poseł Podlewski.
2. Pierwsze czytanie wniosku posła Sawczyńskiego w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy seminarjach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Grossa w sprawie zmiany ustawy państwowej z 29. lutego 1880 o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym.
4. Sprawozdanie komisji budżetowej co do wniosku Wydziału krajowego względem spłacenia przez skarb krajowy funduszowi pożyczki z roku 1873 sum pożyczonych z aktywów tego funduszu pożyczkowego dla pokrycia wydatków na budowę zakładu krajowego dla obłąkanych w Kulparkowie, oraz co do spłacenia całej pożyczki krajowej z roku 1873. — Sprawozdawca poseł Chrzanowski.
5. Sprawozdanie komisji administracyjnej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny, — Sprawozdawca poseł Romer.
6. Sprawozdanie komisji kolejowej o wnioskach posła Romanowicza i Grossa w przedmiocie budowy kolei żelaznych. — Sprawozdawca poseł Jaworski.
7. Sprawozdanie komisji kultury krajowej nad przedłożeniem Wydziału krajowego w sprawie krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie. — Sprawozdawca poseł Szumańczowski.
8. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Maxa w przedmiocie przeniesienia siedziby Izby handlowo - przemysłowej z Brodów do Tarnopola. — Sprawozdawca poseł Czerkawski.
9. Sprawozdania o petycyach, a mianowicie o petycyach:
  - a) Rad powiatowych w Tarnobrzegu i Nisku o dalszą budowę drogi krajowej z Niska do Nadbrzezia. — Sprawozdawca poseł Męciński.
  - b) Wydziału powiatowego Tarnowskiego o subwencyę na wykończenie dwóch dróg powiatowych. — Sprawozdawca poseł Męciński.
  - c) gminy miasta Drohobycza w przedmiocie najmu budynku na pomieszczenie szpitala. — Sprawozdawca poseł Jan Czaykowski.
  - d) Lazara Wolfa Kurzera i spółki w przedmiocie odszkodowania z tytułu strat na dzierżawie myt. — Sprawozdawca poseł Jaworski.
  - e) Nechemiasza Landesa, kierownika szkoły miejskiej im. Czackiego we Lwowie, o wliczenie mu do lat służby czasu od 15. czerwca 1857 do 1. marca 1859, i od 5. lipca 1869 do 1. marca 1879 i o ściągnięcie należytości emerytalnej za ten czas. — Sprawozdawca poseł Oehrymowicz.
  - f) gminy Dusowce o zapomogę na odbudowanie spalonego budynku szkolnego. — Sprawozdawca poseł ks. Sawa.
  - g) Piotra Stankiewicza, nauczyciela, w przedmiocie zaliczenia lat służby. — Sprawozdawca poseł Gedel.
  - h) Towarzystwa św. Łukasza o subwencyę 2.000 zł. na założenie zakładu chromolitograficznego. — Sprawozdawca poseł Gedel.
  - i) Stanisława Vogla, nauczyciela w Janowie, w przedmiocie zaliczenia mu lat służby. — Sprawozdawca poseł Zborowski.

- k) Konstancyi Pomiankowej, wdowy po nauczycielu, o zapomogę. — Sprawozdawca poseł Wodziński.
- l) Majera Parnassa, dzierżawcy myt, o opust czynszu z powodu strat. — Sprawozdawca poseł hr. Stadnicki.
- m) gminy Piwniczny o subwencyę na budowę kościoła tamże. — Sprawozdawca poseł Tyszkiewicz.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. po południu.

Marszałek krajowy:

Zyblíkiewicz w. r.

Sekretarze:

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

S p i s p e t y c y j

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 8. października 1881.

409. Wydział powiatowy Ropczyce, przez posła Józefa Michałowskiego, ażeby grzywny na rzecz funduszu ubogich na ręce Wydziałów powiatowych odsełane były.
410. Towarzystwo zaliczkowe w Busku, przez posła Krukowieckiego, o opiekę dla Towarzystw zaliczkowych.
411. Towarzystwo „Drużnyj Łychwiar“, przez posła ks. Kaczałę, o zapomogę w kwocie 300 zł.
412. Komitet galic. Towarzystwa gospodarskiego, przez posła Skalkowskiego, w sprawie melioracyj rolniczych.
413. Ks. Jan Daroszewski, przez posła Chełmeckiego, o zaległą płacę za udzielanie nauki religii.
414. Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze we Lwowie, przez posła Grossa, o stypendya dla szkoły ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa.
415. Wyborcy do Rady gminnej w Podhajcach, przez posła B. Kowalskiego, o nielegalności przeprowadzonych wyborów.
416. Ks. Stojałowski Stanisław, przez posła Buchwalda, o zapomogę na dokończenie budynku szkolnego w Przemiwólkach.
417. Ten sam, przez posła Kitrysa, o subwencyę na wydawnictwo pism ludowych: „Wieniec i Pszczółka“.
418. Lisowski Jan Antoni, nauczyciel, przez posła Sawczyńskiego, o policzenie lat służby od roku 1856 do 1870.
419. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie, przez posła Romanowicza, o subwencyę.
420. Müller Franciszek, krawiec, przez posła M. Popiela, oferuje gotowość dostawy robót krawieckich dla zakładu Kulparkowskiego.

421. Sternal Ludwik, adjunkt kasy krajowej, przez posła Romanowicza, o zaliczkę na płacę.
422. Marya Szebesta i Paulina Golińska, przez posła Krukowieckiego, żalą się na burmistrza Olszewskiego w Nowym Sączu z powodu wywłaszczenia ich z posiadłości.
423. Smyczyński Ignacy, przez posła Krukowieckiego, o zapomogę dla jego syna, ucznia seminaryum nauczycielskiego.
424. Pawlewicz Karol, nauczyciel przez posła M. Popiela, o zapomogę.
425. Urząd parafii gr. kat. Chodnowice, przez posła Krukowieckiego, żali się na nieprawne zabranie ziemiopłodów na polach erekcyonalnych, przez Salamona Fuehs i spółkę.
426. Uderski E. inżynier, przez posła Hoppena, w sprawie regulacyi rzek w kraju.
427. Konstantynowicz Michał, przez posła Kitrysa, o zamianowanie go nauczycielem wędrownym dla dorosłych, z pensją 1.200 zł. rocznie.
428. Tytz Karol, miernik, przez posła Janko, z ogólnym zarysem projektu ekonomicznego, w celu uzyskania subwencyi na nakład tegoż.
429. Zbiorowa petycyja mieszkańców powiatu Kołomyjskiego, Horodeńskiego i Buczackiego, przez posła F. Jasińskiego o uznanie drogi Buczacz-Kołomyja za krajową.
430. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnowie, przez posła Splawińskiego, o zapomogę.
431. Wydział powiatowy w Bochni, przez posła Splawińskiego, o wyjednanie dalszego kursowania pociągów między Krakowem i Tarnowem.
432. Towarzystwo muzyczne w Stanisławowie, przez posła Tyszkowskiego, o subwencyę.
433. Czubski Jan, nauczyciel spiewu, przez posła Buchwalda, o subwencyę na wydawnictwo „Przewodnika dla nauki spiewu“.
434. Straż ogniowa ochotnicza „Sokół“ we Lwowie, przez posła Goldmana, o wyjednanie stałych opłat od towarzystw assekuracyjnych na rzecz utrzymania służby pożarnej.
435. Dr. Dunikowski Emil, przez posła ks. Sawę o subwencyę na podróż naukową do Monachium.
436. Kuleczycki Bogumił, przez posła Wereszczyńskiego, o zapomogę na frekwencyę kursu weterynaryjnego.
437. Gmina Borodczyce, przez posła H. Czajkowskiego, o wyłączenie ze związku szkoły ludowej w Zaleszczach, zwolnienie od grzywien szkolnych i utworzenie szkoły w Borodczycach.
438. Izba handlowa Kraków, przez posła Zatorskiego, z petycyją Józefa Libana o niżenie mostowego na moście w Podgórzu.
439. Dr. Nowicki Maksymilian w Krakowie, przez posła Zatorskiego, przedstawia młode łososie na dowód skutecznego działania towarzystwa rybackiego.
440. Krzyżanowska Julia, wdowa po zarządcy domu szpitala lwowskiego, przez posła Smolkę, o zapomogę.
441. Towarzystwo dla usunięcia żebractwa „Opatrzność“ we Lwowie przez posła Romanowicza, o uchwalenie ustawy o zaopatrzeniu biednych.
442. Hupezye Henryk, asystent rachunkowy Wydziału krajowego, przez posła Romanowicza o uzupełnienie zaliczki.
443. Dworski Waleryan, przewodniczący towarzystwa wzajemnej pomocy rękodzielników, przez posła Romanowicza, o zasiłek na cele towarzystwa.
444. Jakubowski Ludwik, przez posła Golejewskiego, o zapomogę.

- O pozostawienie siedziby c. k. Starostwa w Dolinie proszą przez p. Podleńskiego:
445. Gmina Dolina.
446. „ Cieniawa.
447. Obszar dworski Roźniatów.
448. Gmina Nadniejów.
449. „ Jasieniowce.
450. „ Książowskie.
451. „ Janówka.
452. „ Grabowa.
453. „ Trościańce.
454. „ Suluków.
455. „ Jaworów.
456. „ Rachin.
457. „ Raków.
458. „ Hofnungsau,
459. „ Kniaziółka.
460. „ Nowosielica.
461. „ Strutyn niżny.
462. „ Strutyn wyżny.
463. „ Perehińsko.
464. Obszar dworski Perehińsko.
465. Mieszkańcy powiatu Nowy Targ, przez p. Pławickiego, o skrócenie czasu rocznej nauki szkolnej, a przedłużenie wieku obowiązkowego.
466. Wydział powiatowy Mielec, przez p. Męcińskiego, o subwencyę na budowę dróg.
467. Zbiorowa petycyę gmin, powiatu Dąbrowskiego, przez p. Męcińskiego, o pozostawienie ich przy c. k. Starostwie w Dąbrowie.

Protokół

15. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10 października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 28. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 113.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek oświadcza, iż protokół z 14. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyi od Nru. 468 do 495, wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 10. października 1881., a przydzielonych następującym komisjom: dla reformy administracyjnej Nr. 468, petycyjnej Nr. 469, 471, 472, 488, 492, 494, — Wydziałowi krajowemu jako komisyi Nr. 470, 480, — prawniczej Nr. 473, 491, — kultury krajowej Nr. 474, 475, 478, 483, — edukacyjnej Nr. 476, — kolejowej Nr. 477, — administracyjnej Nr. 479, 485, — budżetowej Nr. 481, 486, 487, 495, — drogowej Nr. 482, 484, 489, 493, — bankowej Nr. 490.

Sekretarz Turzański czyta interpelację p. Dobrzańskiego i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie wachmistrza żandarmeryi Nowaka w Stanisławowie z powodu jego występowania przeciw religii katolickiej.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę udzieli c. k. komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju.

Sprawozdawca p. Podlewski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji budżetowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku p. Sawczyńskiego, w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy seminariach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji edukacyjnej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku p. Grossa w sprawie zmiany §. 45. ustawy państwowej z 20. lutego 1880 o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Wnioskodawca nzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Golejewski czyni wniosek, aby petycję Nr. 254 Wydziału powiatowego Kolbuszowskiego w sprawie, której wniosek p. Grossa dotyczy, przydzieloną komisji petycyjnej, odesłać także do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej co do wniosku Wydziału krajowego względem spłacenia przez skarb krajowy funduszowi pożyczki z 1873. r. sum pożyczonych z aktywów tegoż funduszu pożyczkowego dla pokrycia wydatków na budowę zakładu krajowego dla obłąkanych w Kulparkowie oraz co do spłacenia całej pożyczki krajowej z 1873. roku.

P. Chrzanowski uwolniony od czytania na wniosek p. Sawy, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w ciągu teraźniejszej sesji przedłożył Sejmowi projekt zaciągnięcia pożyczki w celu spłacenia 6ciu procentowych obligacyj pożyczki krajowej z 1873. roku“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawozdawca p. Romer wnosi, ażeby sprawę tę uchylić z dzisiejszego porządku dziennego ponieważ c. k. komisarz rządowy ma w tej sprawie poczynić pewne uwagi.

Marszałek uchyła tę sprawę za zgodą Izby z porządku dziennego.

Następnie sprawozdawca p. Jaworski uwolniony na wniosek p. Małeckiego od czytania sprawozdania komisji kolejowej o wnioskach posłów Grossa i Romanowicza w przedmiocie budowy dróg żelaznych, czyta wniosek komisji kolejowej:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa Wysoki Rząd, aby raczył jak najspieszniej przystąpić do udzielenia koncesyi na budowę drugorzędnej kolei żelaznej z Jarosławia na Rawę, Uhuów, Beż, Krystynopol do Sokala, rokującemu w tym względzie konsoreyum obywateli kraju naszego.

II. Sejm wyraża przekonania, że przyjsie do skutku kolei Lwów, Tomaszów, (Netreba), w myśl ustawy z 24. maja 1874 l. 85. D. P. P. byłaby dla kraju wielce pożądanem.

III. Powyższemi uchwałami załatwia się petycyę l. 482 reprezentacyi miasta Jarosławia i l. 500 Rady powiatowej Jarosławskiej.“

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystąpiwszy do rozprawy szczegółowej, uchwała ustępną I., II. i III. wniosku komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o objęciu w posiadanie kraju szkoły rolniczej w Czernichowie i o sprawowaniu przez Wydział krajowy zarządu tej szkoły.

Sprawozdawca p. Szumańczowski prostuje pomyłki druku, a uwolniony na wniosek p. Małeckiego od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

„I. Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole rolniczej w Czernichowie, przyjęc do przychylniej i zatwierdzającej wiadomości.

II. Wysoki Sejm raczy zatwierdzić załączony projekt etatu osób i płac grona nauczycielskiego, przy krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie. *Allegat.*

III. Wysoki Sejm raczy upoważnić Wydział krajowy do postawienia w ciągu r. 1882. budynku mieszkalnego dla czterech nauczycieli krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie z warunkiem, aby koszta budowy tej nie przenosiły 12.000 zł. i do pokrycia wydatku tego z pożyczki w kwocie 12.000 zł., którą Wydział krajowy zaciągnie na hypotekę majątności Czernichowskiej.

IV. Wysoki Sejm raczy załączony preliminarz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie, tudzież folwarku czernichowskiego, jako część budżetu krajowego, przekazać do zbadania i ocenienia sejmowej komisji budżetowej.“

Przy rozprawie nad tym wnioskiem zabierali głos:

P. Jasienicki przeciw wnioskowi komisji.

P. Haller za wnioskiem komisji.

P. Wereszczyński jako członek Wydziału krajowego daje wyjaśnienie.

P. Krukowiecki wnosi, ażeby to sprawozdanie jeszcze raz odesłać do komisji celem powtórnego zbadania etatu i płac nauczycieli.

Po przemówieniu p. Paszkowskiego i sprawozdawcy za wnioskiem komisji, odrzuca Izba wniosek p. Krukowieckiego, i uchwała punkt I. i II. wniosku komisji, bez rozpraw.

Przy III. punkcie przemawiają pp. Haller i Paszkowski za wnioskiem komisji.

P. Krukowiecki przeciw wnioskowi komisji.

P. Wodzicki Henryk za wnioskiem komisji.

P. Krukowiecki powtórnie.

P. Wereszczyński jako członek Wydziału krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy i p. Paszkowskiego w sprawie sprostowania faktu, uchwała Izba III. i IV. punkt wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Henryka Maxa co do przeniesienia siedziby Izby handlowej brodzkiej do Tarnopola.

P. Czerkawski uwolniony na wniosek p. Małeckiego od czytania, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się e. k. Rząd, ażeby na drodze ustawodawczej spowodował przeniesienie z Brodów do Tarnopola siedziby Izby handlowo-przemysłowej z zatrzymaniem jej dotychczasowego okręgu terytoryalnego;

2. Petycje do l. 77, 236, 237, 301, 302, 349, 370, 407, 464 i inne w tej sprawie do Wysockiego Sejmu wniesione, uważać należy za załatwione powyższą uchwałą.

P. Zucker przemawia przeciw wnioskowi komisji.

P. Max za wnioskiem komisji.

P. Zucker przemawia powtórnie.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba 1. i 2. punkt wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej w sprawie przekazanych jej przez Wysoki Sejm petycji Rad powiatowych w Tarnobrzegu i w Nisku, o dalszą budowę drogi krajowej z Niska do Nadbrzezia.

Sprawozdawca p. Męciński czyta sprawozdanie z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje Wydziałów powiatowych w Tarnobrzegu i Nisku, przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby przedsięwziął pertraktacje ze stronami interesowanymi, celem uzyskania reszty datków dobrowolnych, następnie zarządził roboty przygotowawcze, tak, iżby dalsza budowa drogi krajowej z Niska ku Nadbrzeziu, o ile to być może, spiesznie rozpoczęta być mogła.“

P. hr. Jan Tarnowski przemawia za wnioskiem komisji.

P. Badeni jako członek Wydziału krajowego daje wyjaśnienia.

Izba uchwała wniosek komisji.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej o petycji Wydziału powiatowego w Tarnowie, wniesionej do Wysokiego Sejmu o subwencję w sumie 5.441 zł. 22 et. na wykończenie budujących się w tym powiecie nowych dwóch dróg powiatowych.

Sprawozdawca p. Męciński czyta sprawozdanie komisji z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału Rady powiatowej w Tarnowie przesyła się Wydziałowi krajowemu do urzędowego zbadania i uwzględnienia przy rozdzielaniu subwencji z funduszków krajowych, preliminowanych budżetem krajowym na rok 1882.“

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy miasta Drohobycza w przedmiocie najmu postawionego jej kosztem budynku na umieszczenie szpitala.

Sprawozdawca p. Czaykowski Jan czyta sprawozdanie komisji petycyjnej z wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja gminy miasta Drohobycza, dotycząca czynszu za najem budynku na umieszczenie szpitala przez gminę postawionego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.“

P. Ochrymowicz wnosi poprawkę tej treści: zamiast słów „do urzędowania“ przyjąć wyrażenie „do uwzględnienia.“

Przemawiają: p. Kowalski Bazyli przeciw wnioskowi komisji. P. Ochrymowicz powtórnie, a p. Golejewski za wnioskiem komisji.

Na wniosek P. Badeniego zamknięto dyskusję.

Po przemówieniach pp. Kowalskiego Baz., p. Hoszarda jako członka Wydziału krajowego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wniosek p. Ochrymowicza, a uchwała wniosek komisji.

Z powodu spóźnionej pory, zamyka Marszałek posiedzenie, i zapowiada następne na jutro o godzinie 11. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

P o r z a d e k d z i e n n y

16. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie we wtorek dnia 11. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich. Sprawozdawca poseł Smolka.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublinach. Sprawozdawca poseł Wereszczyński.
3. Pierwsze czytanie wniosku posła Pietruskiego w sprawie urządzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym.
4. Pierwsze czytanie wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza w sprawie opieki nad przemysłem rękodzielniczym.
5. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów indemnizacyjnych za rok 1880. Sprawozdawca poseł Chrzanowski.
6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Polanowskiego, w sprawie założenia niższych szkół rolniczych. Sprawozdawca poseł Polanowski.
7. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia płacy Dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie. Sprawozdawca poseł Czerkawski.
8. Sprawozdania o petycyach:
  - a) Lazara Wolfa Kurzera i spółki w przedmiocie odszkodowania z tytułu strat na dzierżawie myt. Sprawozdawca poseł Jaworski.
  - b) Rady powiatowej Brzeżańskiej o ustanowienie stacyi kolei żelaznej w Zarwanicy. Sprawozdawca poseł Jaworski.
  - c) Nechemiasza Landesa, kierownika szkoły miejskiej im. Czackiego we Lwowie, o wliczenie mu do lat służby czasu od 15. czerwca 1857 do 1. marca 1859, i od 5. lipca 1869 do 1. marca 1879 i o ściąganie należności emerytalnej za ten czas. Sprawozdawca poseł Ochrymowicz.
  - d) gminy Dusowce o zapomogę na odbudowanie spalonego budynku szkolnego. Sprawozdawca poseł ks. Sawa.
  - e) Piotra Stankiewicza, nauczyciela, w przedmiocie zaliczenia lat służby. Sprawozdawca poseł Gedel.
  - f) Towarzystwa św. Łukasza o subwencyę 2000 złr. na założenie zakładu chromolitograficznego. Sprawozdawca poseł Gedel.
  - g) Stanisława Vogla, nauczyciela w Janowie, w przedmiocie zaliczenia mu lat służby. Sprawozdawca poseł Zborowski.
  - h) Konstancyi Pomiankowej, wdowy po nauczycielu, o zapomogę. Sprawozdawca poseł Wodziński.
  - i) Majera Parnassa, dzierżawcy myt, o opust czynszu z powodu strat. Sprawozdawca poseł Jan hr. Stadnicki.
  - k) Gminy Starejsoli w przedmiocie nieprawidłowego wymiaru podatków dochodowych. Sprawozdawca poseł Max.
  - l) Wydawnictwa czasopisma „Samorząd“ o poparcie celów i interesów tego pisma. Sprawozdawca poseł Dobrzyński.
  - m) Karola Jabłońskiego, nauczyciela, o zapomogę i przyznanie dodatku pięcioletniego. Sprawozdawca poseł Dobrzyński.
  - n) Rady gminnej Wysocka wyżnego o niedozwolenie sprzedaży posiadłości dworskiej, należącej do konwentu OO. Bazylianów. Sprawozdawca poseł Dobrzyński.

- o) Nauczycieli szkoły w Pilźnie o przyznanie im plac IV. klasy. Sprawozdawca poseł Dobrzyński.
- p) Dzerowicza Probusa, nauczyciela w Sinkowie, o przeniesienie go w stan spoczynku i emeryturę. Sprawozdawca poseł Dobrzyński.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 ¹/₄ po południu.

Etat osób i plac

grona nauczycielskiego przy krajowej średniej szkole rolniczej
w Czernichowie.

I.

Grono nauczycielskie krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, składa się:

- 1) z pięciu nauczycieli zwyczajnych (stałych), a mianowicie: trzech do wykładu nauk zawodowych i dwóch do wykładu nauk zasadniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły;
- 2) z nauczycieli niestałych, t. j. kapelana i odpowiedniej liczby adjunktów i docentów.

II.

Nauczyciele zwyczajni (stali) krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie są urzędnikami krajowymi ze wszystkimi prawami i obowiązkami, określonymi w ustawie służby krajowej i uchwale Wysokiego Sejmu o etacie i placach urzędników i sług Wydziału krajowego z dnia 3. stycznia 1874.

III.

- 1) Pierwszy nauczyciel zwyczajny (stały), a zarazem dyrektor zakładu otrzymuje wolne pomieszkowanie i pobiera: roczną stałą placę w kwocie 1700 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 360 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.
- 2) Nauczyciele zwyczajni (stali) do wykładu nauk zawodowych otrzymują wolne pomieszkowanie i pobierają: roczną stałą placę w kwocie 1300 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.
- 3) Nauczyciele zwyczajni (stali) do nauk zasadniczych, otrzymują również wolne pomieszkowanie i pobierają: roczną stałą placę w kwocie 1100 zł. w. a., dodatek aktywalny w rocznej kwocie 140 zł. w. a. i dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. w. a.

IV.

1) Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Służba pełniona przy innych urzędach lub szkołach niekrajowych, chociażby przyjętą została do emerytury, nie będzie policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony jednemu i temu samemu nauczycielowi na tej samej posadzie częściej jak 3 razy, t. j. za 15 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

Zaliczki na placę, udzielane na podstawie §. 37 ustawy służby krajowej, udzielane będą także na dodatki pięcioletnie.

2) Dodatek aktywalny nie może być policzony do emerytury.

3) Co do dyet należy się stosować do §. 9. uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874.

V.

1) Nauczyciele niestali krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, a o wysokości ich wynagrodzenia stanowi każdorazowy budżet funduszu krajowego.

2) Stanowisko nauczycieli niestałych, ich prawa i obowiązki określają bliżej statut organizacji krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, tudzież regulamina i instrukcje na podstawie statutu tego wydać się mające.

Marszałek krajowy :

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze :

Jasiński w. r.

Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 10. października 1881.

468. Mieszkańcy miasta Rozdołu, przez posła Ochrymowicza, o zniesienie Rad powiatowych.
469. Klotylda Kowalska, nauczycielka, przez posła Zborowskiego, o przyznanie jej rocznej płacy w kwocie 500 zł.
470. Gmina Haczów, przez posła Buchwalda, o prawo poboru dodatków do podatków od napojów spirytusowych.
471. Wiktorya de Tournelle Zacharyasiewiczowa, przez posła ks. Stupnickiego, o zapomogę.
472. Straż ogniowa ochotnicza w Rozdole, przez p. Ochrymowicza, o zasilek.
473. Oddział lwowski Towarzystwa gospodarczego, przez posła Skalkowskiego, o zaprowadzenie sądów pokoju.
474. Ten sam, w sprawie ograniczenia wolności dzielenia gruntów włościańskich.
475. Ten sam, o urządzenie niższych szkół rolniczych.
476. Reprezentacya pow. Rawa, przez posła Jana Czajkowskiego, o zaprowadzenie niższego gimnazjum w Rawie.
477. Wydział powiatowy w Rudkach, przez posła Janko, o subwencyonowanie kolei transwersalnej tylko wtedy, jeżeli siedziba zarządu będzie w kraju.
478. Zbiorowa petycja gmin i obszarów dworskich przez posła Janko, o rozebranie jazu w korycie Dniestru pod Samborem.
479. Wydział powiatowy Rudki, przez posła Janko, o wprowadzenie języka polskiego w korespondencyach c. k. żandarmeryi.
480. Gmina miasta Wadowie, przez posła Bauma, o zaprowadzenie opłaty od psów w mieście.
481. Rada szkolna miejscowa w Nadwórnej, przez posła Mandyczewskiego, o subwencyę na budowę szkoły.

482. Zbiorowa petycja gmin i obszarów dworskich, przez posła Łazarskiego, o zbudowanie mostku w Spytkowicach ad Jordanów na rzece Skaniec pod Dupakami.
483. Wilkoszewski Amit i Stefan, przez posła Łazarskiego, w sprawie rybołostwa.
484. Ciż sami, o przywrócenie drogi granicą między Galicyą a Węgrami koło Spytkowie.
485. Ciż sami, o wyjednanie prawa poboru surowicy.
486. Gmina Osław biały, przez posła Mandyczewskiego, o zapomogę dla mieszkańców dotkniętych klęską gradobicia.
487. Gmina miasta Podgórze, przez posła Zatorskiego, o wynagrodzenie z tytułu ponoszenia ciężaru kwaterunkowego.
488. Majer Fried i Getzel Jawetz przez posła Maxa, o zwolnienie z kontraktu dzierżawnego o myto w Podwołoczyskach.
489. Wydział powiatowy Bohorodczany, przez posła Łukasiewicza Aleksandra, o zniesienie instytucji myt.
490. Wydział powiatowy Gródek, przez posła Romanowicza, o popieranie Towarzystw zaliczkowych.
491. Gmina Rozdół, przez posła Romanowicza, o przeniesienie siedziby Sądu powiatowego z Mikołajowa do Rozdołu.
492. Falkmann Natan, przez posła Zborowskiego o opust czynszu dzierżawy myta w Zabełczu.
493. Gmina Dąbrowa, przez posła Męcińskiego, o zwolnienie od datku dobrowolnego 1000 zł. na rzecz drogi Tarnów-Szczucin.
494. Rosadziński Karol i Horaczek Franciszek, przez posła Podleńskiego, o pensję i pomieszkanie dla plebana przy kościele św. Jana we Lwowie.
495. Krępa Roman, przez posła Chrzanowskiego, o zapomogę.

Protokół

16. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 11. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 114.

Ze strony c. k. Rządu, Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek oświadcza, iż protokół z 15. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Czaykowski Alfons czyta spis petycyi od Nr. 496 do 519 wniesionych do Wysockiego Sejmu po dzień 11. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: prawniczej Nr. 496 do 501 — drogowej Nr. 502, 505 do 507, 513 — administracyjnej Nr. 503, 504, 508, 519 — petycyjnej Nr. 509, 510, 511, 515 do 518 — edukacyjnej Nr. 512, 514.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich. Sprawozdawca poseł Smolka uwolniony od czytania wnosi, ażeby to sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

Sprawozdawca poseł Pietruski w zastępstwie posła Wereszczyńskiego, uwolniony od czytania sprawozdania, — wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Pietruskiego w sprawie urządzenia pomieszczenia dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym.

Wnioskodawca uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej do rozpoznania.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje z porządku dziennego pierwsze czytanie wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza w sprawie opieki nad przemysłem rękodzielniczym.

Wnioskodawca p. Romanowicz uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji kultury krajowej.

Izba uchwała ten wniosek.

P. Wodzicki Henryk wnosi, ażeby sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie stałego kwatranku wojska przekazane komisji budżetowej odesłać do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszków indemnizacyjnych na rok 1880.

Sprawozdawca poseł Chrzanowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wstrzymuje się od stanowczego załatwienia przedłożonego mu zamknięcia rachunków funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. ks. krakowskiego za rok 1880 i przyjmuje je tylko do wiadomości z zastrzeżeniami uchwalonemi na poprzednich sesjach sejmowych.“

Po przemówieniu c. k. komisarza rządowego co do sposobu prowadzenia tych rachunków i po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji budżetowej.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posła Polanowskiego, w sprawie założenia niższych szkół rolniczych.

Sprawozdawca poseł Polanowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał warunki założenia szkół niższych rolniczych, przeprowadził rokowania tak z c. k. Rządem o subwencye, jakoteż z Radami powiatowemi, gminami i pojedynczemi osobami o dotacye w gruntach, budynkach, w gotówce lub stypendyach; oraz by wnioski o założenie szkół rolniczych niższych, oznaczając miejscowości, które ku temu uzna za stosowne, Sejmowi na następnej sesji przedłożył.“

Izba uchwała ten wniosek komisji bez dyskusji.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie podwyższenia płacy Dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca poseł Czerkawski uwolniony od czytania na wniosek p. Maxa, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy, izby obecnemu Dyrektorowi Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie obok płacy i emolumentów należących mu się w myśl ustępu V. punktu 1. uchwały z dnia 25. maja 1875. r. o nstanowieniu etatu posad i płac w Zakładzie kulparkowskim, wypłacał dodatek osobisty rocznych 800 zł. w. a. z funduszu krajowego.“

Izba uchwała ten wniosek bez dyskusji.

Następuje sprawozdanie komisji drogowej o petycji Lazara Wolfa Kurzera i spółki w przedmiocie odszkodowania z tytułu strat na dzierżawie myt.

Sprawozdawca p. Mochnacki odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Kurzerów i spółki, przechodzi się do porządku dziennego.“

Izba uchwała wniosek komisji bez dyskusji.

Następnie sprawozdawca p. Jaworski odczytuje sprawozdanie komisji drogowej o petycji Rady powiatowej Brzeżańskiej o ustanowienie stacji kolei żelaznej w Zarwanicy z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję tę udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem przeprowadzenia rokowań gdzie przynależy, — by prośba Rady powiatowej Brzeżańskiej ile możności znalazła uwzględnienie.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez dyskusji.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Nechemiasza Landesa, kierownika szkoły miejskiej im. Czackiego we Lwowie, o wliczenie mu do lat służby czasu od 15. czerwca 1857 do 1. marca 1859, i od 5. lipca 1869 do 1. marca 1879 i o ściągnięcie należności emerytalnej za ten czas.

Z powodu nieobecności sprawozdawcy przystąpiono do sprawozdania komisji petycyjnej o petycji gminy Dusowce o zapomogę na odbudowanie spalonego budynku szkolnego.

Sprawozdawca poseł ks. Sawa odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy Dusowce o bezzwrotną zapomogę 300 zł. na odbudowanie pogorzonego budynku szkolnego przechodzi się do porządku dziennego.“

P. Krukowiecki czyni wniosek, ażeby gminie Dusowce udzielić 200 zł. w. a. tytułem zapomogi.

P. Golejewski przemawia za wnioskiem komisji, p. Krukowiecki w sprawie sprostowania faktu.

P. Małecki wnosi, ażeby odstąpić tę sprawę Wydziałowi krajowemu do załatwienia po zbadaniu sprawy.

Sprawozdawca przemawia powtórnie a p. Małecki cofa swój wniosek.

Izba uchwała wniosek komisji.

Następnie sprawozdawca p. Ochrymowicz odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie Nechemiasza Landesa prow. kierownika szkoły etat. miejskiej im. Czackiego we Lwowie o wliczenie mu do lat służby czasu od 15. czerwca 1857 do 1. marca 1859 i od 5. lipca 1869 do 1. marca 1879 jakoteż o ściągnięcie należności emerytalnej za ten czas z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się petycja Nechemiasza Landesa Wydziałowi krajowemu z upoważnieniem do zbadania i załatwienia.“

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

P. Gedel czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Piotra Stankiewicza, nauczyciela w Brodach, względem wliczenia mu lat służby i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Piotra Stankiewicza, nauczyciela w Brodach odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.“

Izba uchwała wniosek komisji bez dyskusji.

Ten sam poseł czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Towarzystwa św. Łukasza o subwencyę 2.000 zlr. na założenie zakładu chromolitograficznego i czyni wniosek następujący:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę Towarzystwa św. Łukasza odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Zborowski odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Stanisława Vogla, nauczyciela w Janowie, w przedmiocie zaliczenia mu lat służby z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja p. Stanisława Vogla kierującego nauczyciela w Janowie przy Trembowli o policzenie mu lat służby do emerytury za czas od 16. grudnia 1863 ewentualnie od 1. stycznia 1864 do 22. lutego 1867 spędzonej w zawodzie nauczycielskim przy szkole męskiej w Tarnopolu, następnie o wypłacenie należącego mu się dodatku pięcioletniego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia w myśl sprawozdania komisji petycyjnej w celu uwzględnienia“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Wodziński odczytuje sprawozdanie komisji o petycji Konstancyi Pomiankowej, wdowy po nauczycielu o zapomogę z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę Konstancyi Pomiankowej, wdowy po nauczycielu odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do załatwienia“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Majera Parnasa, dzierżawcy myta w Kurzanach o przyznanie bonifikaeyi za straty z powodu objeżdżania zapory mytniczej.

P. Jaworski w zastępstwie sprawozdawcy komisji p. Jana hr. Stadnickiego odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji.

„Wysoki Sejm raczy nad petycją Majera Parnasa L. s. 261 pet. 189 przejść do porządku dziennego“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Max odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji miasta Starejsoli w powiecie Staromiejskim, w której miasto to użala się na nieprawidłowy wymiar podatku dochodowego przez c. k. władze skarbowe i niezalatwienie rekursów przeciw wymiarom wniesionych.

Sprawozdawca wnosi imieniem komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę gminy miasta Starej soli odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie wydawnictwa „Samorządu“ we Lwowie o poparcie celów i interesów swoich.

Sprawozdawca p. Dobrzyński odczytuje to sprawozdanie z następującem wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę redakcyi czasopisma „Samorząd“ odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i po zbadaniu rzeczywistej wartości tegoż pisma do odpowiedniego poparcia u gmin i rad powiatowych“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Dobrzyński odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie Karola Jabłońskiego, nauczyciela szkoły etatowej w Rosochowaćcu o przyznanie mu drugiego dodatku pięcioletniego z dniem 1. września 1880 i o udzielenie bezzwrotnej zapomogi.

Sprawozdawca wnosi imieniem komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Pana Karola Jabłońskiego, nauczyciela w Rosochowaćcu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania“.

Co do drugiej części prośby Karola Jabłońskiego z powodu, że prośba ta nie jest należycie ugruntowana, bo wychowanie jednego syna nie może uprawniać do prośby o zasiłek z funduszków krajowych; — komisya wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: nad prośbą Pana Karola Jabłońskiego o udzielenie bezzwrotnej zapomogi przechodzi się do porządku dziennego“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następnie sprawozdanie komisji petycyjnej, o prośbie Zwierzchności i Rady gminnej w Wysocku wyżniem.

Sprawozdawca p. Dobrzyński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Zwierzchności i Rady gminnej Wysocka wyżnego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania wraz z poleceniem, by użył swego wpływu, aby na wypadek sprzedaży tejże posiadłości pierwszeństwo kupna dla gminy Wysocka wyżnego uzyskać było można“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Dobrzyński odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie zbiorowej nauczycieli w Pilźnie, pp. Stanisława Pallaha, Bronisławy Borkowskiej, Wojciecha Oczkiewicza i Władysława Skibińskiego o przyznanie im IV. klasy plac i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę zbiorową nauczycieli w Pilźnie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do urzędowania i załatwienia w myśl art. 11. ust. kraj. z dnia 6. marca 1875 D. u. k. l. 32“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji petycyjnej o prośbie Probusa Dzerowicza nauczyciela szkoły ludowej w Sinkowej.

Sprawozdawca p. Dobrzyński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę nauczyciela w Sinkowie Probusa Drerowicza odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i urzędowego traktowania“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na dzień 12. października 1881 o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny

17. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we środę dnia 12. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przestrzegania przepisów o uwolnieniu korespondencyj władz autonomicznych od opłat pocztowych. Sprawozdawca poseł Smolka.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi w mieście Samborze. Sprawozdawca p. Smolka.

3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji dla izraelskiej wyznaniowej szkoły ludowej w Brodach. Sprawozdawca poseł Pietruski.

4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie założenia internatu dla uczniów seminarium nauczycielskiego we Lwowie, Sprawozdawca poseł Małecki.

Sprawozdania o petycyach.

Koniec posiedzenia o godzinie 1½ po południu.

Marszałek krajowy
Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 11. października 1881.

496. Witłaczil Antoni przez p. Wohlfarta, o ustanowienie siedziby starostwa w Dębicy, a zwinięcie starostw w Ropczycach i Pilźnie.
497. Takąż sama petycja Barucha Schmindlinga.
498. dtto. gminy Dębicy.
499. dtto. Ignacego Pieniążka.
500. dtto. Wojciecha Szeligi.
501. dtto. Józefa Bandy.
502. Wydział powiatowy Staremiasto, przez p. M. Popiela o zniesienie instytucji mytniczej.
503. Mieszkańcy gmin: Iwanowice, Tłumaczyka i Szeparowiec przez p. Kuczkowskiego, o prawo poboru surowicy.
504. Mieszkańcy gminy Sadržawki, przez p. Kuczkowskiego proszą jak powyżej.
505. Stanisław Szczepanowski, przez p. Fedorowicza o subwencję na dalszą budowę drogi, Kolumyja-Peczeniżyn-Słoboda rungurska.
506. Gmina i obszar dworski Wzdów przez p. Buchwalda o subwencję na wykończenie drogi gminnej Wzdów-Besko.
507. Gminy powiatów: Wadowickiego, Myślenickiego i Żywieckiego przez p. Bauma o przyjęcie na fundusz krajowy drogi z Zembrzyc przez Sułkowice do Biertowie.
508. Zbiorowa petycja maszynistów kolei żelaznych w Galicyi przez p. ks. Sawę o zredukowanie lat służby i reformę urzędzeń emerytalnych.

509. Świeżawski Władysław, przez p. Smarzewskiego o uwolnienie od taksy za kwerendę dokumentów w archiwum krajowym aktów grodzkich i ziemskich.
510. Schütz Katarzyna przez p. Romanowicza o zapomogę.
511. Stowarzyszenie rękodzielników lwowskich „Gwiazda“ przez p. Romanowicza o zwolnienie od zaległego długu za leczenie członków Towarzystwa.
512. Nauczyciele szkół ludowych Przemyskich, przez p. Waygarta o polepszenie bytu materialnego.
513. Kwaśniewski Piotr i Rutkowski Henryk, przedsiębiorcy budowy mostu na Sanie przez p. Podlewskiego o resztę należności za tę budowę.
514. Mieszkańcy miasta Białej, przez p. ks. Kitrysa o założenie szkoły etatowej z językiem wykładowym polskim.
515. Wasung Jan, nauczyciel przez p. Sawczyńskiego o zaliczkę na płacę.
516. Winnicki Stanisław, nauczyciel przez posła Sawczyńskiego o zaliczkę na płacę lub zapomogę.
517. Gmina miasta Leżajsk, przez p. Wodzińskiego o odpisanie kwoty 1.500 złr., z zaległej pożyczki 3.500 złr.
518. Gmina Łomna, przez p. ks. Jasienickiego o zapomogę na budowę cerkwi.
519. Gminy Łomna, Rypiana, Żukotyn i Bereżek, przez p. ks. Jasienickiego o zawieszenie urzędowania Wydziału powiatowego w Turce i o zwrot dodatków do podatków na powiat zapłaconych.

Protokół

17. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 12. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 120.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 15. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 16. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycji od Nr. 520 do 540 wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 12. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom:

Prawniczej Nr. 520 do 524, 530, 540, — petycyjnej Nr. 525, 526, 531, 534, 536, 539, — drogowej Nr. 527, 529, — administracyjnej Nr. 528, 533, — budżetowej Nr. 532, 537, 538, — edukacyjnej Nr. 535.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym przedmiotem porządku dziennego jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przestrzegania przepisów o uwolnieniu korespondencyi władz autonomicznych od opłat pocztowych.

Sprawozdawca poseł Smolka uwolniony na wniosek p. Krukowieckiego od czytania sprawozdania wnosi, ażeby sprawozdanie to odesłać do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia prawa popinacyi w mieście Samborze.

Sprawozdawca poseł Smolka wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencji dla izraelskiej wyznaniowej szkoły ludowej w Brodach.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji edukacyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie założenia internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Małecki uwolniony od czytania sprawozdania prostuje pomyłki druku i odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założona we Lwowie Bursa dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego;

2. Bursa ta utworzoną będzie na razie dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich i utrzymywana będzie kosztem funduszu krajowego;

3. Na pierwsze urządzenie tej Bursy wyznacza się suma 5.200 zł. w. a., zaś na jej utrzymanie rocznie suma 19.090. zł.;

4. Natomiast coroczna pozycya dotychczasowa „30.000 zł. na stypendya dla kandydatów nauczycielskich“, będzie z dniem wnijsięcia w życie tej Bursy zredukowana do 26.585 zł.

5. Wstawia się do budżetu na rok 1882:

a) na pierwsze urządzenie Bursy 5.200 zł.;

b) na utrzymanie za 4 miesiące 1882. r. 6.364 zł.,

6. Uchwała się obok załączony statut dla bursy.

7. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bursę tę wprowadził w życie, wydał prowizoryczne dla niej instrukcje i regulaminy i takowe na przyszłej sesji Sejmowi do wiadomości przedłożył.

Projekt statutu Bursy lwowskiej krajowej.

§. 1. Dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie, otwiera się Bursa funduszem krajowym utrzymywana, której celem: przez bezpłatne, pieczołowite, religijno-moralne wychowanie przysięć w pomoc instrukcyi seminarzyckiej i przysposobić wychowanców swoich na prawdziwie pożytecznych, powołaniu swemu odpowiednich nauczycieli ludowych.

§. 2. W szczególności zapewnia bursa uczniom w niej umieszczonym nadzór, mieszkanie, pożywienie, opał, światło, pranie, łóżko z pościelą, opiekę nad zdrowiem, przybory i pomoc naukową.

§. 3. Do bursy lwowskiej krajowej mogą być przyjęci tylko tacy uczniowie, którzy do c. k. Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie bądź to do klasy przygotowawczej, bądź do wyższych kursów uczęszczają, a 15go roku życia wstępując do klasy przygotowawczej, 16go wstępując do kursu I. i t. d. jeszcze nie przekroczyli.

§. 4. Oprócz tego przyjęcie może nastąpić tylko na podstawie następujących dopełnionych warunków:

a) Przedłożenie orzeczeń lekarskich o ogólnym stanie zdrowia i co do ospy szczepionej;

b) Okazanie świadectw szkolnych, a przynajmniej z ostatniego półrocza;

c) Piśmienne zobowiązanie się do tego, że wychowaniec po ukończeniu wychowania w zakładzie, służyć będzie co najmniej sześć lat jako nauczyciel szkoły ludowej w kraju naszym — w przeciwnym razie zaś bursie kosztu wychowania zwróci;

d) Nakoniec piśmienna deklaracja rodziców lub opiekunów, że gdyby uczeń z zakładu został wydalony, w takim razie zobowiązują się oni do bezzwłocznego odebrania go z bursy na własną swoją porękę.

§. 5. Pierwszeństwo do przyjęcia mają ci, którzy wykazą najlepszy postęp w naukach przy chwalebnych obyczajach, a zarazem stosunkowo są najubożsi.

§. 6. Samowolne niestósowanie się do przepisów porządku domowego, opieszałość w nauce, grubsze przekroczenia pod względem obyczajów i t. p. mogą pociągnąć za sobą wydalenie z zakładu. Wystąpienie z c. k. Seminarjum nauczycielskiego pociąga za sobą w każdym razie ten skutek.

§. 7. Prawo przyjęcia i wydalenia służy Wydziałowi krajowemu, który też i w każdym innym kierunku jest najwyższą władzą dla bursy lwowskiej krajowej. Pod jego zwierzchnictwem i kontrolą zarządza bursą w granicach oznaczonych regulaminem i instrukcjami Regens przy pomocy Wiceregensa.

§. 8. Dyrektorowi c. k. Seminarjum nauczycielskiego męskiego we Lwowie służy prawo nadzoru nad kandydatami umieszczonymi w bursie w obrębie teje; do dawania Dyrektorowi wszelkich, zadanie to umożliwiających objaśnień, jest Regens bursy zobowiązany.

§. 9. Co do karności domowej, posług w zakładzie, do których użyci być mają wychowawcy, i praktyk religijnych wykonywać się mających przez nich, zawiera szczegółowe orzeczenia regulamin i instrukcje przez Wydział krajowy wydane.

§. 10. Muzyki, śpiewu i gimnastyki uczą w bursie osobni nauczyciele. Uczniowie uznani za niezdolnych do muzyki będą od tej nauki uwolnieni. Instrumentów muzycznych i przyrządów do gimnastyki dostarczy zakład.

§. 11. Przez czas wielkich feryj Seminarjum nauczycielskiego, bursa będzie zamknięta.

W rozprawie ogólnej p. ks. Jasienicki wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

P. Michał Popiel przemawia przeciw wnioskowi komisji.

P. Sawczyński za wnioskiem komisji.

P. Spławiński zabiera głos przeciw wnioskowi komisji a za wnioskiem p. Ks. Jasienickiego.

P. Paweł Popiel czyni wniosek, ażeby Izba przyjmując wnioski komisji, odesłała je do Wydziału krajowego w celu zbadania, o ile dałyby się zmniejszyć koszta utrzymania bursy — i obmyślenia miejsca na 10 uczniów mogących na swój koszt być umieszczonymi w bursie.

Zamknięto dyskusję na wniosek p. Męcińskiego.

Zapisani jeszcze do głosu pp.: Zucker, Jasienicki, Krukowiecki przeciw wnioskowi komisji.

Marszałek wzywa, aby mowcy wybrali generalnego mowcę.

P. Zucker zrzeka się głosu.

P. Krukowiecki jako generalny mowca przemawia przeciw wnioskowi komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy cofa p. Popiel Paweł swój wniosek, następnie odrzuca Izba 63 głosami przeciw 36 głosom wniosek p. Ks. Jasienickiego przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Z powodu spóźnionej pory zamyka Marszałek posiedzenie i zapowiada następne na czwartek 13. października o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Protokoł XVII. posiedzenia.

Porządek dzienny 18. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie we czwartek dnia 13. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Dalszy ciąg rozpraw w przedmiocie założenia internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego we Lwowie. Sprawozdawca poseł **Małecki**.

2. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie rządowego projektu ustawy o licencyonowaniu prywatnych ogierów. Sprawozdawca poseł **Tarnowski Jan**.

3. Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaliczki w ilości 11.433 zł. w. a. udzielonej w roku 1875. z krajowego funduszu szkolnego gminie miasta Krakowa.

Sprawozdawca poseł **Smarzewski**.

4. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska **Krynica-Słołwiny**. Sprawozdawca poseł **Romer**

5. Sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji towarzystwa **Tatrzańskie** o uznanie drogi z Nowego Targu do **Zakopanego** za krajową i o wybudowanie jej w najkrótszym czasie.

Sprawozdawca poseł **Michałowski Roman**.

6. Sprawozdania o petycyach.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. minut 20 po południu.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Jasiński w. r.

Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 12. października 1881.

520. O ustanowienie siedziby Starostwa w **Dębicy** proszą: obszar dworski w **Gumniskach** przez p. **Wohlfarta**.
521. dtto obszar dworski w **Gawrzyłowej**.
522. dtto gmina **Zawada**.
523. dtto obszar dworski w **Woli żerakowskiej**.
524. dtto w **Korzeniowie**.
525. **Teodor Dosyńczuk** przez p. **Potockiego** z zażaleniem na Starostwo podhajeckie z powodu rzekomego prześladowania go rewizjami za broszurami zakazanymi.
526. **Małczyńska Józefa** przez p. **Wesołowskiego** o zapomogę.
527. **Gminy Jasienica, Wola jasienicka, Blizne i Orzechówka** przez p. **Buchwalda** o zmniejszenie taryfy myta na stacyi w **Domaradzu**.
528. **Mieszkańcy przedmieścia Nakoneczne** przez p. **Dobrzańskiego** o wydzielenie ze związku gminy **Jaworów**.

529. Lazar Englander przez p. Romera o opust czynszu dzierzawy myta na moście Niedzickim.
530. Rada pow. Dąbrowska przeciw zarządzonemu wyłączeniu z obrębu powiatu gmin: Jagodniki, Woli rogowskiej, Dębina z Nowopolem, Wietrzychowice i innych.
531. Zieleniak Grzegorz inwalid przez p. B. Kowalskiego, o zapomogę.
532. Kamil Stroynowski przez p. Męcińskiego o stypendyum na frekwencyę kursu weterynaryi.
533. Oddział towarzystwa gospodar. w Żółkwi przez p. J. Czaykowskiego o zrównanie kalendarzy obu obrządków.
534. Piotr Sthecków nauczyciel przez p. Wasilewskiego o zaliczkę na płacę.
535. Nauczyciele i nauczycielski szkół ludowych w Tarnowie przez p. Spławitńskiego o zaliczenie ich pod względem płac do klasy I.
536. Komitet parafialny w Tyńcu przez p. A. Dunajewskiego o zapomogę na restauracyę kościoła.
537. Dyrekcyja szkoły żeńskiej Brzeżany przez p. Zuckra o stałą subwencyę dla tej szkoły.
538. Paklerski Alojzy asystent rachunkowy Wydziału krajow. przez p. Kuczkowskiego o zaliczkę na płacę.
539. Daniłowicz Michał nauczyciel przez p. Ochrymowicza o zapomogę.
540. Włościanie powiatu Tłumackiego przez p. ks. Sawę, o pomoc przeciw lichwie banku włościańskiego w Stanisławowie.
-

Protokół

18. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. października 1881.

Początek o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański. Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 125.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 16. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 17. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje spis petycyj wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 13. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: budżetowej Nr 541, 543, 551, 553, — administracyjnej Nr 542, 544, 547, 552, — bankowej Nr 545, — petycyjnej Nr 546, 548, — drogowej Nr 549, — edukacyjnej Nr 550.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje dostatecznie poparty wniosek p. Wesołowskiego, ażeby dodatkowo do prowizorycznego regulaminu dla Sejmu krajowego uchwalić: Jeżeli po zamknięciu dyskusyi nad jakim przedmiotem reprezentant Rządu albo członek Wydziału krajowego głos zabierze, wówczas tem samem dyskusya nad tym przedmiotem ponownie zostaje otwartą.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według regulaminu.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje interpelacyę p. Skałkowskiego i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie rozporządzeń c. k. starostw w Stryju i Sokalu na niekorzyść tamte szych Towarzystw zaliczkowych.

Marszałek oświadcza, iż interpelacyę tę zakomunikuje c. k. komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego. Jako pierwszy punkt porządku dziennego rozpoczęto rozprawę szczegółową w przedmiocie założenia bursy dla uczniów Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie. Sprawozdawca p. Małecki odczytuje pierwszy punkt wniosku komisji edukacyjnej:

Protokół 18. posiedzenia.

„Z początkiem roku szkolnego 1882/83 ma być założona we Lwowie Bursa dla uczniów c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego“.

P. Romanowicz wnosi, ażeby pierwszy punkt wniosku poddany został pod głosowanie dopiero po uchwaleniu siódmego punktu wniosku komisji.

P. Merunowicz przemawia przeciw wnioskowi p. Romanowicza.

Po powtórnem przemówieniu p. Romanowicza i sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioski p. Romanowicza, a uchwała 1. punkt wniosku komisji edukacyjnej.

Przy dyskusji nad 2. punktem wniosku komisji, który brzmi:

„Bursa ta utworzoną będzie na razie dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich, i utrzymywana będzie kosztem funduszu krajowego“ —

zabierali głos: p. Zucker za opuszczeniem słów „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków“. p. Buchwald przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu p. Kowalskiego, zamyka Izba dyskusję na wniosek p. ks. Sawy.

Zapisani jeszcze do głosu pp. Fruchtman, Rapoport, Goldman przeciw wnioskowi komisji, a p. Popiel Paweł za wnioskiem komisji.

Marszałek wzywa posłów mających przemawiać przeciw wnioskowi komisji do wyboru generalnego mowcy, wybrany został p. Rapoport i przemawia za wnioskiem p. Zuckra.

P. Popiel Paweł przemawia za wnioskiem komisji.

P. Pietruski przemawia jako członek Wydziału krajowego za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Marszałek zarządza głosowanie nad tym punktem wniosku z opuszczeniem słów: „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich“.

Izba uchwała punkt drugi bez powyższych słów. Następnie uchwała Izba 62 głosami przeciw 25 głosom powyżej przytoczone przy pierwszym głosowaniu opuszczone słowa: „religii chrześcijańskiej wszystkich trzech obrządków katolickich“.

Izba uchwała dalej bez rozprawy 3. punkt wniosku komisji:

„Na pierwsze urządzenie tej Bursy wyznacza się suma 5.200 zł. w. a., zaś na jej utrzymanie rocznie suma 19.090 zł.“

Następnie przystąpiono do rozprawy nad 4. punktem wniosku następującej treści:

„Natomiast coroczna pozycya dotychczasowa „30.000 zł. na stypendya dla kandydatów nauczycielskich, będzie z dniem wniścia w życie tej Bursy zredukowana do 26.585 zł.“

P. Krukowiecki przemawia przeciw redukcji stypendyów i wnosi na przejście do porządku dziennego nad ustępem 4tym.

Marszałek oznajmia, że nad pojedynczym ustępem uchwiał, wniosek przejścia do porządku dziennego nie jest dopuszczalny, a kto jest przeciw zredukowaniu stypendyum, objawi swe zdanie głosowaniem przeciw temu ustępowi.

Po przemówieniu sprawozdawcy, odrzuca Izba punkt czwarty wniosku komisji.

Izba uchwała dalej bez rozprawy punkt 5. i 6. według wniosku komisji w tem brzmieniu:

Wstawia się do budżetu na rok 1882:

1) na pierwsze urządzenie Bursy 5.200 zł.;

2) na utrzymanie za 4 miesiące 1882. r. 6.364 zł.;

Uchwała się następujący statut dla Bursy.

„Projekt statutu Bursy lwowskiej krajowej.“

§. 1. Dla 60 uczniów religii chrześcijańskiej c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie, otwiera się Bursa funduszem krajowym utrzymywana, której celem: przez bezpłatne, pieczołowite, religijno-moralne wychowanie przyjsć w pomoc instrukcji seminarzyckiej i przysposobić wychowanców swoich na prawdziwie pożytecznych, powołaniu swemu odpowiednich nauczycieli ludowych.

§. 2. W szczególności zapewnia bursa uczniom w niej umieszczonym nadzór, mieszkanie, pożywienie, opał, światło, pranie, łóżko z pościelą, opiekę nad zdrowiem, przybory i pomoc naukową.

§. 3. Do Bursy lwowskiej krajowej mogą być przyjęci tylko tacy uczniowie, którzy do c. k. Seminarium nauczycielskiego we Lwowie bądź to do klasy przygotowawczej, bądź do wyższych kursów uczęszczają, a 15go roku życia wstępując do klasy przygotowawczej, 16go wstępując do kursu I. i t. d. jeszcze nie przekroczyli.

§. 4. Oprócz tego przyjęcie może nastąpić tylko na podstawie następujących dopełnionych warunków:

- a) Przedłożenie orzeczeń lekarskich o ogólnym stanie zdrowia i co do ospy szczepionej;
- b) Okazanie świadectw szkolnych, a przynajmniej z ostatniego półroczia;
- c) Piśmienne zobowiązanie się do tego, że wychowaniec po ukończeniu wychowania w zakładzie, służyć będzie co najmniej sześć lat jako nauczyciel szkoły ludowej w kraju naszym — w przeciwnym razie zaś Bursie kosztą wychowania zwróci;
- d) nakoniec piśmienna deklaracja rodziców lub opiekunów, że gdyby uczeń z zakładu został wydalony, w takim razie zobowiązują się oni do bezwłocznego odebrania go z bursy na własną swoją porękę.

§. 5. Pierwszeństwo do przyjęcia mają ci, którzy wykazą najlepszy postęp w naukach przy chwalebnych obyczajach, a zarazem stosunkowo są najubożsi.

§. 6. Samowolne niestósowanie się do przepisów porządku domowego, opieszałość w nauce, grubsze przekroczenia pod względem obyczajów i t. p. mogą pociągnąć za sobą wydalenie z zakładu. Wystąpienie z c. k. Seminarium nauczycielskiego pociąga za sobą w każdym razie ten skutek.

§. 7. Prawo przyjęcia i wydalenia służy Wydziałowi krajowemu, który też i w każdym innym kierunku jest najwyższą władzą dla Bursy lwowskiej krajowej. Pod jego zwierzchnictwem i kontrolą zarządza bursą w granicach oznaczonych regulaminem i instrukcjami Regens przy pomocy Wiceregensa.

§. 8. Dyrektorowi c. k. Seminarium nauczycielskiego męskiego we Lwowie służy prawo nadzoru nad kandydatami umieszczonymi w Bursie w obrębie tejsze; do dawania Dyrektorowi wszelkich, zadanie to umożliwiających objaśnień jest Regens bursy zobowiązany.

§. 9. Co do karności domowej, posług w zakładzie, do których użyci być mają wychowawcy, i praktyk religijnych wykonywać się mających przez nich, zawiera szczegółowe orzeczenia regulamin i instrukcje przez Wydział krajowy wydane.

§. 10. Muzyki śpiewu i gimnastyki uczą w Bursie osobni nauczyciele. Uczniowie uznani za niezdolnych do muzyki będą od tej nauki uwolnieni. Instrumentów muzycznych i przyrządów do gimnastyki dostarczy zakład.

§. 11. Przez czas wielkich feryj Seminarium nauczycielskiego, Bursa będzie zamknięta.“

Przy rozprawie nad 7. punktem wniosku komisji zabiera głos p. Pietruski, jako członek Wydziału krajowego, poczem Izba uchwała punkt siódmy wniosku komisji, który opiewa:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby Bursę tę wprowadził w życie, wydał prowizoryczne dla niej instrukcje i regulaminy i takowe na przyszłej sesji Sejmowej do ostatecznego zatwierdzenia przedłożył.“

P. Jasiński Józef wnosi, ażeby przystąpić do 3. czytania bez czytania.

Izba uchwała ten wniosek i uchwała powyższe w drugim czytaniu przyjęte wnioski komisji edukacyjnej w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie rządowego projektu ustawy o używaniu prywatnych ogierów do stanowienia.

Sprawozdawca p. Jan hr. Tarnowski uwolniony na wniosek p. Abrahamowicza od czytania sprawozdania.

P. Słonecki wnosi, ażeby całą ustawę według projektu komisji uchwalić en bloc.

Izba uchwała ustawę następującej treści.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o używaniu ogierów prywatną własnością będących do stanowienia.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Ktokolwiek zamierza używać ogiera za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy, obowiązany jest przed nadejściem pory stanowienia uzyskać na to licencję według postanowień następujących.

Jeżeli gmina lub spółka właścicieli posiada ogiera, to klacze należące do członków tej gminy lub spółki, mają być uważane jako klacze cudze.

§. 2.

Ktokolwiek życzy sobie uzyskać dla ogiera licencję na nadchodzący okres stanowienia, obowiązany jest najdalej do 1. listopada zgłosić się z tem żądaniem ustnie lub pisemnie do politycznej władzy powiatu, w którym zamieszkuje.

Na podstawie wniesionych zgłoszeń ustanawia c. k. Namiestnictwo odpowiadającą potrzebie ilość komisji do licencyonowania ogierów i w stosownym czasie podać do publicznej wiadomości za pośrednictwem powiatowych władz politycznych i zwierzchności gminnych (obszarów dworskich) miejsce urzędowania każdej komisji, równie jak termin publicznie odbyć się mającego licencyonowania.

Namiestnictwo ustanowić może jedną komisję dla kilku powiatów; — okoliczność ta powinna być w sposób właściwy obwieszoną.

Właściciele stadnin, którzy mają zamiar ogierami swoimi cudze klacze stanowić, mogą uzyskać wyjątkowo od politycznej władzy powiatowej zezwolenie, by ogiery te oglądane i zbadane były przez komisję nie w miejscu jej urzędowania, ale tam, gdzie się ogiery znajdują — w tym jednak razie poniosą sami koszta tych komisyjnych oględzin.

§. 3.

Komisye ustanowione będą przez c. k. Namiestnictwo na przeciąg lat trzech; — w skład ich wchodzić ma zastępcę komendy zakładów rządowych, oraz trzech znawców, których na wnioszek Wydziału powiatowego zamianuje Namiestnictwo. Jeden z nich powinien — o ile rzecz okaże się możliwą — być egzaminowanym weterynarzem, gdyby zaś weterynarza w składzie komisji nie było, przyzwać należy konowala, który jednak nie będzie uważany jako członek komisji i będzie tylko miał zadanie orzekać o stanie zdrowia ogierów komisji przedstawionych.

Członkowie komisji wybierają z pomiędzy siebie przewodniczącego, który kieruje czynnościami komisji.

§. 4.

Komisya uznać może jedynie te z pomiędzy przedstawionych jej ogierów za zdadne do stanowienia, względem których okaże się przy rewizji, że są zdrowe, nie mają żadnej wady dziedzicznej, że się kwalifikują do rozplodu i odpowiadają rasom i typom krajowym.

Komisya ma wyraźnie wymienić w karcie licencyjnej, do jakiego rodzaju klaczy lub dla jakiej rasy uznaje ogiera za odpowiedniego.

Uchwały komisji zapadają większością głosów, w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którem głosuje przewodniczący.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej 3 członków.

§. 5.

Od orzeczenia komisji nie ma rekursu. Komisya obowiązana jest właścicielom ogierów, którym odmówiła licencji, oznajmić powody odmowy ustnie, a na ich żądanie pisemnie.

§. 6.

Z rozpraw komisji spisany będzie protokół podpisany przez wszystkich członków komisji i następnie przedłożony Namiestnictwu, które go przedkłada Ministerstwu rolnictwa.

§. 7.

Komisya udziela bezpłatnie licencyi na przeciąg jednego do trzech lat według formularza przez Namiestnictwo postanowionego i ogłoszonego. Licencya ta upoważnia do umieszczenia ogiera w pewnej stacyi i do stanowienia nim takich klaczy, jakie dla niego w licencyi są wskazane.

§. 8.

Posiadacz licencyonowanego ogiera obowiązany jest wydać właścicielowi klaczy jego ogierem stanowionej dowód czyli kartę stanowienia. Obowiązany jest także prowadzić dokładny rejestr wszystkich klaczy licencyonowanym ogierem stanowionych. Bliższe przepisy co do kart i rejestrów stanowienia wydane zostaną w drodze rozporządzenia.

§. 9.

Oplata za stanowienie zależy wyłącznie od dobrowolnej umowy stron interesowanych.

§. 10.

Każdy licencyonowany ogier będzie w porze stanowienia raz w miesiąc rewidowany przez weterynarza lub konowała do tej czynności przez c. k. władzę powiatową przeznaczonego, nadto jeżeli licencya opiewa na 2 lub 3 lata, będzie rewidowany corocznie przed nadejściem pory stanowienia. Rezultat oględzin zanotowany być ma na karcie licencyjnej. W razie zachodzących okoliczności, które nie dozwalałyby nadal ogiera do stanowienia używać, powinien odbywający rewizję wzbronić dalszego stanowienia i zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową celem dalszego zarządzenia, ewentualnie zastosowania ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 35. Dz. p. p. o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i o tępieniu tychże.

Gdyby rzeczona ustawa nie była zastosowaną, a pomimo to cofnięcie licencyi okazało się potrzebnem, może takowe nastąpić tylko za orzeczeniem komisji.

Koszta rewizji ponosi Skarb państwa. Kto posiada licencyonowanego ogiera, obowiązany jest na żądanie komisji przedstawić go teje lub członkom przez nią wydelegowanym, w miejscu gdzie się ogier znajduje.

§. 11.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podpadać pod ustawę z dnia 29. lutego 1880. r. Nr. 35. Dz. p. p. a w szczególności pod paragrafy (1. 2, 15, 16, 29, 31, 32, 33, 44 i 45) karane będą w sposób następujący:

a) Kto używa ogiera bez licencyi za opłatą lub bezpłatnie do stanowienia cudzych klaczy podlega grzywnie do 100 złr.

b) Kto klacz swoją stanowić każe świadomie nielicencyonowanym ogierem, podlega grzywnie do 50 złr.

c) Właściciel, który dopuści, by ogier jego dwuletni lub starszy paś się razem z klaczami jakiegobądź wieku, podlega grzywnie do 50 złr.

d) Wszelkie inne przekroczenia tej ustawy podlegają grzywnie do 50 złr,

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej należy ją zmienić na areszt, wymierzając za każde 5 złr. grzywny, 24 godzin aresztu.

Kary pieniężne przypadają na fundusz ubogich tej gminy, w której przekroczenie zostało popełnione.

§. 12.

Polityczna władza powiatowa przeprowadza dochodzenie, orzeka o przekroczeniu i wydaje wyroki.

Od orzeczeń karnych odwołać się można do Namiestnictwa, a w trzeciej instancji do Ministerstwa spraw wewnętrznych, od innych zaś zarządzeń władz politycznych w trzeciej instancji do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw orzeczeniu w drugiej instancji przez Namiestnictwo zatwierdzonemu, dalszy rekurs nie jest dopuszczalny.

Odwołanie się od zarządzeń władz politycznych ma tylko wtedy moc odraczającą, jeżeli wykonanie zarządzenia, będącego przedmiotem rekursu, może według oceny władzy do wykonania powołanej bez niebezpieczeństwa być odroczone.

§. 13.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tracą w Galicyi moc obowiązującą rozporządzenia ministerjalne z dnia 25. kwietnia 1855. r. Nr. 79. Dz. p. p., z dnia 3. lutego 1866 r. Nr. 18. Dz. p. p. i z dnia 15. maja 1874. r. Nr. 76. Dz. p. p.

§. 14.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Izba uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie zaliczki w ilości 11.433 zł. w. a. udzielonej w r. 1875 z krajowego funduszu szkolnego gminie miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Smarzewski uwolniony na wniosek p. Krukowieckiego od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji następującej treści.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu rozłożyć spłatę zaliczki bezprocentowej, udzielonej gminie miasta Krakowa z krajowego funduszu szkolnego w roku 1875. w ilości 11.433 zł. na dziesięć równych rat rocznych, od roku 1882 spłacać się mających.”

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie statutu dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

Sprawozdawca p. Romer uwolniony na wniosek p. Waygarta od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę, nadającą statut dla zdrojowiska Krynica-Słotwiny.

U s t a w a

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nadająca statut zdrojowisku Krynica-Słotwiny.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam:

§. 1. Gminy Krynica i Słotwiny, tudzież obszary dworskie w Krynicy i Słotwinach w powiecie nowosądeckim, łączy się do wspólnego zawiadywania sprawami poszczególnionemi w §. 2. niniejszej ustawy.

§. 2. Do spraw, które na połączonych obszarach gminnych i dworskich w Krynicy i Słotwinach wspólnie zawiadywane będą, należą:

- a) sprawy poszczególnione w §. 27. pod literą *b, c, d, e, f, g, h, i* i *k* ustawy gminnej.
- b) sprawy policyj i zdrowia, poruczonego zakresu działania, poszczególnione w §. 4. ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870 l. 68 d. u. p.
- c) sprawy zdrojowe.

Sprawy te zostają wyjęte z zakresu działania dotychczasowych gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach. Wszelkie inne sprawy własnego i poruczonego zakresu działania należeć

będą i nadal do gmin i obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach, które co do tych spraw zostają i nadal odrębnymi ciałami administracyjnymi w myśl ustawy gminnej i ustawy o obszarach dworskich.

Wolno jednak tym gminom i obszarom dworskim łączyć się do wspólnego zawiadywania i tej reszty spraw.

§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2. ustęp c) uznaje się:

- a) Oczuwanie nad całością i bezpieczeństwem źródeł, niemniej nad utrzymaniem w dobrym stanie urządzeń zdrojowych.
- b) Opieka nad ubogimi, przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.
- c) Oczuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.
- d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.
- e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nie naruszają w niezem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2. i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) każdorazowi przełożeni obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach; b) każdorazowi naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) lekarz zdrojowy; d) jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, powołany przez Wydział krajowy; e) delegat przez Wydział powiatowy mianowany; f) delegat przez Wydział krajowy mianowany.

Trzej ostatni powoływani będą na lat trzy.

Delegaci mianowani przez Wydział krajowy i powiatowy, powołani będą z mieszkańców miejscowych.

§. 5. Właściciel zakładu zdrojowego jest obowiązany utrzymywać lekarza zdrojowego, wymienionego w §. 4. lit. c).

§. 6. Komitet wybiera z grona swego bezwzględną większością głosów wedle przepisów obowiązującej ordynacji wyborczej dla gmin na lat trzy: Przewodniczącego (prezesa i dwóch assessorów), z których jeden ma być oraz zastępcą przewodniczącego.

Przy tych wyborach nie mają jednak zastosowania postanowienia §. 35 alinea druga u. 2 i 4. ordynacji wyborczej dla gmin. Wybór przewodniczącego i jego zastępcy wymaga zatwierdzenia e. k. Namiestnika.

Przewodniczącym lub assesorem przestaje być ten, kto przestał być członkiem komitetu.

§. 7. Co do spraw w §. 2. i 3. poszczególnionych, wstępuje komitet zdrojowy w prawa i obowiązki Rady gminnej, a prezes komitetu i assessorowie w prawa i obowiązki zwierzchności gminnej w myśl ustawy gminnej.

§. 8. Koszta połączone z załatwieniem czynności poszczególnionych w §. 2. lit. a) i b), ponoszą gminy i obszary dworskie w Krynicy i Słotwinach w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich, wyjąwszy koszta budowy i utrzymania dróg gminnych, które będą pokrywane w sposób ustawą drogową określony. Koszta połączone z załatwianiem spraw poszczególnionych w §. 2. lit. c) pokrywa fundusz zdrojowy.

§. 9. Fundusz zdrojowy powstaje:

- a) z opłat zdrojowych i taks na muzykę pobieranych od gości w zdrojowisku przebywających;
- b) z dochodów pobieranych z widowisk, zabaw, koncertów i t. p.;
- c) z zapisów i ofiar na rzecz tego funduszu;
- d) z dochodów pobieranych za używanie urządzeń wykonanych kosztem funduszu zdrojowego;
- e) ze składek i innych ofiar na rzecz ubogich przebywających w zakładzie.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9. lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu polityczna władza krajowa.

§. 11. Prezes komitetu winien corocznie ułożyć a komitet uchwalić budżet na następny rok administracyjny, najpóźniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku, a rachunki z przychodów i wydatków najpóźniej we trzy miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć komitetowi do rozpoznania i załatwienia. Wreszcie z budżetem i rachunkami rocznymi należy postąpić w myśl postanowień §. 70 ustawy gminnej.

Budżet winien jednak tak w dochodach, jak w wydatkach zawierać dwa odrębne działy stosownie do podziału wspomnianego w §. 8 i mieścić w sobie rozkład prestacyj, przypadających na połączone gminy i obszary dworskie w stosunku do opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Na podstawie prawomocnie uchwalonego budżetu, wezwie prezes komitetu naczelników gmin Krynica i Słotwiny, żeby przypadające na te gminy kwoty wstawili w swój budżet pod rygorem ostatniego ustępu powołanego §. 70. właściciela obszarów dworskich zaś do zapłacenia kwot przypadających na obszary dworskie, do rąk prezesa komitetu w kwartalnych ratach z góry, pod rygorem egzekucyi.

§. 12. We wszystkich wypadkach, dla których niniejsza ustawa nie zawiera szczegółowych postanowień, obowiązują przepisy ustawy gminnej.

§. 13. C. k. Rządowi służy prawo zwierzchniczego nadzoru nad zakładem zdrojowym Krynica-Słotwiny, w myśl ustawy państwowej z 30. kwietnia 1870. l. 68 d. u. p.

§. 14. Nabywanie praw własności lub użytkowania na rzecz publicznego zakładu zdrojowego Krynica-Słotwiny może nastąpić w drodze wywłaszczenia (§. 365 powszechnej ustawy cywilnej).

§. 15. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Przy rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera.

Izba uchwała przy szczegółowej rozprawie §. 1. bez rozprawy.

P. Merunowicz wnosi, ażeby prócz paragrafów, do których czynione będą poprawki, resztę ustawy uchwalić en bloc. Izba uchwała ten wniosek.

P. Romer zgłasza w imieniu komisji następujące poprawki:

§. 3. lit. a) ma brzmieć:

Czuwanie nad utrzymaniem w dobrym stanie źródeł i urządzeń zdrojowych.

§. 4. zamiast lit. e) i f) ma być:

e) dwaj stali mieszkańcy miejscowi powołani przez Wydział powiatowy.

Przez to ustęp ostatni tego §. odpada.

Do §. 10. dodatek:

Komitet zdrojowy ściąga te opłaty i taksy i orzeka o całkowitem lub częściowem od nich w olnieniu.

Zatem te trzy §§. mają opiewać:

„§. 3. Za sprawy zdrojowe (§. 2 ustępc) uznaje się:

a) Czuwanie nad utrzymaniem w dobrym stanie źródeł i urządzeń zdrojowych.

b) Opieka nad ubogimi, przebywającymi w zdrojowisku w celu leczenia się.

c) Czuwanie nad tem, aby mieszkania dla gości były zdrowe i dogodne.

d) Staranie o upiększenie zdrojowiska i zakładanie nowych urządzeń zdrojowych, mających na celu rozwój zakładu, wygodę gości i uprzyjemnienie im pobytu w zdrojowisku.

e) Zarząd funduszem zdrojowym.

Niniejsze postanowienia nie naruszają w niczem prywatnych stosunków prawnych w ogóle, ani też praw i obowiązków właścicieli zdrojowisk.

§. 4. Sprawy poszczególnione w §. 2 i 3. załatwia komitet zdrojowy.

W skład tego komitetu wchodzi: a) Każdocześni przełożeni obszarów dworskich w Krynicy i Słotwinach; b) każddocześni naczelnicy gmin Krynica i Słotwiny; c) lekarz zdrojowy; d) jeden z lekarzy praktykujących stale w zdrojowisku podczas pory kąpielowej, powołany przez Wydział krajowy; e) dwaj stali mieszkańcy miejscowości, powołani przez Wydział powiatowy.

§. 10. Wysokość opłat i taks w §. 9. lit. a) wyszczególnionych, oznacza na wniosek komitetu polityczna władza krajowa.

Komitet zdrojowy ściąga te opłaty i taksy i orzeka o całkowitem lub częściowem od nich uwolnieniu“.

Marszałek oświadcza, że ponieważ to są poprawki komisji a nikt innych poprawek nie zgłasza, więc podda pod głosowanie całą ustawę en bloc.

Izba uchwała projekt ustawy en bloc według wniosku komisji z poprawkami przez sprawozdawcę zgłoszonymi.

Na wniosek sprawozdawcy komisji uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania bez czytania i uchwała projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następnie p. Michałowski Roman odczytuje sprawozdanie komisji drogowej w sprawie petycji Towarzystwa Tatrzkańskiego o uznanie drogi z Nowego Targu do Zakopanego za krajową i o wybudowanie takowej w najkrótszym czasie, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rekonstrukcyę drogi Nowy Targ-Zakopane, mającą się przeprowadzić w przeciągu trzech lat pod nadzorem Wydziału krajowego i przy użyciu prestacyi ustawą przepisanych, udziela Sejm subwencyę w sumie 30.000 zł. z której 10.000 zł. wstawione będą do budżetu krajowego na rok 1882, 10.000 do budżetu na rok 1883, nareszcie 10.000 zł. do budżetu na rok 1884.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po wykonaniu rekonstrukcyi drogi gminnej Nowy-Targ-Zakopane przedłożył Sejmowi projekt omycenia tej drogi na rzecz jej funduszu konserwacyjnego“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozpraw w drugim czytaniu, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała wniosek komisji w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Felicyi Kiss drugiego ślubu Pażowskiej, wdowy zmarłego w domu obłąkanych w Kulparkowie Stanisława Kissa, o zapomogę.

Sprawozdawca p. Kuczkowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem większości komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Felicyi Kiss drugiego ślubu Pażowskiej, wdowie po zmarłym w zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie Stanisławie Kiss, udziela się w drodze łaski jednorazową zapomogę w kwocie 150 zł. z funduszu krajowego“.

Sprawozdawca odczytuje dalej wniosek mniejszości następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Małoletniemu Stanisławowi Kiss, synowi Felicyi i ś. p. Stanisława Kiss, wyznacza się w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 50 zł. w. a. rocznie, aż do osiągnięcia normalnego wieku“.

P. Ochrymowicz motywuje wniosek mniejszości.

Po przemówieniu p. Golejewskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek mniejszości komisji.

Następnie p. Kuczkowski odczytuje sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Adolfiny Sporn o udzielenie jej synowi Karolowi zapomogi, celem pobierania nauki malarstwa w szkole sztuk pięknych w Krakowie, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Adolfiny Sporn, o subwencyę dla syna Karola w celu kształcenia się w malarstwie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia“.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycji p. Maksymiliana Marescha, byłego dyrektora zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, o udzielenie odpłaty lub o zwrot poniesionych strat w służbie krajowej.

Sprawozdawca p. Spławiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Maksymilianowi Mareschowi, byłemu dyrektorowi zakładu krajowego dla obłąkanych w Kulparkowie, udziela się z funduszu krajowego tytułem wynagrodzenia szkód poniesionych przy objęciu i podczas piastowania posady prowizorycznego dyrektora zakładu w Kulparkowie jednorazową kwotę 2.200 zł. (równą rocznej płacy bez dodatku aktywalnego)“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na piątek 14. października 1881 na godzinę 11. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

P o r z ą d e k d z i e n n y :

19. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 14. października 1881 o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1882. Sprawozdawca poseł Smarzewski.
2. Sprawozdanie komisji prawnej o wniosku posła Merunowicza w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne. Sprawozdawca poseł Zatorski.
3. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży gruntu w Nowym Sączu, należącego do krajowego funduszu szkół ludowych. Sprawozdawca poseł Pilat.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie ustanowienia przestanku dla pociągów pociągów pośpiesznych w stacji Lwów pod Zamkiem. Sprawozdawca poseł Madeyski.
5. Sprawozdania o petycjach.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 6 po południu.

Marszałek krajowy :

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarzo :

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

S p i s p e t y c y j

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 13. października 1881.

541. Ks. Jan Krasowski, przez p. Popiela Pawła o wsparcie dla ochronki dziewcząt sierót w Stanisławowie.
542. Gminy powiatu Żywieckiego, przez p. Łazarskiego, w przedmiocie wysokiego oszacowania gruntów przy wymiarze podatków.

543. Zakład sierót pod opieką Sióstr miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie przez posła Turzańskiego o zapomogę na odbudowanie dachu blaszanego na zakładowym budynku.
544. Zbiorowa petycja właścicieli propinacyi przez p. Łazarskiego przeciw nieprawnej konkurencyi wyszynku przez kupców towarów mieszanych.
545. Wydział powiatowy Staremiasto przez p. M. Popiela, w sprawie popierania Towarzystw zaliczkowych.
546. Eliaz Fitkało, były drogomistrz przez p. Merunowicza o zarządzenie wypłacenia mu zaległej płacy.
547. Kraiński Edmund, przez p. Słoneckiego o zrównanie kalendarzy.
548. Pietraszkiewicz Aleksander, nauczyciel przez posła Czaykowskiego Alfonsa o zaliczkę na płacę.
549. Gmina Szaflary, przez p. Pławickiego w kwestyi obowiązkowej dostawy szutru na drogę Nowy-targ-Zakopane.
550. Nauczyciele szkoły ludowej w Kamionce strumiłowej przez posła Wasilewskiego o uregulowanie płac.
551. Antoni Orzechowski, adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego przez p. Józefa Jasińskiego o zaliczkę na płacę.
552. Mieczysław Treter, przez p. Pawła Popiela z pracą konkursową w kwestyi reformy stosunków ekonomicznych ludności żydowskiej.
553. Gołębski Władysław, adjunkt rachunkowy Wydziału krajowego przez posła Dobrzyńskiego o zaliczkę na płacę.

Protokół

19. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. października 1881.

Początek o godzinie 11. m. 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 120.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja Sejm i oświadcza, iż protokół 17. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół 18. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzania złożony.

Sekretarz Alfons Czaykowski odczytuje spis petycyj od Nru 554 do 569, wniesionych do Wys. Sejmu, po dzień 14. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: edukacyjnej Nr. 554, 561, — drogowej Nr. 555, 558, — petycyjnej Nr. 556, 559, 560, 563, 564, 565, 566, — prawniczej Nr. 557, 569, — budżetowej Nr. 562, 567, 568.

P. Turzański wnosi, ażeby petycję Nr. 557 gminy Narol o przeniesienie Sądu powiat. z Cieszanowa do Narola lub Lipska, przydzieloną komisji prawniczej, przekazać Wydziałowi krajowemu jako komisji, ażeby tę sprawę zbadał i na następnej sesyi sejmowej Wys. Sejmowi swój wniosek w tej mierze przedłożył.

Izba uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons odczytuje dostatecznie poparty wniosek Dra. Piętaka w sprawie używania języka polskiego jako urzędowego w c. k. Prokuratorji Państwa, tudzież w urzędach telegraficznych i pocztowych.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi według przepisów regulaminu.

Sekretarz Czaykowski Alfons odczytuje pismo JExcel. p. Ziemiałkowskiego, o urlop do końca sesyi sejmowej.

Izba udziela urlopu.

C. k. komisarz rządowy odpowiada na interpelację wniesioną w sprawie Nowaka, wachmistrza żandarmeryi w Stanisławowie.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym przedmiotem jest sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowego funduszu szkolnego na rok 1882.

Sprawozdawca p. Smarzewski odczytuje to sprawozdanie z następującymi wnioskami:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki krajowego funduszu szkolnego na rok 1882. w następujących kwotach:

Rubr. I. Zasiłki dla funduszy szkolnych okręgowych, jako	
wydatek zwyczajny	302.000 zł.
Zaliezki zwrotne dla funduszy okręgowych jako wydatek nadzwyczajny	50.000 „
Rubryka II. Substytucye	45 000 „
„ III. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacje,	
jako wydatek nadzwyczajny	3.775 „
„ IV. Adjuta	5.000 „
„ V. Remuneracye i zapomogi	22.000 „
„ VI. Podatki i daniny	6 „
„ VII. Koszta podróży i dyet	500 „
„ VIII. Dodatki pięcioletnie dla nauczycieli	32.454 „
„ IX. Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800 „
„ X. Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posady	
w skutek reorganizacyi, wydatek nadzwyczajny	5.000 „
„ XI. Dary z łaski	3.530 „
„ XII. Potrzeby szkolne ogólnej natury	2.000 „
„ XIII. Rozmaite wydatki	6.800 „
„ XIV. poz. 1. Zasiłki bezzwrotne na budowę szkół, wydatek nadzw.	10.000 „
poz. 2. Zaliezki zwrotne na budowę szkół, wydatek nadzw.	10.000 „

W dziale dochodów wnosi komisja budżetowa:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubryka I. Odsetki od kapitałów	16.112 zł.
„ II. Dochody z dóbr, realności i innych praw	9 „
„ III. Dodatki	530 „
„ IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	3.000 „
„ V. Zapisy i darowizny	— „
„ VI. Taksy od spadków	8.200 „
„ VII. Rozmaite dochody jako dochód zwyczajny	2.000 „
jako dochód nadzwyczajny	48.000 „
„ VIII. Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943 „
„ IX. Zwroty zaliczek na budowę szkół udzielonych, jako dochód	
nadzwyczajny	20.000 „

Wreszcie stosownie do uchwał, wielokroć już przez Sejm powziętych, komisya wnosi na zezwolenie przenoszenia kredytów uchwalonych na wydatki zwyczajne w rubrykach II, IV, V i VII, tudzież wzajemnego przenoszenia takichże kredytów, uchwalonych w rubrykach XI i XII.“

W rozprawie ogólnej przemawia p. Szujski i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy z uznaniem dla jego dotychczasowej w tym kierunku działalności, aby wnioski zmierzające do reformy ustaw szkolnictwa ludowego na przyszłej sesji przedłożył.

Przemawiają w tej sprawie p. Dzieduszycki Wojciech; — p. Krukowiecki wnosi rezolucyę następującej treści:

„Sejm wzywa Wysoki Rząd, o jak najenergiczniejsze ściąganie zaległości zaliczek udzielanych komisjom okręgowym.“

P. Merunowicz przemawia i wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnia się Wydział krajowy do pośredniczenia w tym kierunku, ażeby ułatwiać gminom zaciąganie pożyczek długoterminowych, ratami spłacalnych na koszta zakładania szkół.

II. Sejm królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem — o ile to za niezbędne uzna Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku na podstawie przeprowadzonych dochodzeń i nakładów, ręczy imieniem kraju za pożyczki, jakie zaciągnięte zostaną przez gminy na zakładanie i wyposażanie szkół w takim razie, jeśli ściąganie rat pożyczkowych prawomocnie zapewnione zostanie za pośrednictwem tych samych organów i w taki sam sposób, jaki jest przepisany dla gminnych dodatków do podatków. Po wyjednaniu zatwierdzenia Monarszego dla niniejszej uchwały wyda Wydział krajowy przepisy co do sposobu jej zastosowywania, i wprowadzi ją w życie.“

Na wniosek p. Abrahamowicza zamknięto dyskusję.

Przemawiają jeszcze: pp. Romanowicz, Czartoryski i Olejnik.

Po przemówieniu c. k. komisarza rządowego. przystąpiono do rozprawy szczegółowej nad wydatkami funduszu szkolnego kraj.

Izba uchwała poz. 1. rubr. I. bez rozprawy.

Do poz. 2. Rubr. I. zabiera głos p. Krukowiecki, ażeby zamiast 50.000 wstawić w budżet 25.000 zł. na zaliczki zwrotne dla funduszy okręgowych, jako wydatek nadzwyczajny.

P. Chrzanowski przeciw wnioskowi p. Krukowieckiego.

Przemawiają jeszcze pp. Krukowiecki, Chrzanowski i Wodzicki Henryk.

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba wniosek komisji.

Izba uchwała dalej bez rozpraw Rubr. II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV poz. 1 i 2. W dziale dochodów uchwała Izba bez rozprawy Rubr. I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, oraz ostatni ustęp wniosku komisji budżetowej.

Izba uchwała rezolucję przez p. Krukowieckiego wniesioną.

Izba uchwała dalej rezolucję przez p. Szujskiego wniesioną.

Izba popiera wniosek p. Merunowicza, przyjmuje motywowanie p. Merunowicza jako pierwsze czytanie wniosku i odsyła ten wniosek do komisji budżetowej.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Merunowicza, w sprawie ustawodawczego unormowania kredytu na zastawy ręczne.

Sprawozdawca p. Zatorski prostuje pomyłki druku w sprawozdaniu i odczytuje następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby organom swoim polecił zwrócić baczną uwagę na istniejące w kraju liczne pokątne zakłady zastawnicze, i bezwzględnem stosowaniem istniejących w tej mierze przepisów przyczynił się do wytępienia tej plagi ubogiej ludności“.

P. Merunowicz czyni 3 wnioski uzupełniające.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. (Wniosek komisji).

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby postarał się o wydanie w drodze właściwej dokładnych przepisów wykonawczych względem zastosowywania w praktyce orzeczenia §. 1370 u. c., który zobowiązuje wierzyciela, ażeby dłużnikowi na odebrany zastaw ręczny rewers wydał.

Rewers powinien wyrażać istotne znamiona umowy kredytowej.

III. Uznaje się za pożądaną zmianę przepisów rozp. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 31. stycznia 1877 nr. 382 Dz. ust. pań. względem wydawania koncesji na przyjmowanie zastawów stowarzyszeniom, na zasadzie ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. u. p. istniejącym,

a to mianowicie w kierunku ułatwiającym im zakładanie kantorów zastawniczych.

IV. Sejm wyraża życzenie, ażeby zapomocą odpowiednich przepisów określony został tryb udzielania kredytu na zastawy ręczne przez gminne i powiatowe kasy pożyczkowe“.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego popiera Izba wnioski p. Merunowicza.

Po przemówieniu zaś sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji, a odrzuca wnioski p. Merunowicza.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie sprzedaży gruntu pod l. 105/144 w Nowym Sączu, należącego do krajowego funduszu szkół ludowych.

Sprawozdawca p. Pilat odczytuje wnioski komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Grunt położony w Nowym Sączu pod liczbą 105/144 przy ulicy Farnej i ulicy św. Ducha, obejmujący 75 sążni kwadratowych przestrzeni, który według ksiąg gruntowych miasta Nowego Sącza a mianowicie księgi IV. str. 7. n. 2, haer. jest własnością byłego funduszu szkół normalnych a dzisiejszego krajowego funduszu szkół ludowych, ma być sprzedany z wolnej ręki właścicielom sąsiedniej realności pod l. 15 w Nowym Sączu Mendlowi i Sarze Ehrlichom za cenę ośmset dziewięćnaście (819) złr. 87. ct. w. a.

2. Uzyskana cena kupna ma być wcieloną do krajowego funduszu szkół ludowych“.

Izba uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o petycjach Wydziału powiatowego w Złoczowie, Rady król. stoł. miasta Lwowa, Wydziału powiatowego w Przemyślanach, w Podhajcach, w Zbarażu, w Brzeżanach, w Kamionce Strumiłowej i zwierzchności gminnej miasta Brodów, — w sprawie ustanowienia przestanku dla pociągów pospiesznych w stacji Lwów pod Zamkiem.

Sprawozdawca p. Madeyski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd o polecenie Jeneralnej Dyrekcyi c. k. uprzyw. kolei Karola Ludwika, by w jak najkrótszym czasie zarządziła utworzenie przestanku na stacji Lwów pod Zamkiem dla pociągów pospiesznych, kursujących między Lwowem a Brodami, Lwowem a Podwołoczyskami i odwrotnie“.

Po przemówieniu p. Jaworskiego uchwała Izba wniosek komisji.

Dla spóźnionej pory zamyka Marszałek posiedzenie i zapowiada następne na sobotę 15. października 1881 o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny 20. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 15. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowego kredytu na rok 1881 dla krajowej Rady szkolnej. Sprawozdawca poseł Pietruski.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego.

3. Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Romera o zaprowadzenie sądów pokoju. Sprawozdawca poseł Wesołowski.

4. Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za r. 1879. Sprawozdawca poseł Skalkowski.

5. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie wniosku Wydziału krajowego co do dyet i kosztów podróży funkcyjaryuszów krajowych. Sprawozdawca poseł Weissmann.

6. Sprawozdanie komisji budżetowej o udzielenie jednorazowej zapomogi w kwocie 500 zł. funduszowi pensyjnemu Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników. Sprawozdawca poseł Weismann.

7. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie regulacji rzeki Wisłoka. Sprawozdawca poseł Górajski.

8. Sprawozdanie komisji budżetowej o udzielenie subwencji w kwocie 1000 zł. na cele wystawy rolniczej w Przemyśle odbyć się mającej w roku 1882. Sprawozdawca poseł Scipio.

Koniec posiedzenia o godzinie 3¹/₄ po południu.

Marszałek krajowy
Zyblikiewicz, w. r.

Sekretarze:
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 14. Października 1881.

554. Rada szkolna miejscowa w Zatorze przez p. Bauma o podwyższenie płac nauczycieli tamtejszej szkoły.
555. Rada powiatowa Limanowska, przez p. Romera, o subwencyę na dalszą budowę drogi Dobczycko-Skrzydlniańskiej.
556. Leokadya Rudyńska, przez p. Romanowicza, o zapomogę.
557. Gmina Narol, przez p. Turzańskiego, o przeniesienie Sądu pow. z Cieszanowa do Narola lub Lipska.
558. Gmina Biały Dunajec, przez p. Pławickiego, o zwolnienie od obowiązku dostawy szutru na drogę NowyTarg-Zakopane.
559. Sichel Józef, przez p. M. Wolańskiego, o służbę przy Wydziale krajowym.
560. Ksiądz Cyryl Paczowski, przez p. Dzieduszyckiego Wojciecha, o subwencyę na restauracyę cerkwi w Bohorodeczanach.
561. Nauczyciele i nauczycielki szkół w Białej, przez p. Dzieduszyckiego Wojciecha, o reorganizacyę szkół ludowych w Białej.
562. Towarzystwo Tatrzańskie, przez p. Reya, o zapomogę.
563. Janusiewicz Tomasz, nauczyciel, przez p. Sawczyńskiego, o zaliczkę na płacę.
564. Ignacy Senchter, nauczyciel, przez p. Wodzińskiego, o zaliczkę na płacę.
565. Mieszczanie przedmieścia „na Łanach“ w Stryju, przez p. Radzikowicza, o zapomogę na dokończenie budowy cerkwi.
566. Rajmund Starczewski, emerytowany urzędnik, przez p. H. Wodzickiego, o zapomogę.
567. Krzeczkowski Władysław, kancelista Wydziału krajowego, przez p. Grossa, o zaliczkę na płacę.
568. Szulakiewiczówna Emilia, przez p. Męcińskiego, o subwencyę na zakład froeblovski.
569. Gmina i obszar dworski Podmanasterek, przez p. Sawę, o wyłączenie z obrębu Starostwa Drohobycz i Sądu Podbuż, a przydzielenie do Sambora.

Protokół

20. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 15. października 1881.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 122.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek uwiadamia Izbę, że udzielił p. Rożankowskiemu 8-dniowego a p. Słoneckiemu 3-dniowego urlopu, oraz że p. Kowalski Tomasz usprawiedliwia swą nieobecność.

Sekretarz Czaykowski Alfons czyta spis petycyj od Nru. 570 do 580 wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 15. października 1881 a przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 570 do 573, 579, — administracyjnej Nr. 574, 575, 580, — drogowej Nr. 576, — edukacyjnej Nr. 577 i 578.

Sekretarz Turzański odczytuje interpelację p. ks. Jasienickiego i towarzyszy do c. k. Komisarza rządowego w sprawie poszukiwań przedsiębranych za różnemi książkami i broszurami rnskiemi.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę udzieli c. k. Komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowego kredytu na rok 1881. dla krajowej Rady szkolnej.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi:

„Wysoka Izba raczy to sprawozdanie odesłać do komisji budżetowej.“

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje pierwsze czytanie wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego. P. Wesołowski uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji prawniczej.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Romera o zaprowadzenie Sądów pokoju.

Sprawozdawca p. Wesołowski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd:

1) aby wypracował i w drodze właściwej wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy, mocą którego miałyby być zaprowadzone Sądy pokoju dla postępowania rozjemczego i orzekania w sporach cywilnych drobiazgowych, tudzież w sprawach karnych o przestępstwach policyjnych i wykroczeniach.

2) aby wypracował i wniósł do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o postępowaniu sądowo-niespornem w takim kierunku, by postępowanie spadkowe poruczonem zostało zaprowadzić się mającym Sądom pokoju, zaś prowadzenie opieki nieletnich i kurateli niewłasnowolnych poruczone było radom familijnym pod kontrolą Sądu pokoju.

3) Petycę Rady oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego o domaganie się wprowadzenia Sądów pokoju l. s. 615/473, uznaje się za załatwioną.“

Izba uchwała 1., 2. i 3. punkt wniosku komisji bez dyskusji.

Na wniosek sprawozdawcy uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, i uchwała wniosek komisji w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunku funduszu propinacyjnego za rok 1879.

Sprawozdawca p. Skałkowski odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Zamknięcie rachunku funduszu propinacyjnego ze rok 1879, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd o wydanie stosownych poleceń, aby zalegające opłaty szynkarskie do funduszu propinacyjnego, tudzież grzywny nałożone za przestępstwa propinacyjne — ściągano energicznie, według wydanych już w tej sprawie w r. 1880. rozporządzeń.“

Izba uchwała punkt 1. i 2. wniosku komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie wniosku Wydziału krajowego co do dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów Wydziału krajowego i zakładów krajowych.

Sprawozdawca p. Weissmann odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy następujący projekt: Przepisów tyczących się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym i zakładach krajowych — uchwalić.

P r z e p i s y

tyczące się dyet i kosztów podróży funkcyonaryuszów przy Wydziale krajowym
i zakładach krajowych.

§. 1. Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom, dyurnistom i sługom Wydziału krajowego i zakładów krajowych, wydalającym się w celach urzędowych po za miejsce swej posady, należą się koszta utrzymania czyli dyety i koszta podróży.

§. 2. Tylko za uchwałą Rady Wydziału krajowego, mogą być podróże w celach urzędowych przedsięwzięte — pod utratą wszelkiego za nie wynagrodzenia.

D y e t y.

§. 3. Wysokość dziennej płacy czyli dyet wyznacza się:

a) dla Marszałka krajowego 15 zł., dla Członków Wydziału krajowego i ich Zastępców 10 zł., dla urzędników z płacą stałą 1500 zł. w. a. i wyżej po 5 zł. w. a. na dzień;

- b) dla urzędników z płacą stałą 1000 zł. w. a. aż do 1500 zł. w. a. po 4 zł. w. a. dziennie;
- c) dla wszystkich innych i aplikantów po 3 zł. dziennie;
- d) dla dyurnistów po 2 zł. w. a. dziennie;
- e) dla sług po 1 zł. 50 ct. w. a. dziennie.

Po za obrębem granic kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, dyety liczone będą w dwójnasób.

§. 4. Dzienną płacą opędzane być mają wszystkie koszty utrzymania, t. j. wikt, pomieszkanie, opał, światło, i t. d. — Gdyby zaś sprawa służbowa wymagała niezbędnie oprócz pomieszkania, osobnej izby na kancelaryę, wydatek na taką izbę osobno policzony być może.

§. 5. Urzędnikowi, który wysłany w służbie za miejsce swojej posady, zachorował, należy się za udowodnieniem choroby — dzienna płaca za czas choroby.

§. 6. Urzędnik, który z miejsca, do którego w celach urzędowych wysłany został wydalą się, czy to we własnej sprawie, czy też w jakiegokolwiek innej sprawie nieurzędowej, traci przez czas wydalenia się dzienną płacę, a nadto staje się odpowiedzialnym za samowładne oddalenie się i za wynikłą szkodę.

Koszta podróży.

§. 7. Koszta podróży należą się za podróż z miejsca posady i napowrót.

§. 8. W podróży należy używać przedewszystkiem kolei żelaznych lub statków parowych, a tylko tam, gdzie tych środków komunikacyi nie ma, można użyć koni.

§. 9. Za podróż koleją żelazną należy się:

- a) Marszałkowi krajowemu, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom I. klasa;
- b) urzędnikom, aplikantom i dyurnistom II. klasa;
- c) sługom III. klasa.

Za podróż statkiem parowym:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego i ich Zastępcom, tudzież urzędnikom, aplikantom i dyurnistom I. klasa;
- b) sługom II. klasa.

Za podróż końmi:

- a) Marszałkowi, Członkom Wydziału krajowego, ich Zastępcom, urzędnikom, aplikantom i dyurnistom 1 zł. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto;
- b) sługom 50 ct. w. a. od mili i wynagrodzenie za myto.

§. 10. Czy i w jakiej wysokości należy osobom w §. 1. wskazanym wynagrodzić wydatki na utrzymanie i jazdę z budynku urzędowego do miejsca urzędowania, czy to w tem samym mieście czy też w jego bliskości, orzecze Wydział krajowy w każdym pojedynczym wypadku.

§. 11. Przy wysyłaniu urzędników do czynności urzędowych, które prawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednym miejscu potrwać, może Wydział krajowy zamiast dziennej płacy z góry oznaczyć pewien ryczałt.

Partykularze.

§. 12. Z odbytej podróży urzędowej, należy najdalej w przeciągu trzech miesięcy po powrocie do miejsca posady, złożyć rachunek pod utratą prawa do wynagrodzenia za koszta utrzymania i podróży.

Wyjątkowo tylko może Wydział krajowy zaasygnować zadawnioną kwotę, jeżeli składający rachunek udowodni, że przewłoka nie nastąpiła z jego winy.

Urzędnik, aplikant i dyurnista winien prowadzić podczas całego trwania swej misyi dziennik, w którym z odwołaniem się do spisanych protokołów, dokumentów i aktów wykazać należy czynności każdego dnia przedsięwzięte.

Dziennik ten należy dołączyć do rachunku (partykularza).

§. 13. Rachunek (partykularz) zbadają:

- a) Oddział techniczny co do odległości kilometrowej, wysokości myta i czasu potrzebnego koniecznie do prac technicznych;
- b) Oddział rachunkowy co do cyfry, należyłości za podróż i co do czasu potrzebnego koniecznie do prac rachunkowych.

Co do innych czynności, wyłoży Szef departamentu odnośnego swoje zdanie wraz z swoją opinią nad zdaniem oddziału technicznego i rachunkowego i przedłoży sprawę z odpowiednim wnioskiem Radzie Wydziału krajowego do powzięcia decyzji.

Tylko za czas koniecznie potrzebny do gruntownego i ostatecznego zakończenia sprawy, może być przyznana dzienna płaca.

Z a l i c z k i.

§. 14. Na rachunek dziennej płacy i kosztów podróży, można asygnować czy to przed rozpoczętą podróżą, czy w czasie trwania misji, czy też po powrocie — stosowną zaliczkę.

Jeżeli wydalenie się w sprawie urzędowej trwa dłużej, można dawać zaliczki ponownie.

§. 15. Przepisami tymi uchylone zostają wszelkie dotychczas w tym przedmiocie wydane rozporządzenia.“

(Marszałek zaprasza zastępcę ks. biskupa Stupnickiego, by zajął krzesło marszałkowskie.)

Izba uchwała wniosek komisji budżetowej, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała ten wniosek w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie petycji Wydziału Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników galicyjskich i Wielkiego księstwa Krakowskiego o jednorazową zapomogę i o polepszenie bytu dyetaryuszów.

Sprawozdawca p. Weismann uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy chwalić:

Funduszowi pensyjnemu Stowarzyszenia wzajemnej pomocy dyetaryuszów i urzędników Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 500 zł.“

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji spółki wodnej Jasielskiej.

P. Gorayski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoka subwencję w kwocie a. w. zł. 1000, oraz pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000 pod następującymi warunkami:

- a) Regulacja Wisłoki pod Jasłem wykonaną być ma całkowicie w ciągu 1882. r. stosownie do wniosków inżyniera Klugera;
- b) obowiązek pokrycia z funduszków własnych reszty kosztów projektowanej regulacji, zabezpieczy spółka w sposób prawomocny;
- c) pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000 zwróci Spółka funduszowi krajowemu w 10 latach w równych rocznych kwotach, a to począwszy od r. 1883;
- d) Spółka podda się nadzorowi kontroli Wydziału krajowego tak pod względem wykonania robót jako też ich konserwacji.

2. Na cele powyższe wstawia się do budżetu krajowego na r. 1882 a. w. zł. 2000.“

(Marszałek obejmuje przewodniczenie).

P. Gross wnosi: „Wysoki Sejm raczy nad tymi wnioskami przejść do porządku dziennego.“

P. Stadnicki Jan przemawia za wnioskiem komisji.

P, Polanowski odczytuje poprawkę następującej treści:

„Wysoki Sejm uchwali:

1. Spółce wodnej Jasielskiej udzieli Wydział krajowy pomocy technicznej biura melioracyjnego, pokrywając koszta zład wypływające z funduszu krajowego.

2. Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoki pożyczkę 3% w kwocie 2000 zł. w. a. pod następującymi warunkami:

a) b) bez zmiany.

c) Po słowie pożyczkę na miejsce „bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1000“ ma być „trzy procentową w kwocie 2000 zł. w. a.“

Liczba 2. jest obecnie 3. i ma brzmieć:

3. wstawia się do budżetu krajowego na rok 1882. 2000 zł. a. w. na cele pożyczki trzyprocentowej, oraz 250 zł. a. w. na przypuszczalne koszta pomocy technicznej biura technicznego.“

I rezelucyę:

„Wzywa się Wydział krajowy, by na przyszłość badając prośby o subwencye, t. j. o pożyczkę procentową z funduszu krajowego dla spółek wodnych. Radę powiatową lub Rady powiatowe odnośnie wezwał do oświadczenia, jaką kwotę z funduszu powiatowego jako subwencyę udzielają.“

Marszałek oświadcza, iż poprawkę podda pod głosowanie, przy rozprawie szczegółowej.

Po przemówieniu pp. Jasienickiego, Męcińskiego za wnioskiem komisji, Badeniego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioski p. Grossa.

W szczegółowej rozprawie popiera Izba poprawkę p. Polanowskiego.

Marszałek odczytuje 2. punkt poprawki p. Polanowskiego do 1. punktu wniosku komisji wniesionej.

P. Męciński czyni poprawkę, ażeby udzielić Spółce subwencji 500 zł. a. w., a pożyczki 1500 zł. a. w.

Poprawkę tę Izba popiera.

Sprawozdawca oświadcza się za poprawką p. Męcińskiego.

Przy imiennem głosowaniu, odrzuca Izba 51 głosami przeciw 50 głosom wniosek p. Polanowskiego, i uchwała 1. ustęp wniosku komisji z poprawką p. Męcińskiego.

Ustęp ten brzmieć będzie:

„Spółce wodnej Jasielskiej udziela się na regulację rzeki Wisłoka subwencyę w kwocie a. w. zł. 500, oraz pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1500, pod następującymi warunkami:

P. Zucker przemawia za opuszczeniem z punktu 1. lit. a) słów: „stosownie do wniosków inżyniera Klugera.“

Sprawozdawca zgadza się z opuszczeniem tych słów.

Izba uchwała punkt 1 ustęp a) wniosku komisji, z wypuszczeniem słów: „stosownie do wniosków inżyniera Klugera.“

Izba uchwała dalej ustępy b) — i c) punktu 1. wniosku komisji, który z uwzględnieniem poprawki p. Męcińskiego uczynionej, a przez Izbę uchwalonej, brzmieć będzie:

„c) pożyczkę bezprocentową w kwocie a. w. zł. 1500, zwróci Spółka funduszowi krajowemu w 10 latach w równych rocznych kwotach, a to począwszy od r. 1883.“

P. Polanowski cofa poprawkę swoją do punktu 2. wniosku komisji uczynioną a Izba uchwała ten ustęp wniosku komisji.

P. Merunowicz wnosi nowy punkt e) do wniosku komisji, tej treści:

„Sejm wzywa c. k. Rząd ażeby taką samą kwotą, jaką wspiera fundusz krajowy przedsięwzięcie regulacji rzeki Wisłoka, poparł je z funduszków państwowych.“

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy przeciw dodatkowi p. Merunowicza, odrzuca Izba ten dodatek, i uchwała 2. punkt wniosku komisji, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała te wnioski w trzecim czytaniu.

Izba uchwała wreszcie po przemówieniu p. Polanowskiego rezolucję przez niego wniesioną, wyżej przytoczoną.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycyi komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, o udzielenie subwencji w kwocie zł. 1000 na cele wystawy rolniczej, odbyć się mającej w Przemyślu w ciągu r. 1882.

Sprawozdawca p. Scipio uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Komitetowi wystawy rolniczo-przemysłowej w roku 1882. w Przemyślu urządzić się mającej, udziela się jednorazową subwencję w kwocie zł. tysiąca, w. a. i kwota ta wstawioną być ma do budżetu na rok 1882.

Subwencya ta częściowo lub w całości zwróconą być ma do kasy krajowej, gdyby zyski z urządzenia wystawy przewyższały wydatki.“

Po przemówieniu pp. Krasickiego i Stadnickiego Edwarda za wnioskiem komisji, uchwała Izba wniosek komisji.

P. Kowalski Bazyli wnosi: Wysoka Izba raczy petycyę Nr. 575 do 594 o przeniesienie c. k. Starostwa z Doliny do Bolechowa, przydzielone komisji prawniczej, przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek.

Marszałek zamyka posiedzenie, i zapowiada następne na poniedziałek 17. października 1881 o godz. 10. przed południem, z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 21. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w poniedziałek dnia 17. października 1881. o godz. 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku dra Piętaka, w sprawie zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie prokuratoryi państwa i urzędów pocztowych i telegraficznych.

2. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniesieniu rządowem, w sprawie rewizyi ustawy o swojszczyźnie. — Sprawozdawca p. Czerkawski. Sprawozdawca komisji mniejszości p. Bartmański.

3. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej. — Sprawozdawca p. Madeyski.

4. Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego. — Sprawozdawca p. Fedorowicz.

5. Sprawozdanie komisji bankowej o wniosku Wydziału krajowego, w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. — Sprawozdawca p. Russocki.

Koniec posiedzenia o godz. 1½, po południu.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 15. października 1881.

570. Dr. Edmund Schmidt, przez p. Goldmana, o reasygnowanie mu zamkniętego stypendyum.
571. Antoni Tabor, nauczyciel, przez p. Chełmeckiego, o zapomogę.
572. Józef Telichowski, nauczyciel, przez p. Romanowicza o zapomogę.
573. Józef Ziembiński, przez posła Łazarskiego, o zapomogę.
574. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. Wolańskiego, w sprawie tworzenia gminnych funduszów ubogich.
575. Gmina Horodenka, przez p. Lenartowicza, w przedmiocie upustu podatku gruntowego z tytułu szkód elementarnych.
576. Taż sama, przez tegoż posła, o zwolnienie gmin od obowiązku wywożenia zgarniętego błota z dróg krajowych i państwowych.
577. Nauczyciele szkoły w Busku, przez p. Sawczyńskiego, o podwyższenie płacy.
578. Gmina Orzechówka, przez p. ks. Buchwalda, o zwolnienie od obowiązku płacenia nauczyciela.
579. Kroczyńska Franciszka, przez p. ks. Sawę, o zapomogę.
580. Wydział pow. Jaworów, przez p. Bartmańskiego, z petycją gmin: Kobylnica wołoska, Kobylnica ruska i obszaru dwor. Feldbach, o przyłączenie do Sądu w Krakowcu, a Starostwa w Jaworowie.

Protokół

21. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 17. października 1881.

Początek o godz. 10. m. 45 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: posłowie Józef Jasiński, Alfons Czaykowski, Turzański i Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów: 122.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokół z 20. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons, odczytuje spis petycyj od Nr. 581 do 602, wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 17. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 581, 592, 595, 597, 601, 602, — bankowej Nr. 582, — drogowej Nr. 583. 584, — administracyjnej Nr. 585, 586, 588, kultury krajowej Nr. 587, — edukacyjnej Nr. 589, 590, 593, 594, 598, 599, 600, — kolejowej Nr. 591, — budżetowej Nr. 596.

Przystąpiono do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest: pierwsze czytanie wniosku Dra Piętaka w sprawie zaprowadzenia języka polskiego jako urzędowego w wewnętrznej służbie prokuratury państwa, urzędów pocztowych i telegraficznych.

Dr. Piętak uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej z poleceniem, ażeby w sprawozdaniu swem połączyła ten wniosek z wnioskiem p. Jana Stadnickiego.

Izba uchwała ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniesieniu rządowem w sprawie rewizyi ustawy o swojszczyźnie.

Sprawozdawca p. Czerkawski uwolniony od czytania sprawozdania. odczytuje następujące wnioski komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W sprawie swojszczyzny wypowiada Sejm na zapytanie c. k. Rządu zdanie, że należy przyjąć zasadę, wedle której możnaby nabyć prawo swojszczyzny przez dziesięcioletni pobyt,

wskutek stałego osiedlenia, jeżeli ten, o którego chodzi, w tym czasie nie był ciężarem dobroczynności publicznej.

2. Sejm wypowiada zdanie, że koszta zaopatrzenia, które w myśl ustawy o swojszczyźnie mają ponosić osoby obowiązane do tego według prawa cywilnego, ściągane być powinny drogą egzekucyi politycznej.“

Sprawozdawca oświadcza, iż mniejszość komisji zapowiedziała co do wniosku l. odrębne votum.

Sprawozdawca wniosku mniejszości komisji p. Bartmański odczytuje sprawozdanie tejże mniejszości z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić w odpowiedzi na zapytanie c. k. Rządu, iż należałoby koniecznie do ustawy o przynależności przyjąć znowu zasadę, że także nieprzerwane 10-letnie dobrowolne zamieszkanie w pewnej gminie, nadaje prawo przynależności do tej gminy, jeżeli zamieszkujący nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej.“

P. Madeyski przemawia za wnioskiem większości komisji.

P. Pilat za wnioskiem mniejszości.

Sprawozdawca mniejszości zrzeka się głosu.

Po przemówieniu sprawozdawcy większości komisji, uchwała Izba wniosek mniejszości komisji, jako punkt pierwszy, a następnie drugi punkt wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Teofila Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Sprawozdawca p. Madeyski odczytuje następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawę, określoną we wniosku posła Teofila Merunowicza, o ile dotyczy nieprawidłowości lub nadużyć w prowadzeniu ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej zachodząc mających, odstępuje się c. k. Rządowi do właściwego użytku.“

P. Goldmann przemawia za wnioskiem komisji.

P. Żurowski za wnioskiem komisji.

P. Merunowicz przemawia za wnioskiem komisji i wnosi poprawkę: zamiast słów: „do właściwego użytku“, ażeby było „do ścisłego badania“.

P. Romanowicz przemawia za wnioskiem komisji i za poprawką p. Merunowicza.

Po przemówieniu pp. Zuckra, p. Męcińskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji z poprawką p. Merunowicza.

Następuje sprawozdanie komisji naftowej o petycji Towarzystwa dla opieki i rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi w przedmiocie uregulowania stosunków prawnych górnictwa i przemysłu naftowego.

Sprawozdawca p. Mikołaj Fedorowicz prostuje myłki druku we wniosku komisji i odczytuje następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić: zasady, na tle których ustawa naftowa miałaby być osnutą i wezwać c. k. Rząd, aby przedłożył takową do traktowania konstytucyjnego.

Zasady te byłyby następujące:

1. Nafta, wosk ziemny i inne tymże pokrewne minerały bitumeniczne nie należą do minerałów zastrzeżonych.

2. Własność tych minerałów może być za wolą właściciela od gruntu oddzieloną i stanowić samoistne ciało górnicze pod nazwą pola naftowego (§. 2. ust.)

3. O warunkach odstąpienia praw do poszukiwania i wydobywania tych minerałów stanowi umowa z właścicielem gruntu zawarta w takiej formie prawnej, jaka do uzyskania wpisu hipotecznego jest przepisana.

4. Do czasu wykrycia minerałów zabezpiecza się prawo przedsiębiorcy górniczego za pomocą adnotacji przy parcelach gruntowych na cele kopalniane przeznaczonych, w księgach hipotecznych (§. 3. ustawy z d. 6. lutego 1869. l. 18. dz. u. p.) po odkryciu minerału i skonstatowaniu przez władzę kompetentną, iż takowy na swem naturalnem legowisku został wykrytym, otwiera się dla kopalni samoistne pole naftowe w księdze pól naftowych.

5. Jeżeli na realności gruntowej zapisane są hipoteki, mają takowe uporządkować się w drodze ugodnej z wierzycielami a względnie z uprawnionymi, a gdyby porozumienie nie nastąpiło, orzeknie władza górnicza w porozumieniu z władzą polityczną tymczasowo o wysokości wynagrodzenia a względnie zabezpieczenia praw wierzycieli, o ile takowe z powodu prowadzenia przedsiębiorstwa doznałyby uszczerbku. Przeciw tymczasowemu oznaczeniu wynagrodzenia i kaucyi rekurs nie może być wniesionym, jednakże służy stronie interesowanej, która z tego orzeczenia nie jest zadowolona, drogą prawa.

6. Przedsiębiorcy służy prawo użycia za wynagrodzeniem gruntu obcego dla założenia budowy pomocniczej, dla odprowadzania wód z pola naftowego, lub dla prowadzenia drogi albo kolei do wywozu lub przewozu materiałów i produktów, jeżeli odpowiednie prowadzenie kopalni tego wymaga. W braku porozumienia o wynagrodzenie lub zabezpieczenie wartości gruntu, ma miejsce postępowanie pod 5) wskazane.

7. Jedno pole naftowe obejmować ma najmniej 1, najwyżej 36 hektarów przestrzeni, z wyjątkiem kopalni istniejących, dla których i poniżej miary minimalnej pola naftowe utworzone być mają.

8. Z kopalnią mogą być połączone w jedną całość tabularną budowle, warsztaty i inne na powierzchni znajdujące się realności, pośrednio lub bezpośrednio do ruchu kopalni służące, o ile temu połączeniu nie stoją na przeszkodzie w księgach publicznych wpisy lub osobne przepisy.

9. W ramach powyż pod 7) ustanowionej miary mogą pola naftowe być połączone i rozdzielane.

10. Nadzór i policję w kopalniach należy powierzyć władzom fachowym, a kierownictwo ludziom praktycznie do tego uzdolnionym.

11. Przepisy o ruchu, o stosunku pomiędzy właścicielami kopalń a robotnikami, o zakładaniu stowarzyszeń wzajemnego wsparcia dla robotników górniczych, mają być ułożone na modłę dotyczących postanowień ustawy górniczej.

12. Do zgłoszenia praw przedsiębiorstw utworzonych przed wejściem w życie ustawy naftowej i utworzenia dla nich pól naftowych, wyznaczyć należy termin 6-cio miesięczny."

P. Pilat wnosi, ażeby przyjąć wniosek komisji en bloc.

Izba uchwała ten wniosek i uchwała wnioski komisji en bloc.

Następuje sprawozdanie komisji bankowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego.

Sprawozdawca p. Russocki prostuje pomyłki druku i odczytuje następujący wniosek komisji.

„I. Wysoki Sejm raczy powziąć uchwały A. B. C. oraz uchwalić projekt ustawy D.

II. Niniejszem sprawozdaniem zostają zarazem załatwione petycje wniesione do Wysockiego Sejmu w sprawie utworzenia Zakładu hipotecznego, oraz petycje e. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i zarządu stowarzyszenia „Spójnia“ w sprawie przemysłu tkackiego.

A.

W celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, ustanawia się Zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskim.

I. Zakres działania Banku obejmować ma:

- a) Dział hipoteczny,
- b) Dział bankowy.

ad a) *Dział hipoteczny.*

Bank będzie udzielał w listach zastawnych pożyczki hipoteczne, spłacalne ratami.

Listy zastawne wydawane będą pod gwarancją kraju do wysokości sumy udzielonych pożyczek.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane najwyżej do wysokości oznaczonego ustawą bezpieczeństwa pupilarnego.

Pożyczki mniejsze niż sto zł. udzielane nie będą.

ad b) *Dział bankowy.*

Do tego działu należeć ma:

- a) Nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;
- b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych oraz obligacyj krajowych;
- c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych oraz kuponów od tych listów;
- d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, na urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na krajowe obligacje i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą;
- e) eskontowanie i reeskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe, jak również przez koła kredytowe;
- f) udzielanie pożyczek gminom, powiatom, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym, oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;
- g) udzielanie zaliczek na plody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants) przez zarządy zakładów publicznych wystawione, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;
- h) przyjmowanie gotówki na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący;
- i) przyjmowanie depozytów;
- k) prowadzenie interesów komisowych;
- l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych — oraz udzielanie im pożyczek;
- m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych a względnie wykonywanie robót melioracyjnych, na rachunek osób trzecich.

II. Kraj wyposaża dział bankowy kapitałem zakładowym w ilości jednego miliona zł. w. a.

III. Z czystego zysku, wynikającego z obrotów banku, użyte będą 30% na utworzenie funduszu rezerwowego, dalsze 70% służyć mają do pomnażania zakładowego majątku Banku krajowego.

Gdy majątek Banku krajowego dojdzie do wysokości, dwóch milionów zł. w. a., Sejm zyskami jego dowolnie rozrządzać może.

IV. W razie rozwiązania Banku krajowego, cały jego majątek przechodzi na własność kraju.

- V. Na potrzeby połączone z założeniem i wprowadzeniem w życie Banku krajowego, wyznacza się kwotę 25.000 zł. w. a.
- VI. Zwierzchniezy nadzór nad Bankiem krajowym wykonywa Reprezentacya kraju — t. j. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.
- VII. Kontrolę nad Bankiem wykonywa Rada nadzorcza i czuwa nad bezpieczeństwem tegoż.
- VIII. Rada nadzorcza składać się ma z dziewięciu na przedstawienie Wydziału krajowego przez Sejm wybranych członków, jakoteż czterech zastępców.
- IX. Dyrekeyę mianuje Wydział krajowy na przedstawienie Rady nadzorczej.
- X. Bank krajowy ma prawo zakładać filie w kraju.
- XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania statutu dla Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania zatwierdzenia statutów, do wydania postanowień wykonawczych oraz instrukcyj wykonawczych i do wprowadzenia zakładu w życie.
- XII. W celu uzyskania potrzebnych środków pieniężnych na zaopatrzenie Banku krajowego w fundusz zakładowy i na koszt założenia (II. V.) ma być zaciągnięta pożyczka krajowa w myśl załączonego pod D. projektu do ustawy.

B. Uchwała.

Kraj poręcza za dotrzymanie zobowiązań, z wydawania listów zastawnych przez „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ wynikających.

C. Uchwała.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej wyjednał prawo egzekucyi politycznej dla hipotecznych należitości „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ jak również zwolnienie tegoż zakładu od podatków i należitości stemplowych.

D. Ustawa.

z dnia . . . . . o zaciągnięciu pożyczki na rzecz „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Na założenie i wyposażenie „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki w ilości 1,025.000 złr. w. a. pod warunkami najmniej uciążliwymi.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

P. Wolański Erazm przemawia przeciw wnioskowi komisji.

Zastępca Marszałka ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.

P. Erazm Wolański wnosi przejście do porządku dziennego nad wnioskiem komisji i czyni następujący wniosek.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Kraj przeznaczaja milion złotych w. a. w celu przyjsia w pomoc przez udzielanie pożyczek 4%, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, kołom kredytowym, Towarzystwom zaliczkowym, spółkom rolniczym i zdrowym przedsiębiorstwom handlowym i kredytowym.

2. projekt następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . o zaciągnięciu pożyczki krajowej w sumie milion złotych w. a.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Na utworzenie funduszu w celu udzielania pożyczek kasom oszczędności, kasom pożyczkowym, gminnym i powiatowym, kołom kredytowym, towarzystwom zaliczkowym, spółkom rolniczym i zdrowym przedsiębiorstwom handlowym i kredytowym krajowym, i upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki w sumie 1,000.000 złotych w. a., która w okresie lat pięciu, z dodatków do podatków ma być spłaconą.

Art. II.

Procenta otrzymane od udzielanych pożyczek mają być tak długo używane na powiększenie funduszu zakładowego, dopóki Wysoki Sejm w tym względzie inaczej nie postanowi.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

(Marszałek zajmuje krzesło).

Marszałek oświadcza, iż z samoistnym wnioskiem p. Erazma Wolańskiego postąpi według przepisów regulaminu.

Następnie przemawiają p. Wodziecki Henryk za wnioskiem komisyi.

P. Abrahamowicz przeciw wnioskowi komisyi.

P. Goldman za wnioskiem komisyi.

P. Dobrzański przeciw wnioskowi komisyi i czyni wniosek.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożenie komisyi bankowej udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby wygotował i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył statut krajowego zakładu kredytowego z szczególnem uwzględnieniem potrzeb ludności włościańskiej.“

Izba popiera ten wniosek.

Z powodu spóźnionej pory Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na wtorek 18. października 1881 o godzinie 10. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny

22. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia 18. października 1881 o godz. 11. przed południem.

1. Dalszy ciąg rozprawy w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. Sprawozdawca poseł Russocki.
2. Sprawozdanie komisyi dla reformy administracyjnej o kwestyonarzu c. k. Rządu w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracyi w politycznym zarządzie krajów koronnych. Sprawozdawca komisyi poseł Gross. Sprawozdawca mniejszości p. Alfons Czaykowski.

Koniec posiedzenia o godzinie 4. po południu.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wniezionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 17. października 1881.

581. Sikorski Nareyz, uczeń uniwersytetu krakowskiego przez p. Majera o stypendyum.
582. Wydział powiatowy Żywiec przez p. Łazarskiego, o popieranie Towarzystw zaliczkowych.
583. Wydział powiatowy Nowy targ przez p. Czartoryskiego w sprawie zniesienia instytucji myt.
584. Wydział powiatowy Łańcut przez p. Scipio jak powyżej.
585. Zbiorowa petycja gmin powiatu Dolina przez p. Ochrymowicza o przeniesienie siedziby starostwa z Doliny do Bolechowa.
586. 18 gmin powiatu Dolina w tej samej sprawie.
587. Towarzystwo rolnicze w Jaśle przez p. Mycielskiego o ograniczenie dzielenia gruntów włościańskich.
588. Gmina Tuczały przez p. Abrahamowicza o wyłączenie z okręgu Starostwa i Sądu Jaworów o przydzielenie do Gródka.
589. Zbiorowa petycja gmin powiatu Myślenickiego przez p. Zborowskiego o zmianę ustawy szkolnej.
590. Gmina Blich przez p. Olejnika o zwolnienie z obowiązków do szkoły w Milnie i utworzenie odrębnej szkoły w Blichu.
591. Wydział powiatowy Nowy targ przez p. Czartoryskiego o erygowanie stacyi kolejowej w Skomielnej.
592. Nauczyciele szkoły w Półwsiu zwierzynieckim przez p. Romanowicza, o podwyższenie płacy.
593. Rożałowski Ludwik, nauczyciel przez p. Romanowicza o uzupełnienie płacy.
594. Rada szkolna w Mostach wielkich przez p. Głogowskiego o podwyższenie płacy jednemu z tamtejszych nauczycieli.
595. Gmina Ceperów przez p. Merunowicza o zwolnienie od płacenia zaległej dotacyi na nauczyciela.
596. Pogorzeley gminy Żorniska przez p. Merunowicza o zapomogę.
597. Borkowska Tekla przez p. Grossa o zapomogę.
598. Nauczyciele szkół ludowych w Tarnopolu przez p. Maxa o zaliczenie ich do klasy 1. pod względem płac.
599. Nauczyciele szkoły w Bohorodeczanach przez p. Łukasiewicza Alex. o podwyższenie płacy.
600. Nauczyciele i nauczycielki w Wieliczce przez p. Splawińskiego o podwyższenie płac.
601. Puszyńska Teresa przez p. ks. Sawę o zapomogę.
602. Kowalski Hnat b. droźnik przez p. Podlewskiego o odprawę.

Protokół

22. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego,
z dnia 18. października 1881.

Początek o godzinie 10. minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Czaykowski Alfons, Jan hr. Stadnicki, Turzański.

Obecnych posłów 129.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 21. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons czyta spis petycyj od Nru 603 do 617 wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 18. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: prawniczej Nr. 603, — administracyjnej Nr. 604, — bankowej Nr. 605, — drogowej Nr. 606, 611, kultury krajowej Nr. 607, — Wydziałowi krajowemu jako komisji Nr. 608, — petycyjnej Nr. 609, 610, 614, 616, 617, — edukacyjnej Nr. 612, 615, — budżetowej Nr. 613.

Sekretarz p. Czaykowski Alfons odczytuje dostatecznie poparty wniosek p. Czerkawskiego, w przedmiocie zaprowadzenia stałej katedry historii polskiej w uniwersytecie lwowskim.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Dalszy ciąg rozprawy w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego.

P. Merunowicz przemawia za wnioskiem komisji.

P. Wodzicki Ludwik za wnioskiem komisji.

Na wniosek p. Hallera zamknięto dyskusję.

Marszałek wzywa pp. Skalkowskiego i Krukowieckiego, ażeby wybrali generalnego mowcę.

P. Żurowski przemawia przeciw wnioskowi komisji.

P. Gross wnosi, ażeby oba mowcy przemawiali. Izba uchwała ten wniosek.

P. Krukowiecki przemawia za wnioskiem komisji.

P. Skalkowski za wnioskiem komisji, p. Wereszezyński jako członek Wydziału krajowego.

Po przemówieniu sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioski p. Erazma Wolańskiego przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji, odrzuca zarazem wniosek p. Dobrzańskiego, następującej treści:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożenie komisji bankowej udziela się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby wygotował i na najbliższej sesji sejmowej przedłożył statut krajowego zakładu kredytowego, z szczególnem uwzględnieniem potrzeb ludności włościańskiej.“

Przystąpiono do dyskusji szczegółowej nad wnioskiem komisji do uchwały A.

Sprawozdawca czyta:

„W celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, ustanawia się Zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.“

I. Zakres działania Banku obejmować ma:

a) Dział hipoteczny,

b) Dział bankowy.“

Izba uchwała ten ustęp wniosku komisji bez rozprawy.

Izba uchwała dalej bez rozprawy następujący ustęp wniosku komisji:

„ad a) Dział hipoteczny. — Bank będzie udzielał w listach zastawnych pożyczki hipoteczne spłacalne ratami.“

Do wniosku komisji, który opiewa: „Listy zastawne wydawane będą pod gwarancją kraju, do wysokości sumy udzielonych pożyczek,“ wnosi p. Dobrzański, ażeby zawiesić rozprawę nad tym ustępem aż do powzięcia uchwały B) wniosku komisji.

Izba odrzuca ten wniosek p. Dobrzańskiego.

P. Dobrzański przemawia za opuszczeniem z tego ustępu słów: „pod gwarancją kraju.“

Marszałek daje pod głosowanie ten ustęp wniosku komisji bez słów „pod gwarancją kraju.“

Izba uchwała tę część wniosku komisji, a przy głosowaniu nad słowami: „pod gwarancją kraju“ przyjmuje takowe, tak, że ustęp ten utrzymał się według wniosku komisji.

Do ustępu 3go, który opiewa: „Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane najwyżej do wysokości oznaczonego ustawą bezpieczeństwa publicznego,“ czyni p. Abrahamowicz poprawkę, ażeby zamiast tego ustępu trzeciego, było powiedzianem:

Pożyczki hipoteczne udzielane będą:

1. na majątności ziemskie;

2. na domy murowane mieszkalne, w miejscowościach podlegających podatkowi domowoczynszowemu.

Pożyczki udzielane być mogą tylko do wysokości pierwszej połowy wartości hipoteki i tylko na takie posiadłości, których ogólna wartość hipoteki przynajmniej 600 zł. wynosi.

Izba popiera tę poprawkę p. Abrahamowicza.

P. Wodzicki Henryk wnosi poprawkę, ażeby zamiast ustępu 3., powiedzianem było:

Pożyczki na mniejsze wartości hipoteczne niż 1000 zł. udzielane nie będą.

Marszałek oświadcza, że dopiero po głosowaniu nad poprawką p. Abrahamowicza, podda pod głosowanie poprawkę p. Wodzickiego Henryka.

Przemawia p. Krukowiecki i p. Splawiński, który wnosi, ażeby nad 3cim i 4tym ustępem, dyskusję otworzyć.

Marszałek otwiera dyskusję nad oboma ustępami.

Po przemówieniu p. Splawińskiego, czyni p. Max do ustępu 3go następującą poprawkę:

„Pożyczki hipoteczne mają być udzielane najwyżej do połowy wartości hipoteki.“

P. Abrahamowicz uprasza, ażeby nad poprawką jego ustępami głosowano.

Po przemówieniach pp. Skalkowskiego, Wereszczyńskiego jako członka Wydziału krajowego, sprawozdawcy i p. Abrahamowicza co do formalnego traktowania jego poprawki. Marszałek poddaje pod głosowanie ustępami wniosek p. Abrahamowicza.

Izba odrzuca 64 głosami przeciw 44 głosom pierwszą część poprawki p. Abrahamowicza, która opiewa :

„Pożyczki hipoteczne udzielane będą :

1. na majątności ziemskie ;

2. na domy murowane mieszkalne w miejscowościach , podlegających podatkowi domowoczynszowemu,“

a uchwała część poprawki p. Abrahamowicza, która opiewa :

„Pożyczki udzielane być mogą tylko do wysokości pierwszej połowy wartości hipoteki.“

Wskutek tej uchwały, stała się podobna powyżej przytoczona poprawka p. Maxa bezprzedmiotową.

Izba odrzuca dodatek p. Wodzickiego Henryka, ażeby wartość hipoteki wynosiła przynajmniej 1000 zł., i odrzuca dodatek p. Abrahamowicza, ażeby wartość hipoteki wynosiła najmniej 600 zł. w. a.

Ustęp ten zatem będzie brzinieć :

Pożyczki udzielane być mogą tylko do wysokości pierwszej połowy wartości hipoteki.

P. Abrahamowicz wnosi do 4go ustępu wniosku komisji nową poprawkę tej treści :

„Pożyczki mniejsze niż 200 zł., nie będą udzielane.“

P. Wodzicki Henryk oświadcza się za podniesieniem minimum pożyczki do wysokości 300 zł. w. a.

P. Spławiński przemawia za wnioskiem komisji.

Na wniosek p. Krukowieckiego zamknięto dyskusję.

Po przemówieniu pp. Męcińskiego, Dobrzańskiego i Wereszczyńskiego jako członka Wydziału krajowego, odrzuca Izba poprawkę p. Wodzickiego Henryka i poprawkę p. Abrahamowicza, a uchwała ustęp 4ty według wniosku komisji :

„Pożyczki mniejsze niż sto zł., udzielane nie będą.“

P. Golejewski wnosi, ażeby do dalszej części wniosku komisji A) zgłosić poprawki, a resztę przyjąć en bloc.

Wobec licznie zgłaszanych poprawek, Marszałek zarządza dyskusję szczegółową nad każdym ustępem wniosków komisji.

Do ustępu: „ad b) dział bankowy lit. a)“ tej części wniosku, czyni poprawkę p. Abrahamowicz, ażeby po słowie „Nabywanie wierzitelności,“ dodać słowo „hipoteczných.“

P. Merunowicz przemawia przeciw poprawce p. Abrahamowicza.

P. Spławiński przeciw poprawce p. Abrahamowicza.

P. Krukowiecki przeciw poprawce p. Abrahamowicza.

Na wniosek p. Golejewskiego, zamknięto dyskusję.

Izba nie popiera poprawki p. Abrahamowicza.

Po przemówieniu p. Grocholskiego, uchwała Izba litery a), b), c), d), wniosku komisji.

Do lit. e) czyni wniosek p. Abrahamowicz, ażeby w ustępie tym słowa: „powiatowe i gminne kasy pożyczkowe,“ poddać osobno pod głosowanie.

P. Goldman wnosi następującą poprawkę, ażeby ustęp lit. e) brzmiał :

Eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne, oparte na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873, jak również przez koła kredytowe, tudzież reeskontowanie weksli.

P. Skalkowski przemawia przeciw poprawce p. Abrahamowicza.

Izba popiera poprawkę p. Goldmana.

P. Golejewski zabiera głos przeciw poprawce p. Goldmana.

P. Abrahamowicz cofa swoją poprawkę.

Sprawozdawca imieniem komisji oświadcza się za poprawką p. Goldmana.

Izba uchwała literę e) według wniosku p. Goldmana.

Do lit. f) wnosi p. Goldman poprawkę, by po słowach: „stowarzyszeniom zaliczkowym“ dodać: „i innym opartym na ustawie z 9. kwietnia 1873.“

Sprawozdawca zgadza się imieniem komisji z poprawką p. Goldmana.

Izba uchwała lit. f) według wniosku komisji, z dodatkiem p. Goldmana.

Izba uchwała dalej bez rozpraw lit. g) według wniosku komisji.

Do lit. h) wnosi p. Romanowicz dodatek, ażeby po słowach „asygnaty kasowe“ dodać „czeki.“

Izba popiera ten dodatek, i uchwała wniosek komisji z dodatkiem p. Romanowicza.

Izba uchwała lit. i), k), bez rozprawy, według wniosku komisji.

Przy rozprawie nad lit. l), przemawia p. Abrahamowicz za opuszczeniem słów: „oraz udzielania im pożyczek.“

Pp. Rapoport i Grocholski przemawiają przeciw opuszczeniu tych słów.

Po przemówieniu p. Splawińskiego, zamknięto dyskusję.

P. Abrahamowicz cofa swe żądanie oddzielnego głosowania nad słowami „oraz udzielania im pożyczek.“

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba lit. l) według wniosku komisji.

Przy lit. m) przemawia p. Abrahamowicz za opuszczeniem słów „a względnie wykonywane roboty melioracyjnych na rachunek osób trzecich.“

P. Wodzicki Henryk przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba przy oddzielnem głosowaniu nad zakwestywowaną częścią, cały ustęp m), według wniosku komisji.

O godz. 3. min. 35 po południu, odracza Marszałek posiedzenie i zapowiada ciąg dalszy na godzinę ósmą wieczór.

Na porządku dziennym dalszy ciąg rozprawy nad założeniem krajowego zakładu kredytowego, ewentualnie rozprawa ogólna nad projektem reformy administracyjnej.

Dalszy ciąg posiedzenia przy dostatecznej liczbie posłów, o godzinie 8. m. 15 wieczór.

Na porządku dziennym dalszy ciąg rozprawy szczegółowej nad utworzeniem krajowego zakładu kredytowego.

Izba uchwała bez rozprawy II. punkt wniosku komisji projektu uchwały A., który opiewa: „II. Kraj wyposaża dział bankowy kapitałem zakładowym w ilości jednego miliona zł. w. a.“

Dalej uchwała Izba bez rozprawy pierwszy i drugi ustęp III. punktu wniosku komisji.

Do IV. punktu czyni p. Wodzicki Henryk następującą poprawkę:

Po wyrazach „rozwiązania Banku krajowego“ dodać: „co za uchwałą Sejmu nastąpić może.“

Sprawozdawca w imieniu komisji zgadza się na tę poprawkę.

Izba uchwała IV. punkt wniosku komisji z dodatkiem p. Wodzickiego Henryka, w następującej osnowie: „W razie rozwiązania Banku krajowego, co za uchwałą Sejmu nastąpić może, cały jego majątek przechodzi na własność kraju.“

Izba uchwała punkt V. bez rozprawy.

Do VI. punktu zabiera głos p. Wodzicki Henryk i wnosi, ażeby VI. VII. VIII. i IX. punkt razem traktować.

Izba zgadza się na to.

P. Wodzicki Henryk czyni w miejsce tych ustępów następujący wniosek:

„Statut obmyśli najodpowiedniej sposób zapewnienia kontroli Reprezentacyi kraju nad zakładem.“

Izba popiera ten wniosek.

P. Gross przemawia za wnioskiem komisji.

Po przemówieniu pp. Skalkowskiego, Abrahamowicza, Grocholskiego, Splawińskiego, Wodzickiego Henryka, Grossa, Abrahamowicza, Krukowieckiego, Skalkowskiego, Splawińskiego, Koziebrodzkiego Szczęsnego, — wnosi p. Rapoport, ażeby do punktu VII. wniosku komisji dodać „aż do zamianowania Rady nadzorczej wykonuje tę kontrolę Wydział krajowy.“

Izba popiera ten dodatek.

Po przemówieniu sprawozdawcy, przerywa Marszałek posiedzenie na 15 minut, w celu umożliwienia porozumienia.

Po przerwie wnosi p. Męciński, ażeby dyskusję na nowo otworzyć.

Marszałek otwiera na nowo dyskusję nad VI. VII. VIII. i IX. ustępem.

P. Męciński przedstawia zamiast tych 4 punktów, następujący wniosek:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie statutu, w którym obmyślana będzie organizacja władz zakładu, i sposób wykonywania kontroli przez reprezentację kraju nad zakładem.

Pierwszą dyrekcję i pierwszą Radę nadzorczą na czas do najbliższego zebrania się Sejmu, zamianuje Wydział krajowy.“

Wniosek ten Izba popiera.

P. Romanowicz czyni wniosek:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jeszcze w ciągu bieżącej sesji przedstawił Sejmowi kandydatów do pierwszej Rady nadzorczej, która po zatwierdzeniu statutów prowizorycznie urzędować będzie do zebrania przyszłej sesji sejmowej.

Izba popiera ten wniosek.

P. Skalkowski wnosi do VIII. punktu wniosków komisji, następującą poprawkę:

„Rada nadzorcza składa się z dziewięciu członków i czterech zastępców, których wybiera Sejm z podwójnej liczby kandydatów, przedstawionych przez Wydział krajowy, na przeciąg lat sześciu.“

Izba popiera tę poprawkę p. Skalkowskiego.

Po przemówieniu p. Grocholskiego, zamyka Izba na wniosek p. Jasińskiego Franciszka dyskusję.

Przemawiają jeszcze pp. Rapoport, Goldman, Splawiński i Męciński, a p. Wodzicki Henryk cofa swój wniosek.

Poczem Izba odrzuca wniosek p. Męcińskiego i uchwała VI. i VII. punkt wniosku komisji, odrzuca poprawkę p. Skalkowskiego do VIII. punktu wniosku komisji, i uchwała VIII. i IX. punkt według wniosku komisji, odrzucając dodatek p. Romanowicza do IX. punktu wniesiony.

Dalej uchwała Izba bez rozprawy X. punkt wniosku komisji.

Do XI. punktu wnosi p. Abrahamowicz ten dodatek:

„Skoro egzekucya polityczna dla wierzytelności hipotecznych przyznana mu będzie.“

Izba popiera ten dodatek.

Przemawiają jeszcze pp. Koziebrodzki Szcęsny i Grocholski, który wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wust. XI. opuścić: „do wydania postanowień wykonawczych oraz instrukcyj wykonawczych,“
a na końcu dodać: „Sejm uchwali na przedstawienie Wydziału krajowego instrukcye wykonawcze.“

Po przemówieniu p. Goldmana, zamknięto dyskusję na wniosek p. Zuckra, a po przemówieniu pp. Abrahamowicza i Wereszczyńskiego jako Członka Wydziału krajowego, uchwała Izba w podzielonem w myśl wniosku p. Grocholskiego głosowaniu punkt XI. w zupełności według wniosku komisji, a następnie odrzuca dodatek p. Abrahamowicza. Późem Marszałek oświadcza, że przez przyjęcie całego punktu XI. według wniosku komisji stała się poprawka p. Grocholskiego bezprzedmiotową.

Punkt XII. uchwała Izba bez rozpraw.

Następnie uchwała Izba projekt uchwały B. i projekt uchwały C. bez rozpraw.

W rozprawie szczegółowej nad projektem ustawy D., uchwała Izba art. I., odczytany przez Marszałka z stylistyczną poprawką zamiast słowa „upoważniam“ z słowami „upoważnia się“, w następującym brzmieniu:

„Art. I.

Na założenie i wyposażenie „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki w ilości 1,025.000 zł, w. a. pod warunkami najmniej uciążliwymi.“

Dalej art. II., tytuł i wstęp ustawy bez rozpraw.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 11^{1/2}, w nocy, i zapowiada następne posiedzenie na 19. października 1881 o godzinie 10. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny

23. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w środę dnia 19. października 1881 o godzinie 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie lekkomyślnego zadłużania się urzędników i sług krajowych. Sprawozdawca p. Pietruski.

2. Sprawozdanie komisji dla reformy administracyjnej o kwestyonarzu e. k. Rządu w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracji w politycznym zarządzie krajów koronnych. Sprawozdawca komisji p. Gross. Sprawozdawca mniejszości p. Alfons Czaykowski.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Jasiński w. r.

Turzański w. r.

Spis petycyj

wniezionych do Sejmu krajowego po dzień 18. października 1881.

603. Auskultanci i praktykanci sądowi okręgu apelacyjnego lwowskiego, przez p. Skalkowskiego, o poparcie ich petycyi u Wys. Rządu.
604. Urząd parafialny w Błażowej, przez p. Kowalskiego Tomasza, o wzięcie w obronę majątku erekcyonalnego.
605. Towarzystwo rolnicze w Bochni, przez p. Skalkowskiego, o popieranie instytucyi Towarzystw zaliczkowych.
606. Wydział powiat. Limanowa, przez p. Romera, o zniesienie instytucyi mytniezej.
607. Stefan hr. Zamoyski, w imieniu gmin i obszarów dworskich Nienowic, Duńkowie, Łazów i Wysocko, o subwencyę i pożyczkę na regulacyę rzeki Wiszni.
608. Gmina Bobowa, przez p. Żywickiego, o wyższe dodatki gminne.
609. Siembrzuch Wojciech, p. posła Wodzińskiego, o darowanie nałożonej nań grzywny rozporządzeniem Wydziału powiatowego w Łańcucie.
610. Gmina Jezierzany, przez p. Wesołowskiego o zapomogę z powodu gradobicia.
611. Wydział pow. Sambor przez p. M. Popiela o subwencyę na rekonstrukcyę dróg gminnych w powiecie.
612. Nauczyciele w Ropczycach przez p. J. Michałowskiego o polepszenie bytu materyalnego.
613. Kaliciński Ludwik, nauczyciel, przez p. Polanowskiego, o zaliczkę na placę.
614. Niemezyk Józef, nauczyciel przez p. Splawińskiego, o zaliczkę na placę.
615. Nauczyciele szkoły w Radziechowie, przez p. Wasilewskiego, o polepszenie bytu materyalnego.
616. Irodenko Szczepan, nauczyciel, przez p. K. Mandyczewskiego o zapomogę.
617. Ryniewicz Maurycy, nauczyciel, przez p. ks. Mandyczewskiego o zaliczkę na placę.

Protokół

23. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. października 1881.

Początek o godzinie 10¹/₂, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: Pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecných posłów 135.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek oświadcza, iż protokół z 21. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 22. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej złożony do przejrzenia.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje spis petycyj od Nr. 618 do 643 wniesionych do W. Sejmu po dzień 19. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: administracyjnej Nr. 618, 620 do 631, — edukacyjnej Nr. 619, petycyjnej Nr. 632, 637 641 do 643, — budżetowej Nr. 633, — kolejowej Nr. 634, — konkurencyjnej Nr. 635, — kultury krajowej Nr. 636, 640, — drogowej Nr. 638, 639.

P. Józef Jasiński wnosi, aby Wysoki Sejm petycję gminy Ropeczyc o dozwoleńie wyższych dodatków do podatków l. 642 zamiast do komisji petycyjnej, odesłał do Wydziału krajowego jako komisji.

Izba uchwala ten wniosek.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje interpelację p. Głogowskiego i towarzyszy do komisarza rządowego w sprawie drogi państwowej między Kulikowem a Zboiskami, tudzież interpelację posła Zamoyskiego i towarzyszy do komisarza rządowego w sprawie uchwały sejmowej co do koncesjonowania kolei Jarosławsko-Sokalskiej.

Marszałek oznajmia, że interpelacje odczytane udzieli c. k. Komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym przedmiotem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem uchwalenia dodatku do ustawy służby krajowej przeciw lekkomyślnemu zadłużaniu się urzędników i sług krajowych.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi odesłać to sprawozdanie do komisji administracyjnej.

Izba uchwala ten wniosek.

Następuje sprawozdanie komisji dla reformy administracyjnej o kwestyonarzu c. k. Rządu w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracji w politycznym zarządzie krajów koronnych.

Sprawozdawca komisji p. Gross uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski większości komisji.

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na zapytanie c. k. Rządu co do ograniczenia podwójnej administracji celem jej uproszczenia, Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi razem z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza co następuje:

I. Sejm wyraża uznanie c. k. Rządowi za to, że zwrócił uwagę na potrzebę reformy administracji, a zasięgając w celu jej przeprowadzenia zdania Reprezentacji poszczególnych królestw i krajów, złożył niewątpliwy dowód konstytucyjnego poszanowania zasady ich autonomii.

Wszelako nie sądzi, iżby jakakolwiek reforma tego rodzaju, a mianowicie reforma oparta na ograniczeniu podwójnej administracji w kraju mogła skutecznie i z prawdziwą dla kraju korzyścią być przeprowadzona, nie będąc stosownie do odrębnych potrzeb i właściwości kraju naszego jednolicie w związku z całością reform administracji obmyślana. Tym zaś warunkom stałoby się wtedy tylko w pełnej mierze zadość, gdyby Sejm miał prawo stanowić o zasadach organizacji władz administracyjnych tak rządowych jakoteż autonomicznych w naszym kraju.

II. Sejm niezapoznaje licznych i znaczących niedogodności obecnego ustroju administracyjnego, mniema jednak, że one nie są wyłącznie spowodowane dwoistością administracji, ale także i to w znacznej części zakresem czynności i obowiązków, jakie ustawodawstwo istniejące wkłada na gminę wiejską i małomiejską, a którym gmina w dzisiejszym składzie żadną miarą odpowiedzieć nie jest w stanie.

W przekonaniu, że sprawa reformy administracyjnej w swej całości nie jest jeszcze dojrzała i dostatecznie przygotowana, a przygotować ją można najwłaściwiej przez zaprowadzenie zmian częściowych i usuwanie kolejno tych niedogodności, które się w zastosowaniu okazały najbardziej dotkliwe — Sejm ogranicza się do wskazania tych, co stanowiąc niejako podwalinę innych, torować mogą skutecznie do nich drogę.

A w szczególności należy zdaniem Sejmu:

- a) Z dotychczasowych gmin, pozostawiając im samoistny zarząd ich majątków i własnych zakładów, i z obszarów dworskich, tworzyć w stosownie złożonych okręgach, większe okręgowe gminy administracyjne dla wykonywania pod odpowiedzialnością ich naczelników policyi miejscowej, załatwiania spraw poruczonego zakresu działania i sprawowania czynności Sądów pokoju, których rychłego zaprowadzenia domagamy się jak najusilniej;
- b) dla uproszczenia administracji i umniejszenia jej kosztów po utworzeniu okręgowych gmin administracyjnych, rozszerzyć granice teraźniejszych powiatów, a tem samem ograniczyć ich liczbę, jakoteż liczbę Rad i c. k. Starostw powiatowych pod warunkiem, iżby o potrzebie i stosowności takiego rozszerzenia słuchana była Reprezentacja krajowa;
- c) organom samorządu krajowego i powiatowego winien, bez naruszenia ich odrębności, przyznany być odpowiedni wpływ przy załatwianiu spraw, należących obecnie do zakresu działania c. k. władz rządowych, jak nadzoru nad wykonaniem ustawy o zarazie bydła, regulacji rzek, dróg państwowych, ustawy leśnej, spraw dotyczących poboru wojska, udzielania koncesyj przemysłowych i t. p. oraz zapewniona skuteczność postanowień organów autonomicznych w myśl uchwał Sejmu z dnia 5. października 1878 które nieotrzymały sankcji“.

Sprawozdawca mniejszości komisji odczytuje następujący wniosek tejże mniejszości:

„1. Wysoki Sejm raczy w miejsce ustępu II. wniosku komisji powziąć następującą uchwałę:

II. Sejm nie zapoznaje licznych i znaczących niedogodności obecnego ustroju administracyjnego, mniema jednak, że one nie są wyłącznie spowodowane dwoistością administracji, ale także brakiem postanowień zapewniających wykonanie uchwał Reprezentacji powiatowych i zakresem czynności i obowiązków, jakie ustawodawstwo istniejące wkłada na gminę wiejską i małomiejską, a którym z rzadkimi tylko wyjątkami gmina w dzisiejszym składzie odpowiedzieć nie jest w stanie.

W przekonaniu, że tym niedogodnościom i brakom w danych okolicznościach najwłaściwiej zaradzić można wprowadzeniem zmian częściowych, Sejm zwraca uwagę c. k. Rządu na dawniejsze swoje w tej mierze usiłowania, dążące do stopniowej naprawy urządzeń gminnych i powiatowych i sądzi, że dla ulepszenia tych urządzeń byłoby pożądanem:

a) Nadanie radom powiatowym prawa tworzenia z gmin wiejskich i obszarów dworskich okręgów, dla skutecznego sprawowania policyi miejscowej, mianowicie spraw objętych w §. 27. lit. e, d, f, g, k, ust. gm. przez organa odpowiednio kwalifikowane mianowane przez Wydział powiatowy, a zatwierdzone przez polityczną władzę powiatową.

b) Zabezpieczenie wykonania uchwał Reprezentacji powiatowych w myśl uchwalonego przez Wysoki Sejm w r. 1874. projektu do ustawy.

c) Poddanie urzędników gmin wiejskich pod nadzór rządowych i samorządnych władz powiatowych, w myśl uchwalonego przez Sejm w r. 1878 projektu do ustawy.

Wreszcie uważa Sejm za konieczny warunek zapewnienia naszemu krajowi poważniejszego rozwoju wprowadzenie instytucji Sądów pokoju dla orzekania w sprawach cywilnych drobiazgowych i w sprawach karnych o przestępstwa.

2. Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył:

a) projekt do ustawy nadającej Reprezentacjom powiatowym prawo tworzenia z gmin wiejskich i obszarów dworskich okręgów — celem lepszego sprawowania policyi miejscowej, mianowicie spraw objętych w §. 27. lit. e, d, f, g, k, ust. gmin. przez organa odpowiednio kwalifikowane, mianowane przez Wydział powiatowy, a zatwierdzone przez polityczną władzę powiatową;

b) projekt do ustawy zapewniającej wykonanie uchwał Reprezentacji powiatowych w myśl uchwały Sejmu z r. 1874. w tym przedmiocie;

c) projekt do ustawy poddającej urzędników i funkcyjonyuszów gmin wiejskich pod nadzór rządowych i samorządnych władz powiatowych w myśl uchwały Sejmu w tym przedmiocie w r. 1878 powziętej“.

W ogólnej rozprawie po przemówieniu c. k. komisarza rządowego Wiceprezydenta c. k. Namiestnictwa Filipa Zaleskiego, zabierają jeszcze głos: p. ks. Sawa przeciw, p. Romanowicz za wnioskiem większości komisji, p. Matkowski za wnioskiem mniejszości, p. Grocholski przeciw wnioskowi większości i mniejszości.

P. Chrzanowski czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Sejm wyraża uznanie c. k. Rządowi za to, że zasiągnął zdania reprezentacji kraju co do reformy administracji. Zdaniem Sejmu, reformę administracji w kraju naszym wykonać należy w tym kierunku, aby na czele administracji krajowej stał rząd krajowy odpowiedzialny przed Sejmem co do wykonywania ustaw krajowych. Samorząd całego kraju byłby zabezpieczony przez taki ustrój i przez takie stanowisko naczelnego koła administracji krajowej, a wówczas możnaby usunąć wady podwójnej administracji przez bliski związek władz rządowych administracyjnych z władzami autonomicznymi i przez stosowny rozdział atrybucyj między te władze lecz zawsze bez naruszenia samorządu gminy. Tę reformę administracji w kraju naszym możnaby przeprowadzić jedynie mocą ustaw krajowych uchwalonych przez Sejm znający właściwości kraju i jego stosunki wewnętrzne“.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu pp. Golejewskiego za, a Pilata przeciw wnioskowi większości, obejmuje Zastępca Marszałka ks. biskup Stupnicki przewodniczenie, po przemówieniu p. Fruchtmanna obejmuje napowrót Marszałek przewodniczenie.

Po przemówieniu p. Kowalskiego Bazylego przeciw wnioskowi większości i mniejszości komisji i po uchwaleniu na wniosek p. Pietruskiego zamknięcia dyskusji ogólnej, wzywa Marszałek zapisanych mowców za i przeciw wnioskowi większości komisji do wybrania mowców jeneralnych. Po ogłoszeniu, że jeneralnym mowcą przeciw wnioskowi większości komisji wybrany został p. Wojciech Dzie duszycki, a za wnioskiem większości p. Zatorski, zapowiada Marszałek następne posiedzenie na 20. października 1881 o godzinie 12. w południe z następującym porządkiem dziennym i zamyka posiedzenie o godzinie 4. po południu.

Porządek dzienny 24, posiedzenia. 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we czwartek dnia 20. października 1881 o godz. 12. przed południem.

1. Ciąg dalszy rozprawy w przedmiocie ograniczenia podwójnej administracji w politycznym rządzie krajów koronnych. Sprawozdawca komisji p. Gross. Sprawozdawca mniejszości poseł Czaykowski Alfons.
2. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych na r. 1882. Sprawozdawca p. Chrzanowski.
3. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie udzielenia jednorazowego zasiłku na ukończenie szpitala izraelskiego w Krakowie. Sprawozdawca p. Rapoport.
4. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Pietruskiego w przedmiocie urządzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym. Sprawozdawca p. Popiel Paweł.
5. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju. Sprawozdawca p. Pilat.
6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie przemysłu domowego i drobnego. Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.
7. Sprawozdanie komisji prawniczej co do zmiany ustawy państwowej z 29. Lutego 1880 o chorobach zaraźliwych zwierzęcych. Sprawozdawca poseł Wesołowski.
8. Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania opłat skarbowych i podatków odnośnie do przemysłu górniczego. Sprawozdawca poseł Fedorowicz.
9. Sprawozdanie komisji naftowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach górniczych. Sprawozdawca poseł Fedorowicz.
10. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach sądów powiatowych. Sprawozdawca poseł Spławiński.
11. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie regulacji rzeki Wisłok. Sprawozdawca poseł Gorajski.
12. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie terytoryalnej zmiany sądu powiatowego i starostwa w Turce, Starem mieście, Drohobyczu, Samborze i t. d. Sprawozdawca p. Waygart.
13. Sprawozdanie komisji prawniczej co do zmiany regulaminu sejmowego. Sprawozdawca poseł Bazyli Kowalski.
14. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie subwencji dla sadowniczo-ogrodniczej szkoły w Tarnowie. Sprawozdawca poseł Gross.
15. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia stypendyów dla uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie. Sprawozdawca poseł Gross.
16. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach. Sprawozdawca poseł Małecki.
17. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy seminarjach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie. Sprawozdawca p. Tarnowski Stanisław.

18. Sprawozdanie komisji budżetowej, w przedmiocie wymierzenia pięcioleć, emerytur, pensyj wdowich i dodatków na wychowanie dzieci dla urzędników i służby drogowej. Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

Marszałek krajowy
Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 19. października 1881.

618. Konwent Karmelitów w Sąsiadowicach przez p. Zatorskiego o przywrócenie mu praw obszaru dworskiego.
619. Rada szkolna w Zakliczynie przez p. Kitrysa o podwyższenie płac nauczycielom tamtejszej szkoły.
620. O pozostawienie c. k. Starostwa w Dolinie proszą przez p. Podlewskiego gmina Spas.
621. Gmina Słoboda dolińska.
622. Krechowice.
623. Pacyków.
624. Hołyn.
625. Gmina Suchodół.
626. Seneczów.
627. Wyszków.
628. Wełdzierz.
629. Debolówka
630. Lolin.
631. Maksymówka.
632. Bereźnicka Wilhelmina i Kowalska Zenobia przez p. Buchwalda o wydanie kaucji służbowej śp. Karola Bereźnickiego.
633. Gmina Jazłowiec przez p. Popiela o subwencyę na budowę szkoły.
634. Wydział pow. Złoczów przez p. Jaworskiego o ustanowienie stacyi kolejowej w Zarwanicy.
635. Parafianie gminy Lisiatycze przez p. Krukowieckiego przeciw nadużyciom miejscowego proboszcza ks. Jana Berezińskiego.
636. Adam Tabaczyński przez p. Krukowieckiego w sprawie należytości jego za roboty około ubezpieczenia brzegów Dunajca.
637. Anna Bartnik przez p. Smolkę o zapomogę.
638. Wydział pow. Czortków przez p. M. Wolańskiego o zniesienie myt.
639. Tensam o zmianę ustawy o dojazdach kolejowych.
640. Towarzystwo gorzelników przez p. Romanowicza o zaprowadzenie szkoły gorzelnictwa w Dublanach.
641. Michna Wojciech, dyrektor szkoły przez p. Romanowicza o zaliczkę na płacę.
642. Gmina Ropeczyce przez p. Tyszkiewicza o dodatki do podatków konsumcyjnych.
643. Ligęza Franciszek, nauczyciel przez p. Romanowicza, o zapomogę.

Protokół

24. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 20. października 1881.

Początek o godzinie 12. minut 25 rano.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 133.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, iż protokół z 22. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 23. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzenia złożony.

Sekretarz Jasiński Józef odczytnie spis petycyi od Nr. 644 do 650 wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 20. października 1881, a przydzielonych następującym komisjom: petycyjnej Nr. 644, 645, — drogowej Nr. 646.

P. Turzański wnosi, ażeby pet. Nr. 646 ks. Jana Sieleckiego w sprawie budowy mostu na rzece Wereszyca, przydzieloną komisji drogowej, przekazać Wydziałowi krajowemu z poleceniem spiesznego załatwienia sprawy.

Marszałek oświadcza, iż podda ten wniosek pod głosowanie po odczytaniu całego spisu petycyj.

Sekretarz Jasiński Józef odczytuje dalszy ciąg spisu petycyj, przydzielonych komisjom: drogowej Nr. 647, — petycyjnej Nr. 648, 649, budżetowej Nr. 650.

Izba uchwała wniosek p. Turzańskiego i przekazuje pet. ks. Jana Sieleckiego Wydziałowi krajowemu z poleceniem spiesznego załatwienia sprawy.

P. Turzański odczytuje interpelację p. Ochrymowicza i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie uregulowania szkół ludowych w Drohobyczu.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę odstąpi c. k. komisarzowi rządowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest dalszy ciąg rozprawy w przedmiocie reformy administracji.

Przemawiają pp. Wojciech Dzieduszycki jako generalny mowca za wnioskiem mniejszości, Zatorski jako generalny mowca za wnioskiem większości komisji, Czaykowski Alfons jako spr-

wozdawca mniejszości komisji, Gross jako sprawozdawca większości komisji, Kowalski Bazyli w sprawie sprostowania faktu.

P. Chrzanowski wnosi, ażeby jego wniosek uczyniony na 23. posiedzeniu (umieszczony w protokole z dnia 19. października 1881) przekazać komisji gminnej do rozstrząśnienia z poleceniem, iżby komisya na jutrzejszem posiedzeniu zdała sprawę, oraz uprasza o odroczenie do jutra szczegółowych rozpraw nad odpowiedzią proponowaną przez komisję.

Izba odrzuca ten wniosek p. Chrzanowskiego i przystępuje do rozprawy szczegółowej nad wnioskami większości i mniejszości komisji.

Sprawozdawca komisji p. Gross odczytuje wstęp i punkt I. wniosku większości, które opiewają:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić.

Na zapytanie c. k. Rządu co do ograniczenia podwójnej administracji celem jej uproszczenia Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi razem z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza co następuje:

I. Sejm wyraża uznanie c. k. Rządowi za to, że zwrócił uwagę na potrzebę reformy administracji, a zasiągając w celu jej przeprowadzenia zdania Reprezentacji poszczególnych królestw i krajów, złożył niewątpliwy dowód konstytucyjnego poszanowania zasady ich autonomii.

Wszelako nie sądzi, iżby jakakolwiek reforma tego rodzaju, a mianowicie reforma oparta na ograniczeniu podwójnej administracji w kraju mogła skutecznie i z prawdziwą dla kraju korzyścią być przeprowadzona, nie będąc stosownie do odrębnych potrzeb i właściwości kraju naszego jednolicie w związku z całością reform administracji obmyślana. Tym zaś warunkom stałoby się wtedy tylko w pełnej mierze zadość, gdyby Sejm miał prawo stanowić o zasadach organizacji władz administracyjnych tak rządowych jakoteż autonomicznych w naszym kraju“.

Po przemówieniu pp. Wolańskiego Erazma i Czartoryskiego zamknięto na wniosek p. Grocholskiego dyskusję, a po przemówieniu p. Golejewskiego i zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę komisji, uchwała Izba wstęp, ustęp pierwszy i drugi punktu I. wniosku komisji.

Marszałek odracza posiedzenie o godzinie 3. minut 53 po południu do godziny 8. wieczór.

Dalszy ciąg 24. posiedzenia o godzinie 8. minut 16 wieczór przy dostatecznej liczbie posłów.

Po przemówieniu p. Abrahamowicza co do formalnego traktowania, Marszałek zarządza odczytanie wniosku większości komisji.

Sprawozdawca komisji p. Gross odczytuje II. punkt wniosku komisji.

Izba uwalnia sprawozdawcę mniejszości od odczytania odnośnego wniosku.

Przy rozprawie szczegółowej przemawiają pp. Onyszkiewicz, Czerkawski, Czartoryski i Męciński.

Po zamknięciu dyskusji na wniosek p. Splawińskiego przemawiają zapisani jeszcze do głosu pp. Polanowski, Zatorski, Czaykowski Alfons jako sprawozdawca mniejszości komisji, Gross jako sprawozdawca większości komisji, wreszcie p. Wodzicki Ludwik w sprawie faktycznego sprostowania.

Marszałek oświadcza, iż podda pod głosowanie najprzód wniosek mniejszości, ponieważ uważa go za poprawkę do wniosku większości komisji.

Izba odrzuca punkt II. wniosku mniejszości.

Co do głosowania nad wnioskiem większości, czyni wniosek p. Bartmański, ażeby ustępami głosować.

P. Gross popiera ten wniosek.

Marszałek poddaje pod głosowanie 1. ustęp II. punktu wniosku większości.

Izba odrzuca ten ustęp; — odrzuca również drugi ustęp punktu II, odrzuca wreszcie ustępy sub. lit. a, b, c, wniosku większości komisji.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na r. 1882. Sprawozdawca p. Chrzanowski.

W ogólnej dyskusji przemawiają pp. Madeyski, Goldmann, sprawozdawca, c. k. komisarz rządowy i sprawozdawca powtórnie.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwała głosowanie tytułami i uchwała według wniosku komisji bez rozprawy:

Wydatki funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej.

1. Koszta zarządu	23.000 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie obligacyj	1,610.700 „
3. Kwoty wyrównawcze:	
a) w kapitale	300 „
b) w rentach	150 „
4. Renty dla uprawnionych	1,958.485 „
5. Nadzwyczajne wydatki	76.580 „
Razem	<u>3,669.215 „</u>

Pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej:

Od obowiązanym.

1. wpłata kapitałów	3.155 zł.
2. wpłata na renty	633 „
3. odsetki za zwłokę i inne dochody	5.355 „

II. Dochody własne.

4. odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	42.746 „
--	----------

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,044.434 „
---	-------------

IV. Ze skarbu państwa.

6. Subwencya ze skarbu państwa	1,499.964 „
7. Część zapasu kasowego, pozostałego z końcem 1880. r.	72.928 „
Razem	<u>3,669.215 zł.</u>

Wydatki dla funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej.

1. Koszta zarządu	12.500 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	892.500 „
3. Kwoty wyrównawcze:	
a) w kapitale	50 „
b) w rentach	50 „
4. Renty dla uprawnionych	1,139.957 „
5. Nadzwyczajne wydatki	8.000 „
Razem	<u>2,053.557 zł.</u>

Pokrycie wydatków funduszu indemn. Galicyi zachodniej.

1. Wpłata kapitałów	1.841 zł.
2. „ rent	678 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	5.313 „
4. Odsetki od zakupionych obligacyj indemnizacyjnych	23.896 „
5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	803.363 „
6. Dotacya ze skarbu państwa	1,125.036 „
7. Część zapasu kasowego pozostałego z końcem 1880. r.	93.430 „

Razem więc dochody funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej 2,053.557 „

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta następującą uchwałą finansową:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej i funduszu indemnizacyjnego Galicyi zachodniej w r. 1882, Sejm ustanawia w obu tych częściach kraju dodatek do podatków stałych po 30 centów do każdego złotego całej należności podatku“.

Izba uchwała wnioszek ten bez rozpraw.

Następnie poddaje Marszałek pod głosowanie:

Wydatki funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego

1. Koszta zarządu	900 zł.
2. Spłata kapitałów przez losowanie	91.350 „
3. Renty dla uprawnionych	94.919 „
4. Wydatki nadzwyczajne	400 „

Przeto ogół wydatków funduszu indemnizacyjnego Krakowskiego w r. 1882 187.569 „

Izba uchwała rubrykę tę wydatków bez rozpraw.

Marszałek poddaje pod głosowanie:

Pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego W. ks. Krakowskiego

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitałów	1.535 zł.
2. „ rent	220 „
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	1.381 „

II. Własne dochody.

4. Odsetki od zakupionych obligacji indemn.	6.092 „
---	---------

III. Od kraju.

5. Dodatek indemnizacyjny do podatków	166.442 „
6. Część zapasu pozostałego z końcem 1880. r.	11.899 „

Razem dochody funduszu indemn. krakowskiego . . . . . 187.569 „

Izba uchwała pokrycie to bez rozpraw.

Sprawozdawca czyta następującą uchwałą finansową:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Księstwa Krakowskiego w roku 1882., Sejm ustanawia w Wielkim Księstwie Krakowskim dodatek do podatków stałych po 20 centów do każdego złotego całej należności podatku“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw, a następnie uchwała w drugim czytaniu przyjęte preliminarze funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego i w trzecim czytaniu.

O godzinie 11. w nocy zamyka Marszałek posiedzenie i zapowiada następne na 21. października 1881 o godz. 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 25. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 21. października 1881 o godzinie 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Czerkawskiego w przedmiocie zaprowadzenia stałej katedry historii polskiej na uniwersytecie lwowskim.

2. Trzecie czytanie uchwał w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. Sprawozdawca poseł Russocki.

3. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie udzielenia jednorazowego zasiłku na ukończenie szpitala izraelskiego w Krakowie. Sprawozdawca poseł Rapoport.

4. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Pietruskiego w przedmiocie urządzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym. Sprawozdawca poseł Popiel Paweł.

5. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju. Sprawozdawca poseł Pilat.
6. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie przemysłu domowego i drobnego. Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.
7. Sprawozdanie komisji prawniczej co do zmiany ustawy państwowej z 29. lutego 1880 o chorobach zaraźliwych zwierzęcych. Sprawozdawca p. Wesółowski.
8. Sprawozdanie komisji naftowej w przedmiocie uregulowania opłat skarbowych i podatków odnośnie do przemysłu górniczego. Sprawozdawca p. Fedorowicz.
9. Sprawozdanie komisji naftowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach górniczych. Sprawozdawca p. Fedorowicz.
10. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmian terytoryalnych w okręgach sądów powiatowych. Sprawozdawca p. Splawiński.
11. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie regulacji rzeki Wisłok. Sprawozdawca p. Gorajski.
12. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie terytoryalnej zmiany sądu powiatowego i starostwa w Tńree, Staremmieście, Drohobyczu, Samborze itd. Sprawozdawca p. Waygart.
13. Sprawozdanie komisji prawniczej co do zmiany regulaminu sejmowego. Sprawozdawca p. Bazyli Kowalski.
14. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie subwencji dla sadowniczo-ogrodniczej szkoły w Tarnowie. Sprawozdawca p. Gross.
15. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie utworzenia stypendyów dla uczniów szkoły ogrodniczo-sadowniczej we Lwowie. Sprawozdawca p. Gross.
16. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach. Sprawozdawca p. Małecki.
17. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy seminariach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie. Sprawozdawca p. Tarnowski Stanisław.
18. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie wymierzania pięcioleć, emerytur, pensyj wdowich i dodatków na wychowanie dzieci dla urzędników i służby drogowej. Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.
19. Sprawozdanie Wydziału krajowego o opłatach gminnych (Wykaz A). Sprawozdawca p. Smolka.
20. Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem do ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich. Sprawozdawca p. Czajkowski Jan.
21. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie zniesienia prawa propinacyi w mieście Samborze. Sprawozdawca p. Madeyski.
22. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych. Sprawozdawca p. Onyszkiewicz.
23. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany statutów banku włościańskiego. Sprawozdawca p. Wesółowski.
24. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie stosunku banku włościańskiego do jego dłużników. Sprawozdawca p. Wesółowski.
25. Sprawozdanie Wydziału krajowego o koncesyach na pobór myt i kopytkowego (Wykaz B). Sprawozdawca p. hr. Badeni.
26. Sprawozdania o petycyach, które obciążają budżet.

Marszałek krajowy
Zybliekiewicz w. r.

Sekretarze :
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 20. października 1881.

644. Gmina Brzeżany, przez p. Buchwalda, izby na posady nauczycieli tamtejszej szkoły rozpisywano konkurs.
  645. Rychter Józef, profesor szkoły politechnicznej, przez p. Scipio, o subwencję na podróż naukową.
  646. Ks. Jan Sielecki Dzurdz, przez p. Turzańskiego, o przyspieszenie budowy mostu na rzece Wereszyca.
  647. Wydział powiatowy Nowytarg, przez posła Czartoryskiego, o przyjęcie na fundusz krajowy drogi gminnej Nowytarg-Zakopane.
  648. Mieszkańcy gminy Niżankowic, przez p. J. Czajkowskiego, o opust zaległych odsetków z kapitału dłużnego za kupione grunta folwarku Wyhadowa.
  649. Michał Kuszniereńko, nauczyciel, przez p. Sawczyńskiego, o zapomogę.
  650. Stanisław hr. Dzieduszycki i Marya Marcelina Darowska, przez p. Smarzewskiego, o uwolnienie budynków zakładu Sióstr Niepokal. Poczęcia N. P. Maryi w Jarosławiu od dodatku do podatków.
-

Protokół

25. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 21. października 1881.

Początek o godzinie 10¹/₂, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 133.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent Namiestnictwa p. Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oświadcza, że protokół z 23. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokół z 24. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzenia.

Sekretarz p. Alfons Czaykowski odczytuje spis petycyj od Nru 651 do 659, wniesionych do Wys. Sejmu po dzień 21. października 1881. a przydzielonych następującym komisjom: edukacyjnej Nr. 651, 658, 659, — kultury krajowej Nr. 652, — petycyjnej Nr. 653 do 656, — administracyjnej Nr. 657.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym przedmiotem jest: Pierwsze czytanie wniosku p. Czerkawskiego w przedmiocie zaprowadzenia stałej katedry historii polskiej na uniwersytecie lwowskim.

P. Czerkawski uzasadnia swój wniosek.

Na wniosek p. Czerkawskiego uchwała Izba nagłość tego wniosku i uchwała następującą rezolucję:

„Wzywa się c. k. Rząd, żeby w uniwersytecie lwowskim zaprowadził stałą katedrę historii polskiej.“

P. Golejewski czyni następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wszystkie petycje w Sejmie nie załatwione, odsyła się do Wydziału krajowego z upoważnieniem do załatwienia, jeżeli uzna za stosowne, podług sprawozdania komisji.“

(Marszałek oświadcza, iż sesya sejmowa zamknięta zostanie w poniedziałek po posiedzeniu przedpołudniowem.)

Po przemówieniu p. Jaworskiego w sprawie podobnego wniosku co do petycyj komisji drogowej i po przemówieniu p. Krukowieckiego, uchwała Izba wniosek p. Golejewskiego.

Następuje trzecie czytanie uchwał w przedmiocie utworzenia krajowego zakładu kredytowego. Sprawozdawca p. Russocki czyta :

„A.

W celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, ustanawia się Zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.“

I. Zakres działania Banku obejmować ma :

- a) Dział hipoteczny,
- b) Dział bankowy.

ad a) Dział hipoteczny.

Bank będzie udzielał w listach zastawnych pożyczki hipoteczne, spłacalne ratami.

Listy zastawne wydawane będą pod gwarancją kraju do wysokości sumy udzielonych pożyczek.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane najwyżej do pierwszej połowy wartości hipoteki.

Pożyczki mniejsze niż sto zł. udzielane nie będą.

ad b) Dział bankowy.

Do tego działu należeć ma :

- a) Nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę wratach;
- b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych oraz obligacyj krajowych;
- c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych oraz kuponów od tych listów;
- d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, na urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na krajowe obligacje i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały popularne lokowane być mogą;
- e) eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne oparte na ustawie z 9. kwietnia 1873, jak również przez koła kredytowe; tudzież reeskontowanie weksli;
- f) udzielanie pożyczek gminom, powiatom, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym, opartym na ustawie z 9. kwietnia 1873. r., oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;
- g) udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants) przez zarządy zakładów publicznych wystawione, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;
- h) przyjmowanie gotówki na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe, czeki i na rachunek bieżący;
- i) przyjmowanie depozytów;
- k) prowadzenie interesów komisowych;
- l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych — oraz udzielanie im pożyczek;
- m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych a względnie wykonywanie robót melioracyjnych, na rachunek osób trzecich.

II. Kraj wyposaży dział bankowy kapitałem zakładowym w ilości jednego miliona zł. w. a.

III. Z czystego zysku, wynikającego z obrotów banku, użyte będą 30% na utworzenie funduszu rezerwowego, dalsze 70% służyć mają do pomnażania zakładowego majątku Banku krajowego.

Gdy majątek Banku krajowego dojdzie do wysokości dwóch milionów zł. w. a., Sejm zyskami jego dowolnie rozporządzać może.

- IV. W razie rozwiązania Banku krajowego, co za uchwałą Sejmu nastąpić może, cały jego majątek przechodzi na własność kraju.
- V. Na potrzeby połączone z założeniem i wprowadzeniem w życie Banku krajowego, wyznacza się kwotę 25.000 zł. w. a.
- VI. Zwierzchniezy nadzór nad Bankiem krajowym, wykonywa Reprezentacya kraju — tj. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.
- VII. Kontrolę nad Bankiem wykonywa Rada nadzorcza i czuwa nad bezpieczeństwem tegoż.
- VIII. Rada nadzorcza składać się ma z dziewięciu na przedstawienie Wydziału krajowego przez Sejm wybranych członków, jakoteż czterech zastępców.
- IX. Dyrekeyę mianuje Wydział krajowy na przedstawienie Rady nadzorczej.
- X. Bank krajowy ma prawo zakładać filie w kraju.
- XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydania statutu dla Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, do przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania zatwierdzenia statutów, do wydania postanowień wykonawczych oraz instrukcyj wykonawczych i do wprowadzenia zakładu w życie.
- XII. W celu uzyskania potrzebnych środków pieniężnych za zaopatrzenie Banku krajowego w fundusz zakładowy i na koszt założenia (II. V. ma być zaciągnięta pożyczka krajowa w myśl załączonego pod D. I) projektu do ustawy.

B. Uchwała.

Kraj poręcza za dotrzymanie zobowiązań, z wydawania listów zastawnych przez „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ wynikających.

C. Uchwała.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze właściwej wyjednał prawo egzekucyi politycznej dla hipotecznych należytości „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ jak również zwolnienie tegoż zakładu od podatków i należytości stemplowych.

D. Ustawa

z dnia

o zaciągnięciu pożyczki na rzecz „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje :

Art. I.

Na założenie i wyposażenie „Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki w ilości 1,025.000 zł. w. a. pod warunkami najmniej uciążliwymi.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.“

Izba przyjmuje w trzeciem czytaniu te uchwały.

Marszałek oświadcza, iż wniosek p. Wołańskiego Erazma uważa tem samem za bezprzedmiotowy.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o petycji Reprezentacji zboru izraelickiego w Krakowie, względem udzielenia jednorazowego zasiłku na skończenie szpitala izraelickiego w Krakowie.

Sprawozdawca p. Rapoport uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do gwarantowania i umorzenia z funduszu krajowego pożyczki przez przełożenie zboru izraelickiego w Krakowie zaciągnąć się mającej w kwocie 5000 zł. i do wstawienia pierwszej raty amortyzacyjnej w kwocie 400 zł. do budżetu na r. 1882.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Pietruskiego w przedmiocie urzędzenia pomieszkania dla Marszałka krajowego w gmachu sejmowym.

(Ks. Biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie.)

Sprawozdawca p. Paweł Popiel uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby dla Marszałka krajowego urządził pomieszkanie w gmachu sejmowym, adeptał odpowiednio wszystkie pokoje, a reprezentacyjna umeblował z funduszu dyspozycyjnego.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie stałego kwaterunku wojsk w kraju.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje pomyłki druku i odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przeznacza kwotę 60.000 zł. corocznie przez lat trzy na udzielanie bezprocentowych pożyczek, zwrotnych w ciągu najdalej lat dwunastu, w celu budowy koszar bądź stałych, bądź tymczasowych, dla pomieszczenia załogi wojskowej stale w kraju konsystującej, lub w celu przemiany na takie koszary budynków mających obecnie inne przeznaczenie. Pożyczki te mają być udzielane w pierwszym rzędzie gminom mającym stałe załogi wojskowe, a następnie także prywatnym osobom.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania pożyczek, wymienionych w ustępie I. do oznaczania sposobów zabezpieczenia tychże i do postanawiania innych bliższych warunków.

III. Budynki użyte na koszary lub na koszary tymczasowe, uwalnia się od dodatków krajowych na cały czas tego użytku.“

P. Zucker wnosi następującą poprawkę do art. I.:

Zamiast art. I. wniosków komisji raczy Wysoki Sejm uchwalić:

„Przeznacza się na razie kwotę 60.000 zł. do dyspozycji Wydziału krajowego na udzielanie według swego uznania dopłat gminom dostarczającym koszar doraźnych, a przeciężonym wydatkiem na stały kwaterunek c. k. wojska.“

Oraz ten dodatek do wniosków komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, aby na najbliższej sesji sejmowej w przedłożeniu osobnem poczynił wnioski w celu przeprowadzenia §. 23. ustawy kwaterunkowej przez równy ile możności rozdział na kraj ciężaru z kwaterunkiem stałym c. k. wojska połączonego.“

P. Chrzanowski wnosi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy względem równego rozłożenia ciężaru kwaterunkowego.“

P. Krukowiecki czyni wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji.

Po przemówieniu p. Grocholskiego, zamknięto na wniosek p. H. Wodzickiego dyskusję. Przed zamknięciem dyskusji daje przewodniczący głos p. Zuckrowi, następnie wzywa mowców zapisanych do głosu przeciw wnioskowi komisji, ażeby wybrali jeneralnego mowcę.

Po przemówieniu p. Zuckra, p. Czerkawskiego jako jeneralnego mowcy, c. k. komisarza rządowego, p. Pietruskiego jako członka Wydziału krajowego i sprawozdawcy komisji, obejmuje Marszałek przewodniczenie i ogłasza, w jakim porządku podda wnioski do głosowania, a Izba odrzuca wniosek p. Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji.

Izba odrzuca również poprawkę p. Zuckra do punktu I. zgłoszoną i uchwała punkt I. II. i III. według wniosku komisji.

P. Zucker cofa swój dodatek ze względu na wniosek p. Chrzanowskiego, a Izba uchwała dodatkowy wniosek p. Chrzanowskiego 55 głosami przeciw 40 głosom.

Izba uchwała przystąpić do trzeciego czytania, i uchwała wnioski komisji wraz z dodatkiem p. Chrzanowskiego w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o wnioskach i czynnościach Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia stowarzyszeniom tkaczy, które się zawiązały lub zawiążą w kraju, pożyczek z funduszu krajowego na niski procent zwrotnych w ratach i otwiera mu na ten cel kredyt do wysokości 6.000 zł. na rok 1882.

II. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego w sprawie przemysłu domowego i drobnego.“

Izba uchwała te wnioski komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Grossa w przedmiocie spowodowania zmiany §. 45. ustawy państwowej z 29. lutego 1880. Dz. p. p. Nr. 35.

Sprawozdawca p. Wesołowski prostuje pomyłki druku i odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na podstawie §. 19. statutu krajowego wzywa się c. k. Rząd, by w drodze ustawodawczej wyjednał zmianę §. 45. ustawy z 29. lutego 1880. l. 35 w tym kierunku, że uchybienia przepisom §. 8. tej ustawy, nie mają stanowić występku lecz przekroczenie, względem którego postępowanie i orzeczenie politycznej władzy powiatowej przysługuje.

Petycja Rady powiat. krośnieńskiej do l. s. 479/1881 znajduje w niniejszym wniosku załatwienie.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji naftowej o petycji Towarzystwa dla rozwoju górnictwa i przemysłu naftowego w Galicyi o uregulowanie opłat skarbowych i podatków.

Sprawozdawca p. Fedorowicz Mikołaj odczytuje następujący wniosek komisji.

„Wysoki Sejm raczy wezwać Rząd, aby czy to w drodze ustawodawczej, czy też rozporządzenia uregulował stosunki opłaty należności skarbowych przy nabywaniu prawa do poszukiwania i wydobywania nafty, wosku ziemnego i tymże pokrewnych minerałów, tudzież aby w myśl uchwały Sejmu z 17. lipca 1880. r. uwolnił kopalnie nafty od podatków na czas lat 10, lub przynajmniej sprowadził takowe do takiej miary, w jakiej opłacają je kopalnie wykonywane na podstawie ogólnej ustawy górniczej, a mianowicie: uchylił zupełnie podatek zarobkowy, a zastąpił takowy opłatą od przestrzeni według modły miarowego (Massengebühr), zaś podatek dochodowy ustanowił w stosunku takim, aby przedsiębiorstwa w rozwoju swym nie były tamowane.“

Izba uchwała te wnioski bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji naftowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawach górniczych.

Sprawozdawca p. Fedorowicz Mikołaj odczytuje następujący wniosek komisji:

„1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych, przyjmuje się z uznaniem do wiadomości.

2. Sejm przychyła się do żądania Wydziału krajowego wyrażonego w sprawozdaniu, aby część kwoty 3000 zł. a. w. rubr. VII. poz. 81. budżetu na rok 1881, o ile w tymże roku nie będzie wydana, w roku 1882. była użyta.

3. Sejm przeznacza na stypendya celem wykształcenia górników w zawodach specjalnych kraj nasz najbliższej obchodzących, kwotę 2000 zł. a. w. rocznie do dyspozycji Wydziału krajowego i wstawia takową w budżet na rok 1882.“

Izba uchwała 1. 2. i 3. punkt wniosku komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniach Wydziału krajowego, mianowicie :

I. o przedłożeniu z dnia 14. czerwca 1881 l. W. k. 7353 względem ustanowienia c. k. Sądu powiatowego w Mszanie dolnej.

II. o przedłożeniu z dnia 2. września 1881 l. W. k. 36.596 względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza. i

III. o przedłożeniu z dnia 2. września 1881. l. W. k. 7352 względem uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu o przyspieszenie sprawy podziału kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych.

Sprawozdawca p. Spławiński odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ad. I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odwołuje się do swej uchwały z dnia 29. maja 1875 i oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 dz. p. p. swe zdanie:

1) iż należy utworzyć i zaprowadzić jak najrychlej nowy Sąd powiatowy w Mszanie-Dolnej w Starostwie Limanowskiem i przydzielić do jego okręgu miejscowości następujące: Chyżówka, Dobra i Zadziele, Glisne, Gruszowiec, Jurków, Kasina wielka, Kasinka, Konina, Łętowe, Łastówka i Łopuszna, Lubomierz, Mszana dolna, Mszana górna, Niedźwiedz z Witowem, Olszówka, Podobin, Pólrzeczki, Poręba wielka, Raba niżna, Słomka, Wilczyce i Włostówka, a które to miejscowości obejmują w sobie ludność w łącznej ilości 22.234 dusz na przestrzeni $6\frac{3}{4}$ mili kwadratowej i które to miejscowości z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Limanowie wyłączyć należy;

2) miejscowości zaś: Przyszowa, Skrzydlna, Wola Skrzydlniańska, Porąbka, Przenosza, Zawadka, Wikłowisko, Stróża-Struszkiewicz, Jodłownik z Dąbrówką, Janowice z Dobroniowem, Markuszowa z Raciborzanami, Gruszów z Goduszą, Szczyrzyce i Abrahamowice, Kostrza i Ryje, Lipie z przyległościami Rzeki i Sadek, Góra św. Jana i Pobrenczyn, Krasne i Łasocice, Mstów, Pagorzany i Smykań, Słupie, Szyk, należy pozostawić tak jak dotąd przy okręgu c. k. Sądu powiatowego w Limanowie.

Ad II. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, objawia w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 (Nr. 59. D. u. p.) c. k. Rządowi swe zdanie, iż przeciw czasowemu przeniesieniu siedziby c. k. Sądu powiatowego z Zabłotowa do Demicza z tem, aby rzeczony Sąd i nadal zachował charakter i nazwę c. k. Sądu powiatowego w Zabłotowie, nie ma nic do zarzucenia.

Ad III. Z uwagi, że c. k. Rząd w rozporządzeniach swych z dnia 15. lutego 1867 (Nr. 36 i 37 Dz. ust. p.) ustanawiając tylko prowizoryczne Sądy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, uznał już konieczną potrzebę przeprowadzenia zmian terytorjalnych w okręgach Sądów powiatowych i skoro w drodze konstytucyjnej wydał ustawę z dnia 11. czerwca 1868. r. (Dz. ust. p. Nr. 59);

dalej z uwagi, że c. k. Rząd przy urządzaniu politycznych władz administracyjnych, wydał w drodze konstytucyjnej ustawę z dnia 19. maja 1868. r. (Nr. 44. Dz. ust. p.), której §. 10. wska-

zuje, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic gmin, obszarów dworskich, ani też granic okręgów sądowych, czyli, że sprawę terytoriów sądowych wprowadził w ścisły związek ze sprawą terytoriów c. k. Starostw;

również z uwagi, że w dalszej konsekwencji powyższych ustaw, c. k. Rząd na podstawie zwołanej w 1869 i 1873 mieszanej komisji, wniósł do Sejmu galicyjskiego w r. 1875. stosowne przedłożenie rządowe, na które uchwałą z dnia 29. maja 1875. r. tenże Sejm zgodną objawił opinię:

następnie z uwagi, że od tego czasu upłynęło lat sześć, a nader liczne ustępy wspomnianej uchwały sejmowej, a mianowicie co do nowych utworzyć się mających Sądów powiatowych, od których zawisła dalsza regulacja c. k. Starostw i Rad powiatowych. wskazanych ustawą z dnia 19. maja 1865. r., dotąd nie są w wykonanie wprowadzone, na czym cierpi kraj cały tak pod względem należytego funkcyonowania sprawiedliwości, jakoteż pod względem sprawowania administracji politycznej i autonomicznej;

wreszcie, gdy naglące przeprowadzenie jednolitej organizacji politycznej, sądowej i autonomicznej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem, należy do najżywoźniejszych interesów tego kraju, mogących wpłynąć na polepszenie zagrożonej sytuacji ekonomicznej:

wzywa Sejm krajowy c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej wprowadził w życie zgodną z przedłożeniem rządowem, a dotąd niezalatwioną w zupełności uchwałę sejmową z dnia 29. maja 1875. r., względem podziału całego kraju na okręgi c. k. Sądów powiatowych i c. k. Starostw, a mianowicie względem utworzenia nowych Sądów powiatowych w Czarnym Dunajcu, w Mszanie dolnej, w Bieczu, w Żabnie, w Dynowie, w Podkamieniu i w Podwołoczyskach, jak równie i wszystkie późniejsze uchwały sejmowe, to jest:

a) z dnia 24. sierpnia 1877 względem przeniesienia Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny;

b) z dnia 28. sierpnia 1877 względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Zakluczynie, Starostwie Brzeskiem;

c) z dnia 16. października 1878 względem petycji o dalsze zatrzymanie Sądu powiatowego w Głogowie, i drugiej petycji o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Czarnym Dunajcu;

d) z dnia 19. października 1878 względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Dynowie;

e) z dnia 19 października 1878 względem utworzenia nowego Sądu powiatowego w Podwołoczyskach;

f) z dnia 19. października 1878 względem zmiany niektórych ustępów uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875

g) wreszcie z dnia 23. lipca 1880 o wyłączenie powiatów sądowych Kałusz i Wojniłów z okręgu Sądu obwodowego w Samborze.“

Izba uchwała te wnioski bez rozprawy.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji spółki wodnej związanej dla regulacji rzeki Wisłok.

Sprawozdawca p. Gorayski odczytuje następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Spółce wodnej związanej w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim dla regulacji Wisłoka na przestrzeni od Beska aż po Krościenko. udziela się bezwrotną subwencję po 5.000 zł. w. a. rocznie w latach 1882, 1883 i 1884, jakoteż pożyczkę bezprocentową, również po 5.000 zł. w. a. rocznie w tychże samych latach 1882, 1883 i 1884, a to pod następującymi warunkami:

a) Spółka wodna dopełni wprzód wszystkich warunków, ażeby stała się prawomocną w myśl krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875. r.

b) pożyczka bezprocentowa udzieloną będzie w każdym z wyżej wymienionych lat z góry na rozpoczęcie robót, subwencya zaś zaliczoną zostanie z dołu, po wykouaniu robót na każdy z trzech lat preliminowanych.

c) Pożyczka bezprocentowa zwróconą zostanie funduszowi krajowemu w 10 latach po 1500 zł. rocznie, począwszy od 1885. r.

d) Spółka wodna podda się nadzorowi i kontroli Wydziału krajowego, tak co do wykonania robót, jako też ich konserwacyi.

2. Na powyższe cele wstawia się do budżetu krajowego po 10.000 zł, w. a. rocznie, w trzech po sobie następujących latach 1882, 1883 i 1884.

3. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby polecił inżynierom biura melioracyjnego, wypracować bezpłatnie uzupełniające plany szczegółowe regulacyi Wisłoka na przestrzeni od Beska aż do Krościenka, oraz objąć nadzór i kontrolę nad wykonaniem się mającemi robotami i konserwacją tychże.

4. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem uzyskania subwencji na regulację Wisłoka.“

P. Golejewski czyni wniosek przejścia do porządku dziennego nad wnioskami komisji.

P. Stadnicki Jan wnosi następującą poprawkę do wniosków komisji:

Punkt I. po słowach „udziela się“ umieścić: „pożyczkę trzech procentową po 10.000 zł. w. a. rocznie w latach 1882, 1883, 1884, a to pod następującymi warunkami:

Punkt a) pozostaje.

Punkt b) się opuszcza.

Punkt c) Pożyczka oprocentowaną i zwróconą zostanie funduszowi krajowemu w 10 rocznych ratach, począwszy od 1885. r.

Izba popiera tę poprawkę.

P. Polanowski czyni następujący wniosek:

„Wysoki Sejm uchwali:

Sejm uznając ważność i doniosłość przedsięwzięcia w celu regulacyi rzek, udziela petycję spółki wodnej dla regulacyi rzeki Wisłok Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania tej sprawy tak pod względem technicznym, ekonomicznym i finansowym, jak też pod względem ustawy z 14. marca 1875 i rezolucyi Wysokiego Sejmu z dnia 15. października 1881, przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem, oraz z Radami powiatowymi względem udzielenia na ten cel subwencji i przedłożenia sprawozdania i odnośnych wniosków na przyszłą sesję sejmową.“

Na wniosek p. Małeckiego, zamknięto dyskusję.

Izba popiera wniosek p. Polanowskiego.

Po przemówieniu pp. Michałowskiego Józefa, Krukowieckiego, Tyszkowskiego, Jaworskiego, Golejewskiego, Jana Stadnickiego i sprawozdawcy, który imieniem komisji przystępuje do wniosku p. Stadnickiego Jana, p. Golejewski cofa swój wniosek.

Izba odrzuca wniosek odraczający p. Polanowskiego 62 głosami przeciw 40 głosom i uchwała punkt 1. wniosku komisji z poprawką p. Stadnickiego Jana, uchwała lit. a) tego punktu, (lit. b) odpada), uchwała lit. c) według poprawki p. Stadnickiego Jana, lit. d) według wniosku komisji, wreszcie punkt 2. 3. i 4. według wniosków komisji.

Zatem uchwała powzięta przez W. Sejm w tej sprawie opiewać będzie:

1. Spółce wodnej, zawiązanej w powiatach Sanockim, Brzozowskim i Krośnieńskim dla regulacyi Wisłoka na przestrzeni od Beska aż po Krościenko, udziela się pożyczkę trzechprocentową po 10.000 zł. w. a. rocznie w latach 1882, 1883 i 1884, a to pod następującymi warunkami:

a) Spółka wodna dopełni wprzód wszystkich warunków, ażeby stała się prawomocną w myśl krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875. r.

b) Pożyczka oprocentowaną i zwróconą zostanie funduszowi krajowemu w 10 rocznych ratach począwszy od 1885. r.

c) Spółka wodna podda się nadzorowi i kontroli Wydziału krajowego, tak co do wykonania robót, jako też ich konserwacji.

2. Na powyższe cele wstawia się do budżetu krajowego po 10.000 zł. w. a. rocznie, w trzech po sobie następujących latach 1882, 1883 i 1884.

3. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby polecił inżynierom biura melioracyjnego, wypracować bezpłatnie uzupełniające plany szczegółowe regulacji Wisłoka na przestrzeni od Beska aż do Krościenka, oraz objąć nadzór i kontrolę nad wykonaniem się mającymi robotami i konserwacją tychże.

4. Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, celem uzyskania subwencji na regulację Wisłoka.

Izba uchwala przystąpić do 3. czytania i uchwala w 3. czytaniu wyżej przytoczone wnioski.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego z powodu prośby gminy Świdnik o przydzielenie jej do c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Turce, do Rady państwa wniesionej, a przez p. Ministra sprawiedliwości do objawienia przez Wysoki Sejm zdania przesłanej sprawozdaniem z 27. maja 1881 l. 4039 przedłożonym.

Sprawozdawca p. Waygart odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 l. 50 d. u. p. swe zdanie:

1) że gminę Świdnik tudzież i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i z c. k. Starostwa drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu tak c. k. Sądu powiatowego jako i Starostwa w Turce;

2) że miejscowość Zdzianę czyli Zdzianę należy wyłączyć z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy, a przydzielić takową do okręgu tak c. k. Sądu, jakoteż i c. k. Starostwa powiatowego w Staremmieście;

3) że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manastarzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu c. k. Starostwa powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy — a przydzielić je do okręgu c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego i c. k. Starostwa powiatowego w Samborze;

4) że miejscowość Podmanasterek pozostać ma i nadal przy okręgu c. k. Sądu powiatowego w Podbużu i c. k. Starostwa powiatowego w Drohobyczy;

5) że siedziba c. k. Sądu powiatowego w Podbużu ma pozostać niezmienną.

II. Uchwałą tą załatwioną zostaje prośba wniesiona przez gminę i obszar dworski w Podmanasterku 11. października 1881 l. 734, domagająca się wyłączenia tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa w Drohobyczy i c. k. Sądu powiatowego w Podbużu a przyłączenia onej do c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze.

P. Ochrymowicz czyni wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminy Uroż i Winniki przydziela się do Sądu powiatowego w Podbużu, a do Starostwa w Drohobyczu.

Gdyby ten wniosek upadł, gmina Uroż przydziela się do Sądu powiatowego w Podbużu, a do Starostwa w Drohobyczu.

Izba uchwala wniosek I. punkt 1, i 2. według wniosku komisji, dalej punkt 3. z opuszczeniem słów „Uroż i Winniki“, uchwala wreszcie punkt 4. i 5. pierwszego wniosku, oraz II. wniosek komisji.

Marszałek zmienia porządek dzienny i udziela głosu p. Smolce, który przedkłada Sejmowi sprawozdania Wydziału krajowego o opłatach gminnych, a mianowicie:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o przedłożeniu Buczackiego Wydziału powiatowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Buczacza na pobór 100 pr. dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, z następującym wnioskiem:

Protokół 25. posiedzenia.

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

Uchwałę:

Gminie miasta Buczacza zezwala się pobierać na pokrycie wydatków gminnych w latach 1883, 1884, 1885, 1886, 1887 i 1888, 100 pre. (sto procentowy) dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Izba uchwała ten wniosek Wydziału krajowego bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o przedłożeniu Wydziału powiatowego w Zaleszczykach, względem zezwolenia gminie Uścieczko na pobór wyższych nad 50% dodatków gminnych do podatków bezpośrednich, w celu pokrycia wydatków gminnych.

Sprawozdawca p. Smolka odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującej treści

Uchwałę:

Gminie Uścieczko w powiecie Zaleszczyckim, pozwała się pobierać w roku 1881, na pokrycie wydatków gminnych 70% dodatek gminny do podatków bezpośrednich.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie zezwolenia gminie miasta Kałusza na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa na lat sześć.

Sprawozdawca p. Smolka odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Kałusza na pobór opłaty od napojów spirytusowych i piwa:

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem, postanawiam:

Art. I.

Gminie miasta Kałusza zezwala się pobierać przez lat sześć od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, opłaty od napojów spirytusowych i piwa w gminie wyrabianych, lub do niej sprowadzanych i w jej obrębie zużywanych, według następującej taryfy:

1) od hektolitra piwa	1 zł. 70 ct. w. a.
2) od litra wódki 20 stopniowej	8 " "
3) " " " 25 "	9 " "
4) " " " 30 "	11 " "
5) " " " 35 "	13 " "
6) " " " 40 "	15 " "
7) od litra araku, likieru, rosolisu i innych słodzonych przez kupców wprowadzanych lub w butelkach sprzedawanych napojów spirytusowych	14 " "
8) od litra miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku	6 " "
9) od litra moszczu z jabłek	2 " "

Art. II.

Do uiszczania tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy poszczególnione w art. I. napoje dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, bądźto na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, a nie można nią obciążać produkeyi i obrotu handlowego.

Izba uchwała bez rozpraw projekt ustawy według wniosku Wydziału krajowego, a uchwalwszy trzecie czytanie bez czytania, uchwała ten projekt w trzeciem czytaniu.

Następnie sprawozdawca p. Smolka odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zezwoleniu gminie miasta Sanoka na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia ..... obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie miasta Sanoka na pobór opłat od napojów spirytusowych i piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Sanoka zezwala się pobierać w latach 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890 1891, od napojów spirytusowych i piwa w obrębie gminy wytwarzanych i do-gminy wprowadzanych a w niej zużywanych, opłatę gminną w następującej wysokości:

- 1) od litra wódki (okowity) za każde 2½ stopni Tralesa po ½ ct. w. a.
- 2) od litra rosolisu, likieru, pończowej essencji i rumu, po 15 ct. w. a.
- 3) od litra miodu po 6 ct. w. a.
- 4) od hektolitra piwa po 1 zł. 70 ct. w. a.

Art. II.

Do uiszczania tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy poszczególnione w art. I. napoje dla konsumcyi miejscowej wytabiają lub sprowadzają bądź to na sprzedaż bądź na własny użytek.

Art. III.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, a nie można nią obciążać produkcji i obrotu handlowego.

Izba uchwała ten projekt ustawy bez rozpraw, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała powyższy projekt w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia gminie Manasterzyska powiatu Buczackiego na pobór 100% „ dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa.

Sprawozdawca p. Smolka odczytuje następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy przyjąć następujący projekt do uchwały:

Uchwała

Gminie Manasterzyska powiatu Buczackiego, przyzwala się pobierać przez lat cztery od 1. stycznia 1882 począwszy, na pokrycie wydatków gminnych 100 % (sto) dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa.

Izba uchwała ten wniosek Wydziału krajowego bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jasło na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i piwa, tudzież na pobór stoprocentowego dodatku od wina.

Sprawozdawca p. Smolka odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy i uchwały:

Ustawa

z dnia ..... obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie miasta Jasła na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiam co następuje:

Art. I.

Na pokrycie wydatków gminnych, pozwala się gminie miasta Jasła pobierać przez lat 6, począwszy od 1. stycznia 1882. opłaty gminne od napojów spirytusowych i od piwa w gminie wytabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych, według następującej taryfy:

Od jednego hektolitra okowity na 75 stopni Tralesa ośmnaście (18) zł. w. a.

Od jednego hektolitra piwa 1 zł. 70 ct. (jeden złoty siedmdziesiąt centów w. a.).

Art. II.

Do uiszczenia tej opłaty obowiązani są wszyscy, którzy w art. I. poszczególnione napoje dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają bądź to na sprzedaż bądź na własny użytek.

Art. III.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, nie można zaś nią obciążać producyi i obrotu handlowego.

Uchwała

Na pokrycie wydatków gminnych pozwala się gminie Jasło pobierać przez lat sześć, począwszy od 1. stycznia 1882 dodatek do podatku konsumcyjnego od wina w wysokości sto (100) procent.

Izba uchwała wnioski Wydziału krajowego, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała projekt do ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia gminie Brodów na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i od piwa.

Sprawozdawca p. Smolka odczytuje następujący wniosek Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy.

Ustawa

z dnia _____ obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca gminie miasta Brodów na pobór opłat gminnych od trunków spirytusowych i od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meگو Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Gminie miasta Brodów zezwala się na czas 25 lat, od 1. stycznia 1882 począwszy, aż po koniec 1906. roku pobierać na pokrycie potrzeb gminnych, a przedewszystkiem na umorzenie pożyczek, zaciągnąć się mających na zakupno prawa propinacyi, tudzież na spłaty pożyczek, zaciągniętych w austryacko-węgierskim banku we Wiedniu i banku włościańskim we Lwowie, od niżej poszczególnionych napojów w obrębie gminy miasta Brodów z przedmieściami wyrabianych lub tamże sprowadzanych i w obrębie gminy tegoż miasta z przedmieściami spotrzebowanych, następujące opłaty:

1. od jednego litra spirytusu, do włącznie 80 stopni według stodzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 14 ct.

2. od jednego litra spirytusu wyżej 80 stopni do włącznie 90 stopni według stodzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12 R. po 16 ct.

3. od jednego litra spirytusu wyżej 90 stopni według stodzielnego alkoholometra przy temperaturze + 12 R. po 18 ct.

4. od jednego litra rumu, araku, koniaku, ponczowej essencyi i słodzonych napojów wszelkiego rodzaju po 18 ct.

5. od jednego hektolitra piwa po 1 zł. 70 ct.

6. od jednego litra miodu po 3 ct.

Art. II.

Do uiszczenia tej opłaty są obowiązani wszyscy, którzy w artykule pierwszym poszczególnione napoje dla miejscowej konsumcyi wyrabiają lub sprowadzają, bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Opłatą tą można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, a nie można nią obciążać producyi i obrotu handlowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy, a uchwalwszy trzecie czytanie bez czytania, uchwała powyższy projekt do ustawy w trzeciem czytaniu.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy. P. Smolka wnosi, ażeby W. Izba zezwoliła na załatwienie na dzisiejszem posiedzeniu sprawy na porządku dziennym nie umieszczonej, a mianowicie sprawozdania Wydziału krajowego jako komisji w przedmiocie zezwolenia gminie Wadowice na pobór opłat od psów.

Izba zezwała na to.

Sprawozdawca odczytuje następujący wniosek Wydziału krajowego:

„Wysoki Sejm raczy uwzględnić petycję gminy Wadowie i uchwalić następujący projekt do ustawy, nawiasowo powiedziawszy zgodny prawie w zupełności z ustawą z dnia 29. listopada 1877. r. wydaną dla miasta Krakowa.“

Ustawa dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, nadająca gminie miasta Wadowie prawo pobierania opłaty od psów w obrębie miasta Wadowie i przedmieść jego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1. Od każdego psa w obrębie miasta Wadowie i przedmieść jego utrzymywanego, ustanawia się opłatę w kwocie dwóch zł. w. a. w dwóch półrocznych ratach 1. stycznia i 1. lipca każdego roku uiszczać się mającą.

§. 2. Wolne są od opłaty:

- a) szczenięta nie mające więcej nad dni dziesięć;
- b) psy, które służą do strzeżenia o ile przez dzień są trzymane na uwięzi, z tych psów jeden u każdego właściciela wolny jest od opłaty;
- c) psy należące do osób niemiejskowych t. j. osób, które mają stałe swe zamieszkanie poza obrębem Wadowie, a przytem dłużej nad jeden miesiąc w Wadowicach się nie zatrzymują.

§. 3. Spis psów odbywa się corocznie. Tak posiadacze domów jak i posiadacze psów, obowiązani są do zgłoszenia psów.

W tym celu zgłosi się w urzędzie gminnym każdy posiadacz domu lub jego zarządca o dwie karty zgłoszenia, jedną na psy podlegające opłacie, drugą na psy od niej uwolnione.

Karty te po wypełnieniu przez posiadaczy psów winne być w terminie dni ośmiu przez posiadacza lub zarządcę domu podpisane i urzędowi gminnemu zwrócone, a to pod karą 2 lub 5 zł. w. a.

Jeżeli posiadacz psa nie wypełni karty, skutecznia to za niego posiadacz lub zarządca domu i zrobi stosowną wzmiankę w rubryce uwag. Posiadacz psa wzbraniający się wypełnić kartę, ulegnie karze 2 do 5 zł. w. a.

§. 4. W karcie zgłoszenia dla psów uwolnionych od opłaty, wyrazić należy przyczynę uwolnienia.

§. 5. W ciągu dni 14. po rozpoczęciu półroczna t. j. po 1. Stycznia i po 1. Lipca każdy posiadacz psa obowiązany jest uiszczyć półroczną opłatę, na którą odbierze pokwitowanie wraz ze znaczkiem wyrażającym rok i liczbę porządkową spisu psów.

Posiadacze psów uwolnionych od opłaty winni zgłosić się w powyższym terminie o kartę uwolnienia, wyrażającą czas i dom, dla którego służy. Dla psów osób czasowo bawiących w Wadowicach, wydawane będą za opłatą 10 ct. w. a. marki odmiennego kształtu.

§. 6. Szczenięta, które mają więcej jak dni dziesięć, winne być po upływie tego terminu, najdalej w dni ośm, ustnie lub pisemnie do opłaty zgłoszone.

Również i psy, które po upływie peryodycznego terminu zgłoszenia nabyte zostaną, lub po upływie tego terminu na własność nowego posiadacza przechodzą, winne być najdalej w ciągu dni ośmiu ustnie lub pisemnie na nowo zgłaszane i opłata od nich za bieżące półrocze złożoną, o ile już przedtem uiszczoną nie była.

Jeżeli posiadacz psa zgłoszonego, który w ciągu półroczna padł, zaginął, sprzedany został lub w inny sposób wyszedł z jego posiadania, chce uwolnić się od obowiązku poniesienia opłaty za następujące półrocze, winien w terminie dni 14 od rozpoczęcia nowego półroczna rachując, donieść o ubytku

psa, dla uwidocznienia w spisie. Zaniechanie tego doniesienia pociąga za sobą obowiązek uiszczenia półrocznej opłaty.

§. 7. Uiszczono opłaty zwracanemi nie będą.

§. 8. Kto psa przed opłatą ukrywa, lub cudzej marki używa, ulegnie karze w wysokości potrójnej opłaty.

§. 9. Marka winna być przymocowaną na obroży psa.

Psy nieopatrzono marką będą przez oprawcę chwywane, a po upływie trzech dni zgładzone, jeżeli się posiadacz nie zgłosi.

Schwytane psy wydawać będzie oprawca zgłaszającemu się posiadaczowi tylko po udowodnieniu uiszczenia opłaty lub kary w §. 8. przepisanej i zapłaceniu oprawcy kwoty 1 zł. w. a.

Psy, które służą do strzeżenia nie trzymane na uwięzi, będą jako wałęsające się chwywane, posiadacze zaś, żądający w powyższym terminie ich zwrotu, winni będą wykazać się kartą uwolnienia, a nadto ulegną karze 1 zł. w. a.

§. 10. W razie zagubienia marki, można za opłatą 20 ct. w. a. otrzymać nową markę, przedtem atoli udowodnić należy, że opłata uiszczoną została.

§. 11. Kary z mocy postanowień §§. 3., 8. i 9. orzeka zwierzchność gminna. Od takich orzeczeń odwoływać się można w terminie dni 14 do politycznej władzy powiatowej. Kary te wpływają do kasy miejskiej.

§. 12. Sposób pobierania tej opłaty, kontrolowanie i środki zaradzenia nadużyciom, określi bliżej regulamin wydać się mający przez właściwe organy Reprezentacyi miasta Wadowice.

§. 13. Ustawa niniejsza ma moc obowiązującą z początkiem najbliższego półroczia po jej ogłoszeniu.

§. 14. Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

P. Gross wnosi, ażeby uwolnić sprawozdawcę od czytania, i ażeby ustawę przyjąć en bloc. Izba uchwała en bloc ustawę według projektu Wydziału krajowego.

Marszałek zamyka posiedzenie i zapowiada następne na wieczór o godzinie 7. z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 26. posiedzenia. 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 21. października 1881. o godz. 7. po południu.

Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1882. — Sprawozdawcy posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zucker, Dzieduszycki Wojciech, Towarnicki, Stadnicki Jan, Skałkowski, Goldman, Spławiński, Rapoport, Scipio.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 m. 40.

Marszałek krajowy:
Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze:
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Sejmu krajowego po dzień 21. października 1881.

651. Ludwik Tabiński nauczyciel przez p. ks. Buchwalda, o podwyższenie płacy.
652. Towarzystwo rolnicze Brzesko przez p. H. Wodziekiego o ograniczenie wolności dzielenia gruntów,
653. Kułacz Józef, przez p. St. Tarnowskiego o zapomogę.
654. Gmina Kopki, przez p. Tarnowskiego, popiera prośbę powyższą.
655. Klechowicz Antoni, nauczyciel przez p. Sawczyńskiego, o zapomogę.
656. Jan Patuła, przez p. Szumańczowskiego, o przyjęcie napowrót do zakładu obłąkanych Jana Kowala.
657. Gmina Kuty przez p. Zatorskiego o prawo poboru surowicy.
658. Rada szkolna w Kutach, przez p. Zaleskiego, o podwyższenie płac nauczycielom szkoły tamtejszej.
659. Rada szkolna w Podhajczykach, przez p. A. Czajkowskiego, o organizację tamtejszej szkoły.

Protokół

26. posiedzenia 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. października 1881.

Początek o godzinie 7. minut 23 wieczór.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obeenyh posłów 133.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie.

C. k. Komisarz rządowy odpowiada na 3 interpelacye, a mianowicie:

1. na interpelacyę p. Ochrymowicza i towarzyszy w sprawie szkół ludowych w Drohobyczu;
2. na interpelacyę p. Artura Głogowskiego w sprawie drogi między Zboiskami i Kulikowem;
3. na interpelacyę p. Skałkowskiego w sprawie Towarzystw zaliczkowych w Stryju i Sokalu.

Przystąpiono do porządku dziennego:

Na porządku dziennym sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1881.

Sprawozdawca p. Smarzewski uwolniony od czytania sprawozdania.

W rozprawie ogólnej przemawiają: pp. Krukowiecki, Jasienicki. c. k. Komisarz rządowy, pp. Gross, Krukowiecki powtórnie.

Na wniosek p. Golejewskiego zamknięto dyskusyę.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiają jeszcze zapisani do głosu: pp. Badeni, ks. Jasienicki co do faktycznego sprostowania i sprawozdawca.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej:

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta: Dochody.

Rubr. I. Pozostałość z rachunków lat ubiegłych — żadna.

Rubryka II. odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent 2.000 zł.

Izba uchwała Rubrykę II. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Rubryka III. dochody z dróg krajowych 225.500 zł.

Izba uchwała Rubrykę III. dochodów bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rubryka IV. Nadwyżka dochodów zwracana przez zakłady uposażone z skarbu kraj. 5.889 zł.

Izba uchwała Rubrykę IV. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rubryka V. Zwroty zaliczek z lat dawniejszych 25.000 zł.

Izba uchwała Rubrykę V. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rubryka VI. Zwroty pożyczek.

Poz. 9	1.400 zł.
" 10	605 "

Izba uchwała poz. 9. i 10. Rubryki VI. bez rozprawy.

Do poz. 11. Rubryki VI. daje sprawozdawca wyjaśnienie i wnosi imieniem komisji w tej pozycji kwotę 175 zł.

P. Krukowiecki czyni wniosek, aby wstawić w tę pozycję kwotę 569 zł. preliminowaną przez Wydział krajowy.

Po przemówieniu p. Wodzickiego Henryka cofa p. Krukowiecki swój wniosek, a po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba poz. 11. według wniosku komisji w kwocie 175 zł.

Izba uchwała dalej według wniosku komisji bez rozprawy :

w poz. 12	1.145 zł.
" 13	964 "
" 14	100 "
" 15	100 "
" 16	250 "
" 17	648 "
" 18	1.350 "

Sprawozdawca p. Chrzanowski wnosi imieniem komisji do poz. 19. zmianę, ażeby wstawić tu 100 zł. zamiast pierwotnych 250.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem komisji w tej pozycji 100 zł

Marszałek oświadcza, iż Rubryki VII, VIII i IX komisya budżetowa w osobnych sprawozdaniach przedstawi.

Przystąpiono do Rubryki X.

Sprawozdawca czyta :

Rubryka X. Należyłość za sprawdzanie rachunków aptekarskich 600 zł.

Izba uchwała Rubrykę X. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rubryka XI. Rozmaite dochody 1000 zł.

Izba uchwała Rubrykę XI. bez rozprawy.

Przystąpiono do rozprawy szczegółowej nad wydatkami.

Sprawozdawca p. Baum czyta : Wydatki.

Rubryka I. Koszta reprezentacji kraju :

A. Sejm krajowy.

Poz. 1. Koszta podróży pp. posłów	6.700 zł.
" 2. Dyety	36.000 "
" 3. Koszta druków	13.000 "
" 4. Spisywanie sprawozdań	4.000 "
" 5. Pisarze dzienni	850 "

Poz. 6.	Remuneracye urzędnikom Wydziału krajowego za dotkawkowe zajęcia podczas Sejmu	1.200 zł.
" 7.	Służba	850 "
" 8.	Opał	780 "
" 9.	Oświetlenie	860 "
" 10.	Zapuszczanie i mycie podłóg	120 "
" 11.	Potrzeby kancelaryjne	120 "
" 12.	Rozmaite drobne wydatki	100 "
	Razem.	64.380 zł.

Izba uchwała pozycye 1 — 12 bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

B. Wydział krajowy.

Poz. 13.	Marszałek krajowy	10.000 zł.
" 14.	6 Członków Wydziału krajowego po 4.000	24.000 "
" 15.	Zastępcy	2.000 "
" 16.	Dodatek dla Członka Wydziału krajowego mianowanego przez Marszałka kraj. do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000 "
	Razem	37.000 "

Izba uchwała pozycye 13 — 16 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Baum czyta:

Rubryka II. wydatków:

Komisya budżetowa przedstawia Wysokiej Izbie do przyjęcia:

Poz. 17.	Oddział konceptowy	36.320 zł.
" 18.	" rachunkowy	38.390 "
" 19.	" kasowy	10.670 "
" 20.	" techniczny	10.960 "
" 21.	" sanitarny	2.300 "
" 22.	" statystyczny	5.000 "
" 23.	" manipulacyjny	17.860 "
" 24.	Dyurniści wszystkich oddziałów	39.505 "
" 25.	Zasługi	3.300 "
" 26.	Emolumenta	12.094 "
" 27.	Remuneracye	3.330 "
" 28.	Koszta podróży i diety	7.400 "
" 29.	Pensye i zaopatrzenia	8.014 "
" 30.	Dary z łaski	1.608 "
" 31.	Potrzeby kancelaryjne	15.750 "
" 32.	Konserwacya gmachu i utrzymanie czystości	2.950 "
" 33.	Zaliczki na płace urzędników	6.000 "

Sprawozdawca daje wyjaśnienie co do poz. 25, — a Izba uchwała pozycye 17 — 33 bez rozprawy.

Wreszcie wnosi komisya budżetowa w załatwieniu petycyj l. l. 732, 572, 551, 712, 706 i 686. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nad petycjami pp. Krzeczковского, Hupeczyca, Sternała, Gołębskiego i Orzechowskiego przechodzi się do porządku dziennego.

2. Uwzględniając petycję Alojzego Paklerskiego, asystenta oddziału rachunkowego Wydziału krajowego do l. $\frac{\text{sejm. } 686}{\text{petyc. } 538}$ podaną, Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia proszącemu zaliczki w kwocie 1.200 zł. zwrotną w 60 ratach miesięcznych.

P. Krukowiecki przemawia przeciw udzieleniu zaliczki Paklerskiemu.

Po przemówieniu p. Pietruskiego jako Członka Wydziału krajowego, czyni p. Krukowiecki wniosek, ażeby petycję Paklerskiego odesłać do Wydziału kraj. do uwzględnienia.

Izba nie popiera tego wniosku i uchwała po przemówieniu sprawozdawcy wniosek komisji budżetowej co do załatwienia tych petycyj.

Następnie uchwała Izba bez rozprawy następującą rezolucję komisji budżetowej.

Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał czy i o ile możnaby w budżecie wydatków na płace wszystkich urzędników i sług krajowych. zmniejszyć procentowo te wydatki z powodu tak zwanego interkalare.

Następnie sprawozdawca p. Zucker uwolniony od czytania sprawozdania czyta:

Rubryka III. Koszta leczenia ubogich, Komisya budżetowa wnosi w rubryce III. poz. 33. na koszta leczenia ubogich wstawić sumę 500.000 zł.

Izba uchwała Rubrykę III. wydatków bez rozprawy.

Następuje Rubryka IV. Koszta szczepienia.

Sprawozdawca p. Zucker czyta:

Suma rubryki IV. 57.930 zł.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego uchwała Izba Rubrykę IV. wydatków według wniosku komisji.

Następuje Rubryka V. Wydatki sanitarne.

Sprawozdawca p. Zucker czyta:

Komisya budżetowa wnosi wstawić w tej rubryce kwotę 9.400 zł.

Izba uchwała tę rubrykę wydatków bez rozprawy.

Następnie sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojeiech czyta:

Rubryka VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

Poz. 39.—40. Szpitale dla siostr miłosierdzia w Czerwonogrodzie,

Rozdole, Bursztynie i Nowosiólkach	1.598 zł.
„ 41. Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„ 42. Zakład św. Józefa w Krakowie	1.000 „
„ 43. Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„ 44. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
Suma Rubryki VI.	9.072 zł.

Izba uchwała Rubrykę VI. wydatków bez rozprawy.

Następuje Rubryka VII. Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Poz. 45. Akademia umiejętności w Krakowie	15.000 zł.
„ 46. Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	358.071 „

Izba uchwała pozycyą 45 i 46 bez rozprawy.

Po przemówieniu p. Romanowicza uchwała Izba pozycyą 47 dla sześciu Członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Poz. 48.	Schmitt Henryk, Członek Rady szkolnej krajowej remuneracya	800 zł.
" 49.	Szkoła żeńska w Jaworowie, pp. Bazylianek	500 "
" 50.	" " Kołomyi	600 "
" 51.	" " Krakowie	2.500 "
" 52.	" " " św. Tomasza	500 "
" 53.	" " " pp. Augustyanek	500 "
" 54.	" " " Lwowie pp. Benedyktynek ormian.	1.000 "
" 55.	" " " Starym-Sączu pp. Klarysek	750 "
" 56.	" " " Stryju	600 "
" 57.	Szkoła ludowa u OO. Dominikanów we Lwowie, dla nauczyciela języka ruskiego	200 "

Izba uchwała poz. 45 do 57 bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta dalej:

Poz. 58.	Zakład głuchoniemych we Lwowie, na stypendya dla 50 wychowanków	6.000 zł.
----------	--	-----------

P. Gross wnosi w tej pozycyi kwotę 7.000 zł.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba wnioski p. Grossa, a uchwała pozycyę 58 według wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Poz. 59.	Zakład głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie	200 zł.
" 60.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000 "
" 61.	Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie	750 "
" 62.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, rata umorzenia po- życzki na gmach własny	7.000 "
" 63.	Teatr polski w Krakowie	8.000 "
" 64.	Teatr polski we Lwowie, zasiłek stały	4.200 "
" 65.	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządze- nia Wydziału krajowego:	
	a) dramat i komedia	7.000 zł.
	b) opera polska	13.000 "
" 66.	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	4.000 "
" 67.	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800 "
" 68.	" " we Lwowie	3.000 "
" 69.	" " „Harmonia“ we Lwowie	300 "
" 70.	Stypendya dla uczniów i uczennic seminariów nauczyciel- skich i kursów przygotowawczych	30.000 "
" 71.	Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczycielskiem w Krakowie	3.000 "
" 72.	Nagrody za najlepsze książki dla szkół średnich	1.000 "
" 73.	Wydawnictwo ruskich książek szkolnych	2.000 "
" 74.	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500 "

Izba uchwała pozycyę 59 do 74 bez rozprawy.

Do poz. 75. Zasiłek dla ruskiej gazety szkolnej 500 zł. zabiera głos p. Ochrymowicz i wnosi ażeby prócz tych 5 zł. wstawić w tę pozycyę jeszcze 200 zł. za rok 1880 i 500 zł. za rok 1881

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu pp. Krukowieckiego, Krasieckiego i Golejewskiego zamknięto dyskusję. Przemawiają jeszcze zapisani do głosu p. Ochrymowicz i p. Pietruski jako Członek Wydziału krajowego, poczem Izba uchwała tę pozycję według wniosku komisji a odrzuca wniosek p. Ochrymowicza.

Sprawozdawca czyta:

Komisja budżetowa proponuje petycje: l. 53, 75, 78, 169, 221, 268, 278, 306, 308, 323, 342, 474, 476, 477, 505, i 680 przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia i wstawić w Rubryce VII. nową pozycję:

Na zasiłki dla kształcącej się w naukach i sztukach pięknych młodzieży 3.000 zł.

Izba uchwała tę pozycję według wniosku komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Komisja budżetowa wnosi, ażeby petycje l. 310, 311, 335, 423 i 547, wniesione przez wydawców pisemek peryodycznych, przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia i uchwalić na ten cel osobną w tej rubryce pozycję:

Na zasiłki dla wydawnictw peryodycznych pism ludowych 2.000 zł.

Izba uchwała tę pozycję bez rozprawy.

Komisja budżetowa wnosi dalej, ażeby petycje l. 47, 124, 150, 201, 202, 314, 406, 490, 519, 520, 546 i 623, przekazać do załatwienia c. k. Radzie szkolnej krajowej.

P. Krukowiecki wnosi, ażeby na załatwienie tych prośb wstawić w budżet kwotę 2000 zł.

Po przemówieniu pp. Chrzanowskiego, Krukowieckiego powtórnie i sprawozdawcy, odrzuca Izba wniosek p. Krukowieckiego, a uchwała wniosek komisji.

Sprawozdawca komisji podaje do wiadomości Izby, że petycje l. 54, 74, 81, 167, 319, 390, 428, 491, 522 i 528 znalazły swe załatwienie w pozycji 49, 69, 58, 73, 74, 50, 56, 55, 68, 66 i 64 budżetu.

Sprawozdawca czyta:

Komisja wnosi, ażeby petycję Nr. 252 Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ o zasiłek na budowę zakładu przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek komisji.

Komisja budżetowa wnosi dalej, ażeby petycję Nr. 271 Reprezentacji miasta Krakowa o roczny datek na oprocentowanie i umorzenie sumy 100.000 zł. jako częściowej kwoty kosztów potrzebnych na wybudowanie nowego teatru w Krakowie — przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i do sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej tak co do miary jako też co do sposobu, w jaki fundusz krajowy mógłby przyjść w pomoc gminie krakowskiej przy budowie teatru.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski wnosi w imieniu komisji, ażeby petycję Nr. 867 o uwolnienie zakładu wychowawczego w Jarosławiu od dodatku krajowego przekazać Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Komisja budżetowa wnosi dalej, ażeby petycję Nr. 805 Kalicińskiego nauczyciela w Sokalu o pomoc pieniężną przekazać Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek komisji.

Komisja budżetowa wnosi, ażeby petycję Nr. 436 p. Nowakowskiego o zasiłek na utrzymanie kierowanej przez niego sceny prowincjonalnej, przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i do załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W skutek petycji l. 112 na dokończenie budowy interuatu ruskiego we Lwowie 10.000 zł.

Po przemówieniu p. ks. Kaczały i sprawozdawcy Izba uchwala tę pozycję według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta:

- W skutek petycyi l. 119 Antoniemu Getlichowi, Dyrektorowi szkoły żeńskiej w Krakowie, roczny dodatek do płacy . . . . . 100 zł.
 W skutek petycyi l. 161 Teofili Zielińskiej we Lwowie, na rozszerzenie szkoły sztucznych kwiatów. . . . . 200 „
 W skutek petycyi l. 275 Na bursę Jana Chrzciciela w Drohobyczu. 150 „
 „ „ 374 Na bursę J. Kraszewskiego w Drohobyczu. 150 „

Izba uchwala te pozycje bez rozprawy.

P. Czerkawski prosi o głos do petycyi następnej l. 489, lecz Marszałek zamyka posiedzenie z powodu spóźnionej pory o godzinie 11. minut 15 w nocy i zapowiada następne na dzień 22. października 1881 na godzinie 10. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny

27. posiedzenia, 4. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 22. października 1881 o godzinie 10. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu spłacenia sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. Sprawozdawca p. Wereszczyński.
2. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1882. Sprawozdawcy posłowie: Smarzewski, Chrzanowski, Baum, Zucker, Dzieduszycki Wojciech, Towarnicki, Stadnicki Jan, Skałkowski, Goldmann, Spławiński, Rapoport, Scipio.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Jasiński w. r.

Turzański w. r.

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszelkie prawa rezerwowane

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wszelkie prawa rezerwowane

Wszystkie prawa zastrzeżone. Wszelkie prawa rezerwowane. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Protokół

27. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 22. października 1881.

Początek o godzinie 10¹/₂, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obeenyh posłów 128.

Ze strony c. k. Rządu, Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek oświadcza, iż protokół z 24. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie podniesiono zarzutów, a protokoły z 25. i 26. posiedzenia są w kancelaryi sejmowej złożone do przejrzenia.

Sekretarz Jasiński Józef czyta spis petycyj od Nr. 660 do Nr. 663 wniesionych do Wysokiego Sejmu po dzień 22. października 1881 a przekazanych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż p. Jan hr. Stadnicki składa mandat członka komisji katastralnej krakowskiej, i że zarządzi wybór jednego członka tej komisji na najbliższem posiedzeniu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym punktem jest sprawozdanie Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki w celu spłacenia sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony na wniosek p. Krukowieckiego od czytania sprawozdania wnosi, ażeby to sprawozdanie odesłać do komisji budżetowej.

P. Wodzieki Henryk czyni wniosek: „Wysoki Sejm raczy uchwalić: Sprawozdanie komisji budżetowej o tym przedmiocie będzie Wysokiej Izbie bez drukowania do drugiego czytania przedłożone.

Izba uchwała wniosek p. Wereszczyńskiego z dodatkiem p. Wodziekiego Henryka.

Przystąpiono do drugiego punktu porządku dziennego, którym jest dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1882.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta do Rubr. VII. „Wydatki na cele wykształcenia i oświaty“ „Wysoki Sejm raczy uchwalić: w skutek petycyi l. 489 na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ 400 zł.

P. Czerkawski wnosi: „Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ wstawić w tę pozycyę 600 zł.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. Henryka Wodzickiego i sprawozdawcy, odrzuca Izba wnioszek p. Czerkawskiego i uchwała tę pozycyę według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta: „Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„W skutek petycyi l. 565 Dr. E. Dunikowskiemu, na podróż naukową .	300 zł.
„ „ „ 637 Romanowi Krępie, na taksy egzaminów ścisłych	250 „
„ „ „ 685 Dyrekeyi wyższej szkoły żeńskiej w Brodach	450 „

Izba uchwała te pozycye bez rozprawy.

Sprawozdawca uwiadamia Izbę, iż na podstawie uchwały sejmowej z d. 13. października 1881 należy wstawić nową pozycyę na Internat dla uczniów c. k. Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie:

a) na pierwsze urządzenie, wydatek nadzwyczajny .	5.200 zł.
b) na utrzymanie, wydatek zwyczajny	6.364 „

Następuje „Rubr. VIII. Utrzymanie pomników historycznych.“

Sprawozdawca p. Dzieduszycki Wojciech czyta sprawozdanie i wnosi imieniem komisji:

„Poz. 76. Na rzecz zabytków sztuki i pomników historycznych:

a) Restauracya pomników w ogóle, sporządzenie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w kraju naszym	1.500 zł.
b) Restauracya fary drohobyckiej	3.000 „
c) Restauracya i ochrona ikonostasów w Sieniawie i Bohorodeczanach	1.000 „

Poz. 77. Badanie i ocalanie zabytków historycznych, piśmiennych i archeologicznych dla zakładu narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie . . . . .

500 zł.

Poz. 78. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:

a) Dyrektor we Lwowie	1.200 zł.
b) Dyrektor w Krakowie	1.000 „
c) Adjunkt we Lwowie:	
a) płaca	1.100 zł.
b) dodatek aktywalny 100 „	1.200 „
d) Adjunkt w Krakowie:	
a) płaca	900 „
b) dodatek aktywalny 100 „	1.000 „
e) Czterech aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
f) Dwóch aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.	600 „
g) Stróże	600 „
h) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
i) Opał i potrzeby kancelaryjne	500 „

Na mocy tych wniosków suma preliminowana na rok 1882. na zachowanie pomników historycznych wyniesie ogółem 13.900 zł.

Izba uchwała Rubr. VIII. wydatków bez rozprawy.

Następuje Rubr. IX.

Sprawozdawca p. Towarnicki odczytuje sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wstawić w budżet na rok 1882, jako wydatki zwyczajne, na kosztą kwaterunkowe żandarmerji kwotę 70.595 zł.“

Izba uchwała Rubr. IX. bez rozpraw.

Następuje Rubr. X. Drogi krajowe.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan czyta: A. Koszta zarządu.

Komisya proponuje wstawienie w poz. 96. kwoty 81.520 zł.

Izba uchwała poz. 96. według wniosku komisji.

W poz. 97. „Ryczałty“ wnosi komisya kwotę 10.562 zł.

W tytule „Remuneracye i zapomogi“ wnosi komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wstawić pod pozycyą 98. — 7.100 zł.

Po przemówieniu p. Polanowskiego i p. Badeniego, jako członka Wydziału krajowego uchwała Izba poz. 98 według wniosku komisji.

W tytule „Sprawienie narzędzi“ wstawia się w poz. 99 kwotę 4.600 zł. a w tytule: „Koszta podróży“ poz. 100 — 4.500 zł.

Izba uchwała pozycye 98, 99, 100 bez rozprawy.

Następuje „B. Budowy i rekonstrukcyje dróg, poz. 101.“

Komisya budżetowa wnosi w dziale wydatków nadzwyczajnych pod poz. 101 wstawienie kwoty 250.000 zł.

Po przemówieniu pp. Koziębrodzkiego Szczęsnego, Romera, Koziębrodzkiego Szczęsnego powtórnie, czyni p. Krukowiecki wniosek, ażeby pozycya ta opiewała na 150.000 zł., zatem mniej o 100.000 zł., aniżeli komisya proponuje.

Po przemówieniu pp. Badeniego jako członka Wydziału krajowego, Koziębrodzkiego Szczęsnego, Grossa, Badeniego, Koziębrodzkiego Szczęsnego i Badeniego co do faktycznego sprostowania i sprawozdawcy, uchwała Izba poz. 101, Rubr. X., według wniosku komisji, a tem samem odpada wniosek p. Krukowieckiego.

Następnie Sprawozdawca p. Jan Stadnicki czyta: „C. Utrzymanie dróg.“

Komisya proponuje, wstawienie w poz. 102 kwoty 453.602 zł.

Izba uchwała tę pozycyę bez rozprawy.

D. Zasiłki. Wstawia się jako zapomogę z funduszu krajowego dla dróg powiatowych i gminnych w pozycyi 103 kwotę 70.000 zł.

Izba uchwała tę pozycyę bez rozprawy.

E. Wydatki na myta. Na budowę i utrzymanie domków mytniczych, wstawia się w dziale wydatków nadzwyczajnych w poz. 104 . . . . . 3.000 zł.

a koszta komisyjne w dziale wydatków zwyczajnych pod poz. 105 . . . . . 1.400 „

Przerwy z powodu wypadków elementarnych preliminuje komisya w poz. 106 . . . . . 2.500 „

Izba uchwała pozycye 104 do 106 bez rozprawy.

F. Zaopatrzenia. Komisya budżetowa wnosi przyjęcie w poz. 107 kwoty . . . . . 60 „

w poz. 108 kwoty . . . . . 100 „

a w poz. 108 a) uchwalonej przez Wysoki Sejm dla p. Sabiny Niewiadomskiej, wdowy po inżynierze i dla jej 3ga dzieci w d. 30. września 1881 r. kwoty stałej rocznej w ilości . . . . . 524 „

Izba uchwała pozycye 107, 108 i 108 a) bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Stadnicki Jan uwiadamia Izbę, iż tu wstawić należy kwotę 10.000 zł. na rekonstrukcyę drogi Nowy Targ-Zakopane uchwaloną 13. października 1881. r.

Następuje Rubr. XII. Wydatki na szupaśnictwo. Sprawozdawca p. Towarnicki.

Komisya budżetowa wnosi wstawić w budżet na rok 1882. zaokrągloną przeciętną kwotę ryczałtową 28.500 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

Przystąpiono do Rubr. XI. Dotacye dla zakładów krajowych.

Sprawozdawca p. Splawiński czyta, Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic. Wydatki.

Rubr. I. poz. 1—15. Płace i emolumenta.

w funduszu chorych . . .	27.549 zł.
w funduszu położnic . . .	2.602 „
razem . . .	<u>30.151 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Rubr. II. poz. 16—23. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

w funduszu chorych . . .	28.561 zł.
w funduszu położnic . . .	2.239 „
razem . . .	<u>30.800 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. II. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Rubr. III. poz. 24—31. Pensye.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w funduszu chorych . . .	3.243 zł.
w funduszu położnic . . .	172 „
razem . . .	<u>3.415 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. III. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Rubr. IV. poz. 32—35. Zaopatrzenia i dary z łaski.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w funduszu chorych . . .	216 zł.
w funduszu położnic . . .	63 „
razem . . .	<u>279 zł.</u>

Dalej wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

Rubr. V. poz. 36. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

w funduszu chorych . . .	300 zł.
w funduszu położnic . . .	30 „
razem . . .	<u>330 zł.</u>

Rubr. VI. poz. 37. 38. Remuneraeye i zapomogi.

w funduszu chorych . . .	813 zł.
w funduszu położnic . . .	109 „
razem . . .	<u>922 zł.</u>

Rubr. VII. poz. 39—47. Koszta gospodarcze.

Poz. 39. lit. a) Zwykła strawa i dodatki.

w funduszu chorych . . .	36.000 zł.
w funduszu położnic . . .	2.000 „
razem . . .	<u>38.000 zł.</u>

lit. e) Służba kuchenna.

1) płace:	w funduszu chorych . . .	1.110 zł.
	w funduszu położnic . . .	90 „
	razem . . .	<u>1.200 zł.</u>
2) wikt:	w funduszu chorych . . .	2.000 zł.
	w funduszu położnic . . .	100 „
	razem . . .	<u>2.100 zł.</u>

lit. f) Drzewo na kuchnię.

w funduszu chorych . . .	2.000 zł.
w funduszu położnic . . .	100 „
razem . . .	<u>2.200 zł.</u>

lit. i) Pieczywo dla chorych.

w funduszu chorych . . .	6.200 zł.
w funduszu położnic . . .	300 „
razem . . .	<u>6.500 zł.</u>

lit. j) Wino dla chorych.

w funduszu chorych . . .	1.460 zł.
w funduszu położnic . . .	40 „
razem . . .	<u>1.500 zł.</u>

Resztę preliminowanych przez Wydział krajowy kwot w poz. 39. Komisya budżetowa przyjmuje i wnosi wstawić jako sumę poz. 39.

w funduszu chorych . . .	51.966 zł.
w funduszu położnic . . .	2.930 „
czyli razem sumę . . .	<u>54.896 zł.</u>

W pozycyi 46. Drzewo opałowe wnosi komisya budżetowa:

w funduszu chorych . . .	4.594 zł.
w funduszu położnic . . .	406 „
razem . . .	<u>5.000 zł.</u>

Poz. 47. Oświetlenie:

a) oświetlenie w funduszu chorych . . .	1.900 zł.
w funduszu położnic . . .	200 „
razem . . .	<u>2.100 zł.</u>

Resztę pozycyj i kwot preliminowanych przez Wydział krajowy w rubryce VII. Komisya budżetowa wnosi do przyjęcia.

Komisya budżetowa wnosi tedy wstawić jako sumę rubryki VII. zwyczajne:

w funduszu chorych . . .	69.889 zł.
w funduszu położnic . . .	4.031 „
razem . . .	<u>73.920 zł.</u>

a ogólną sumę tej rubryki w funduszu chorych . . .	77.339 zł.
w funduszu położnic . . .	4.781 „
czyli razem . . .	<u>82.120 zł.</u>

Izba uchwała rubryki IV.—VII. bez rozprawy.

Rubryka VIII. poz. 48—51. Koszta sanitarne.

Komisya budżetowa wnosi w poz. 49 wstawić

w funduszu chorych . . .	5.750 zł.
w funduszu położnic . . .	250 „
razem . . .	<u>6.000 „</u>

Resztę pozycyj tej Rubr. Komisya zaleca do przyjęcia i wnosi wstawić jako sumę teje rubryki:

w funduszu chorych . . .	11.550 zł.
w funduszu położnic . . .	550 „
razem . . .	<u>12.100 zł.</u>

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić:

w rubryce IX. poz. 52. Potrzeby kancelaryjne w funduszu chorych . . .	1.157 zł.
w funduszu położnic . . .	83 „
razem . . .	<u>1.240 zł.</u>

Izba uchwała Rubryki VIII. i IX. bez rozprawy według wniosków komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Rubryka X. poz. 53. Potrzeby kapliczne w funduszu chorych . . .	360 zł.
Rubryka XI. poz. 54—56. Utrzymanie budynków w funduszu chorych . . .	6.563 zł.
w funduszu położnic . . .	737 „
razem . . .	<u>7.300 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. X. i XI. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Rubryka XII. poz. 57. Najem pomieszkań w funduszu chorych . . .	4.330 zł.
w funduszu położnic . . .	2.170 „
razem . . .	<u>6.500 zł.</u>

P. Haller wnosi do tej Rubryki następującą rezolucyę.

„Sejm wzywa Wydział krajowy do obmyślenia środków usunięcia potrzeby wydatku na najem pomieszkania dla lwowskiego szpitala powszechnego, albo przynajmniej zmniejszenia tego wydatku tudzież niedogodności i kosztów wynikających z podwójnego gospodarstwa“.

Po przemówieniu p. Hoszarda jako członka Wydziału krajowego cofa p. Haller swą rezolucyę, a Izba uchwała Rubr. XII. według wniosku komisyi.

Sprawozdawca czyta dalej: Komisya budżetowa wnosi wstawić:

Rubryka XIII. poz. 58. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Zofii . . .	8.000 zł.
Rubryka XIV. poz. 59. Odsetki od kapitałów dłużnych w funduszu położnic . . .	352 „
Rubryka XV. poz. 60. Zapomogi dla położnic w funduszu położnic . . .	2.000 „
Rubryka XVI. poz. 61. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic w funduszu położnic . . .	30 „
Rubryka XVII. poz. 62—63. Rozmaite: w funduszu chorych . . .	520 zł.
w funduszu położnic . . .	80 „
razem . . .	<u>600 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. XIII, XIV, XV, XVI. i XVII. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Dochody

Rubryka I. poz. 1. Opłaty pośmiertne w funduszu chorych . . .	8.850 zł.
Rubryka II. poz. 2—3. Dodatki w funduszu chorych . . .	23.667 zł.
w funduszu położnic . . .	139 „
razem . . .	<u>23.806 zł.</u>

Rubryka III. poz. 4—6. Zwroty kosztów leczenia przyjmuje Komisya w poz. 4, 5, w prelinowanych przez Wydział krajowy kwotach — zaś w poz. 6. tylko kwotę 94.000 zł.

Zatem w całej rubryce III. wnosi komisya:

w funduszu chorych . . .	108.630 zł.
w funduszu położnic . . .	440 „
razem . . .	<u>109.070 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I, II. i III. bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

Rubr. IV. poz. 7. Rozmaite. Komisya budżetowa wnosi umieścić zgodnie z Wydziałem krajowym w funduszu chorych 200 zł.
 „   położnie   4 „
             razem   204 „

Izba uchwała Rubr. IV. bez rozprawy.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i pokryć wykazany niedobór:

w oddziale chorych 29.154 zł.
 „   położnie   15.415 „
             razem   44.569 zł. z funduszu krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy ten wniosek komisyi.

Następuje preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Sprawozdawca p. Goldmann uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski komisyi:
 „Wydatki.

Rubr. I. Płace i emolumenta etatowe . . . . . 17.410 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych . . . . . 30.049 zł.

Rubr. III. Substytucye, zgodnie z Wydziałem krajowym nie się nie preliminuje.

Rubr. IV. Pensye i emerytury, zgodnie z Wydziałem krajowym jak na rok 1881. . . . . 350 zł.

Rubr. V. Zaopatrzenia i dary z łaski, tak samo . . . . . 14 „

Rubr. VI. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych, tak samo . . . . . 40 „

Rubr. VII. Remuneracye i zapomogi, tak samo . . . . . 590 „

Izba uchwała bez rozprawy Rubr. II. do VII.

Sprawozdawca p. Goldman czyta:

Rubr. VIII. Koszta gospodarze . . . . . 87.665 zł.

Izba uchwała tę Rubr. bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta:

Rubr. IX. Koszta sanitarne . . . . . 2700 zł.

Rubr. X. Koszta kancelaryjne . . . . . 900 „

Rubr. XI. Koszta kapliczne . . . . . 200 „

Izba uchwała bez rozprawy Rubr. IX. do XI.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta:

Rubr. XII. Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń . . . . . 9.450 zł.

P. Krukowiecki wnosi przy tej rubryce, ażeby wykreślić 2000 zł. preliminowanych na wydatki nadzwyczajne.

Po przemówieniu p. Hoszarda jako Członka Wydziału krajowego, p. Krukowieckiego powtórnie i sprawozdawcy, uchwała Izba Rubr. XII. według wniosku komisyi, a tem samem odrzuca wniosek p. Krukowieckiego.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dotychczasową rubrykę XIII. Koszta utrzymania chorych na umyśle w Żółkwi i w Przemysłu znosi się.“

Izba uchwała ten wniosek.

Rubr. XIII. dawniej XIV. Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408 zł.
Rubr. XIV. dawniej XV. Podatki i daniny	200 „
Rubr. XV. dawniej XVI. Rozmaite	1.650 „

Izba uchwała te rubryki bez rozprawy według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta: „Dochody:

Rubr. I. Dodatki od c. k. skarbu i kasy miejskiej	654 zł.
„ II. Zwroty kosztów leczenia	33.800 „
„ III. Dochody z dóbr	2.950 „
„ IV. Rozmaite	400 „

Izba uchwała Rubr. I. do IV. dochodów bez rozprawy. — Uchwała oraz następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1882. i pokryć wykazany niedobór w kwocie 114.822 zł. z funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta:

„Na skutek petycji do l. 583, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Drowi Dobińskiemu, prymaryuszowi w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie, udziela się zaliczkę na płacę, zwrotną w 48 ratach 2.000 zł. pod warunkiem złożenia policy asekuracyjnej.“

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje preliminarz funduszu podrzutek we Lwowie.

Sprawozdawca p. Splawiński czyta:

„Komisya budżetowa wnosi sumę wydatków 3.290 zł., mianowicie:

Rubryka I. poz. —	Płace	— zł.
„ II. „ —	Zaslugi	— „
„ III. „ —	Czynsze	— „
„ IV. „ 1	Potrzeby kancelaryjne	10 „
„ V. „ 2—4	Remuneracye i zapomogi	420 „
„ VI. „ 5	Koszta utrzymania dzieci	2.700 „
„ VII. „ 6	Koszta leczenia dzieci	10 „
„ VIII. „ 7—8	Rozmaite	120 „

a ponieważ fundusz podrzutek własnych dochodów nie ma, przeto całą powyższą kwotę wydatków należy pokryć z funduszu krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy Rubr. I. do VIII. oraz końcowy wniosek komisji.

Następuje preliminarz szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta: „Wydatki:

Rubryka I.	Płace i emolumnta etatowe	24.822 zł.
„ II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	19.399 „
„ III.	Substytucye	— „
„ IV.	Pensye i emerytury	250 „
„ V.	Zaopatrzenia	151 „
„ VI.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	— „
„ VII.	Remuneracye i zapomogi	800 „

Rubr. VIII. Koszta gospodarcze	67.409 zł.
„ IX. Koszta sanitarne	7.329 „
„ X. Koszta kancelaryjne	750 „
„ XI. Koszta kapliczne	250 „
„ XII. Utrzymanie budynków	4.890 „
„ XIII. Odsetki od kapitałów dłużnych	20 „
„ XIV. Zapisy	112 „
„ XV. Podatki i daniny	1.158 „
„ XVI. Wydatki z prawa patronatu i konkurencji wynikłe	150 „
„ XVII. Dyety i koszta podróży	50 „
„ XVIII. Koszta utrzymania podrzutków	3.300 „
„ XIX. Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	200 „
„ XX. Zapomogi dla położnic	1.200 „
„ XXI. Rozmaite	400 „
„ XXII. Koszta utrzymania dzieci w szpitalu św. Ludwika	10.200 „

Izba uchwała Rubr. I. do XXII. wydatków bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Goldman czyta :

„Dochody.

Rubr. I. poz. 1—3 Odsetki od kapitałów	2.705 zł.
„ II. poz. 4—8 Dochody z realności i dóbr	10.861 „
„ III. poz. 9—10 Zwroty kosztów leczenia	124.300 „
„ IV. poz. 11 Dochody rozmaite	65 „

Izba uchwała Rubr. I. do IV. dochodów bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta :

„Komisya budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz wydatków i dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1882. i pokryje wskazany niedobór w kwocie 4.909 zł. z funduszu krajowego“.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje preliminarz funduszu policji krajowej.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta następujący wniosek komisji :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

dochody funduszu policji krajowej	6.306 zł.
wydatki „ „ „	417 „
nadwyżka dochodów	5.889 „

która wpłynie na dochód funduszu krajowego rubr. IV.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje Rubr. XIV. Odsetki od pożyczek, i umarzenie tychże.

Sprawozdawca p. Goldmann czyta sprawozdanie z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Na odsetki od pożyczek i umarzenie tychże wstawia się do rubryki XIV. wydatków funduszu krajowego kwotę 80.716 zł.

Izba uchwała Rubr. XIV. według wniosku komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca zwraca uwagę Izby, iż do tej rubryki należy dalej wstawić w myśl uchwały Izby z 21/10 1881 kwotę 400 zł. jako pierwszą ratę umorzenia pożyczki 5000 zł. dla zboru izraelskiego we Lwowie.

Następuje Rubr. XIII. Budowy wodne.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do przedsięwzięcia studyów hydro-technicznych na przestrzeni pomiędzy Sieniawą a ujściem Sanu i do stanowczego ułożenia i zatwierdzenia planów regulacji Sanu między Przemysłem a Składem Solnym, tak aby roboty regulacyjne w r. 1882. rozpoczęte być mogły;

2. W budżecie na r. 1882 wstawia się w poz. 114 na regulację Sanu z dotacji 50.000 zł. pierwszą ratę w kwocie 7.143 zł.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze właściwej wyjednał wstawienie w budżecie państwowym odpowiedniej kwoty do dyspozycji c. k. Namiestnictwa — na subwencyonowanie spółek wodnych w naszym kraju.“

W pozycji 115. wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym — na utrzymanie stacyi meteorologicznych i wodoskazów w dorzeczu górnego Dniestru 800 zł.

W poz. 116, a) wnosi Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym dla spółki wodnej w powiecie mieleckim po prawej stronie drogi dembicko-nadbrzeziańskiej — drugą połowę uchwalonej w r. 1880 subwencji 8000 zł., a zatem kwotę 4000 zł.

W poz. 116. b) na subwencyonowanie spółek wodnych — do dyspozycji Wydziału krajowego 6000 zł.

Do tego udzielona spółce wodnej jasielskiej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 15. października r. b. subwencya 500 zł. i bezprocentowa pożyczka, zwrotna w 10 latach 1500 zł., razem 2.000 zł.

Do tej rubryki należy też suma 10.000 zł. udzielona w myśl uchwały z 21/10 1881 spółce wodnej dla regulacji rzeki Wisłok.

Izba uchwała powyższe wnioski i całą Rubr. XIII. bez rozprawy.

Następuje Rubr. XV.

Sprawozdawca p. Skałkowski czyta:

Poz. 123. dla inżyniera górnika przy Wydziale kraj. 1.800 zł.

poz. 124. i 126. na biuro melioracyjne i urządzenie kursu robót melioracyjnych . . . . . 7.800 „

poz. 125. na ekspozyturę biura melioracyjnego w Tarnowie 200 „

Izba uchwała te pozycje bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

Poz. 127. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowych szkół rolniczych w Dublinach na rok 1882.

A. Wyższa szkoła rolnicza.

Wydatki.

Rubr. I. Płace profesorów i docentów.

Poz. 1. Profesor fachowy zarazem Dyrektor	2.360 zł.
„ 2. Sześciu profesorów fachowych po 1.440 zł.	8.640 „
„ 3. Dwóech adjunktów po 800 zł.	1.600 „
„ 4. Docent fizyki	800 „
„ 5. „ weterynaryi	480 „
„ 6. „ leśnictwa	80 „
„ 7. „ ustaw rolnych	120 „
„ 8. „ ogrodnictwa	67 „
„ 9. „ melioracyi	240 „
„ 10. Dwóech asystentów	1.200 „
Rubr. I.	15.587 „

Izba uchwała rubrykę I. bez rozpraw.

„Rubr. II. Inne płace.

Poz. 11. Lekarz zakładowy	400 zł.
„ 12. Kapelan	300 „
„ 13. Kasyer, zarazem pisarz dyrekcji	480 „
Rubr. II.	<u>1.180 „</u>

Izba uchwała Rubrykę II. bez rozpraw.

„Rubr. III. Zasługi. Prócz pozycyi płacy pisarza, bez zmiany:

Poz. 14. Sługa szkolny	240 zł.
„ 15. Stróż domowy	210 „
„ 16. Usługa dla uczniów w laboratorjach (dwóch po 240 zł.)	480 „
„ 17. Pasiecznik i dozorca pola doświad- czalnego	180 „
Rubr. III.	<u>1.110 „</u>

Izba uchwała Rubr. III. bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

„Rubr. IV. Koszta administracyjne.

Poz. 18. Zarząd i potrzeby kancelaryjne	340 zł.
„ 19. Opał	600 „
„ 20. Oświetlenie	145 „
„ 21. Utrzymanie budynków	400 „
„ 22. „ dziedzina zwyczaj. 50 zł. nadw. 50 zł.	100 „
„ 23. Ubezpieczenie budynków	300 „
„ 24. Płaca kominiarza	65 „
„ 25. Sprzęty i ruchomości: zwyczaj. 120 zł., nadz. 250 zł.	370 „
„ 26. Koszta przewozu prelegentów: zwyczaj. 1000 zł. nadzw. 450 zł.	1.450 „
„ 27. „ lustracyi zakładu	100 „
„ 28. „ nabożeństwa	50 „
„ 29. Apteka i różne inne	100 „
Rubr. IV.	<u>4.020 „</u>

Izba uchwała Rubr. IV. bez rozpraw.

„Rubr. V. Potrzeby naukowe.

Poz. 30. Eksperymenta przy wykładach	190 zł.
„ 31. Zbiory i muzea :	zwyczaj. nadzw. razem
a) Utrzymanie zbioru rolniczego	50 zł. 160 zł. 210 zł.
b) „ i uzupełnienie zbioru hodowlanego	160 „ 360 „ 520 „
c) „ „ „ fizykalnego	150 „ 500 „ 650 „
d) „ i założenie zbioru okazów chem.	20 „ 100 „ 120 „
e) „ i uzupełnienie zbioru botaniczn.	75 „ 50 „ 125 „
f) „ „ „ zoologiczn.	150 „ 140 „ 290 „
g) „ „ „ mechaniczn.	300 „ 500 „ 800 „
h) „ „ „ mineralog. petrograficznego i geologicznego	20 „ 100 „ 120 „

	zwycz.	nadzw.	razem
i) Utrzymanie i uzupełnienie zbioru technolog.	60	260	320
k)—r) „ „ „ leśnych, weterynarskich, mierniczych, budownictwa, geografii fizycznej i melioracji	85	—	85
Poz. 32. Laboratoria			
a) Laboratorium chemiczne	600	390	990
b) „ roślinno-fizyologiczne	250	150	400
c) „ zoologiczne	200	150	350
„ 33. Biblioteka i czytelnia	500	300	800
„ 34. Utrzymanie pola doświadczalnego	250	—	250
„ 35. Wycieczki naukowe	500	—	500
„ 36. Utrzymanie i uzupełnienie pasieki	30	—	30
„ 37. Ogród:			
a) Płaca ogrodnika			500
b) Utrzymanie ogrodu botanicznego			150
c) „ sadów i szkółek			100
d) Ogród warzywny			50
e) Druk katalogu i rozesłanie			25
„ 38. Wynagrodzenie folwarku			1.000
			<u>8.575 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. V. bez rozpraw.

Rubr. VI. Podatki i opłaty:

Poz. 39. Podatek gruntowy i domowy	45 zł.
„ 40. Opłata od przeniesienia szkół na własność kraju (3cia rata)	227 „
	<u>Rubr. VI. 272 „</u>
Rubr. VII. Stacja kontroli nasion	<u>Rubr. VII. 150 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. VI i VII bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Scipio czyta: Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z e. k. Skarbu Państwa	5.500 zł.
„ II. „ 2. „ z funduszu kultury krajowej	4.400 zł.
„ III. „ Opłaty od uczniów.	
Poz. 3. Wpisowe od 70 uczniów po 5 zł.	350 zł.
„ 4. Czesne a) od 50 uczniów po 50 zł.	2.500 „
b) „ 20 „ 25 „	500 „
Poz. 5. Opłata za ćwiczenia w laboratorium	
a) chemicznem od 25 uczniów po 10 zł.	250 zł.
b) roślinno-fizyolog. „ 25 „ „ 5 „	125 „
c) zoologicznem „ 25 „ „ 5 „	125 „
„ 6. Na bibliotekę od 70ciu uczniów „ 2 „	140 „
„ 7. „ usługę od uczniów	480 „
	<u>4.470 zł.</u>
Rubr. IV. Poz. 8. Dochód z pasieki	230 zł.
Rubr. V. „ 9. Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250 zł.
Suma dochodów szkoły wyższej	<u>14.850 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I—V dochodów bez rozprawy.

Następuje preliminarz szkoły parobków i dozorców gospodarskich. Sprawozdawca p. Scipio.

P. Merunowicz wnosi, ażeby szkoła ta zwała się „Niższą szkołą rolniczą“, lecz po przemówieniu Marszałka cofa swój wniosek.

Sprawozdawca czyta:

Wydatki.

Rubr. I. Płace nauczycieli, preliminuje Wydział krajowy bez zmiany tak jak uchwalono na rok 1881. a to:

Poz. 1. nauczyciel fachowy	920 zł.
„ 2. „ „ pomocniczy	600 „
„ 3. docent weterynaryi	150 „
„ 4. katecheta	200 „
„ 5. dwóch dozorców robót ręcznych po 240 zł.	480 „
	<u>Rubr. I. 2.350 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I. bez rozpraw.

Rubr. II. Koszta administracyjne — jak na r. 1881 bez zmiany:

Poz. 6. Zarząd a) remuneracya dyrektora	200 zł.
b) potrzeby kancelaryjne	100 „
„ 7. opał i oświetlenie	240 „
„ 8. utrzymanie budynku, ubezpieczenie i t. d.	300 „
	<u>Rubr. II. 840 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. II. bez rozpraw.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 9. stołowanie 28 uczniów po 144 zł.	4.032 zł.
„ 10. odzież i pranie dla 28 uczniów po 60	1.680 „
	<u>Rubr. III. 5.712 zł.</u>

Izba uchwała rubr. III. bez rozpraw.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe — bez zmiany jak na r. 1881:

Poz. 11. zaprzęgi do demonstracyi	140 zł.
„ 12. przybory do pisanja i nauki uczniów	120 „
„ 13. przykupno zwierząt do sekeyi	30 „
„ 14. „ „ modeli machin i narzędzi	200 „
	<u>Rubr. IV. 490 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. IV. bez rozpraw.

Dochody.

Rubr. I. Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . . . . Rubr. I. 1.500 zł.

Rubr. II. Opłaty i datki.

Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów	270 „
„ 3. Datki Rad powiatowych i Towarzystw gospodarskich	950 „
	<u>Rubr. II. 1.220 zł.</u>

Rubr. III. Poz. 4. Zarobek 28miu uczniów po 18 zł. . . . . Rubr. III. 504 zł.

Izba uchwała Rubr. I—III dochodów bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu folwarku w Dublinach na r. 1882.

(Rubr. XV. Wydatków poz. 128. Dochodów VIII. poz. 25).

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

W y d a t k i.

	na gospodarstwo:	zwycz.	nadzw.	razem
Rubr. I. Poz. 1.	Płace i zasługi	1.200 zł.	— zł.	— zł.
„ „ „ 2.	Najem robotnika	1.996 „	— „	— „
„ „ „ 3.	Zakupno nasienia	100 „	— „	— „
„ „ „ 4.	„ nawozów dopełniających	200 „	— „	— „
„ „ „ 5.	„ karmy, owsa grysu i makuchów	1.200 „	— „	— „

Rubr.	I.	Poz.		zwycz.	nadzw.	razam
		6.	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży	350	" — "	— "
"	"	7.	Utrzymanie budynków	150	" — "	— "
"	"	8.	„ i naprawa maszyn i narzędzi oraz kucie	250	" — "	— "
"	"	9.	„ rowów i drenowanie	50	" 400	— "
"	"	10.	Zabezpieczenie od pożaru, gradobicia i zarazy	400	" — "	— "
"	"	11.	Kuchnia folwarczna	150	" — "	— "
"	"	12.	Koszta kancelaryjne	25	" — "	— "
"	"	13.	Światło i smarowidło	35	" — "	— "
"	"	14.	Kultura lasu	50	" — "	— "
			Rubryka I.	<u>6.156</u>	<u>" 400</u>	<u>" 6.556</u>
"	II.	15.	Torfiarnia	100	" — "	100 "

Izba uchwała Rubr. I i II. bez rozprawy.

Rubr.	III.	Poz.		zwycz.	nadzw.	razam
		16.	Podatek gruntowy i domowy (po strąceniu części za szkoły)	675	" — "	— "
"	"	17.	„ dochodowy z młyna i propinacyi	45	" — "	— "
"	"	18.	Należytość od przeniesienia własności (2-ga rata) Rubryka III.	—	" 215	— "
				<u>720</u>	<u>" 215</u>	<u>" 935</u>
"	IV.		Splata kapitałów i odse ⁴ ków dłużnych.			
"	"	19.	Kapitał i odsetki Towarzystwu kredytowemu	825	" — "	— "
"	"	20.	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu	1.600	" — "	— "
				<u>2.425</u>	<u>" — "</u>	<u>2.425</u>
"	V.	21.	Różne nieprzewidziane	100	" — "	100 "
			Suma wydatków	<u>—</u>	<u>" — "</u>	<u>10.116 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. III, IV i V bez rozpraw.

Następują Dochody.

Rubr.	I.	Poz.		zwycz.	nadzw.	razem
			Z gospodarstwa.			
"	"	1.	a) Ze sprzedaży ziemiopłodów	3.500 zł.	— zł.	— zł.
"	"	"	b) Za owies i siano dla szkół	500	" — "	4.000 "
"	"	2.	Z wynajętych łąk i pastwisk	800	" — "	800 "
"	"	3.	a) Krowiarnia: Nabiał	2.800	" — "	— "
"	"	"	Przychówek	460	" — "	— "
"	"	"	Opasy	340	" — "	3.600 "
"	"	"	b) Nierogaczna	100	" — "	100 "
"	"	"	c) Owce	40	" — "	40 "
"	"	"	d) Ryczałt od szkół rolniczych	1.000	" — "	1.000 "
"	"	4.	Z lasu	50	" — "	50 "
			Rubryka I.	<u>— zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>9.590 zł.</u>
"	II.	5.	Z torfiarni	200 zł.	— zł.	200 zł.
"	III.		Dochody z propinacyi i młyna.			
"	"	6.	Z propinacyi	340 zł.	— zł.	— zł.
"	"	7.	Z młyna	20	" — "	— "
			Rubryka III.	<u>360 zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>360 "</u>
"	IV.	8.	Różne nieprzewidziane	50 zł.	— zł.	50 "
			Suma dochodów	<u>— zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>10.200 zł.</u>

Izba uchwała Rubr. I—IV dochodów bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie Komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882. krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Następujący preliminarz wydatków i dochodów folwarku oraz krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie.

2. Kwota zlr. 1140 w Rubr. V. wydatków na szkołę pozostaje do rozporządzalności Wydziału krajowego aż do chwili, w której potrzeba tego wydatku zostanie usprawiedliwioną przez Kuratoryę.

Preliminarze rubr. XV. poz. 129. wydatków i rubr. IX. dochodów.

Folwark Czernichów.

		Wydatki.	zwycz.	nadzw.	razem
Rubr. I.	poz. 1—15.	Wydatki na gospodarstwo . . .	3.716 zł.	1.050 zł.	4.766 zł.
"	II. " 16.	" " piec wapienny . . .	200 "	— "	200 "
"	III. " 17.	" " cegielnię . . .	450 "	— "	450 "
"	IV. " 18.	" " promy . . .	— "	— "	— "
"	V. " 19.	Utrzymanie brzegów Wisły . . .	60 "	— "	60 "
"	VI. " 20—26.	Podatki i opłaty . . .	605 "	183 "	788 "
"	VII. " 27—28.	Splata kapitałów i odsetek dłużnych . . .	1.906 "	745 "	2.651 "
"	VIII. " 29.	Rozmaite nieprzewidziane . . .	100 "	— "	100 "
Suma wydatków			7.037 zł.	1.978 zł.	9.015 zł.

Izba uchwała Rubr. I—VIII. wydatków bez rozprawy.

		Dochody.	zwycz.	nadzw.	razem
Rubr. I.	poz. 1—7.	Dochody z gospodarstwa . . .	4.705 zł.	— zł.	4.705 zł.
"	II. " 8.	" z rybołówstwa . . .	140 "	— "	140 "
"	III. " 9.	" z pieca wapiennego . . .	1.800 "	— "	1.800 "
"	IV. " 10.	" z cegielni . . .	250 "	1.200 "	1.450 "
"	V. " 11.	" z propinacyi i promy . . .	1.900 "	— "	1.900 "
"	VI. " 12.	Ładowe i olborne . . .	350 "	— "	350 "
"	VII. " 13.	Rozmaite nieprzewidziane . . .	25 "	— "	25 "
Suma dochodów			9.170 zł.	1.200 zł.	10.370 zł.

Izba uchwała Rubr. I—VII. dochodów bez rozprawy.

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

		Wydatki.	zwycz.	nadzw.	razem.
Rubr. I.	poz. 1—7.	Utrzymanie nauczycieli . . .	9.035 zł.	— zł.	9.035 zł.
"	II. " 8—10.	Inne płace, tudzież zasługi . . .	1.010 "	— "	1.010 "
"	III. " 11—20.	Koszta administracyjne . . .	3.056 "	300 "	3.356 "
"	IV. " 21—28.	Utrzymanie uczniów . . .	7.470 "	50 "	7.520 "
"	V. " 29—34.	Potrzeby naukowe . . .	1.530 "	1.140 "	2.670 "
Suma wydatków			22.101 zł.	1.490 zł.	23.591 zł.

Izba uchwała Rubrykę od I. do V. bez rozprawy, wraz z powyżej przytoczoną rezolucją do Rubryki V.

		Dochody.	zwycz.	nadzw.	razem.
Rubr. I.	poz. 1.	Subwencya e. k. Skarbu Państwa . . .	5.000 zł.	— zł.	5.000 zł.
"	II. 2—3.	Opłaty od uczniów . . .	6.720 "	— "	6.720 "
"	III. 4.	Nadwyżka w dochodach folwarku . . .	1.355 "	— "	1.355 "
"	IV. 5.	Dochód z gospodarstwa i spiżarni . . .	100 "	— "	100 "
Suma dochodów			13.175 "	— "	13.175 "

Izba uchwała Rubr. I—IV bez rozpraw.

Następuje Rubr. XV. poz. 130. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu na r. 1882 krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

I. Place nauczycieli.

a) Profesor fachowy, zarazem dyrektor	. 2.560 zł.	
b) Drugi profesor fachowy	. 1.740 „	
c) Dwóch adjunktów po 800 zł.	. 1.600 „	
d) Docent matematyki i fizyki	. 800 „	
e) „ łowiectwa	. 100 „	
f) „ rysunków	. 400 „	
g) „ chemii	. 300 „	
h) „ inżynierii leśnej	. 300 „	
i) „ stylistyki	. 300 „	
k) „ ekonomii i administracji	. 200 „	8.300 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

II. Zasługi.

a) Dozorca	. 300 zł.	
b) Pomoćnik dozorecy	. 180 „	480 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

III. Koszta administracyjne.

a) Asekuracja budynków	. 45 zł.	
b) Opał i oświetlenie	. 300 „	
c) Potrzeby kancelaryjne	. 200 „	
d) Pomniejsze administracyjne	. 195 „	740 zł.

Izba uchwała tę Rubrykę bez rozprawy.

IV. Potrzeby naukowe.

a) Środki naukowe	. 720 zł.	
b) Wycieczki naukowe	. 600 „	
c) Utrzymanie ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	. 200 „	1.520 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

V. Spłata pożyczki.

Kasie oszczędności XV. i XVI. rata w kapitale	. 207 zł. 82 ct.	
w odsetkach	. 461 „ 68 „	670 zł.

Izba uchwała tę rubrykę bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta: Do tejże rubryki XV. wydatków do poz. 131. zamieścić należy jako trzecią i ostatnią część kwoty 20.000 zł. przeznaczonej uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 13. lipca 1880 na rozszerzenie szkoły, wydatek nadzwyczajny 7.000 zł.

Izba przyjmuje tę pozycję bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Scipio czyta:

Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Od c. k. Skarbu Państwa	. 5.000 zł.
Wpisowe	. 50 „
Czesne	. 340 „
razem dochody	. 5.390 zł.

Izba uchwała dochody bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta dalej Rubr. XV.

poz. 132. Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000 zł.
poz. 133. Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000 „
poz. 134. Komisya fizyograficzna w Krakowie	3.000 „
poz. 135. Taż sama na badania geologiczno górnicze	500 „
poz. 136. Towarzystwo rolnicze w Krakowie	3.000 „
poz. 137. Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000 „
poz. 137. b) Uchwalona na dniu 15. b. m. przez Wys. Sejm subwencya dla komitetu wystawy rolniczej w Przemysłu	1.000 „

Izba uchwała pozycyę 132 do 137 bez rozprawy.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta :

poz. 138. Towarzystwo ogrodniczo-sadownicze we Lwowie	700 zł.
---	---------

Po przemówieniu p. Grossa i sprawozdawcy uchwała Izba tę pozycyę według wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta :

poz. 139. Towarzystwo tatrzańskie	400 zł.
poz. 140. Towarzystwo rybackie w Krakowie	600 „
poz. 141. Na badanie głębszych pokładów ziemi	10.000 „
poz. 142. Na badania geologiczne kraju	3.000 „
poz. 143. Na szkoły rękodzielnicze i na popieranie przemysłu domowego	5.000 „
poz. 144. Na zalesienie wydm piaszczystych :	
a) Nisko-Tarnobrzeg	1.500 zł.
b) Jarosław-Łańcut } uchwałę W. Sejmu z d. 28. Września	400 „
c) Przemysłany } r. b. przyzwolono	150 „
	<hr/>
poz. 145. Na szkołę snycerstwa w Zakopanem :	
a) Towarzystwu Tatrzańskiemu	300 zł.
b) Zarządowi tej szkoły	300 „
	<hr/>
	600 „

Izba uchwała poz. 139. do 145 bez rozprawy.

Stypendya :

poz. 146. Dla jednego ucznia weterynaryi	200 zł.
i na koszta podróży	60 „
	<hr/>
poz. 147. Dla uczniów szkół pozakrajowych weterynaryi rolnictwa i leśnictwa	2.000 „
poz. 148. Dla uczniów szkoły rolniczej w Dublinach	1.000 „
poz. 149. Dla uczniów szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	2.400 „
poz. 150. Dla górników	400 „
poz. 150. b) Dla szkoły weterynaryi we Lwowie subwencya, na mocy układu z c. k. Rządem zawartego i uchwały sejmowej z dnia 20. maja 1875.	2.000 „

Izba uchwała pozycyę 146 do 150 b) bez rozprawy.

Rubryka XVI. Rozmaite wydatki.

Sprawozdawca p. Smarzewski czyta :

poz. 151. Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000 zł.
Izba uchwała tę pozycyę bez rozpraw.	
poz. 152. Dla księży unitów chełmskich	3.000 „

Izba uchwała tę pozycyę bez rozpraw.

dalej należy wstawić stosownie do uchwał Sejmu, zapadłych na wnioski

Komisji petycyjnej :

Dla B. Stęczyńskiego	} wedle uchwały sejmowej z dnia	200 „
Dla syna ś. p. Stanisława Kissa		28. września i 13. paźdz. 1881 . . . . .

Protokół 27. posiedzenia.

W załatwieniu petycyj przekazanych Komisji budżetowej, Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

L. 123. Zakładowi Matek miłosierdzia w Krakowie	200 „
„ 216. Stowarzyszeniu pracy kobiet we Lwowie	200 „
„ 371. Antoniemu Dziopińskiemu w Nowym Sączu	100 „
„ 696. Ks. Janowi Krasowskiemu, na ochronę sierót w Stanisławowie	200 „
„ 698. Zgromadzeniu Sióstr miłosierdzia św. Wincentego we Lwowie, na pokrycie dachu	500 „
„ 254. Galicyjskiemu Towarzystwu pszczelniczo-sadowniczem, na koszta wystawy w Kołomyi	100 „

Izba uchwała bez rozprawy wnioski komisji co do petycyj ll. 123, 216, 371, 696, 698, 254.

Co do petycyj L. 219. Towarzystwa dam dobroczynności we Lwowie.

L. 280. Feliksa Chaszczyńskiego we Lwowie.

L. 321. Ksawery Mroczkowskiej w Stanisławowie.

L. 560. Gwiazdy tarnowskiej.

L. 573. Towarzystwa wzajemnej pomocy samoistnych przemysłowców we Lwowie

Komisya wnosi przejście do porządku dziennego.

Do petycji l. 560 „Gwiazdy tarnowskiej“ wnosi p. Spławiński, ażeby petycję tę przekazać Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu sprawozdawcy i p. Spławińskiego co do faktycznego sprostowania uchwała Izba wniosek komisji przejścia do porządku dziennego nad petycją „Gwiazdy tarnowskiej“, a tem samem upada wniosek p. Spławińskiego, a następnie przechodzi do porządku dziennego zgodnie z wnioskiem komisji nad petycjami l. 219, 280, 321 i 573.

Sprawozdawca czyta: Co do petycji:

L. 733. Emilii Szulakiewiczówny, dyrektorki zakładu fröblowskiego we Lwowie i

L. 60. Bronisławy Jamińskiej, dyrektorki zakładu fröblowskiego w Stanisławowie

Komisya wnosi przekazanie Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Petycja L. 727. Towarzystwa tatrzańskiego została załatwioną budżetem.

„ L. 59. M. Filipecka, wdowa po konduktorze, pensya od dnia śmierci męża co-
rocznie 166 zł. 66 ct., które następnie w Rubr. X. zamieścić należy.

Izba uchwała wniosek komisji co do petycji M. Filipeckiej bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Petycja L. 504. E. Swierczewski, asystent rachunkowy, dodatek osobisty do płacy — rocznie od dnia nominacji po 145 zł. 66 ct., które na Rubr. II. przypadną.

Izba uchwała ten wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

L. 168. Petycję dyrektora szkoły lasowej we Lwowie, H. Strzeleckiego o udzielenie dodatku osobistego, Komisya budżetowa wnosi: odstąpić Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia.

P. Haller przemawia przeciw wnioskowi komisji. Po przemówieniu p. Grossa wnosi p. Bartmański, ażeby do wniosku komisji dodać przed słowem „uwzględnienia“ słowo „możliwego“.

Po przemówieniu p. Wereszczyńskiego jako członka Wydziału krajowego i sprawozdawcy, uchwała Izba wniosek komisji, a odrzuca dodatek p. Bartmańskiego.

Sprawozdawca komisji czyta:

L. 200. Petycję St. Tarnawskiego z Przemyśla, o subwencyę na kształcenie się za granicą w piwowarstwie odesłać do Wydziału krajowego dla zbadania i załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca uwiadamia Izbę, iż do tej rubryki należy też wstawić kwotę 60.000 zł. uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 21. października 1881, jako bezprocentową pożyczkę na budowę koszar wojskowych.

Następuje budżet funduszków samoistnych.

Sprawozdawca p. Goldman czyta preliminarz funduszu domestykalnego z następującym wnioskiem:

Komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu domestykalnego w kwocie	4.217 zł.
Wydatki	1.205 „
Nadwyżka dochodów	<u>3.012 zł.</u>

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Izba uchwała wniosek ten bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta preliminarz funduszu kultury krajowej z następującym wnioskiem:

Dochody funduszu kultury krajowej w kwocie	4.429 zł.
Wydatki	4.415 „
Nadwyżka dochodów	<u>14 zł.</u>

Izba uchwała wydatki i dochody tego funduszu bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta preliminarz funduszu stanowego sierocińskiego z następującym wnioskiem:

Komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego w kwocie	1.888 zł.
Wydatki	1.692 „
Nadwyżka dochodów	<u>196 zł.</u>

która ma być użyta na pomnożenie majątku zarodowego.

Izba uchwała wniosek ten bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta preliminarz funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego z następującym wnioskiem:

Komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego w kwocie	1.988 zł.
Wydatki	1.977 „
Nadwyżka dochodów	<u>11 zł.</u>

Izba uchwała wydatki i dochody tego funduszu bez rozprawy.

Sprawozdawca podaje do wiadomości W. Izby stan funduszu szkoły weterynaryi.

Sprawozdawca czyta preliminarz funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	105.130 zł.
Dochody	51.961 „
Nadwyżka wydatków	<u>53.169 zł.</u>

Niedobór pokryty zostanie z pozostałości rachunków za rok 1881.

Zastępca Marszałka ks. biskup Stupnicki obejmuje przewodniczenie i poddaje pod głosowanie wyżej przytoczony wniosek komisji budżetowej, który Izba bez rozpraw przyjmuje.

Przystąpiono do sprawozdania Wydziału krajowego o koncesjach na pobór myt i kopytkowego.

Sprawozdawca p. Badeni czyta Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego:

1) Radzie powiatowej w Drohobyczu przy drodze powiatowej Drohobycko-Boryslawskiej,

2) Radzie powiatowej w Śniatynie przy drodze powiatowej z Załucza do Rożnowa z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do pobierania myta drogowego:

1. Radzie powiatowej w Drohobyczu przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej,
2. Radzie powiatowej w Śniatynie przy drodze powiatowej z Załucza do Różnowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Drohobyczu i Śniatynie, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem odnośnych funduszków powiatowych:

1. Radzie powiatowej w Drohobyczu prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej, według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 2 (dwa) ct.,
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, byków, mułów i osłów, tudzież od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tego rodzaju 1 (jeden) ct.,
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jakoto: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

2. Radzie powiatowej w Śniatynie, prawo do poboru myta drogowego przy drodze powiatowej z Załucza do Różnowa wiodącej, według następującej taryfy:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.,
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 2 (dwa) ct.,
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o niższenie tejże.

Art. III.

Od opłaty myta drogowego przy drodze powiatowej Drohobycko-Borysławskiej, wolni są mieszkańcy gmin Mrażnicy i Schodnicy, ile razy przewożą własne produkta, lub jadą próżno do miasta; jeżeli jednak wiożą olej skalny, wosk ziemny lub naczynia, służące do ich wydobywania czy przechowania, natenczas ponoszą opłatę mytniczą.

Izba przyjmuje tę uchwałę bez rozpraw en bloc według wniosku Wydziału krajowego, a uchwalwszy przystąpić do 3. czytania bez czytania, przyjmuje tę ustawę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego u udzieleniu Radzie powiatowej Brzeskiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska.

Sprawozdawca odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej Brzeskiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mege Królestwa Galicyi i Lodomeryi, z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Brzesku, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta drogowego i mostowego przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska,

pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta drogowego i mostowego na jednej stacyi przy drodze powiatowej Jurków-Wytrzyńska, pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, drogowego 2 (dwa) ct., mostowego 2 (dwa) ct.
- b) Od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, drogowego 1 (jeden) ct., mostowego 1 (jeden) ct.
- c) Od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, drogowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct., mostowego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o niższeniu tejże.“

Izba przyjmuje tę uchwałę na wniosek p. Jasińskiego Józefa bez rozprawy en bloc, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następnie sprawozdawca p. Badeni odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Przemyśle prawa do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze, z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej w Przemyśle prawa do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam eo następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Przemyśle nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wiarze, pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Myto pobieranem być ma podług następującej taryfy:

- a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o niższeniu tejże.“

Izba przyjmuje tę uchwałę na wniosek p. Jasińskiego Józefa en bloc bez rozpraw, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych:

- 1) obszarowi dworskiemu w Monasterzu i Czerwonej woli od mostu na rzece Lubaczówce;
- 2) gminie Babina od mostu na rzece Strwiążu;
- 3) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach od mostu na rzece Bar czyli Zbiór;
- 4) obszarowi dworskiemu w Manastercu, od mostu na rzece Dniestrze.

Sprawozdawca p. Badeni odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę :

Uchwała

o udzieleniu koncesyi na pobór następujących opłat mytniczych :

- 1) Obszarowi dworskiemu w Manasterzu i Czerwonej woli od mostu na rzece Lubaczówce;
- 2) gminie Babina od mostu na rzece Strwiążu;
- 3) gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach od mostu na rzece Bar czyli Zbiór;
- 4) obszarowi dworskiemu w Manastercu, od mostu na rzece Dniestrze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem :

1) Obszarowi dworskiemu w Manasterzu i Czerwonej woli, powiatu Jarosławskiego, od mostu na rzece Lubaczówce, według następującej taryfy :

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 3 (trzy) ct.

2. Od bydłat przepędzanych :

a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła 3 (trzy) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt, 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

2. Gminie Babina, powiatu Samborskiego, od mostu na rzece Strwiążu;

3) Gminie wspólnie z obszarem dworskim w Rychcicach, powiatu Drohobyckiego, od mostu na rzece Bar czyli Zbiór;

4) Obszarowi dworskiemu w Manastercu, powiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze; od każdego z tych trzech mostów (pod poz. 2. 3. i 4. wyszczególnionych), pobierać należy opłatę według następującego wymiaru :

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 (jeden) ct.

2. Od bydłat przepędzanych :

a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła 1 (jeden) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Art. III.

Mieszkańcy gmin Manasterza i Czerwonej woli, wolni są od opłaty myta mostowego dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Izba przyjmuje tę uchwałę na wniosek p. Jasińskiego Józefa en bloc bez rozpraw, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta przewozowego dla obszaru dworskiego w Hanowcach na rzece Dniestrze i dla obszaru dworskiego w Mętkowie na rzece Wiśle.

Sprawozdawca odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę :

Uchwała

o udzieleniu prawa do poboru myta przewozowego dla obszaru dworskiego w Hanowcach na rzece Dniestrze i dla obszaru dworskiego w Mętkowie na rzece Wiśle.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1. Obszarowi dworskiemu w Hanowcach, powiatu Rohatyńskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Dniestrze w Hanowcach, według następującej taryfy:

1. od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) et.;
2. od każdej osoby z taczkami lub wózkiem 2 (dwa) et.;
- 3) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 4 (cztery) et.;
- 4) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 2 (dwa) et.;

Wyjątek stanowią bydłeta ssące przy matkach, od których się myta nie opłaca;

5. od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego jakoto: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, jakoteż od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju, n. p. od prosiąt, jagniąt, kozłat 1 (jeden) et.

2. Obszarowi dworskiemu w Mętkowie, powiatu Chrzanowskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle pod Mętkowem, według następującego wymiaru:

- a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) et.
- b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzęzonego 3 (trzy) et.
- c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) et.
- d) od jednego wołu na rzeź, albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukała i trzylatki 3 (trzy) et.
- e) od jednego cielęcia, nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) et.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

Art. III.

Mieszkańcy gminy Hanowce, posiadający grunta po obydwóch stronach rzeki Dniestru, wolni są od opłaty myta przewozowego, tamtejszemu obszarowi dworskiemu przysługującego.“

Izba przyjmuje tę uchwałę na wniosek p. Jasińskiego Józefa en bloc bez rozprawy, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminom miast Brzeżan i Brodów, koncesyi na dalszy pobór myta kopytkowego.

Sprawozdawca p. Badeni odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

o udzieleniu gminom miast Brzeżan i Brodów prawa do dalszego poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminom miast Brzeżan i Brodów, prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami.

Art. II.

Gmina miasta Brzeżan pobierać ma myto kopytkowe na sześciu rogatkach miejskich, a mianowicie:

1. Na drodze ku Posuchowu za ostatnimi chałupami przedmieścia Adamówki;
  2. na rządowym gościńcu, wiodącym z Adamówki do Potutor za mostem pod Lipą, pod folwarkiem zwanym Marcelówką;
  3. na gościńcu ku Rajowi, obok bramy żelaznej za ementarzem;
  4. na przedmieściu Miasteczku przy drodze do Leśnik za ostatnimi chałupami przedmieścia;
  5. na gościńcu rządowym, wiodącym do Lwowa przy rogatce lwowskiej;
  6. na drodze krajowej ku Złoczowu i Tarnopolowi przy rogatce Złoczowsko-Tarnopolskiej.
- Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

1. od każdej sztuki bydła pociągowego 2 (dwa) ct.
  2. od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
  3. od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct. Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.
- Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należności.
Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od opłaty myta kopytkowego.

Art. III.

Gmina miasta Brodów pobierać ma myto kopytkowe na siedmiu rogatkach — a mianowicie:

- a) przy drodze wiodącej na ulicę Leszniowską;
- b) przy drodze wiodącej na ulicę Lwowską;
- c) przy drodze do wielkich folwarków, obok starego okopiska;
- d) przy drodze do małych folwarków, obok Skarbowego Chmielnika;
- e) na Jurydyce, w miejscu dawnego wału miejskiego;
- f) na Podzamczu, naprzeciw skarbowego browaru;
- g) przy drodze do dworca kolei żelaznej obok mostu na Suchowólce.

Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 5 (pięć) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct. — Konie, krowy, woły, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o znizeniu takowych.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obracany na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymywania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle i w dobrym stanie i używanie na ten cel prestatcyi mieszkańców miasta według postanowień ustawy drogowej.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile preliminowane na ten rok z funduszu poboru myta kopytkowego roboty wykonane zostały i czy cały dochód, który z poboru myta kopytkowego wpłynął, był na ten cel obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrola nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego, służy Wydziałowi powiatowemu, a względnie Wydziałowi krajowemu.

Art. X.

Gdyby gmina pobierająca myto kopytkowe, wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa wskazane w ustawie drogowej środki przymusowe. Gdyby zaś takowe nie skutkowały, może polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wstrzymać pobór myta kopytkowego.

Art. XI.

Od zwierząt wyżej poszczególnionych, to jest opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina pobierająca myto kopytkowe pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych“.

Izba uchwała ten projekt do ustawy w drugim czytaniu według wniosku Wydziału krajowego en bloc bez rozprawy — a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała projekt do ustawy w trzecim czytaniu.

Przystąpiono do sprawozdania Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Wróbliku królewskim od mostu na rzece Nowej Murwawie, tudzież gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupeczyńcach od mostu na rzece Strypie.

Sprawozdawca czyta to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Wróbliku Królewskim od mostu na rzece Nowej Murwawie, tudzież gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupeczyńcach od mostu na rzece Strypie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1, Obszarowi dworskiemu w Wróbliku królewskim, powiatu Krośnieńskiego, od mostu na rzece Nowej Murwawie, według następującego wymiaru:

1. Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.

2. od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

2. Gminom i obszarom dworskim w Denysowie i Kupeczyńcach, powiatu tarnopolskiego, od mostu na rzece Strypie, według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu teje.

Art. III.

Mieszkańcy gminy w Wróbliku królewskim wolni są od opłaty myta mostowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc bez rozprawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu gminie Szczérca powiatu lwowskiego prawa do dalszego pobierania myta mostowego.

Sprawozdawca odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu gminie Szczérca, powiatu lwowskiego, prawa do dalszego pobierania myta mostowego

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Szczérca, powiatu lwowskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do dalszego pobierania myta od dwóch mostów położonych przy drogach gminnych prowadzących do Piasków i do Łan, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych własnym kosztem i w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy jedną tylko, to jest licząc łącznie za obydwa mosty, podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mulów i osłów i od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 1 (jeden) ct. Wyjątek stanowią bydłeta wszelkiego rodzaju ssące przy matkach, które są wolne od opłaty myta.

Art. III.

Przy poborze opłat mytniczych, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu teje.

Art. IV.

Mieszkańcy gminy Szczérca wolni są zupełnie od ponoszenia myta mostowego.

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugim czytaniu bez rozprawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta mostowego dla obszaru dworskiego w Koniuszkach Siemianowskich.

Sprawozdawca odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu prawa do dalszego poboru myta mostowego dla obszaru dworskiego w Koniuszkach Siemianowskich.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ustanawiam co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Koniuszkach Siemianowskich, powiatu Rudeńskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do dalszego poboru myta od dwóch mostów na dawnym korywie rzeki Dniestru i na drodze do Hordyni położonych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych własnym kosztem w dobrym stanie.

Art. II.

Pobór myta odbywać się będzie przy rogatce mytniczej w środkowym punkcie pomiędzy obydwoma mostami na drodze do Hordyni wystawionej, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 2 (dwa) ct.

Wyjątek stanowią bydłeta wszelkiego rodzaju ssące, za które nie opłaca się myta.

c) od pięciorga świń lub cieląt 2 (dwa) ct.

d) od dziesięciu owiec 2 (dwa) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta i o znizeniu takowej.

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugiem czytaniu bez rozprawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzeciem czytaniu.

Następnie sprawozdawca p. Badeni czyta sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej w Gorlicach prawa do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych „Ropa Wysowa“ i „Biecz Golanka z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej w Gorlicach prawa do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych, „Ropa-Wysowa“ i „Biecz-Golanka“.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Gorlicach nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania opłat mytniczych przy drogach komunikacyjnych „Ropa-Wysowa“ i „Biecz-Golanka“, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

A. przy drodze „Ropa-Wysowa:

1. myto drogowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2. myto mostowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 3 (trzy) ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $1\frac{1}{2}$ (półtora) ct.

B. przy drodze „Biecz-Golanka“ myto drogowe:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizenie teje.

Art. IV.

Mieszkańcy gminy Rzepiennika Marciszewskiego wolni są od opłaty myta drogowego przy drodze „Biecz-Golanka“ ustanowionej.

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugim czytaniu bez rozprawy, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej Brzozowskiej prawa do dalszego pobierania myta przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej.

Sprawozdawca czyta to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała

o udzieleniu Radzie powiatowej Brzozowskiej prawa do dalszego pobierania myta przy drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Brzozowie w zastępstwie funduszu powiatowego, nadaje się na dalsze lat pięć prawo do poboru myta na drodze powiatowej Brzozowsko-Domaradzkiej pod warunkiem utrzymania tej drogi z należącymi do niej przedmiotami kosztem funduszu powiatowego.

Art. II.

Pobór myta odbywać się będzie przy dwóch rogatkach a mianowicie: na przejeździe od Sanoka do Brzozowa po połączeniu się dróg z Grabownicy i z Haczowa i przy wyjeździe z Brzozowa do Domaradza, a to w ten sposób, że te dwie rogatki mają być co do opłaty myta uważane za jedną rogatkę.

Należytość mytnicza będzie przeto opłacana raz tylko przy wjeździe do Brzozowa, przy wyjeździe zaś nie pobiera się żadnej należytości.

Art. III.

Opłata myta wynosić będzie:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego jako to: wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jako też od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju, 2 (dwa) ct.

Wyjątek stanowią bydłeta wszelkiego rodzaju ssące przy matkach, od których nie opłaca się myta;

- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego jako to: od cieląt, kóz, nierogacizny, jako też od każdej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju n. p. od prosiąt, jagniąt, kozłąt, 1 (jeden) ct.

Art. IV.

Wszystkie dla dróg krajowych istniejące przepisy co do uwolnienia od opłaty mytniczej i zniżenia takowej stosują się także do opłaty tego myta drogowego.“

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugim czytaniu bez rozprawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następnie odczytuje sprawozdawca sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Rożnowie od mostu na rzece Rybnicy z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu prawa do poboru myta obszarowi dworskiemu w Rożnowie, od mostu na rzece Rybnicy.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Obszarowi dworskiemu w Rożnowie, powiatu Śniatyńskiego, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta od mostu na rzece Rybnicy pod warunkiem utrzymania przedmiotu omyconego własnym kosztem w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o zniżeniu tejże.“

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugim czytaniu bez rozprawy, a uchwaliwszy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu Radzie powiatowej Wielickiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Drohobycko-Szczyrzyckiej.

Sprawozdawca odczytuje to sprawozdanie z następującym wnioskiem:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej Wielickiej prawa do pobierania opłat mytniczych przy drodze powiatowej Dobezycko-Szczyrzyckiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Wieliczce, nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania myta drogowego przy drodze powiatowej Dobezycko-Szczyrzyckiej, wraz z mytem od mostu na rzece Krzyworzecze, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omycanych kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie.

Art. II.

Opłatę myta drogowo mostowego pobierać należy przy jednej rogatce według następującego wymiaru:

1. myto drogowe:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) et.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) et.

2. myto mostowe;

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) et.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) et.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{4}$ (pół) et.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej, lub o niżeniu tejeze.“

Izba przyjmuje tę uchwałę en bloc w drugim czytaniu bez rozprawy, a uchwalwszy przy stąpić do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje tę uchwałę w trzecim czytaniu.

P. Popiel Paweł wnosi:

„Wysoka Izba raczy przez powstanie wyrazić posłowi Pietruskiemu podziękowanie za gorliwe i tak pięknym skutkiem uwieniczone zajęcie się przeprowadzeniem budowy gmachu sejmowego.“

Izba wyraża to podziękowanie przez powstanie.

Po przemówieniu posła Pietruskiego przystępuje Izba do dalszego porządku dziennego.

Sprawozdawca p. Kowalski Bazyl odczytuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Wesołowskiego względem zmiany regulaminu sejmowego z następującym wnioskiem komisji:

„Wysoki Sejm zechce jako końcowe ustępy uchwalić: a mianowicie do §. 60. regulaminu dla Sejmu krajowego:

Jeżeli Reprezentant Rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą.

Zaś do §. 62 tegoż regulaminu:

„Jeżeli Członek Wydziału krajowego po zamknięciu rozprawy głos zabiera, rozprawa uważa się za nowo otwartą“,

Izba uchwała 1. i 2. wnioski komisji bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie petycji Dyrekcji szkoły sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie o stałą subwencyę dla tej szkoły.

Sprawozdawca p. Gross uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

1) Wysoki Sejm raczy udzielić szkole sadowniczo-ogrodniczej w Tarnowie w trzech po sobie następujących latach, to jest w roku 1882, 1883 i 1884 rocznej subwencji w kwocie 300 zł.

2) Wysoki Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy udzielaniu subwencji na cele rolniczo-gospodarskie, raczył uwzględnić szkołę sadowniczo-ogrodniczą w Tarnowie i przyznawał jej corocznie subwencyę równą kwocie przez Wysoki Sejm uchwalonej.

P. ks. Krasicki czyni wniosek, ażeby udzielić szkole ogrodniczo-sadowniczej w Tarnowie, tylko jednorazowej subwencji w kwocie 300 zł.

Po przemówieniu p. Stadnickiego Jana zamknięto dyskusyę, a po przemówieniu p. Spławińskiego i sprawozdawcy uchwała Izba punkt I. wniosku komisji, przezco upada wniosek posła Krasickiego.

Izba uchwała dalej 2. punkt wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o petycji Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie względem nadania 5 stypendyów uczniom uczęszczającym do utworzonej przez to Towarzystwo szkoły ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa.

Sprawozdawca p. Gross odczytuje następujący wniosek komisji.

Komisja kultury krajowej wnosi:

„Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży uczęszczającej do szkoły Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego we Lwowie dwa stałe stypendya po 100 zł. i przyjmie kwotę 200 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych począwszy od roku 1882.“

P. Merunowicz czyni wniosek:

„Wysoki Sejm raczy utworzyć dla młodzieży pobierającej w publicznych szkołach naukę ogrodnictwa i sadownictwa cztery stałe stypendya po 100 zł i przyjmie kwotę 400 zł. rocznie w budżet wydatków krajowych, począwszy od roku 1882.“

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu Sprawozdawcy i p. Merunowicza co do faktycznego sprostowania, odrzuca Izba wniosek p. Merunowicza, a uchwała wniosek komisji.

P. Grocholski uprasza Marszałka, ażeby na porządku dziennym najbliższego posiedzenia zamieścił sprawozdanie komisji administracyjnej w sprawie uwolnienia korespondencyj Rad powiatowych od opłat pocztowych.

Marszałek za zgodą Izby oświadcza, że przedmiot ten na najbliższym porządku dziennym umieści i zamyka posiedzenie, zapowiadając następne na dzień 23. października 1881, na godzinę 12. przed południem z następującym porządkiem dziennym.

Porządek dzienny

28. posiedzenia, 4. sesji, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w niedzielę dnia 23. października 1881 o godz. 12. w południe.

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o projekcie Wydziału krajowego co do zaciągnięcia pożyczki w celu spłacenia pożyczki krajowej z r. 1873 i reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych (bez drukowania). Sprawozdawca poseł Chrzanowski.

2. Wybór jednego członka do krakowskiej podkomisji reklamacyjnej w miejsce posła hr. Jana Stadnickiego.

3. Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie stabilizacji urzędników i sług przy drogach krajowych. Sprawozdawca poseł Stadnicki Jan.

4. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w przedmiocie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach. Sprawozdawca poseł Malecki.

5. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie ograniczenia wolności dzielenia gruntów. Sprawozdawca poseł Gorajski.

6. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany postanowień ustawy o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych. Sprawozdawca poseł Fruchtman.

7. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie uwolnienia korespondencyj powiatowych od portoryów pocztowych (bez drukowania). Sprawozdawca poseł Onyszkiewicz.

8. Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem do ustawy budowniczej dla 29 gmin miejskich. Sprawozdawca poseł Czajkowski Jan.

9. Sprawozdanie komisji konkurencyjnej w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencyi kościelnej. Sprawozdawca poseł Golejewski.

10. Sprawozdanie komisji administracyjnej o zniesieniu prawa propinacyi w mieście Samborze. Sprawozdawca poseł Madeyski.

11. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach. Sprawozdawca poseł Michałowski Józef.

12. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie opieki nad krajowem rękodzielnictwem. Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

13. Sprawozdania o petycyach, które obciążają budżet.

14. Budżet funduszu krajowego na rok 1882. Sprawozdawca poseł Smarzewski.

Koniec posiedzenia o godzinie 3. minut 5. po południu.

Marszałek krajowy

Zybkiewicz w. r.

Sekretarze

Turzański w. r.

Jasiński w. r.

Spis petycyj

wniesionych do Wys. Sejmu krajowego po dzień 22. października 1881.

- 660. Gmina Lacko, przez p. Tyszkowskiego o wyłączenie ze związku szkolnego w Dobromilu.
- 661. Gmina Skala przez p. Joeza o subwencyę na budowę cerkwi.
- 662. Gminy Wola dalsza i Smolarzyny przez p. Scipio o regulacyę rzeki Wisłok.
- 663. Wydział powiatowy Zbaraż, przez p. Kaczałę o zmianę ustawy o dojazdach kolejowych.

Protokół

28. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 23. października 1881.

Początek o godzinie 12^{1/2}, po południu.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyplikiewicz.

Sekretarze: Pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecných posłów 113.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokoły z 25. i 26. posiedzenia uważa za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie podniesiono zarzutów, a protokół z 27. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzenia złożony.

Sekretarz Józef Jasiński czyta spis petycji wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 23. października 1881.

L. pet. 664. Podwin Edmund Maryan, przez p. Tyszkiewicza, o posadę wędrownego nauczyciela.

L. pet. 765. Gmina Bohorodeczany przez p. Łukasiewicza o subwencyę na budowę szkoły.

Petycyje te odesłane zostały według uchwały z dnia 21. października 1881 do Wydziału krajowego.

Sekretarz p. Józef Jasiński czyta interpelacyę p. Grossa i towarzyszy do Wydziału krajowego w sprawie fundacyi ś. p. Maksymiliana Siemianowskiego.

Członek Wydziału krajowego p. Pietruski odpowiada na tę interpelacyę.

Sekretarz Józef Jasiński czyta interpelacyę p. Grossa i towarzyszy do c. k. komisarza rządowego w sprawie okólnika c. k. Starosty w Pilźnie zawierającego mylną interpretacyę ustawy propinacyjnej.

C. k. komisarz rządowy J. W. Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa p. Zaleski odpowiada:

1. na interpelacyę ks. Jasienickiego w sprawie przedsiębranych śledzeń za ruskimi broszurami.

2. na interpelację p. Zamoyskiego w sprawie kolei żelaznej Jarosławsko-Sokalskiej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Pierwszym przedmiotem jest sprawozdanie komisji budżetowej o projekcie Wydziału krajowego co do zaciągnięcia pożyczki w celu spłacenia pożyczki krajowej z r. 1873. i reszty pożyczki zaciągniętej w banku dla krajów koronnych.

Sprawozdawca p. Chrzanowski czyta sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący przez Wydział krajowy przedłożony projekt ustawy A. i uchwały B:

A.

U s t a w a

z dnia . . . . .
dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zaciągnięciu pożyczki w sumie 1,919.400 zł. w. a.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Upowaznia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki pod jak najkorzystniejszymi dla kraju warunkami w sumie 1,919.400 zł. w. a., na spłacenie w obiegu zostających sześcioprocentowych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873. w sumie 1,343.400 zł. w. a. oraz na spłacenie kwoty 576.000 zł. jako reszty pożyczki zaciągniętej w Banku dla krajów koronnych (Länderbank) na mocy uchwały sejmowej z dnia 20. Lipca 1880.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

B.

U c h w a ł a

Wzywa się c. k. Rząd, aby dla pożyczki krajowej w sumie 1,919.400 zł. zaciągnąć się mającej, wyjednał w drodze właściwej uwolnienie od wszelkich opłat i należności skarbowych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Krukowiecki.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do rozprawy szczegółowej, w której Izba uchwała art. I, II, wstęp i tytuł ustawy A. bez rozpraw; a uchwaliwszy trzecie czytanie, uchwała ustawę powyższą w trzecim czytaniu.

Następnie uchwała Izba projektowaną uchwałę B bez rozpraw.

Z porządku dziennego następuje:

Wybór jednego członka do krakowskiej podkomisji reklamacyjnej w miejsce posła hr. Jana Stadnickiego.

Na skrutatorów wzywa Marszałek pp.: Goldmanna, Jasienickiego, Kułaczkowskiego, Pilata, Romanowicza, Wasilewskiego i Zatorskiego.

Przystąpiono do trzeciego przedmiotu porządku dziennego:

Sprawozdawca p. Jan Stadnicki czyta:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie stabilizacji urzędników i służ przy drogach krajowych z następującym wnioskiem:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wymierzać pięciolecia i emerytury inżynierom i konduktorom dróg krajowych, oraz pensye wdowie dla wdów i dodatki na wychowanie dla sierót po inżynierach i konduktorach pozostałych, a to w równej mierze z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi“.

Po przemówieniu p. Henryka Wodzieckiego, czyni p. Wesołowski następujący wniosek jako ustęp drugi do wniosku komisji budżetowej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by wypracował i na przyszłej sesji sejmowej przedłożył projekt do uchwały o etacie i stabilizacji krajowych urzędników technicznych“.

Izba popiera ten wniosek

P. Zbrożek czyni do wniosku komisji następujący wniosek jako punkt drugi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na przyszłej sesji przedłożył Wysokiemu Sejmowi wnioski pod względem uregulowania i stabilizacji służby technicznej krajowej“.

Izba popiera ten wniosek.

P. Gorajski czyni następujący wniosek jako dodatek do wniosku komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Postanowienie powyższe ma być zastosowaniem także do Inżynierów biura melioracyjnego“.

Izba popiera ten wniosek.

Po zamknięciu dyskusji przemawia p. Krukowiecki i Członek Wydziału krajowego p. Badeni.

W skutek przemówienia Członka Wydziału krajowego dyskusja otwarta, przemawiają pp. Romanowicz, Badeni, Krukowiecki i Sprawozdawca, poczem Izba uchwała wniosek komisji, następnie dodatek posła Gorajskiego, a odrzuca dodatek posła Wesołowskiego, w skutek czego i dodatek posła Zbrożka odpada.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji edukacyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 7. października 1881 l. 45.434, w przedmiocie subwencji dla wyznaniowej izraelskiej szkoły ludowej w Brodach.

Sprawozdawca poseł Małecki uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na utrzymanie izraelskiej szkoły wyznaniowej w Brodach przyzwala się z funduszu krajowego roczną stałą subwencją w kwocie 6.000 zł. w. a., a to na czas, jak długo rzeczona szkoła będzie zastępowała potrzebę pomnożenia publicznych szkół ludowych obecnie w tem mieście istniejących i jak długo będzie wypełniała warunki podane w deklaracji gminy wyznaniowej izraelskiej w Brodach z dnia 19. czerwca 1881.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby czuwał nad ściśłem dopełnieniem powyższych warunków.

P. Skalkowski czyni następujący dodatek do pierwszego punktu wniosku komisji:

„Tudzież pod warunkiem, jeżeli gmina wyznaniowa izraelska w Brodach odstąpi od zastrzeżenia zawartego w ustępie końcowym deklaracji z dnia 19. czerwca 1881 co do języka niemieckiego“.

Izba popiera tę poprawkę.

Po przemówieniu p. Krukowieckiego przeciw wnioskowi komisji zamyka Izba dyskusję, poczem przemawiają p. Krukowiecki dla sprostowania faktu, sprawozdawca p. Małecki i p. Skalkowski do formalnego traktowania.

Marszałek poddaje pod głosowanie pierwszy punkt wniosku komisji z powyższą poprawką t. j. z dodatkiem p. Skalkowskiego.

Izba uchwała pierwszy punkt wniosku z dodatkiem p. Skalkowskiego, a następnie w oddzielnym głosowaniu punkt drugi wniosku komisji.

P. Pilat zdaje sprawę ze skrutynium wyboru jednego członka do krakowskiej podkomisji reklamacyjnej w miejsce posła hr. Jana Stadnickiego.

Głosujących było 91, absolutna większość 46 głosów; p. Józef Michałowski otrzymał 78 głosów, został więc wybranym.

Z porządku dziennego p. Gorajski jako sprawozdawca komisji kultury krajowej czyta sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku p. hr. Tyszkiewicza, o petycyi Rady Oddziału lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i o petycyi okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego w sprawie wolności dzielenia gruntów z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. hr. Tyszkiewicza L. 457, jakoteż petycę okręgowego Towarzystwa rolniczego Jasielskiego L. $\frac{769}{87}$ i petycę Rady Oddziału Lwowskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego L. $\frac{914}{74}$ przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i przedłożenia w tym przedmiocie sprawozdania, ewentualnie wniosków na najbliższej sesji sejmowej.

P. Paweł Popiel czyni następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. hr. Tyszkiewicza, jakoteż petycyę Towarzystw rolniczych Jasielskiego i galicyjskiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania z uwagą, jak dalece komasacya gruntów powinna poprzedzić wszelką ustawę ograniczającą dzielenie.

Zbada nadto Wydział krajowy, czy zmiana w ustawach cywilnych, które ograniczając ojców rodziny w prawie rozrządzenia majątkiem dzielą je do nieskończoności, niebyłaby najwłaściwszym środkiem do skonsolidowania ziemi w ręku mniejszej własności.

Izba pobiera ten wniosek.

P. Romer przemawia za opuszczeniem ostatnich słów wniosku komisji „na najbliższej sesji sejmowej“.

Izba zamyka dyskusję a po przemówieniu p. Spławińskiego i sprawozdawcy, odrzuca Izba poprawkę p. Pawła Popiela, a przyjmuje wniosek komisji najprzód bez słów „na najbliższej sesji sejmowej“, a następnie i słowa te w oddzielnem głosowaniu.

Następnym przedmiotem porządku dziennego jest:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Skałkowskiego względem zmiany postanowień §. 3. ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874, o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Sprawozdawca p. Fruchtmann uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji prawniczej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt do ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 3. ustawy z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

§. 3. ustawy z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w dotychczasowem jego brzmieniu znosi się i odtąd ma opiewać:

§. 3. Wykazy hipoteczne posiadłości tabularnych w obrębie jednego Sądu kolegialnego jako realnej ich instancji położonych, tworzą razem jedną księgę główną.

Przy zakładaniu ksiąg hipotecznych te posiadłości za tabularne uważać należy, które w myśl ordynacyi wybornej dla Sejmu krajowego za dobra ziemskie tabularne poczytane być mogą.

Czy posiadłość uważaną być ma za tabularną, orzeka w razie wątpliwości po zasięgnięciu opinii Namiestnictwa i Wydziału krajowego, co do posiadłości w Galicyi i Lodomerji położonych, Sąd krajowy lwowski, co do posiadłości położonych w okręgu byłego wolnego miasta Krakowa, Sąd krajowy Krakowski.

Na żądanie strony interesowanej można za zezwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego, grunta do posiadłości tabularnej należące, przenieść do ksiąg hipotecznych utrzymywanych dla posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej, w której owa posiadłość tabularna jest położoną.

Tak samo można na żądanie właściciela posiadłości tabularnej za zezwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego grunta nietabularne wcielić do posiadłości tabularnej i wpisać do księgi hipotecznej dla tej posiadłości tabularnej utrzymywanej, jeżeli grunta wcielić się mające nie są obciążone lub wierzyciele hipoteczni na to się zgadzają.

Wykazy hipoteczne posiadłości położonych w obrębie miasta, w którym Sąd kolejalny będący zarazem ich instancją realną, ma swoją siedzibę, tworzą razem jedną księgę główną. Większe jednak gminy miejskie podzielone być mogą dla łatwiejszego przeglądu na dzielnic miejscowo odgraniczone, a w takim razie utworzoną będzie dla każdej dzielnicy osobna księga główna.

Wykazy hipoteczne wszystkich innych posiadłości w jednej gminie katastralnej położonych, tworzą razem jedną główną księgę.

W razie potrzeby założone będą księgi dodatkowe dla każdej księgi głównej z osobna.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi Sprawiedliwości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera; następnie uchwała Izba art. I, II, III, tytuł i wstęp ustawy, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała całą ustawę w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie uwolnienia korespondencyj powiatowych od portoryów pocztowych (bez drukowania).

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz czyta to sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd, aby w razie gdyby znajdował, że w granicach obowiązujących ustaw nie może uwzględnić przedstawienia Wydziału krajowego o uwolnienie korespondencyj Wydziałów powiatowych z gminami od opłaty pocztowej, wyrobił to uwolnienie we właściwej drodze ustawodawczej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozpraw.

Z porządku dziennego następuje Sprawozdanie komisji administracyjnej z projektem do ustawy budowniczey dla 29 gmin miejskich.

Sprawozdawca poseł Czajkowski Jan uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia . . . . . zawierająca przepisy budownicze dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy-Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zaleszczyki, Złoczów i Żółkiew.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję dla gmin miejskich: Biała, Bochnia, Brody, Brzeżany, Buczacz, Drohobycz, Gorlice, Gródek pod Lwowem, Jarosław, Jasło, Kołomyja, Krosno, Nowy-Sącz, Podgórze, Przemyśl, Rzeszów, Sambor, Sanok, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tarnów, Wadowice, Wieliczka, Zalezczyki, Złoczów i Żółkiew, następujące przepisy budownicze.

Rozdział I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów potrzebnem jest pozwolenie zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowle kolei żelaznych i obok kolei żelaznych (§. 16. i 17).

§. 2.

Roboty szczególne wymagające konsensu.

W szczególności wymagają konsensu w §. 1. przepisanego, następujące roboty:

- a) dobudowanie nowej części do istniejącego budynku, lub nadbudowanie tegoż;
- b) budowa studzien i piwnic;
- c) budowa nowych lub zmiana istniejących kanałów, ścieków, jam kloacznych, wychodków i zbiorników na wodę, lub nawóz;
- d) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;
- e) przeistoczenie pomieszczeń na sklepy, szopy, warstwy, budynki gospodarskie lub łazienki i odwrotnie;
- f) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania;
- g) wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian;
- h) zmiana frontu od ulicy;
- i) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim i urządzenie wystawy sklepowej;
- k) przeistoczenie lub podwyższenie dachu;
- l) zmiana powały, belków, wiązań, sklepień i t. d.
- m) stawianie słupów żelaznych, kamiennych lub drewnianych przy ulicy albo placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. d.) nad gzymsami okapowymi;
- n) wszelkie roboty połączone z wykopami ziemnymi;
- o) odgraniczenie i odgrózdzenie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych.

§. 3.

Pomniejsze zmiany.

Pomniejsze zmiany w istniejącym budynku, które nie należą do rzędu robót w §. 2. wymienionych, nie wpływają na trwałość budynku, jego bezpieczeństwo od ognia lub warunki sanitarne, wreszcie nie dotyczą praw są-

siadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli zwierzchność gminna, którą strona interesowana ma o tem naprzód pisemnie uwiadomić, nie oznajmi do trzech dni, że do wykonania zamierzonych zmian potrzebny jest jej konsens.

Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej uznającemu potrzebę konsensu, rekurs nie ma miejsca.

§ 4

Bez uwiadomienia zwierzchności gminnej (§. 3) mogą być wykonane tylko roboty, mające na celu utrzymanie budynków w dobrym stanie, a w szczególności zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa drzwi i okien istniejących, naprawa komina niepołączona z żadną zmianą jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przestawienie pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu.

§. 5.

Linia regulacyjna
i poziom.
Wywłaszczenia.

Jeżeli nowy budynek ma stanąć przy ulicy lub placu publicznym, budujący jest obowiązany wyjednać sobie u naczelnika gminy przed wniesieniem podania o konsens albo równocześnie z tem podaniem, oznaczenie linii regulacyjnej i poziomu.

W tym celu załączyć należy do podania plan sytuacyjny i niwelacyjny w dwóch egzemplarzach. Na planie sytuacyjnym mają być dokładnie oznaczone granice ulicy lub placu publicznego i granice sąsiednich realności. Naczelnik gminy zarządzi w skutek takiego podania oględziny w obecności zawezwanych sąsiadów, którym służy prawo wnoszenia zarzutów do protokołu. Na podstawie takiego dochodzenia, naczelnik oznaczy w ciągu ośmiu dni linię regulacyjną i poziom zamierzonej budowy.

Jeżeli w skutek oznaczenia linii regulacyjnej okaże się potrzeba cofnięcia budowy po za dotychczasową linię frontową, albo wysunięcia onej naprzód, wówczas w pierwszym przypadku właściciel gruntu budowlanego obowiązany jest za wynagrodzeniem odstąpić gminie na własność część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną; w drugim zaś przypadku nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem część gruntu między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić jest winien. Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie przyszła, będzie takowa oznaczona przez sądowe orzeczenie, co jednakże nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia linii regulacyjnej i dalszej pertraktacyi budowniczej.

Jeżeli budujący zajmuje grunt obcy pod budowę, konsens na budowę może być tylko wówczas jemu udzielony, jeżeli wykaże, że otrzymał zezwolenie właściciela tego gruntu, lub że dał dostateczne zabezpieczenie wypłaty wynagrodzenia, przez sąd orzec się mającego.

Co do kwestyi, jak ma być oznaczona linia regulacyjna i jaką przestrzeń gruntu pod budowę odstąpić lub zająć należy, wykluczona jest droga prawa.

§. 6.

Plan budowy.

Plan budowy, na którym podpisać się powinien jego autor i budujący, ma obejmować:

a) plan sytuacyjny, uwidoczniający położenie i granice: gruntu zabudować się mającego, przyszłego budynku, istniejących na gruncie budowlanym starych zabudowań, dziedzińców i ogrodów, sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli i oznaczeniem liczb konskrypcyjnych lub katastralnych, oraz wykazujący kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego, z oznaczeniem szerokości i linii frontowych;

b) plan niwelacyjny, a mianowicie przekrój podłużny i poprzeczny przez środek ulicy, z dokładnem oznaczeniem liczbami wysokości progu drzwi wchodowych nowej budowy;

c) plany poziome wszystkich piątr, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny, tudzież fasadę budynku od ulicy z oznaczeniem wysokości sąsiednich domów.

Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wrzescie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykłe konstrukcje, mianowicie żelazne, mają być przedstawione w szczegółowych rysunkach.

§. 7.

Skala planów.

Wszelkie plany mają być rysowane według miary metrycznej, a mianowicie:

a) plany sytuacyjne, obejmujące większą przestrzeń w skali 1 : 500 czyli 10 cm. = 50 m., przy mniejszej przestrzeni w skali 1 : 250 czyli 10 cm. = 25 m.

b) plany niwelacyjne co do długości, należy oznaczyć według skali planu sytuacyjnego, a miarę wysokości według skali 10 razy powiększonej;

c) plany budowy mają być zastosowane do skali 1 : 100 czyli 10 cm. = 10 m.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być w takiej skali rysowane, ażeby umożliwione było ich dokładne rozpoznanie, a mianowicie w stosunku 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50 i t. d.

§. 8.

Komisyjne zbadanie planów.

W przeciągu ośmiu dni po wniesieniu podania o konsens, odpowiadającego wszelkim wymaganiom niniejszej ustawy, naczelnik gminy zarządzi przez swoje organa techniczne i administracyjne zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów, a jeżeli ustanowiony został fachowy kierownik budowy, także i w jego obecności.

W braku własnego organu technicznego, powoła naczelnik do komisijnego badania planów jednego znawcę nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeli to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

Naczelnik gminy naznacza termin komisijnego zbadania planów, wzywa do udziału osoby powyżej wskazane i jeżeli sam nie może kierować czynnością, deleguje do tego innego członka zwierzchności gminnej.

§. 9.

Postępowanie przy komisyjnym zbadaniu planów.

Komisya mająca zbadać plan budowy, spisze z swej czynności protokół. Po technicznym zbadaniu planu i wyświeceniu zachodzących wątpliwości, następuje wysłuchanie opinii sąsiadów, którzy mają być zapytani, czy i jakie zarzuty przeciw zamierzonej budowie mają.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, komisya starać się będzie o ich usunięcie w drodze ugody i wynik rokowań zapisze do protokołu.

Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisji, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony zwierzchności gminnej, która w przeciągu dziesięciu dni po odbyciu komisji wydać ma pisemne orzeczenie, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia. Zastrzeżone przez zwierzchność gminną warunki lub zmiany, mają być dokładnie wskazane w orzeczeniu i ile możności zaznaczone na planach, z których jeden egzemplarz tak w tym wypadku, jak i w razie bezwarunkowego pozwolenia, pozostanie w aktach, a drugi zwrócony zostanie podającemu o konsens.

Załatwienie podania w wypadkach w §. 3. wskazanych, nastąpić musi w trzech dniach.

§. 10.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisyjnym zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa.

W uchwale konsens na budowę udzielającej, należy wyraźnie wymienić zarzuty z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być aż do rozstrzygnięcia sporu wstrzymana, albo czy i pod jakimi warunkami może być tymczasem prowadzona (§§. 340. 341, 342 ust. cywil.)

O innych zarzutach rozstrzyga zwierzchność gminna.

§. 11.

Załatwienie podania o konsens.

O załatwieniu podania o konsens zawiadomi zwierzchność gminna pisemnie, w każdym razie oprócz budującego, także strony interesowane.

§. 12.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być rozpoczęta dopiero wtedy, gdy orzeczenie zawierające konsens stało się prawomocnem. Prawomocnem zaś staje się to orzeczenie wtedy, jeżeli do 14 dni po jego doręczeniu nie wniesiono żadnego rekursu.

§. 13.

Odnowienie konsensu.

Otrzymany konsens na budowę gaśnie, jeżeli dozwolona w nim budowa nie została rozpoczęta w przeciągu dwóch lat po zapadłej prawomocności orzeczenia. Jeżeli budowa rozpoczęta przed upływem tego terminu przerwana została przez przeciąg dwóch lat, zwierzchność gminna ma być naprzód uwia-

domiona o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy, celem rozstrzygnięcia, czy budowa może być dokończona na podstawie pierwotnego planu, lub czy ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie w razie odnowienia konsensu ma być zastosowane do postanowień §§. 8 i 9.

§. 14.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, pertraktacja budownicza ma być ile możliwości połączona z pertraktacją przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę może być udzielony dopiero po prawomocnym zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

§. 15.

Budowy w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg publicznych.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne.

§. 16.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ust. o budowie kolei żelaznej z dnia 19. Maja 1874 Dz. u. p. Nr. 70) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przybudowaniach obok już istniejących lub w budowie będących kolei żelaznych, względnie w rejonie pożarnym tychże, należy zastosować się do obowiązujących w tej mierze osobnych przepisów.

§. 17.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne wykonywanych przez państwo, kraj lub powiat powołaną jest do przedsięwzięcia komisji (§. 8) tudzież do przesłuchania sąsiadów i innych interesowanych osób, co do możliwych zarzutów, polityczna władza powiatowa (a w miejscowościach, które mają własne statuta, władza gminna ustanowiona jako polityczna władza powiatowa), która co do linii regulacyjnej i poziomu ma przesłuchać gminę, a jeżeli przeciw budowie nie wniesione zostały zarzuty, zawiadomić o tem władzę budującą. Zarzuty nieusunięte, o ile takowe nie pochodzą z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. polityczna władza krajowa w porozumieniu z władzą która wykonuje budowę. Co do zarzutów pochodzących z tytułu prawa prywatnego, postąpi c. k. polityczna władza krajowa według §. 10. ustawy.

Rozdział II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 18.

Kierownictwo budowy.

Przy każdej budowie należy do samoistnego wykonania robót murarskich, ciesielskich i kamieniarskich używać tylko murarzy, cieśli i kamieniarzy posiadających przepisaną w ustawie przemysłowej koncesyą.

Jeżeli do wykonania budowy ustanowiony zostaje kierownik upoważniony w myśl ustawy przemysłowej do wykonywania takich czynności, budujący jest obowiązany uwiadomić o tem naczelnika gminy i wskazać nazwisko kierownika. Wszelka zmiana w tem kierownictwie ma być także podana do wiadomości naczelnika.

Przy znaczniejszych budowlach naczelnik gminy może zagnąć budującego do ustanowienia takiego kierownika.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchybienie przeciw przepisom tej ustawy.

Odstąpienie od zatwierdzonych planów jest dozwolone tylko w wypadkach, w których według §. 3. wystarcza uwiadomienie zwierzchności gminnej. Każde jednak odstąpienie od planu zatwierdzonego ma być podane do wiadomości zwierzchności gminnej.

§. 19.

Skład materiałów budowlanych.

Bez pozwolenia naczelnika gminy nie wolno składać na ulicy lub placu publicznym ani rumowiska, ani materiału budowlanego

Udzielając takie pozwolenie naczelnik może ustanowić stosowną opłatę, która wpływać ma do funduszu przeznaczonego na utrzymanie ulic i placów w stanie odpowiednim.

W żadnym wypadku pozwolenie na zajęcie kawałka ulicy lub placu nie może pociągać za sobą dotkliwej ujemy dla komunikacyi publicznej.

§. 20.

Środki utrzymania porządku.

Miejsce budowy przy ulicach lub placach publicznych należy na czas jej trwania zamknąć od tycheż parkanem lub w inny stosowny sposób.

Budujący jest obowiązany uwiadomić naczelnika gminy o rozpoczęciu budowy tak weześnie, by zarządzone być mogły środki potrzebne do utrzymania porządku.

Przy budowlach i naprawie ścian przypierających do ulic lub placów publicznych, winien budujący ustawić przepisane znaki ostrzeżenia, a nadto w przypadkach, w których nieuniknionem staje się chwilowe przerwanie komunikacyi publicznej, dać baryerę, w nocy zaś oświetlić miejsce budowy latarnią.

§. 21.

Materyał do budowy.

W ogóle używać wolno do budowy tylko materiału ogniotrwałego.

Wyjątkowo na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie domy oddzielone są od siebie dziedzińcami, pustymi placami lub drzewami, wolno używać do budowy pruskiego muru lub drzewa. Jednak w budynkach drewnianych ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, mają być z cegieł murowane.

Jeżeli zachodzą pomienione stosunki wyjątkowe, Rada gminna oznaczy części obszaru miejskiego, w których domy stawiane być mogą tylko z materiału ogniotrwałego.

§. 22.

Grubość murów.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczona w planach budowy, a komisya badająca plany orzeknie, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu lub musi uleż zmianie.

Jeżeli mury są ceglane, grubość ich w mieszkalnych budynkach niepiętrowych i jednopiętrowych powinna wynosić co najmniej: przy ścianach zewnętrznych 45 cm., a przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają, 30 cm. Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej pięter, dwa najwyższe położone piętra winne mieć grubość murów takich samych rozmiarów; to jest najmniej 45 cm., a względnie 30 cm; zaś w każdym dwóch następujących niżej położonych piętrach grubość murów musi być powiększoną o 15 cm.

Mury fundamentów powinny być o 15 cm. grubsze aniżeli spoczywające na nich ściany.

Powyższe miary odnoszą się do murów w stanie surowym niewyprawionych.

§. 23.

Zbadanie gatunku materiału budowlanego.

Właściciel i kierownik budowy są obowiązani pod wspólną odpowiedzialnością używać dobrego, trwałego i wymaganiom konstrukcyi odpowiedniego materiału.

§. 24.

Wysokość pokojów, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła.

Pokoje powinny być najmniej 2·50 m. wysokie, okna najmniej 1 metr wysokie a 60 cm. szerokie, drzwi wehadowe w pokojach najmniej 2 metry wysokie a 1 metr szerokie.

Okna w pokojach mają być dwuskrzydłowe.

§. 25.

Podłoga parterowych pokoiów.

Podłoga parterowych pokoiów powinna w budynkach mieszkalnych leżeć przynajmniej 30 cm. po nad powierzchnią terenu budowlanego, a w budynkach mieszkalnych, położonych w miejscu wystawionem na wylew wód, winna sień i podłoga w parterze być wzniesioną najmniej 32 cm., nad najwyższym stanem wody, a gdyby to było niemożliwem, najmniej 32 cm., nad stanem wody, powtarzającym się w krótszych odstępach czasu.

Również i przy przebudowaniu takich budynków należy się według możliwości stosować do powyższego przepisu.

§. 26.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami powinny być sklepione. Wzbronionem jest budowanie piwnic pod ulicą lub placem publicznym, tudzież urządzenie leżących drzwi do piwnic.

Okna piwniczne ku ulicy lub placowi publicznemu muszą być tak urządzone, ażeby nie przeszkadzały komunikacyi publicznej, nie zagrażały bezpieczeństwu publicznemu i nie szpeciły ulicy lub placu.

§. 27.

Zamieszkanie piwnic.

Urządzenie pomieszczeń w piwnicach jest wzbronione. Na warstwy kuchnie i stajnie mogą być użyte sklepione piwnice tylko w takim razie, jeżeli ich wysokość od podłogi do podniebienia w sklepieniu wynosi 2½ metra a najwyższy punkt sklepienia góruje nad poziomem ulicy o 75 cm.

Powietrze i światło muszą mieć dostateczny przystęp do takich piwnic za pomocą okien do otwierania.

§. 28.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacja do wszystkich mieszkań, na strych, do piwnicy, na podwórze i na ulicę. Schody mają być przynajmniej jeden metr zzerokie. Wysokość stopni na schodach nie powinna mierzyć więcej jak 16 cm., szerokość niemniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w odstępnie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwe. W domach piętrowych murowanych przynajmniej główne schody winne być ogniotrwałe. Władza może według przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie jednych lub kilku ogniotrwałych schodów ubocznych. Schody zasklepione z góry i z dołu mogą mieć stopnie drewniane.

Wzbronione są komórki pod schodami, tudzież ogniska, otwory kominowe i t. p. w klatce schodowej.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą, drzwi na strych prowadzące powinny być żelazne, albo żelazną blachą od strony strychu pobite i w ogniotrwałej osadzie; drzwi leżące do podnoszenia są wzbronione.

§. 29.

Powała.

W budynkach mieszkalnych powała strychowa powinna być urządzona ogniotrwałe z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Podłoga w tych budynkach musi być na każdym piętrze oddzielona od niżej położonej powały warstwą suchego nasypu.

§. 30.

Pomieszkania na poddaszu.

Pomieszkania w obrębie poddasza czyli strychu są wzbronione.

Wyjątek stanowią pojedyncze pokoje w domach, których dachy mają strome kształty i tworzą przestronne poddasza, jednak tylko wtedy, jeżeli te domy są na mieszkanie dla jednej rodziny urządzone, od najbliższej granicy sąsiedniej najmniej 10 m. oddalone, a pokoje te od strychu i sieni murowanymi lub przynajmniej ryglowami i tynkowanymi ścianami oddzielone i odpowiadają warunkom sanitarnym.

§. 31.

Latarnie w dachu.

Latarnie czyli klatki okien w dachu do oświetlenia schodów z góry, powinny być w budynkach murowanych całkowicie z cegły murowane i ogniotrwałe od poddasza zamknięte. Ramy i przęty przedziałowe u takich okien należy z żelaza sporządzić.

§. 32.

Kominy.

Kominy muszą być murowane. Ściany kominów powinny być najmniej 15 cm. grube. Wnętrze komina ma być gładko wytynkowane, a w obrębie strychu zewnętrzna część wyprawiona.

Zakładanie kominów na belkach lub pokładach drewnianych jest wzbronione, a wszelkie drzewo powinno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina.

Wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest wzbronione.

§. 33.

Otwory kominów.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. w średnicy, jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, średnica kominów wąskich ma wynosić najmniej 20 cm.

Każdy komin powinien sięgać po nad grzbiet dachu ogniotrwałego przynajmniej 50 cm., a dachu nieogniotrwałego przynajmniej jeden metr.

§. 34.

Kierunek kominów.

Wszystkie kominy a szczególnie wąskie (cylindrowe) powinny być ile możności w pionowym kierunku stawiane. Większe pochylenie do poziomu nad 60 stopni jest zabronione. Pochyłość nie może sięgać poniżej 60 stopnia.

Jeżeli z konieczności na takie wyjątkowe pochylenie kominów wąskich zezwolono, wtedy należy w miejscach, gdzie się kierunek komina zmienia, urządzić otwory do czyszczenia i mur tak zabezpieczyć, ażeby kule do czyszczenia kominów nie uszkadzały takowego.

§. 35.

Kominy fabryczne.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk mają być tak urządzone, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 36.

Kominy wąskie (cylindrowe).

Wąskie (cylindrowe) kominy powinny poczynać się w piwnicach, a gdzie piwnic niema, w parterze.

Nad podłogą, gdzie się te kominy poczynają, również na strychu, powinny one być $1\frac{1}{2}$ metra nad posadzką lub polepą zaopatrzone w podwójne żelazne szczelnie na klucz zamykać się dające drzwiczki do czyszczenia.

Jeżeli w pobliżu tych drzwiczek znajduje się materiał drewniany, powinien być ogniochronnie osłonięty.

§. 37.

Ilość kominów.

W budynkach piętrowych do jednego i tego samego przewodu kominowego nie powinien wchodzić dym z ognisk, należących do kilku piątr.

Jeżeli każde piętro ma swój własny przewód kominowy, takowy może się poczynać na dotyczącem piątrze.

§. 38.

Pieca piekarskie, wędzarnie.

Pieca piekarskie i w ogóle pieca dla celów przemysłowych, powinny być umieszczone w lokalu sklepionym. Posadzka przed ogniskiem powinna być ogniotrwale urządzona.

W wędzarniach ściany muszą być sporządzone z ogniotrwałego materiału i zaopatrzone w drzwi żelazne lub co najmniej blachą od środka obite.

Zawieszanie wędlin jest tylko na hakach lub prętach żelaznych dozwolone.

§. 39.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe powinny ile możności stać w odrębnem zabudowaniu. Stawowczo wzbronione jest ustawienie kotłów parowych pod lokalem mieszkal-

nym lub roboczym, niemniej urządzenie sklepień lub pował nad nimi i tylko w razie udowodnionej konieczności może być dopuszczonem urządzenie lekkiej powały.

§. 40.

Piece pokojowe.

Piece pokojowe, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, powinny być podmurowane na 30 cm., a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę od ognia zabezpieczyć.

Wzbronione jest używanie pieców żelaznych tam, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Wzbronionem jest także zastępywanie murowanych kominów rurami blaszanymi wewnątrz budynku i prowadzenie takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe

Rury do odprowadzenia dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub inne miejsce otwarte.

§. 41.

Kuchnie.

Podłoga w kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

Nad ogniskiem otwartem umieścić należy murowaną albo blaszaną kapę tak, by po wszystkich stronach o 30 cm. po za krawędzie wystawała. Dym z otwartych ognisk wolno odprowadzać tylko kominami przełazowymi.

W kuchniach tak zwanych angielskich mają być urządzone celem odprowadzania pary otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 42.

Stodoły, szopy, drewnutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwałe pokryte, muszą być od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane, jeżeli przyległe izby mieszkalne a względnie kuchnie oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym.

Do takiej stodoły, szopy, drewnutni i innych tego rodzaju budynków nie mogą być dobudowane izby mieszkalne, lub kuchnie.

§. 43.

Suszarnie, cegielnie i piece do wypalania wapna.

Suszarnie na owoce, len lub konopie, powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna powinny zawsze stać po za obrębem obszaru miejskiego.

§. 44.

Pokrywanie dachów.

Dachy budynków muszą w ogóle być pokrywane łupkiem, dachówką blachą lub innym ogniotrwałym materiałem.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrywania dachów jest wyjątkowo tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 21. tej ustawy wolno nzywać nieogniotrwałego materiału do budowy domów.

W takim razie oznaczy Rada gminna części obszaru miejskiego, w których dachy domów mają być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym.

§. 45.

Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem.

W ciągu pierwszych dwóch lat po wejściu w życie tej ustawy, Wydział krajowy może uwolnić na pewien ściśle oznaczony okres czasu od obowiązku

pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem te gminy miejskie, które posiadają ludność ubogą i położone są w okolicach, gdzie pokrywanie dachów ogniotrwałym materiałem spotkałoby się na razie z trudnemi do pokonania przeszkodami.

Prośbę o takie wyjątkowe uwolnienie wniesie naczelnik gminy na podstawie uzasadnionej uchwały Rady gminnej do Wydziału powiatowego, który zbada stosunki i sprawę całą przedstawi Wydziałowi krajowemu.

§. 46.

Pokrywanie dachów słomą. Pokrywanie dachów słomą jest w ogóle wzbronione nawet co do zabudowań gospodarskich.

Tylko na przedmieściach, zupełnie oddzielonych, może naczelnik gminy wyjątkowo udzielić pozwolenia do pokrycia dachu słomą dla ludności uboższej, jeżeli odległość jednego budynku od drugiego odpowiada warunkom bezpieczeństwa publicznego, albo jeżeli jeden budynek jest szeregiem drzew od drugiego oddzielony.

§. 47.

Mury ogniochronne. W budynkach murowanych, których długość wynosi więcej jak 25 m. strych powinien być przedzielony ogniochronnym murem.

Mur ogniochronny powinien oddzielać także dachy budynków, łączących się ze sobą lub oddzielonych od siebie przestrzenią nieprzewyższającą dziesięciu metrów.

Mur ogniochronny powinien sięgać po nad dach o 35 cm.

Przejścia znajdujące się w murze ogniochronnym w obrębie strychu muszą być zaopatrzone w drzwi żelazne ogniotrwałe osadzone, które się same zamykają.

§. 48.

Wiązanie dachowe. Wiązanie dachowe należy budować oddzielnie od powały strychowej i od muru ogniochronnego. Ani w powałę ani w mur nie wolno wpuszczać żadnych drewnianych części konstrukcyi dachów.

Od tego przepisu można przy użyciu potrzebnych środków bezpieczeństwa odstąpić wówczas, jeżeli według §. 21 niniejszej ustawy do budowy domu może być użytym materiał nie ogniotrwały, lub tam gdzie dozwolone są izby pod dachem (poddasze).

§. 49.

Rynny. Od ulie i placów publicznych dachy budynków mają być zaopatrzone w rynny odpowiednich rozmiarów z kruszczu lub innego nieprzemakalnego materiału.

Rury spustowe powinny być jak najbliżej muru urządzone i ile możności wprost do kanału wprowadzone, a jeżeliby to połączone było z trudnościami na uwzględnienie zasługującymi, to w takim razie wylot ma być najwyżej 30 cm. nad chodnikiem umieszczony.

§. 50.

Wychodki i zbiorniki kłoczne.

W każdym domu mieszkalnym mają być urządzone wychodki.

W domach piętrowych wychodki znajdują się muszą w bezpośrednim połączeniu z budynkiem, w parterowych zaś mogą być urządzone obok, w bliskości budynku, jednak w ten sposób, ażeby nie były widoczne od ulicy lub placu publicznego. Wychodki mają być budowane według prawideł higienicz-

nych i w takiej liczbie, aby na dwa mieszkania przynajmniej jedna komórka przypadała.

Zbiorniki dla nieczystości z wychodków powinny być urządzone z łatwym i trwałym odpływem do jam kloacnych, kanałów albo przyrządów bezkowych, stosownie do systemu zaprowadzonego w gminie co do odpływu nieczystości. Rada gminna wyda obowiązujące przepisy co do tego systemu.

Oddalenie zbiorników od granicy sąsiedzkiej musi wynosić najmniej dwa metry, a oddalenie od najbliższej studni najmniej ośm metrów. W gęsto zabudowanych częściach miasta zbiorniki te powinny być murowane na cencie z dnem nieprzepuszczalnym i zaopatrzone w odpowiednie nakrycie z otworem do czyszczenia.

Jeżeli nieczystości spływają do głównego kanału, budujący jest obowiązany urządzić w swojej realności kanały poboczne, murowane i kryte, których wymiary wewnętrzne winny wynosić w szerokości najmniej 60 cm., a w wysokości najmniej 80 cm.

§. 51.

Odpływ nieczystości z budynków.

Odprowadzenie wszelkich nieczystości z budynków na ulicę lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet w starych budynkach.

§. 52.

Balkony i ganki.

Przy budowie balkonów i ganków naczelnik gminy jest obowiązany czuwać nad tem, ażeby nie ucierpiała ani komunikacya publiczna, ani regularny kierunek ulicy.

Ganki w budynkach murowanych, jeżeli służą za wyłączną komunikację do pomieszkań, muszą być ogniotrwale urządzone.

§. 53.

Przedmioty na linię frontową ulicy sięgające.

Schody przed domami, kraty i poręcze, jakoteż inne tego rodzaju przedmioty nie powinny wystawać po za linię frontową ulicy.

Okna lub okiennice na ulice wychodzące, które nie są umieszczone w wysokości przynajmniej 2 do 3 m. nad chodnikiem, należy urządzić do otwierania na wewnątrz, lub tak, aby na ulicę nie sterczały i zupełnie do muru przylegały. W ten sam sposób mają być urządzone drzwi, na zewnątrz od ulicy otwierane.

§. 54.

Budynki przy ulicach i placach publicznych.

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie itd., mają być w podwórzu umieszczone.

Gdyby ze względu na położenie miejscowe, budynki te tylko przy froncie ulicy postawione być mogły, a względy publiczne nie stały na przeszkodzie, może być pozwolenie na to wyjątkowo udzielone. W takim razie jednak budynki te powinny posiadać odpowiednią fasadę.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m., a fasada przyczółka domu ma być zastosowana do fasady frontowej.

§. 55.

Domy parterowe przy głównych ulicach.

Rada gminna może oznaczyć okręg miasta, w którym tylko domy piętrowe stawiać wolno. W takim razie może Rada gminna wyjątkowo dozwolić

budowy domu parterowego w tym okręgu, jednak tylko pod warunkiem wprowadzenia murów w takiej grubości, ażeby w danym razie nasadzenie piątra było możliwe. Przepis ten jednak nie tyczy się domów położonych w ogrodzie.

§. 56.

Cofnięcie budynków głównych od frontu. Budynki główne przy ulicach głównych (§. 54.) należy stawiać bezpośrednio w linii frontowej tych ulic. Jeżeli przed takimi budynkami ma być urządzone ogród lub zajazd, cofnięcie od frontu może być dozwolone pod następującymi warunkami:

a) budynek cofnięty powinien być tak budowany, jakto dla domów przepisano;

b) odstęp budynku od ulicy nie powinien wynosić mniej jak 3 m., a plac ten nie może być użyty na budynki podrzędne, magazyny, składy lub w inny sposób szpecący;

c) od ulicy budynek powinien być odgraniczony sztachetami.

§. 57.

Chodniki. Budujący jest obowiązany urządzić przed swoim domem chodnik, którego późniejsze utrzymanie w dobrym stanie należy do gminy.

Z jakiego materiału chodnik ma być urządzone, oznacza Rada gminna.

§. 58.

Niezabudowane grunta. Przy ulicach i placach głównych wszystkie grunta niezabudowane, powinny być parkanem lub w inny stosowny sposób zamknięte.

Naczelnik gminy może rozporządzić, ażeby niezabudowane grunta także przy innych ulicach i placach zostały oparkanione lub ogrodzone.

§. 59.

Fasady domów. Fasady domów frontowych powinny być ile możności zgodne z zasadami dobrego smaku. Wzbronionem jest używanie takich kolorów, które jaskrawością szpecą widok albo oczy rażą.

§. 60.

Studnie. Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają i nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię, jeżeli takowa urządzona być może w przepisanej w §. 50. odległości od jam kloacznych, kanałów i gnojowisk.

§. 61.

Zabudowanie znacznieszego obszaru. Jeżeli na budowę ma być użyta część znacznieszego obszaru do zabudowania przeznaczonego, właściciel tego obszaru jest obowiązany postarać się najpierw o zatwierdzenie podziału tego obszaru na parcele budowlane. W tym celu winien przedłożyć naczelnikowi gminy w dwóch egzemplarzach plan podziału na parcele z oznaczeniem wymiaru całego obszaru i pojedynczych parceli, niemniej plan sytuacyjny i niwelacyjny. Naczelnik gminy zarządzi oględziny, a spisany protokół przedłoży Radzie gminnej, która zatwierdzi projektowany podział bezwarunkowo lub z pewnemi zastrzeżeniami.

Przy zatwierdzeniu planów takiego podziału powinny być uwzględnione potrzeby komunikacji publicznej, bezpieczeństwo przyszłych budynków na wypadek pożaru i ich warunki sanitarne.

Jeżeli celem stosownego podziału gruntu na parcele budowlane nastąpić ma na żądanie właściciela sprostowanie lub rozszerzenie przylegającej ulicy, albo utworzenie nowej ulicy grunt ten przeryniającej, właściciel obowiązany jest potrzebną na to przestrzeń gruntu odstąpić gminie bezpłatnie, jednak nie w większej szerokości jak 20 metrów.

Gdyby zaś ze względów publicznych uznana została potrzeba utworzenia nowej ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzenia istniejącej ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

W każdym razie, jeżeli strony o kwotę wynagrodzenia się nie zgodzą, oznaczoną będzie takowa sądownie.

§. 62.

Odbudowanie zniszczonych części miasta.

W razie zniszczenia całej części obszaru miejskiego w skutek pożaru, wylewu lub innych wypadków elementarnych, zwierzchność gminna ma przed odbudowaniem zniszczonych domów sporządzić plan regulacyjny tej części.

W tym celu zwierzchność gminna zarządzi oględziny odbudować się mającej części. W skład komisji wchodzi naczelnik gminy lub jego zastępca z assessorami i znawcami. Strony interesowane otrzymają zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzi zwierzchność gminna plan regulacyjny i przedłoży go Radzie gminnej do zatwierdzenia.

§. 63.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego zwierzchność gminna przestrzegać będzie głównie następujących okoliczności:

1) aby w odbudować się mającej części usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości grozić mogło ponowieniem się klęski w tak znacznych rozmiarach;

2) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały jak najlepiej sanitarnym wymaganiom;

3) aby ścieki, kanały i w ogóle odprowadzenia nieczystości zostały w system ujęte;

4) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 64.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynków słomą pokryć się mających, budujący jest obowiązany oddzielić szeregiem drzew taki budynek od innych budynków swoich i sąsiednich.

§. 65.

Plantacye.

Zwierzchność gminna jest obowiązana pielęgnować starannie istniejące plantacye i urządzać ile możności nowe na pustych placach należących do gminy.

Gdzie na to stosunki miejscowe zezwalają, obowiązana jest zwierzchność gminna zasadzać drzewa na placach publicznych i otoczonych budynkami i przy ulicach obok chodników.

R o z d z i a ł III.

Zamieszkanie nowo wybudowanych i utrzymanie istniejących budynków.

§. 66.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkałe, ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia zwierzchności gminnej.

Przed udzieleniem takiego pozwolenia, odbyć się musi na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Komisya badająca stan budynku składać się ma z naczelnika gminy lub jego zastępcy, lekarza i technicznego znawcy. Komisya zbada, czy wykonana budowa jest zgodna z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego; poczem zwierzchność gminna według wyniku oględzin załatwi odnośną prośbę budującego.

§. 67.

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkały. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany. Jeżeli w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, naczelnik gminy może udzielić pozwolenie także na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki w ostatnim ustępie §. 66. określone.

§. 68.

Taksy za oględziny.

Oględziny nowo wybudowanych domów ze strony naczelnika gminy odbywają się bezpłatnie. Tylko dla znawców uiszczyć ma budujący takse przez Radę gminną ustanowić się mającą.

§. 69.

Czyszczenie placu budowy.

Właściciel budynku jest obowiązany usunąć po wykonaniu budowy własnym kosztem gruz, ziemię wykopaną i wszystkie inne przedmioty tamujące komunikacją lub zanieczyszczające ulicę albo plac publiczny, dalej doły zasypać, nadwierzony chodnik lub bruk naprawić, słowem plac lub ulicę do pierwotnego stanu przywrócić.

§. 70.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać takowy w dobrym stanie, czysto i porządku. Mianowicie zapobiegać powinien wszelkim uszkodzeniom, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne lub zdrowie mieszkańców albo oszpecić ulicę lub plac publiczny.

§. 71.

Budynki zawaleniem się grożące.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia się, naczelnik gminy zarządzi komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi

z wyznaczeniem stosownego terminu i z zagrożeniem następstw prawnych (§. 82). opróżnienie i zabezpieczenie starego budynku aż do wykonania potrzebnych napraw, albo nawet całkowite lub częściowe rozebranie budynku.

§. 72.

Naprawa dachów.

W tych częściach obszaru miejskiego, w których w przyszłości tylko domy z ogniotrwałym dachem mogą być budowane (§. 44), łatanie istniejących dachów gontowych dozwolone jest tylko w tych wypadkach, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe, a pokrycie w tak dobrym stanie zachowane, że jednorazowe wyłatanie w granicach $\frac{1}{4}$ płaszczyzny dachu na każdej połaci jest wystarczające.

Przed rozpoczęciem łatania dachu należy uzyskać zezwolenie zwierzchności gminnej.

Rozdział IV.

Organa wykonawcze.

§. 73.

Naczelnik i zwierzchność gminy.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. — W czasie trwania budowy naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy plany zatwierdzone są ściśle przestrzegane i czy do budowy używani są kierownicy i rzemieślnicy posiadający prawnie wymagane warunki (§. 18).

Pozwolenia na budowę (konsensy) udziela zwierzchność gminna.

Od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminnej może być wniesiony rekurs w terminie 14 dni do Rady gminnej na ręce naczelnika gminy.

§. 74.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

1. Rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń naczelnika i zwierzchności gminy (§. 73);
2. zatwierdza plany budynków na cele gminy lub zakładów gminnych przeznaczonych;
3. oznacza części obszaru miejskiego, w których do budowy może być użyty tylko materiał ogniotrwały (§. 21);
4. oznacza części obszaru miejskiego, w których dachy domów mogą być pokrywane tylko materiałem ogniotrwałym (§. 44);
5. uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 45);
6. zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 61);
7. zatwierdza plany regulacyjne przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 62);
8. zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnianiem przez naczelnika gminy;
9. wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 50);
10. oznacza materiał, z jakiego właściciele nowo wybudowanych domów urządzać mają chodniki (§. 57);
11. oznacza taksy, jakie uiszczać mają właściciele nowo wybudowanych do-

mów z powodu oględzin, poprzedzających konsens na użycie budynku (§. 68).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, i 10 określonych, winny być ogłoszone w obrębie gminy. — Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu 30 dni po ich ogłoszeniu.

Do rekursu od uchwały Rady gminnej tu pod 1 oznaczonej, na ręce naczelnika gminy wnieść się mającego, służy termin 14 dni po doręczeniu uchwały.

§. 75.

Wydział powiatowy. Wydział powiatowy załatwia rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej, w §. 74 wyszczególnionym.

§. 76.

Wydział krajowy. Wydział krajowy załatwia jako ostatnia instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego.

Rekursy do Wydziału krajowego mają być wnoszone w 14to-dniowym terminie za pośrednictwem Wydziału powiatowego.

§. 77.

Władze polityczne. Prawa zastrzeżone politycznym władzom w §§. 104, 105, 106 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 pozostają nietknięte.

Rozdział V.

Kary za przekroczenie przepisów budowniczych.

§. 78.

Przekroczenia objęte ustawą karną. Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną będą dochodzone i karane przez właściwe sądy.

§. 79.

Inne przekroczenia. Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo karania służy naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego pieniężnie w wysokości od 5 do 100 zł. albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

§. 80.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym. Rekursy przeciw orzeczeniom karnym naczelnika (§. 79) mają być wnoszone do politycznej władzy powiatowej (§. 61. ustawy gminnej).

§. 81.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi. W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonywania takowej wbrew zatwierdzonemu planowi, naczelnik gminy może obok kary pieniężnej lub kary aresztu zarządzić wstrzymanie lub zniesienie nieprawnie wykonanej budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

§. 82.

Wykonanie prawomocnych poleceń. Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez zwierzchność gminną ezna-

czyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Rozdział VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 83.

W miasteczkach, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku gminnego, podlegają części obszaru dworskiego w obrębie miasteczka położone postanowieniom niniejszej ustawy. Wykonywanie na tychże częściach wszystkich czynności policyi budowniczej należy do zakresu działania gminy.

Rozdział VII.

Postanowienia końcowe.

§. 84.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Po przemówieniu e. k. komisarza rządowego JW. Wiceprezydenta Namiestnictwa p. Zaleskiego wnosi p. Fruchtmann przyjęcie ustawy en bloc.

Po sprostowaniu omyłek drukarskich uchwała Izba przystąpić do głosowania en bloc i uchwała całą ustawę en bloc, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała całą ustawę w trzecim czytaniu.

Dla spóźnionej pory zamyka Marszałek posiedzenie o godz. 3³/₄ popołudniu i zapowiada następne posiedzenie na 24. października 1881 o godzinie 10. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie komisji konkurencyjnej w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencji kościelnej. Sprawozdawca poseł Golejewski.
2. Sprawozdanie komisji administracyjnej o zniesieniu prawa propinacji w mieście Samborze. Sprawozdawca poseł Madeyski.
3. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach. Sprawozdawca poseł Michałowski Józef.
4. Sprawozdanie komisji kultury krajowej w przedmiocie opieki nad krajowym rękodzielnictwem. Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.
5. Sprawozdanie komisji edukacyjnej w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy seminariach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie. Sprawozdawca p. Tarnowski Stanisław.
6. Sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych. Sprawozdawca p. Onyszkiewicz.
7. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie zmiany statutów banku włościańskiego. Sprawozdawca poseł Wesołowski.
8. Sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie stosunku banku włościańskiego do jego dłużników. Sprawozdawca poseł Wesołowski.
9. Sprawozdania o petycyach, które obciążają budżet.
10. Budżet funduszu krajowego na rok 1882. Sprawozdawca poseł Smarzewski.

Marszałek krajowy

Zyblikiewicz w. r.

Sekretarze

Jasiński w. r.

Turzański w. r.

Protokół

29. posiedzenia 4. sesyi IV. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 24. października 1881.

Początek o godzinie 10¹/₂, przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sekretarze: pp. Jasiński Józef, Czaykowski Alfons, Turzański, Jan hr. Stadnicki.

Obecnych posłów 117.

Ze strony c. k. Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek otwiera posiedzenie i oznajmia, że protokół z 27. posiedzenia jest przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu zarzutów, protokół zaś z 28. posiedzenia jest w kancelaryi sejmowej do przejrzenia złożony.

Sekretarz Józef Jasiński czyta: spis petycyj wniesionych do Wysokiego Sejmu krajowego po dzień 24. października 1881.

666. Rada szkolna w Narolu, przez p. Turzańskiego, o przeniesienie tamtejszej szkoły z IV. do III. klasy szkół.

667. Jakiewicz Jan, przez p. Krukowieckiego, o przyjęcie jego brata Władysława do zakładu Kulparkowskiego.

668. Neronowicz Aleksander, przez p. Gorajskiego, o wypłatę zaległych procentów od obligów dawnego długu Państwa.

669. Dosińczuk Teodor, przez p. Potockiego, żali się powtórnie na starostwo Podhajeckie z powodu nadsyłania nań rewizyi.

670. Gminy pow. Ropezyckiego, przez p. Michałowskiego, o subwencyę na oszutrowanie drogi Sędziszowskiej.

671. Medwetzky Józef, nauczyciel, przez p. Buchwalda o zapomogę.

Petycye te odesłano stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. października 1881 Wydziałowi krajowemu.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Sprawozdawca komisji konkurencyjnej p. Golejewski uwolniony od czytania sprawozdania tej komisji w sprawie zmiany ustawy o konkurencyi kościelnej, czyta następujący wniosek komisji z projektem ustawy:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wysoka Izba upoważnia Wydział krajowy do przedłożenia na następującej sesji projektu do zmiany także merytorycznej części pomienionej ustawy;

b) uchwali następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie konkurencyi kościelnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 i 22 ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 l. 28. Dz. ust. i rozp. kraj. dotyczącej pokrycia kosztów stawiania i utrzymania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego, tudzież sprawiania przyrządów i sprzętów kościelnych, znoszą się w terażniejszym ich brzmieniu.

W ich miejsce mają odtąd obowiązywać następujące postanowienia:

§. 13. Przy każdym kościele istnieć ma dozór kościelny.

Stałymi członkami dozoru kościelnego są:

1. Paroch dotyczącego kościoła.

2. Patron wykonywujący prawo prezentacyi parocha lub jego zastępca wybrany przez patrona z pośród parafian.

Jeżeli jest dwóch patronów wtedy ci kolejno każdy przez lat trzy są stałymi członkami dozoru.

Jeżeli patronów jest więcej jak dwóch, natenczas wybierają z grona swego jednego na członka dozoru na lat trzy.

3. Właściciel obszaru dworskiego, jeżeli należy do dotyczącego obrządku, lub jego zastępca przez niego z grona parafian wybrany.

Jeżeli jest kilku takich właścicieli, wybierają z pośród siebie jednego członka i jednego zastępcę na lat sześć.

Zmiany zrobione przez komisję konkurencyjną kościelną.

1. Paroch dotyczącego kościoła a względnie jego zastępca w funkcjach kościelnych.

Jeżeli jest dwóch takich właścicieli, wstępują oba do dozoru kościelnego, jeżeli więcej niż dwóch, wybierają wszyscy z pośród siebie dwóch członków, w każdym z tych przypadków wybierają właścicieli z grona parafian dwóch zastępców.

Prawo głosowania z tytułu patronatu nie pozbawia prawa głosowania z tytułu własności obszaru dworskiego.

W gminach miejskich, posiadających prawo patronatu a niemających obszaru dworskiego, służyć będą Radzie gminnej te same prawa, które służą patronowi z tytułu własności obszaru dworskiego.

Oprócz tych trzech a względnie czterech członków dozoru kościelnego, wchodzi do niej dwaj delegaci wszystkich innych parafian lub ewentualnie dwaj zastępcy wybrani przez pełnomocników gmin w sposób działem VI. ustawy gminnej oznaczonym. Ci sami wybierają także w razie gdy albo patron nie wykonuje prawa prezentacji, albo gdy żaden z właścicieli obszaru dworskiego, nie należy do dotyczącego obrządku, brakującego lub brakujących do liczby pięciu członków lub ich zastępców. Jeżeli większość przy pierwszym i drugim głosowaniu nie została osiągnięta, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugim głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie dozoru kościelnego wybierają z pośród siebie Przewodniczącego i jego zastępcę. Pełnią oni swoje obowiązki bezpłatnie.

Zwyczajne posiedzenia mają się odbywać przynajmniej co sześć miesięcy.

Nadzwyczajne posiedzenie zwołuje przewodniczący wtenczas, jeżeli tego uzna potrzebę, a do dni czternastu, jeżeli tego zażąda paroch, patron, polityczna władza powiatowa lub dwóch członków dozoru kościelnego.

Przewodniczący, który ociąga się ze zwołaniem posiedzenia, tudzież członkowie dozoru kościelnego i ich zastępcy, którzy mimo otrzymanego zaproszenia nie przybywają na posiedzenia, a niesprawiedliwiają swę nieobecności, ulegną grzywnie od 1 zł. do 5 zł.

Oprócz tych stałych trzech członków dozoru kościelnego, wchodzi do niego dwaj delegaci wszystkich innych parafian i dwaj zastępcy wybrani przez pełnomocników gmin w sposób działem VI. ustawy gminnej oznaczonym. Ci sami wybierają także w razie, że albo patron nie wykonuje prawa prezentacji, albo że żaden z właścicieli obszaru dworskiego nie należy do dotyczącego obrządku, brakującego lub brakujących do liczby pięciu członków i ich zastępców. Jeżeli większość przy pierwszym i drugim głosowaniu nie została osiągnięta, uważani będą za wybranych ci, którzy przy drugim głosowaniu największą otrzymali liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Członkowie dozoru kościelnego wybierają z pośród siebie Przewodniczącego i jego zastępcę. Pełnią oni swoje obowiązki bezpłatnie, tylko połączone z tą czynnością wydatki w gotówce będą im zwrócone.

§. 14. Do ważności uchwał dozoru kościelnego wymaga się obecności przewodniczącego i trzech głosujących.

§. 15. Dozór kościelny odbywa posiedzenia zwyczajne lub nadzwyczajne.

Zwyczajne posiedzenia mają się odbywać przynajmniej co trzy miesiące.

Nadzwyczajne posiedzenia zwołuje przewodniczący wtenczas, jeżeli tego uzna potrzebę, lub jeżeli tego zażąda paroch, patron, polityczna władza powiatowa lub dwóch członków dozoru kościelnego.

Na każde posiedzenie winno być wezwanie doręczone każdemu członkowi lub jego zastępcy, jeżeli członek dla wykazanej słabości lub nieobecności przybyć nie może.

Przewodniczący, który ociąga się ze zwołaniem posiedzenia, i członkowie dozoru kościelnego i ich zastępcy, którzy mimo otrzymanego zaproszenia, nie przybywają na posiedzenia, lub takowe przedwcześnie opuszczają, będą karani przez polityczną władzę powiatową grzywnami od 5 do 25 zł.

§. 16. Dozór kościelny sprawuje następujące czynności:

1. zawiaduje dochodami majątku ściśle kościelnego w granicach §. 2. niniejszej ustawy określonych i bieżącym dochodem kościelnym;

2. czuwa nad utrzymaniem majątku kościelnego, nad utrzymaniem w dobrym stanie przyrządów i sprzętów kościelnych, niemniej budynków kościelnych i plebanalnych i zabezpiecza je nieprzerwanie od ognia;

3. najdalej do końca września każdego roku sporządza i przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz dochodu i rozchodu następnego roku, który go ze swojemi uwagami przesyła politycznej władzy powiatowej;

4. Najdalej do końca lutego każdego roku sporządza zamknięcie rachunków za rok ubiegły i wykłada je w swojej kancelaryi do ogólnego przeglądu dla wszystkich parafian przez dwa miesiące od dnia ogłoszenia, iż rachunki te wolno przeglądać w kancelaryi dozoru kościelnego-

Parafianom wolno jeszcze przez miesiąc jeden po upływie tego terminu wnieść swoje zarzuty do politycznej władzy powiatowej.

Skoro ten termin minie, przedłoży dozór kościelny zamknięcie rachunków Wydziałowi powiatowemu, który je ze swojemi uwagami przesyła politycznej władzy powiatowej;

5. Uchwala i przeprowadza budowę nieprzekraczające rocznie 50 zł. bez dalszego odwołania wszakże winien o tem zdać sprawę w najbliższym zamknięciu rachunkowem;

6. W przypadkach uznanej przez siebie potrzeby zebrania w drodze konkurencyi funduszów na przedsiębrać się mające budowle, udaje się przy dołączeniu wykazu majątku kościelnego, rachunków wszelkich dochodów i wydatków aż do ostatniego czasu i wykazu stanu kasy, niemniej planów i kosztorysów, do politycznej władzy powiatowej o wprowadzenie pertraktacji konkurencyjnej.

§. 17. Polityczna władza powiatowa rozpisze pertraktację konkurencyjną i zawezwie do niej dotyczący ordynaryat i wszystkie do konkurencyi obowiązne strony. Dowody doręczenia należy złożyć przy rozpoczęciu pertraktacji konkurencyjnej.

Przy rozprawie konkurencyjnej ma głos ordynaryat dotyczący i każda w moc fundacyi, umo-

3. Najdalej do końca września każdego roku sporządza preliminarz dochodu i rozchodu następnego roku i składa go w plebanii do wolnego przeglądu dla wszystkich parafian;

4. Najdalej do końca lutego każdego roku sporządza zamknięcie rachunków za rok ubiegły i składa je w plebanii do wolnego przeglądu dla wszystkich parafian przez dwa miesiące od dnia ogłoszenia.

(Ustęp ten opuszcza się).

5. Przeprowadza uchwalone przez konkurencyę budowy (§. 18.), — przeprowadza mniejsze budowle i naprawy nieprzekraczające rocznie 100 złr. bez dalszego odwołania się, o których zdaje sprawę w najbliższym zamknięciu rachunkowem;

Przy rozprawie konkurencyjnej ma głos ordynaryat dotyczący i każda w moc fundacyi umowy

lub ustawy do konkurencji obowiązana strona, a mianowicie paroch lub jego zastępca w funkcjach kościelnych, patron lub tychże pełnomocnik, każdy obszar dworski, lub tegoż pełnomocnik, z każdej gminy pełnomocnik, wybrany bezwzględną większością głosów przez parafian tegoż obrządku, prawo wyboru w gminie mających.

Wy lub ustawy do konkurencji obowiązana strona a mianowicie: paroch, patron, który może się zastąpić pełnomocnikiem, każdy obszar dworski, z każdej gminy pełnomocnik wybrany bezwzględną większością głosów, przez parafian tegoż obrządku, prawo wyboru w gminie mających.

Każdej z tych stron należy się głos bez względu na to, czyli w danym razie przyczynia się lub nie przyczynia się do pokrycia kosztów.

Do powzięcia uchwały potrzebna jest obecność większej połowy uprawnionych do głosowania i absolutna większość obecnych.

§. 18. Przy pertraktacji zastanowić się należy nad koniecznością budowy, nad planem i kosztorysem, niemniej nad ilością i sposobem opłaty lub prestacyj uiścić się mających przez konkurentów i ustanowić takowe według możliwości ze zgodnem porozumieniem się interesowanych.

Żaden parafianin nie może być pociągnięty w przeciągu jednego roku do wyższego datku konkurencyjnego, jak do takiego, który wyrównywa jednej trzeciej części opłacanych na teraz podatków stałych.

Jeżeli nagłość budowy jest uznana, a datki konkurencyjne na nią nie wystarczają, konkurencja musi inne obmyślić środki dla pokrycia potrzebnych wydatków.

Polityczna władza powiatowa załatwia powzięte przez konkurencję uchwały z wolnością odwołania się do wyższych władz politycznych i zwraca akta dozorowi kościelnemu, który przeprowadza uchwaloną budowę, przyczem winien się ściśle stosować do postanowień prawomocnie powziętych przy rozprawie konkurencyjnej.

Polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu zdania Wydziału powiatowego wydaje załatwienie z wolnością odwołania się do wyższych władz politycznych i odstępuje akta komitetowi budowniczemu, który składa się z parocha, patrona i z trzech członków przez konkurencję przy rozprawie konkurencyjnej do uchwalonej budowy wybranych.

§. 19. *Komitet budowniczy obejmuje przeprowadzenie budowy, wybiera przewodniczącego i jego zastępcę i uchwała bezwzględną większością głosów.*

Co do sposobu przeprowadzenia budowy kosztów i żądania datków w pieniądzu, materiałach lub prestacyi w naturze i t. d.

Komitet stosować się winien ściśle do prawomocnie powziętych przy rozprawie konkurencyjnej postanowień.

§. 19. Najdalej we dwa miesiące po skończeniu budowy lub restauracyi, winien nadzór kościelny złożyć rachunki i uwiadomić wszystkich do konkurencji obowiązanych, że takowe

§. 20. Najdalej we dwa miesiące po skończonej budowie lub restauracyi, a jeżeli one trwają dłużej nad rok, najdalej we dwa miesiące po upływie każdego roku, winien komitet budowniczy

na plebanii w przeciągu jednego miesiąca od dnia ogłoszenia przejrane być mogą, i że ci w tym samym czasie mają prawo do wniesienia swoich zarzutów do politycznej władzy powiatowej.

Po upływie powyższego terminu przesła do zór kościelny rachunki politycznej władzy powiatowej.

§. 20.

1. rozstrzyga zażalenia od uchwał dozoru kościelnego.

złożyć rachunek i o tem uwiadomić wszystkich do konkurencji obowiązanych z oznajmieniem, iż tenże u miejscowego proboszcza w terminie jednego miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia, przejrany być może.

Konkurenci mają prawo wniesienia swoich zarzutów do politycznej władzy powiatowej.

Po upływie powyższego terminu przesła komitet budowniczy rachunek Wydziałowi powiatowemu, który go ze swojemi uwagami przedłoży politycznej władzy powiatowej.

§. 21. Polityczna władza powiatowa sprawuje następujące czynności:

1. rozstrzyga zażalenia od uchwał dozoru kościelnego i komitetu budowniczego, niemniej spory zachodzące między temi dwoma ciałami.

2. dzierży kontrolę nad wszystkimi czynnościami dozoru kościelnego, załatwia ułożone przez niego preliminarze i zażalenia przeciw nim wnoszone.

Obowiązana jest przynajmniej raz w trzy lata przekonać się przez delegata o stanie budynków kościelnych i plebańskich, o prowadzeniu spraw przez dozór kościelny i skontrolować akta i kasę.

3. załatwia rachunki dozoru kościelnego i komitetu budowniczego i zarzuty przeciw nim poczynione.

4. przekonuje się, ile razy uzna to za potrzebne, o czynnościach komitetu budowniczego.

5. ma prawo nałożenia na członków dozoru kościelnego i komitetu budowniczego za zaniebywanie obowiązków kary pieniężne do wysokości 25 zł. i ściągania ich w drodze przymusowej, 5 zł.

orzeka o odpowiedzialności członków dozoru kościelnego i komitetu budowniczego wynikłej z rachunków i zaniebywania obowiązków i ściąga w drodze przymusowej kwoty, na których zapłacenie tych członków z tytułu odpowiedzialności skazała.

W razie gdyby zaniebywanie obowiązków było tego rodzaju, iż sprawowanie dalsze interesów nie mogłoby być pozostawionem dozorowi kościelnemu lub komitetowi budowniczemu, polityczna władza powiatowa przystąpi do rozwiązania takowego i zarządzenia nowego wyboru, a aż do skutecznienia tegoż ustanowi na koszt winnych tymczasowy zarząd.

6. ściąga w drodze przymusowej należności

wynikłe z preliminarza zatwierdzonego i z załatwionej pertraktacyi.

§. 22. Zażalenia od uchwał dozoru kościelnego i komitetu budowniczego rozstrzyga z wolnością dalszego toku instancyi polityczna władza powiatowa, zaś zażalenia od uchwał politycznej władzy powiatowej władza polityczna krajowa, również z wolnością dalszego toku instancyi.

Wszystkie zażalenia winne być wniesione do politycznej władzy powiatowej w terminie 30 dni.

W ogólnej dyskusyi przemawia p. Jan Tarnowski i czyni następujący wniosek:

Wysoka Izba raczy uchwalić:

„Ustawę o konkurencyi kościelnej zwraca się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, by pracował jednolity projekt ustawy i takowy Sejmowi na przyszłorocznej sesyi przedłożył“.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu p. ks. Jasienickiego Izba zamyka dyskusyę ogólną.

Przemawiają zapisani do głosu mowcy: p. Grocholski za wnioskiem komisyi, p. Spławiński, p. ks. Buehwald i p. Jan Tarnowski przeciw wnioskowi komisyi.

Po przemówieniu sprawozdawcy p. Golejewskiego uchwała Izba wniosek odraczający p. Jana Tarnowskiego.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisyi administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego z projektem do ustawy o zniesieniu prawa propinacyjnego wyszynku i zaprowadzenia miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Sprawozdawca p. Madeyski prostuje myłki druku, a uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

U s t a w a

z dnia . . . . . o zniesieniu propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, o zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w mieście Samborze.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Propinacyjne prawo wyszynku i sprzedaży gorących napojów, jako to: piwa, wódki, miodu, araku i rumu, tudzież tak zwanych słodzonych napojów, w propinacyjnym okręgu miasta Sambora, nadane gminie miasta Sambora dyplomem Cesarza Józefa II. z dnia 26. czerwca 1788 zostaje zniesionem.

Art. II.

Do okręgu propinacyjnego, względnie poborowego miasta Sambora należą: miasto Sambor, tudzież przedmieścia Powodowa, Powtórnia, Zamiejska, Średnia, Dolina i Zawidówka, stanowiące osobne gminy katastralne.

Art. III.

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podlega wyszynk i handel wszelkich napojów propinacyjnych w okręgu propinacyjnym miasta Sambora ogólnym przepisom przemysłowym, o ile niniejsza ustawa inaczej nie postanawia; od tego dnia nie mogą takie przedsiębiorstwa być wykonywane na mocy prawa propinacyi.

Opłaty konsumcyjne.

Art. IV.

Gminie miasta Sambora służy prawo pobierania następujących opłat:

- 1) Od esencji ponczowej, likierów, rosolisów i wszelkich słodzonych napojów spirytusowych przy wprowadzaniu 25 (dwadzieścia pięć) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów).
- 2) Od rumu, araku, koniaku, śliwowicy, wódki i spirytusu tak przy wyrobie, jak przy wprowadzaniu 80 ct. za jeden stopień hektolitrowy, tj. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}\text{R}$ odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy wprowadzaniu także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.
- 3) Od piwa bez względu na jakość napoju tak przy wyrobie jak przy wprowadzaniu 4 zł. 50 ct. (cztery zł. pięćdziesiąt ct.) w. a. za jeden hektolitr (100 litrów).
- 4) Od miodowych napojów, jako to: miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:
  - a) przy wprowadzaniu 12 (dwanaście) zł. w. a. za jeden hektoliter (100 litrów),
  - b) przy wyrobie miodu pitnego 36 (trzydzieści sześć) zł. w. a. za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przasnego (patoki) użytego do warzenia czyli wyrobu napoju.

Art. V.

Ustanowione w Art. IV. opłaty konsumcyjne pobierać się będzie bezpośrednio przy wyrobie i przy wprowadzaniu wymienionych napojów do okręgu propinacyjnego, względnie poborowego miasta Sambora. (Art. II.)

Napoje wymienione w Art. IV. przerabiane z wódki lub spirytusu opłaconych już przy wyrobie lub przy wprowadzeniu, nie podlegają nadto żadnej opłacie konsumcyjnej miejskiej.

Art. VI.

Opłaty w Art. IV. ustanowione obciążają tylko miejscową konsumcyę w miejscowościach Art. II. wymienionych, nie mogą zatem obciążać ani wyrobu miejscowego, ani też obrotu handlowego.

Art. VII.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem tudzież handlem napojów w Art. IV. wymienionych, jeżeli one przy wprowadzaniu według postanowienia Art. IV. opłacone zostały, należy przy wywozie tychże napojów z okręgu poborowego, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

- 1) Za rum, arak, koniak, śliwowicę, wódkę i spirytus przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów, 72 centów za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze, według skali 100-dzielnego alkoholometru przy temperaturze $+ 12^{\circ}\text{R}$. odmierzony stopień.
- 2) Za ponczową esencję, likiery, rozolisy i inne słodzone napoje, jeżeli zawierają najmniej 30 procent alkoholu, przy wywozie najmniej 25 litrów w jednym naczyniu, lub we fiaskach jednolitrowych 7 zł. 20 ct. (siedem złotych dwadzieścia centów w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów). Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, należy się jak za wódkę zwrot 72 ct. za każdy stopień hektolitrowy.
- 3) Za niezepsute piwo, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej $2\frac{1}{2}$ stopnia sacharometru, przy wywozie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) 3 zł. 90 ct. (trzy zł. dziewięćdziesiąt ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).
- 4) Za miód pitny nie zepsuty przy wywozie w ilości najmniej 25 litrów 9 zł. 25 ct. (dziewięć zł. dwadzieścia pięć ct. w. a.) za jeden hektoliter (100 litrów).

Przewóz napojów gorących podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej, przez poborowy okręg miasta Sambora (transito) jest wolnym od opłaty, i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatkowego.

Art. VIII.

Bliższe postanowienia pod względem poboru oznaczonych w Art. IV. miejskich opłat konsumcyjnych od gorących napojów i pod względem niszczenia zwrotu opłaty przy wywozie tych płynów, tudzież co do organów do sprawowania tych czynności powołanych, jakoteż co do sposobu wykonywania kontroli przy poborze i zwrocie rzeczonych opłat, wydane zostaną ze strony Rządu osobnem rozporządzeniem.

Przepisy obowiązujące co do poboru i kontroli rządowego podatku konsumcyjnego w zamkniętych miastach od wyrobu i przywozu napojów, należy analogicznie zastosować do poboru i kontroli miejskich opłat niniejszą ustawą zaprowadzonych.

Art. IX.

O ile miejskie opłaty konsumcyjne pobierają organa c. k. administracyi skarbowej razem z rządowym podatkiem konsumcyjnym jako dodatki do tego podatku. znajduje do przekroczeń zastosowanie ustawa karna o przekroczeniach skarbowych i przysłuży judykatura co do tych przekroczeń organom i władzom, powołanym do wykonywania przepisów ustawy karnej o przekroczeniach skarbowych.

W innych wypadkach karane będą czyny i zaniedbania, przez które gminę miasta Sambora o należącą się jej opłatę konsumcyjną ukrócono lub ukrócić usiłowano, jako przekroczenia grzywnami równającemi się dwu do ośmiokrotnej opłacie, o którą przez przekroczenie gminę ukrócono lub na ukrócenie narażono.

W razie niemożliwości ściągnięcia grzywny, nastąpić ma kara aresztu, przytem za pięć złotych wymierzyć należy jeden dzień aresztu. Kara aresztu nie może przewyższać trzech miesięcy.

Do przeprowadzenia postępowania karnego powołaną jest polityczna władza powiatowa, i obowiązują przytem przepisy o postępowaniu władz politycznych w sprawach karnych z powodu wykroczeń.

Grzywny przez władze polityczne orzeczone, wpływają do kasy gminnej na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Opłaty policyjne.

Art. X.

Oprócz opłat konsumcyjnych od gorących napojów w Art. IV. ustanowionych, pozwala się gminie miasta Sambora pobierać opłatę policyjną od każdego wyszynku tych napojów wykonywanego w poborowym okręgu miasta Sambora 20 (dwadzieścia) zł. w. a. rocznie, bez różnicy, czy wyszynk jest wykonywany jako samoistna przemysłowość, czy jako akcesoryum innej przemysłowości.

Ta miejska opłata ma być uiszczaną w półrocznych ratach z góry, zawsze 1. stycznia i 1. lipca każdego roku do miejskiej kasy miasta Sambora, a to, w razie uchybienia terminu zapłaty z 6% odsetkami zwłoki.

Jeżeli obowiązek uiszczania tej opłaty zaczyna się od późniejszego terminu, uiszczeni obowiążany pierwszą ratę w takiej ilości, jaka stosunkowo wypadnie za czas od dnia obowiążku opłaty do następnego 1. stycznia lub 1. lipca.

Kto w poborczym okręgu miasta Sambora zamierza wykonywać gałęź zarobkową, podlegającą tej opłacie policyjnej, winien jest przed rozpoczęciem przedsiębiorstwa, kto zaś w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie wykonuje taką gałęź zarobkową bądź samoistnie, bądź jako akcesoryum innej przemysłowości, winien w przeciągu 14 dni donieść o tem Zwierzchności gminnej i opłacie należytość powyżej ustanowioną. Kto z pominięciem tego doniesienia rozpoczyna albo dalej wykonuje takie przedsiębiorstwo, lub nboczną gałęź zarobkową, podlegającą policyjnej opłacie, popełnia przestępstwo policyjne i zapłaci prócz właściwej należytości, nadto grzywnę tej samej wysokości.

Art. XI.

Oplaty policyjne w Art. X. oznaczone, pobiera gmina miasta Sambora tak jak inne opłaty gminne.

Grzywny z powodu ukrócenia dochodów gminy z opłat policyjnych, orzeka i ściga Zwierzchność gminna dla gminnego funduszu ubogich.

Jeżeli grzywna policyjna nie może być ściągnięta z powodu ubóstwa zasądzonego, zamienioną będzie na karę aresztu, licząc po 5 zł. za jeden dzień aresztu.

Postanowienia ogólne.

Art. XII.

Co do odwołania się od orzeczeń i zarządzeń Zwierzchności gminnej — tak względem wymiaru i poboru, jak zwrotu opłat gminnych, jako też w sprawach karnych — obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

Art. XIII.

Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej, tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i rozporządzenia, dotyczące się wykonywania propinacyjnego prawa wyszynku i sprzedaży gorących napojów, równocześnie ustają wszelkie w okręgu poborowym miasta Sambora przez gminę tego miasta z tytułu prawa propinacyi, czy to na własny rachunek, czy też przez wydzierżawienie wykonywane przedsiębiorstwa przemysłowe wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych, a zarazem także prawo gminy miasta Sambora do pobierania z mocy ustawy z dnia 15. stycznia 1881 ustanowionych opłat propinacyjnych i dodatków gminnych od wyrobu i wprowadzania tych napojów.

Art. XIV.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie w 90 dni po jej ogłoszeniu.

Art. XV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i skarbu.

P. Spławiński wnosi, aby Wysoki Sejm powyższą ustawę przyjął en bloc.

Gdy w dyskusji ogólnej nikt głosu nie zabrał i poprawek nie zgłosił, przyjmuje Izba wniosek p. Spławińskiego i uchwała powyższą ustawę en bloc, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała ustawę tę w trzecim czytaniu.

C. k. komisarz rządowy JW. Wice-Prezydent Namiestnictwa p. Zaleski odpowiada.

1. Na interpelację p. Kowalskiego Bazylego i towarzyszy w sprawie ruskiej szkoły wzorowej we Lwowie.

2. Na interpelację p. Grossa i towarzyszy w sprawie okólnika c. k. starosty Ciszki o ściąganiu należności propinacyjnych.

Powrócono do porządku dziennego; następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych szkół rolniczych w Dublanach.

Sprawozdawca p. Michałowski Józef prostuje myłkę druku w sprawozdaniu, a uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1882. do wysokości 1.500 zł. na częściowe pokrycie następujących potrzeb:

- a) Na zapłacenie czynszu za najem pomieszczeń dla profesora, adjunkta, asystenta i do centa szkoły wyższej Dublańskiej w roku 1881, a dla jednego asystenta więcej w roku 1882. (1.496 zł.).
- b) Na zaspokojenie nadzwyczajnych potrzeb szkół i folwarku Dublańskiego w tem sprawozdaniu wyszczególnionych a preliminarzem na rok 1882 nie objętych.
- c) Na spłacenie pożyczki bezprocentowej zaciągniętej przez c. k. Towarzystwo gospodarskie galicyjskie na szkoły dublańskie z funduszu ochotników wojskowych galicyjskich (4.000 zł.).

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia na powyższe sub a, b, c, wyszczególnione, a kredytem 1.500 zł. sub I. udzielonym w zupełności nie pokryte potrzeby:

1. Resztę funduszu budowy laboratorium chemicznego w Dublinach w gotowiznie, należnościach czynnych i materiałach (2.593 zł.)
2. pożyczki hipotecznej spłacalnej przez amortyzacją, którą niniejszem upoważnia się Wydział krajowy zaciągnąć na majątność Dublańską w kwocie 11.600 zł.

W ogólnej rozprawie nikt głosu nie zabiera.

W szczegółowej rozprawie uchwała Izba punkt I. i punkt II. wniosku komisji, a uchwalwszy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższe wnioski komisji w trzecim czytaniu.

Następuje sprawozdanie komisji kultury krajowej o wniosku posłów Romanowicza i Merunowicza w przedmiocie opieki nad krajowem rękodzielnictwem.

P. Abrahamowicz jako sprawozdawca, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wniosek posłów Romanowicza i Merunowicza przekazuje się Wydziałowi krajowemu do bliższego zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 5.000 zł. na r. 1882 na cele przemysłu rękodzielniczego.

P. Romanowicz przemawia i zapowiada poprawki do rozprawy szczegółowej.

P. Merunowicz przemawia za poprawkami p. Romanowicza.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do rozprawy szczegółowej.

Poprawkę p. Romanowicza, aby zamiast punktu I. wniosku komisji uchwalić:

„Wniosek posłów Romanowicza i Merunowicza przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia“, — Izba popiera.

Po przemówieniu sprawozdawcy, Izba odrzuca poprawkę p. Romanowicza, a przyjmuje punkt I. według wniosku komisji.

Do II. ustępu wniósł p. Romanowicz, aby w punkcie tym wstawić zamiast sumy 5.000 zł. sumę 10.000 zł. w. a.

Po przemówieniu sprawozdawcy odrzuca Izba poprawkę p. Romanowicza a uchwała punkt II. według wniosku komisji.

Następuje sprawozdanie komisji edukacyjnej o wniosku posła Sawczyńskiego w sprawie ustanowienia osobnych katechetów przy Seminarjach nauczycielskich we Lwowie i Krakowie.

Sprawozdawca p. Stanisław Tarnowski czyta następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ces. król. Rząd, aby wyjednał:

1. Ustanowienie osobnych katechetów do każdego Seminarjum nauczycielskiego we Lwowie i w Krakowie.

2. Przyznanie katechetom seminaryalnym w kraju, płacy przyznanej świeckim nauczycielom seminaryów.

Izba uchwała wniosek ten bez rozpraw.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Władysława Wolańskiego w sprawie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył przyjęcie do skutku ustawy przewidzianej w §. 6. ust. z 24. maja 1869, mającej unormować przyzwalanie opustu podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych, aby stosunek opustu do zniszczonej części plonu był w tej ustawie sprawiedliwiej niż w dotychczasowej unormowany; wreszcie by przyznawanie i odpisywanie podatku załatwiane było z koniecznym pospiechem.

Izba uchwała wniosek ten bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła hr. Krukowieckiego w przedmiocie zmiany statutów banku włościańskiego.

Sprawozdawca p. Wesołowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by statuta c. k. uprzyw. galic. zakładu kredytowego włościańskiego, jakoteż statuta innych uprzywilejowanych instytucji kredytowych w drodze właściwej poddał rewizji i zarządził, ażeby przynajmniej o tyle zostały zmienione, by nie stawały się przyczyną upadku dobrobytu ludności, i nie miały przywileju dopuszczać się takiego postępowania, za które ustawa państwowa z dnia 19. lipca 1877, Nr. 66 Dz. p. p. a względnie z dnia 28. maja 1881, Nr. 47 Dz. p. p. przeciw nierzetelnemu postępowaniu przy udzielaniu kredytu wydana, prywatnych wierzycieli do odpowiedzialności karnej pociąga.

Izba uchwała ten wniosek bez rozpraw.

Następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła hr. Krukowieckiego w przedmiocie zbadania, o ile jest prawną pretensją banku włościańskiego do jego dłużników o 15 procent zwłoki od rat zalegających.

Sprawozdawca p. Wesołowski czyta sprawozdanie komisji z następującym wnioskiem:

„Gdy zakład kredytowy włościański na podstawie prawnie zatwierdzonych statutów procenta w ilości 12 od sta. a nadto od rat zalegających po 3% pobierając, działał w granicach udzielonego mu prawa, przeto według zdania komisji prawniczej, ani c. k. Rząd z tytułu nadzoru nie może go zmusić do zwrócenia pobranych tym tytułem kwot, ni też dłużnicy mają mieć jakakolwiek szansę osiągnięcia korzystnego skutku z upominania się na drodze prawa cywilnego o zwrócenie zapłaconych procentów.

Komisja przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i uznać powyżej wymieniony wniosek posła Krukowieckiego za załatwiony.“

P. Krukowiecki przemawia przeciw wnioskowi komisji i czyni następujący wniosek:

„Wysoki Sejm oświadcza, iż Bank włościański pobierając tak wysokie odsetki nadużywa przywileju, i lichwa taka jest niemoralną, szkodliwą dla włościan naszych zadłużonych i karygodną. Że przeto Sądy niezatwierdzające tak wysokich odsetek działają w interesie obrony pokrzywdzonych nieoświeconych ludzi i tym sposobem sądy te dobrze zasługują się krajowi.

Marszałek oznajmia, że wniosku tego nie może poddać do poparcia, bo Wysoki Sejm do podobnych oświadczeń nie jest powołanym.

P. Krukowiecki wnosi wobec oświadczenia Marszałka; „Wysoki Sejm raczy nad wnioskiem komisji przejść do porządku dziennego.

Po przemówieniu sprawozdawcy Izba uchwała wniosek posła Krukowieckiego przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem komisji.

Z porządku dziennego następują sprawozdania o petycjach.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Rady gminnej w Buczaczu o uwolnienie od płacenia dodatku do podatku domowo-czynszowego dla funduszu krajowego od nowo wybudowanych domów z następującym wnioskiem :

„Wysoki Sejm raczy wydać następującej treści uchwałę :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uwalnia budowlę po ogłoszeniu uchwały sejmowej z 28. września 1868 Nr. 20. Dz. ust. i rozp. krajowych, w miasteczku Buczacz nowo wybudowane, przebudowane lub dobudowane, od płacenia dodatku do podatku domowo-czynszowego dla funduszu krajowego na ten sam przeciąg czasu, przez który w moc obowiązujących ustaw niezostają pociągane do opłaty podatku domowo-czynszowego dla skarbu państwa.

Po przemówieniu p. Golejewskiego uchwała Izba powyższy wniosek.

Sprawozdawca p. Stanisław Tarnowski czyta sprawozdanie komisji edukacyjnej o petycjach zarządu Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu, Jarosławiu i Tarnowie o subwencyę z następującym wnioskiem :

Komisya petycyjna wnosi :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Szkołom przemysłowym w Przemyślu, Jarosławiu i Tarnowie, przyznaje się subwencyę jednorazową w kwocie 500 zł. na każdą pod tym warunkiem: a) że gminy miasta Przemyśla, Jarosławia i Tarnowa zobowiązują się wspomagać każda swoją szkołę przemysłową roczną subwencyą co najmniej 200 zł., b) że zarządy pomienionych szkół przysyłać będą Wydziałowi krajowemu półrocznie sprawozdania o stanie rzeczonych szkół i ich funduszów, oraz że o terminie egzaminów zawiadamiać będą Wydział krajowy, iżby ten mógł wysyłać delegatów swoich na egzamina.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Jan Stadnicki czyta sprawozdanie o petycji Wydziału pow. Łańcuckiego względem udzielenia subwencyi i pożyczki na wybudowanie mostu na Wisłoku z następującym wnioskiem :

Komisya budżetowa wnosi :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić :

W uznaniu potrzeby zapewnienia stałej komunikacji między Łańcutem a granicą kraju, przez zbudowanie mostu na rzece Wisłoku w Dąbrówkach, udziela się powiatowi Łańcuckiemu na ten cel pożyczkę zwrotną bezprocentową w kwocie 4.500 zł., spłacalną w 10 po sobie następujących latach.

Izba uchwała wniosek ten bez rozpraw.

Sprawozdawca p. Smarzewski zdaje sprawę o petycji pogorzalców gminy Żorniska o zapomogę i wnosi imieniem komisji budżetowej.

„Wysoki Sejm raczy pogorzalcem Żorniska przyjść w pomoc zapomogą 240 zł. w. a.

P. Krukowiecki wnosi udzielić pogorzalcem Żornisk zapomogę w kwocie 400 zł. w. a.

Po przemówieniu sprawozdawcy, uchwała Izba wniosek p. Krukowieckiego.

Celem ostatecznego zestawienia sumaryusza preliminarza na rok 1882 zawieszają Marszałek posiedzenie na pół godziny.

Po półgodzinnej przerwie otwiera Marszałek posiedzenie napowrót.

Jeneralny sprawozdawca komisji budżetowej p. Smarzewski przedstawia następujący sumaryusz.

Budżet krajowy na rok 1882.

Zebranie sumaryczne dochodów i wydatków.

D o c h o d y.

I. Pozostałość z rachunków lat ubiegłych	— zł.
II. Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	2.000 „
III. Dochody z dróg krajowych	225.500 „
IV. Nadwyżki od zakładów dotowanych	5.889 „
V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	25.000 „
VI. „ pożyczek	6.837 „
VII. Dochody szkoły gospodarstwa lasowego	5.390 „
VIII. „ „ i folwarku w Dublinach	28.274 „
IX. „ „ „ w Czernichowie	22.190 „
X. Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600 „
XI. Rozmaite	1.000 „
Suma dochodów	322.680 „

Do tego: Pożyczka zaciągnąć się mająca na budowę mieszkań nauczycielskich w Czernichowie, wedle uchwały sejmo- wej z dnia 10. października 1881	12.000 zł.
Razem	334.830 zł.
pożyczka na hipotekę Dublin	11 600 „
Suma dochodów	346.280 zł.

W y d a t k i.

I. Koszta reprezentacji kraju	101.380 zł.
II. „ zarządu	222.651 „
III. „ leczenia ubogich	500.000 „
IV. „ szczepienia	57.930 „
V. „ sanitarne	9.400 „
VI. Zasiłki dla zakładów dobroczynności	9.072 „
VII. „ „ „ naukowych i wychowania publicznego	516.035 „
VIII. Utrzymanie pomników historycznych	13.900 „
IX. Kwaterunkowe żandarmeryi	70.595 „
X. Drogi krajowe	903.968 „
XI. Dotacje dla zakładów krajowych	170.390 „
XII. Wydatki na szpaśnictwo	28.500 „
XIII. „ „ budowy wodne	29.943 „
XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże	81.116 „
XV. Wydatki na cele gospodarstwa krajowego	195.028 „
XVI. Rozmaite	95.262 „
Suma wydatków	3,005.170 zł.
W porównaniu z dochodami	346.280 „
okazuje się niedobór	2,658.890 zł.
Dodatki do podatków	2,787.750 „
nadwyżka	128.860 zł.

Po przedstawieniu sumaryusza odczytuje sprawozdawca następujący wniosek komisji budżetowej:

Uchwała finansowa o pokryciu niedoboru funduszu krajowego na rok 1882.

I. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1882 uchwała Sejm dodatki do podatków stałych z dodatkiem $\frac{1}{3}$ części i z dodatkami nadzwyczajnymi po 27 centów od każdego złotego austr.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przenoszenia oszczędności jednej rubryki wydatków zwyczajnych, na potrzebę drugiej rubryki takichże wydatków, z tem jednak zastrzeżeniem, że Wydział krajowy każde zboczenie od preliminarza usprawiedliwi.

Izba uchwała wniosek ten bez rozpraw, a przystąpiwszy do trzeciego czytania całego budżetu i powyższej uchwały finansowej, uchwała budżet i uchwałę finansową na rok 1882 w trzecim czytaniu.

Marszałek wzywa sekretarzów do odczytania protokołów dwóch ostatnich posiedzeń sejmowych.

Sekretarz p. p. Józef Jasiński odczytuje protokół z 28. posiedzenia z 23. października 1881 r.

Gdy po odczytaniu protokołu tego, nikt zarzutu nie podniósł, oznajmia Marszałek, iż uznaje protokół ten za przyjęty.

Sekretarz p. Józef Jasiński odczytuje protokół z dzisiejszego posiedzenia, gdy i przeciw temu protokołowi nikt zarzutu nie wniósł, uznaje go Marszałek za przyjęty, a ogłaszając zamknięcie 4. sesji IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, przemawia i wnosi okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

P. ks. Biskup Albin Duuajewski przemawia do Marszałka imieniem posłów i członków Sejmu, poczem Marszałek posiedzenie i sesję Sejmu o godzinie 2giej po południu zamyka.

Marszałek krajowy
Zy b l i k i e w i c z w. r.

Sekretarze.
Jasiński w. r.
Turzański w. r.

